

povestea dulcei prietene

o mie și una de nopți

(2)

Ilustrația copertei : *Anca Vasilescu*

cartea celor o mie și una de nopți

(2)

(NOPȚILE 25–44)

TRADUCERE DE
D. MURĂRAȘU

1968

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

Le livre des Mille nuits et une nuit,
Traduction littérale et complète du texte arabe
par le Dr. J. C. Mardrus, tome II et tome III, Paris,
Éditions de la Revue Blanche, 1899.

POVESTEA COCOŞATULUI, A CROITORULUI, A MISITULUI, A FURNIZORULUI, A DOFTORULUI IUDEU ŞI A BĂRBIERULUI DIN BAGDAD

Atunci Şeherezada spuse regelui Şahriar :

O, mărite rege, a fost odată, în vechimea vechimilor şi de-a lungul vîrstelor şi veacurilor, într-un oraş din China, un om, croitor de meserie şi tare mulţămit de starea lui. Şi-i erau pe gust desfătările şi plăcerile şi avea obiceiul să iasă din cînd în cînd cu nevastă-sa, să se plimbe şi să-şi bucure ochii cu priveliştea străzii şi a grădinilor. Şi iată că-ntr-o zi, cînd amîndoi îşi petrecuseră ziua întreagă pe afară şi, o dată cu seara, se întorceau acasă, se întîlniră pe drum cu un cocoşat atît de caraghios, că-ţi alunga aleanul, făcea să rîdă şi pe omul cel mai trist şi îndepărta orice supărare şi orice amărăciune. De îndată croitorul şi nevasta lui se apropiară de cocoşat, se înveseliră într-atît de glumele lui, că-l poftiră să-i însoţească acasă şi să le fie oaspete în acea noapte. Şi cocoşatul se grăbi să răspundă poftirii, li se alătură şi ajunse cu ei acasă. Acolo, croitorul îl părăsi o clipă pe cocoşat, ca să alerge în piaţă, mai înainte ca negustorii să închidă prăvăliile şi să cumpere ce trebuia ca să-şi cinstească musafirul. Cumpără peşte fript, pîine proaspătă, lămîi şi o mare bucată de halva pentru desert. Se întoarse apoi, puse

toate acestea dinaintea cocoşatului şi toţi începură să mănînce.

In timp ce mîncau cu voioşie, soaţa croitorului apucă o bucată mare de peşte cu degetele şi, ca în glumă, o vîrî în gura cocoşatului, îi acoperi gura cu mîna, ca să-l împiedice s-o arunce afară, şi-i spuse :

— Pe Allah, trebuie s-o înghiţi dintr-odată şi pe nerăsuflate, altfel nu te las !

Cocoşatul făcu mari sforţări şi sfîrşi prin a înghiţi îmbucătura. Din nenorocire pentru el, soarta voise ca în peşte să se găsească un mare spin şi acesta i se opri în gît. Şi cocoşatul muri acolo, pe loc.

In acest moment al povestirii, Şeherezada, fiica vizirului, văzu apropiindu-se zorii dimineţii şi, cuminte, după obiceiul ei, se opri din povestire, ca să nu treacă peste îngăduinţa regelui Şahriar.

Atunci soră-sa Doniazada îi grăi :

— O, surioară, ce drăgălaşe, dulci, plăcute şi curate sînt vorbele tale !

Ea răspunse :

— Dar ce ai să mai spui, noaptea viitoare, auzindu-mi urmarea, dacă mai sînt în viaţă şi-i face plăcere acestui rege cu purtări alese şi plin de bunăvoinţă !

Şi regele Şahriar îşi spuse în sine : „Pe Allah ! n-am s-o omor pînă nu voi fi auzit sfîrşitul poveştii, căci pare în adevăr uimitoare !"

Apoi regele o luă pe Şeherezada în braţele lui şi amîndoi îşi petrecură ce mai era din noapte înlănţuiţi. Dimineaţa, regele se sculă şi merse în sala de judecată. Şi de îndată intră vizirul, şi urmară apoi emirii, curtenii şi străjile, şi divanul se umplu de lume. Şi regele judecă, puse în orînduire feluritele treburi, numi pe unii în slujbe, dădu afară pe alţii, încheie procese pornite, aşa că fu prins de lucru pînă la sfîrşitul zilei. Odată ridicat divanul, regele se întoarse în încăperile lui şi merse s-o găsească pe Şeherezada.

Doniazada îi spuse Şeherezadei :

— O, surioară, te rog să ne împărtăşeşti urmarea poveştii cu cocoşatul, croitorul şi femeia acestuia !

Iar ea răspunse :

— Din toată inima şi ca o îndatorire. Dar nu ştiu dacă vrea şi regele !

Atunci regele adăugă cu grabă :

— Ai voie !

Şi Şeherezada povesti :

O, mărite rege, cînd croitorul îl văzu pe cocoşat mort în acest fel, strigă :

— Nu este putere, nici tărie, decît întru Allah preaînaltul şi atoatefăcătorul ! Ce nenorocire că acest biet om a venit să moară chiar în braţele noastre !

Dar femeia îi răspunse :

— În ce rătăcire te afli ! Nu cunoşti stihurile poetului ?

Suflete-al meu, să te-amesteci în lucruri nesocotite,
Ca să te simţi suferind ? Şi ceea ce te preocupă
Să te înfunde mereu în griji şi-n necazuri sporite ?
Nu-ţi este teamă de foc, de stai de asupră-i ca-n crupă,
Nu ştii că poţi să te-aprinzi, de te-apropii ca tras de ispite ?

Atunci bărbatul o întrebă :

— Şi acum ce să fac ?

Ea îi răspune :

— Scoală-te ! Să ducem undeva trupul ; îl vom acoperi cu o bucată de mătase şi-l vom duce de aici, tu mergînd îndărătul meu, eu înainte, şi chiar în noaptea asta ! În lungul drumului ai să strigi să se audă : „E copilul meu ! Aceasta-i mama lui ! Căutăm un doftor să vadă ce are ! Unde locuieşte vreun doftor ?“

Croitorul, auzind aceste cuvinte, se ridică, îl luă pe cocoşat în braţe şi, urmîndu-şi nevasta, ieşi din casă. Şi femeia începu să se jeluiască :

— Bietul meu copil! De te-ai face iar sănătos! Spune, unde te doare? Ah, blestematul de vărsat! În care parte a trupului ţi-au ieşit bube?

La aceste vorbe, trecătorii îşi spuneau : „E tatăl cu mama şi-şi duc la doftor copilul atins de vărsat!" Şi se îndepărtau cît mai în grabă.

Croitorul şi femeia lui îşi urmară aşa calea, tot întrebînd pînă ce fură îndrumaţi la locuinţa unui doftor iudeu. Bătură în uşă şi coborî o arăpoaică, deschise şi-l văzu pe bărbat cu copilul în braţe şi pe maică-sa. Şi aceasta îi grăi :

— E copilul nostru şi am vrea să-l vadă doftorul. Iată bani, un sfert de dinar, dă-i stăpînului tău ca arvună, şi roagă-l să coboare şi să-mi vadă copilul bolnav.

Atunci slujitoarea urcă şi, de îndată, femeia croitorului trecu pragul, chemă înlăuntru şi pe bărbatul ei şi-i spuse :

— Pune repede trupul aici şi s-o ştergem.

Croitorul puse trupul cocoşatului pe una din treptele scării, răzimat de perete, şi se grăbi să iasă, urmat de nevastă-sa.

Arăpoaica intră la doftor, stăpînu-său, şi-i spuse :

— Jos se află un bolnav însoţit de o femeie şi un bărbat ; mi-au dat pentru tine acest sfert de dinar, ca să prescrii ceva care să-i facă bine.

Cînd doftorul iudeu văzu sfertul de dinar, se bucură şi se grăbi să se scoale, dar în pripa lui nu se gîndi să ia şi o lumînare. Aşa că se împiedică de cocoşat şi-l răsturnă. Văzînd cu spaimă că se rostogoleşte un om, se grăbi să-l cerceteze mai de aproape. Pricepu că e mort şi gîndi că el îl ucisese. Atunci strigă :

— Doamne ! Ah, Dumnezeule răzbunător ! Pe cele zece sfinte porunci !

Şi urmă să pomenească pe Aaron, pe Iosua, fiul lui Nun, şi pe alţii.

— Ah, m-am împiedicat de acest bolnav şi l-am rostogolit pînă la capătul scării ! Cum să ies acum din casă cu un mort ?

Îl luă, în sfîrşit, îl duse în casă, îl arătă nevestei şi-i destăinui întîmplarea. Femeia, îngrozită, porni să strige :

— Ah, nu, nu mi-l aduce aici ! Scoate-l de îndată ! Dacă rămîne aici pînă la răsăritul soarelui, sîntem pierduţi. Să-l ducem amîndoi pe terasa casei, şi de acolo să-l aruncăm în casa vecinului nostru, musulmanul. Ştii că vecinul este furnizorul bucătăriei sultanului şi că i-i casa năpădită de şobolani, de pisici şi de cîini, care coboară la el de pe terasă şi-i mănîncă din unt, grăsimi, ulei şi făină. Animalele astea au să mănînce şi hoitul şi n-o să mai rămînă nimic din el.

Aşadar doftorul iudeu şi femeia lui îl luară pe cocoşat, îl aburcară pe terasă, de-acolo îl coborîră încet în casa furnizorului şi-l răzimară, în picioare, de peretele bucătăriei. Plecară apoi de acolo şi intrară liniştiţi la ei în casă.

Dar abia trecuseră cîteva clipe de cînd cocoşatul fusese răzimat de perete, că furnizorul, care lipsise de acasă, se întoarse, deschise uşa, aprinse o lumînare şi intră. În bucătărie găsi un fiu al lui Adam stînd în picioare, într-un colţ, răzimat de perete. Şi, uimit, furnizorul strigă :

— Ce-i asta ? Pe Allah, acum văd că vechiul hoţ al proviziilor e om, nu animal ! El îmi şterpeleşte carnea şi grăsimile, pe care le închid cu-atîta grijă de teama pisicilor şi a cîinilor ! Văd bine că era de prisos să pun să se ucidă toate pisicile şi toţi cîinii din ma-

hala, de vreme ce tocmai acest netrebnic cobora aici de pe terasă !

Şi luă îndată un retevei, se repezi la om, îl izbi cu putere, îl răsturnă la pămînt şi acolo începu să-l lovească peste piept. Dar, ciudat lucru, omul nu mai mişca şi furnizorul îşi dădu seama că era mort. Atunci, tare deznădăjduit, strigă :

— Nu este putere, nici tărie decît întru Allah preaînaltul şi atoatefăcătorul !

După aceea, înspăimîntat, începu să se căineze :

— Blestem asupra untului şi grăsimilor, cărnii şi nopţii acesteia ! Tocmai eu să am ghinionul să-l omor pe omul ăsta, care-mi rămîne pe cap !

Îl privi mai cu atenţie şi, văzînd că era cocoşat, spuse :

— Nu-ţi era de-ajuns cocoaşa ! Voiai să fii şi hoţ, să-mi şterpeleşti carnea şi grăsimile din cămări ! O, Doamne ocrotitor, ia-mă în pază, sub scutul puterii tale !

Dar, cum noaptea era pe sfîrşite, furnizorul luă pe cocoşat în spinare, coborî din casă, merse pînă ce ajunse la intrarea în piaţă, se opri, îl aşeză în picioare lîngă o dugheană, la o cotitură de stradă, îl lăsă aşa şi plecă.

Nu peste multă vreme trecu pe acolo un creştin. Era misitul sultanului. Băuse toată seara şi atunci se îndrepta spre hammam[1] ca să facă o baie. Beţia îl aţîţa la lucruri curioase şi-i şoptea : „Ei, te apropii chiar de Mesia !“

Şi tot mergînd pe două cărări, sfîrşi prin a se găsi faţă în faţă cu cocoşatul, fără să-l vadă. În acea clipă se opri şi se pregăti să se uşureze. Deodată îl văzu pe cocoşat chiar în faţa lui, răzimat de perete. La vederea omului nemişcat, crezu că era vreun hoţ, poate

[1] Baie publică.

chiar acela care-i furase turbanul cînd începea să se întunece; căci misitul creştin era, într-adevăr, cu capul gol. Creştinul se repezi la om şi-i dădu în ceafă o lovitură atît de puternică, încît îl rostogoli la pămînt. Apoi începu să strige după paznicul pieţii. Se aplecă peste cocoşat, lovindu-l mereu, şi, în fierbinţeala beţiei, căuta să-l gîtuie cu amîndouă mîinile. Tocmai atunci veni paznicul pieţii şi-l văzu pe creştin călare peste musulman, lovindu-l şi strîngîndu-l de gît. Şi-i strigă:

— Lasă omul, scoală-te!

Şi creştinul se ridică.

Paznicul pieţii se apropie de cocoşatul musulman, întins la pămînt, îl cercetă şi văzu că era mort. Şi strigă îndată:

—Oh! cînd a mai îndrăznit un creştin să se atingă de un musulman şi încă să-l omoare?!

Îl apucă deci pe creştin, îi legă mîinile la spate şi-l duse la casa guvernatorului. Şi creştinul se văicărea:

— O, Mesia! O, Fecioară! Cum am putut să-l ucid pe acest om! Şi cît de repede a murit: dintr-o lovitură de pumn! Mi-a trecut fumul beţiei şi abia acum stau să chibzuiesc!

Ajungînd la casa guvernatorului, creştinul şi cocoşatul mort fură încuiaţi, pînă dimineaţa, cînd se trezi guvernatorul. Şi creştinul, luat la întrebări, nu putu să tăgăduiască faptele arătate de paznicul pieţii. Guvernatorul îl osîndi la moarte, fiindcă ucisese un musulman. Şi dădu poruncă gîdelui însărcinat cu împlinirea acestor treburi să vestească în tot oraşul osîndirea la moarte a misitului creştin. Puse să se înalţe spînzurătoarea, şi osînditul fu adus acolo. Veni gîdele, pregăti funia, făcu un laţ, îl trecu în jurul gîtului osînditului şi era gata să-l tragă în sus, cînd, deodată, furnizorul sultanului, străbătînd prin mulţime, îşi des-

chise drum pînă la creştinul care stătea în picioare sub ştreang şi-i spuse gîdelui :

— Opreşte ! Eu l-am omorît !

Atunci guvernatorul îl întrebă :

— Şi de ce l-ai omorît ?

Furnizorul răspunse :

— Ascultă. Azi-noapte, venind acasă, l-am văzut că intrase la mine, coborînd de pe terasă, ca să-mi fure din cămări. L-am lovit în piept cu un retevei şi îndată a căzut şi a murit. L-am luat atunci pe umeri, am venit în piaţă şi l-am aşezat în picioare, răzimat de-o dugheană din cutare loc şi în cutare stradă. Nenorocitul de mine ! Era cît pe ce să pricinuiesc, prin tăcerea mea, moartea acestui creştin. Eu sînt ucigaşul musulmanului, eu trebuie să fiu spînzurat !

Auzind vorbele furnizorului, guvernatorul dădu drumul misitului şi-i spuse gîdelui :

— Să-l spînzuri de îndată pe acest om, care a mărturisit totul cu gura lui !

Atunci gîdele desfăcu funia din jurul gîtului creştinului, o trecu în jurul gîtului furnizorului, îl aduse pe osîndit sub furci şi era gata să-l ridice în aer, cînd deodată doftorul iudeu străbătu mulţimea şi-i spuse gîdelui :

— Aşteaptă ! Opreşte-te ! Eu l-am omorît !

Şi povesti întîmplarea :

— Aflaţi că omul acesta a venit la mine ca să-l cercetez şi să-l lecuiesc. Coboram scara ca să-l văd şi, cum era noapte, m-am ciocnit de el, s-a rostogolit pînă jos pe scară şi a murit. Nu trebuie să fie omorît furnizorul ; pe mine să mă spînzuraţi !

Deci guvernatorul hotărî moartea doftorului iudeu. Şi gîdele luă funia de la gîtul furnizorului, o puse în jurul gîtului doftorului şi era gata să-l spînzure pe acesta, cînd, iată, fu văzut croitorul alergînd prin mulţime şi strigînd gîdelui :

— Ei, oprește-te ! Eu sînt ucigașul ! Ascultă-mă ! Ieri îmi pierdeam vremea umblînd haihui și, către seară, mă întorceam acasă. Pe drum l-am întîlnit pe acest cocoșat, băut și tare vesel, purtînd în mînă o dairea cu care își însoțea cîntarea din toată inima și cu multă voie bună. M-am oprit să-l văd și să mă desfăt și m-am simțit atît de bine cu el, că l-am poftit la mine acasă. Cum, între altele, cumpărasem pește, nevastă-mea, cînd ne-am așezat la masă, a luat o bucată de pește, a pus-o între două felioare de pîine și-a îndesat-o în gura cocoșatului. Și îmbucătura asta l-a înăbușit pe bietul om, care a murit pe loc. Atunci, cu nevastă-mea l-am luat și l-am dus la casa doftorului iudeu. O arăpoaică a coborît și ne-a deschis ușa. I-am spus : „Vestește pe stăpînul tău că se află la ușă o femeie și un bărbat care-i aduc un bolnav. Să coboare, să-l vadă și să-i dea un leac !" Am pus îndată în mîna arăpoaicei un sfert de dinar pentru stăpînul ei. Ea s-a grăbit să urce, iar eu l-am așezat pe cocoșat în picioare, răzimat de peretele scării ; și am plecat repede cu soața mea. În acest timp, doftorul a coborît să vadă bolnavul, dar s-a ciocnit de trupul lui, l-a răsturnat și a crezut că el l-a omorît.

Chiar atunci, croitorul se întoarse spre doftor și-l întrebă :

— Nu-i așa ?

Și doftorul răspunse :

— Da, așa este !

Croitorul se îndreptă deci spre guvernator și-i spuse:

— Trebuie să dați drumul acestui om și să mă spînzurați pe mine !

Guvernatorul, la aceste cuvinte, se minună mult și grăi :

— Într-adevăr istoria acestui cocoșat merită să fie scrisă în cronici și în cărți !

Dădu apoi poruncă gîdelui să-l lase slobod pe doftorul iudeu şi să-l spînzure pe croitor, care-şi mărturisise vinovăţia. Gîdele îl aduse pe croitor sub spînzurătoare, îi puse funia de gît şi aruncă vorba :

— Ei, acum e pentru ultima oară, n-am să mai schimb pe nimeni !

Şi puse mîna pe funie.

Atît despre ei.

Despre cocoşat se spune că era măscăriciul sultanului şi că acesta nu se putea despărţi un ceas de el. După ce se îmbătase în acea noapte, fugise din palat şi nu se mai ştia de el. A doua zi, i s-a povestit astfel sultanului, nedumerit de lipsa măscăriciului :

— Doamne, guvernatorul te vesteşte că cocoşatul a murit şi că ucigaşul lui urma să fie spînzurat. Şi într-adevăr, guvernatorul dăduse poruncă să fie adus ucigaşul sub ştreang, iar gîdele era gata să îndeplinească osînda, cînd a venit un al doilea om, şi apoi un al treilea şi fiecare a spus : „Eu l-am ucis pe cocoşat, nu altul !" Şi fiecare i-a povestit guvernatorului pricina omorului.

Cînd auzi aceste cuvinte, sultanul, fără să asculte mai mult, chemă un şambelan şi-i porunci :

— Coboară iute, aleargă la guvernator şi înştiinţează-l să mi-i aducă aici pe toţi !

Şambelanul coborî, ajunse lîngă spînzurătoare, tocmai în clipa cînd gîdele era gata să-l spînzure pe croitor. Şi strigă :

— Opreşte-te !

Şambelanul arătînd că povestea cocoşatului ajunsese la urechile sultanului, plecă împreună cu guvernatorul, luînd pe croitor, pe doftor, pe misitul creştin, pe furnizor şi cu ei şi trupul cocoşatului. Şi veniră cu toţi în faţa sultanului.

Cînd ajunseră, guvernatorul îşi îndoi spinarea, sărută pămîntul şi povesti sultanului istoria cu cocoşa-

tul, în toate amănuntele, de la început pînă la sfîrşit. Dar nu-i nevoie s-o mai spunem o dată.

Sultanul, auzind povestirea, se minună şi rîse în hohote. Porunci apoi diecilor palatului să scrie cu aur întreaga întîmplare. Şi-i întrebă pe toţi cei de faţă :

— Aţi mai auzit vreodată ceva care să se asemene cu povestea cocoşatului ?

Atunci misitul creştin înaintă, sărută pămîntul dinaintea sultanului şi spuse :

— O, rege al veacurilor, eu cunosc o istorie şi mai uluitoare decît întîmplarea cu cocoşatul nostru ! Dacă-mi dai voie, am să ţi-o povestesc, căci este mult mai minunată, mai ciudată şi mai plăcută.

Şi sultanul îi porunci :

— Haide, desfă-ţi bocceaua, să vedem ce marfă ai!

Şi misitul creştin începu.

POVESTEA MISITULUI CREŞTIN

Află, o, rege al vremurilor, că am venit în această ţară numai pentru treburi negustoreşti. Sînt un străin pe care soarta l-a îndreptat spre regatul tău. M-am născut în Cairo şi sînt de neam copt[1]. Şi tot la Cairo am crescut, şi acolo, înaintea mea, tata a fost tot misit.

Cînd a murit tata, eram bărbat în toată firea şi m-am făcut misit în locul lui, simţind că am înclinări pentru această îndeletnicire, de altfel ca mai toţi copţii.

Şi iată că într-o zi, cum stam înaintea uşii unui han al negustorilor de seminţe, zării trecînd un tînăr, cum nu se putea mai frumos, îmbrăcat cu haine bogate şi

---

[1] Populaţie aparţinînd unei secte creştine din Egipt.

călare pe un catîr împodobit cu o minunată şea roşie. Cînd mă văzu, tînărul mă salută, iar eu mă ridicai în picioare, din respect pentru dînsul. Scoase atunci o batistă care cuprindea un pumn de susan, ca probă, şi mă întrebă :

— Cît face o baniţă de susan din acest soi ?

Îi răspunsei :

— Face, la adevăratul preţ, o sută de drahme.

El atunci spuse :

— Ia cu tine oameni care să cîntărească seminţele şi îndreaptă-te spre hanul Al-Gauali, din mahalaua Bab Al-Nasar ; ai să mă găseşti acolo.

Mă părăsi şi se îndepărtă, după ce-mi dădu batista cu proba de susan.

Începui dar să fac ocolul negustorilor cumpărători de seminţe şi le arătai proba, pe care o preţuisem la o sută de drahme. Iar negustorii o preţuiră la o sută douăzeci de drahme măsura. Tare bucuros, luai cu mine patru drămăluitori şi mă dusei să-l întîlnesc pe tînăr care, într-adevăr, mă aştepta la han. Cînd mă văzu, veni la mine, mă călăuzi la o magazie, unde se aflau seminţele, şi drămăluitorii umplură sacii şi găsiră că seminţele se ridică, în totul, la cincizeci de baniţe. Şi tînărul îmi spuse :

— Vei primi ca parte a ta pentru misitie zece drahme de fiecare baniţă vîndută cu o sută de drahme. Dar vei strînge pentru mine toţi banii şi mi-i vei păstra cu grijă pînă ce ţi-i voi cere. Cum suma întreagă este de cinci mii de drahme, îţi vei lua partea ta de cinci sute, şi vor rămîne astfel pentru mine patru mii cinci sute. De îndată ce-mi voi încheia treburile, voi veni să-mi iau banii.

Atunci îi răspunsei :

— Fie după dorinţa ta !

Îi sărutai apoi mîinile şi mă îndepărtai.

Şi, într-adevăr, chiar în acea zi, am cîştigat astfel o mie de drahme, ca misit, cinci sute de la vînzător, şi cinci sute de la cumpărători, şi mi-am oprit douăzeci la sută, cum e obiceiul nostru, al misiţilor egipteni.

După o lipsă de o lună, tînărul veni să mă vadă şi-mi spuse :

— Unde sînt drahmele ?

Şi-i răspunsei îndată :

— La poruncile tale ! Banii sînt în acest sac.

Dar el îmi grăi :

— Mai păstrează-i la tine cîtva timp, pînă voi veni să-i iau.

Plecă şi lipsi iarăşi o lună şi, cînd se întoarse, mă întrebă :

— Unde sînt drahmele ?

Mă ridicai atunci, îl salutai şi-i spusei :

— Sînt la dispoziţia ta. Iată-le ! Şi adăugai : Vrei să-mi cinsteşti casa, primind să iei acum o gustare cu mine ?

Dar nu primi, spunîndu-mi :

— În ce priveşte banii, te rog să-i mai păstrezi, pînă ce voi veni să ţi-i cer, după ce-mi voi fi încheiat unele treburi grabnice.

Şi se îndepărtă. Iar eu strînsei cu grijă banii care erau ai lui şi aşteptai să se întoarcă. După o lună se întoarse şi mă vesti :

— În astă seară voi trece să-mi iau banii !

I-i ţinui pregătiţi, dar în zadar îl aşteptai pînă noaptea şi apoi în zilele următoare, căci nu se întoarse decît după o lună, vreme în care îmi spuneam: „Ce plin de încredere este acest tînăr ! De cînd sînt misit prin hanuri şi în sukuri[1], încă n-am întîlnit atîta încredere !"

[1] *Suk* — piaţă.

Veni deci la mine, şi era tot pe catîr şi îmbrăcat cu haine bogate ; şi era frumos ca luna cînd e plină, avea faţa luminoasă şi proaspătă, ca la ieşirea din hammam, obrajii ca trandafirii, fruntea ca o floare strălucitoare şi, pe un colţ al buzelor, o aluniţă neagră, ca o picătură de chihlimbar negru ; aşa cum spune poetul :

În vîrful bolţii, sus, e luna plină
Şi s-a-ntîlnit cu mîndrul frate soare :
Frumoşi — nimic cu ei să s-asemăsoare,
Şi strălucind cu via lor lumină.

Aşa erau cei doi, îndrăgostiţii !
Cînd îi vedeai, lor le-nchinai iubirea,
Lor le urai întreagă mulţămirea,
Ei singuri, între toţi, multfericiţii !

Acum, făpturi la fel de minunate,
Te biruiesc cu vraja frumuseţii,
Robit le eşti şi nu simţi greutate...

Pe-Allah măriţi-l, slavă aduceţi-i !
El făptuit-a astfel de minune,
Căci chip avem, cum voia lui dispune...

Cînd îl văzui, îi sărutai mîinile şi chemai asupra lui toate binecuvîntările lui Allah. Îi spusei :

— O, stăpîne, nădăjduiesc că de data asta ai să-ţi iei banii !

Iar el îmi răspunse :

— Aşteaptă încă puţin, ca să-mi închei treburile şi voi veni să-mi iau banii.

Îmi întoarse spatele şi se îndepărtă. Gîndii atunci că va mai rămîne departe mult timp, şi luai banii şi-i pusei cu douăzeci la sută, aşa cum este obiceiul la noi.

şi-i făcui astfel să aducă un cîştig pe seama mea. Şi-mi spuneam: „Pe Allah! cînd s-o întoarce, îl voi ruga să-mi fie oaspe şi-l voi primi cu dărnicie mare, căci banii lui mi-au fost de folos şi iată că-s pe cale să ajung bogat!"

Trecu astfel un an, şi, la capătul acestuia, veni. Şi era îmbrăcat încă mai strălucitor decît înainte şi urcat tot pe măgarul lui alb, de soi.

Îl rugai cu căldură să vină acasă şi să-mi fie oaspete. Iar el îmi răspunse:

— Primesc, dar numai dacă te învoieşti să nu scazi cheltuielile din banii care sînt ai mei şi pe care-i am la tine!

Şi începu să rîdă. Eu de asemeni, şi îi spusei:

— Da, de bună seamă, din toată inima!

Îl adusei cu mine acasă şi-l rugai să ia loc. Alergai îndată în piaţă, cumpărai tot soiul de merinde, băuturi şi altele asemenea, pusei totul dinaintea lui pe faţa de masă şi-l pofti să mănînce, spunîndu-i:

— În numele lui Allah!

Se apropie atunci de bucatele servite, întinse mîna stîngă şi începu să mănînce. Am fost mult mirat şi nu ştiam ce să cred. După ce se ospătă, îşi spălă mîna stîngă, fără să se ajute de dreapta; îi întinsei ştergarul ca să se şteargă, apoi începui să stăm de vorbă. Îi grăii atunci:

— Stăpîne, rogu-te, uşurează-mă de o greutate ce mă apasă şi de o tristeţe care mă pustieşte. De ce ai mîncat cu mîna stîngă? Ai cumva vreo boală dureroasă la mîna dreaptă?

El scoase braţul drept din mînecă: mîna îi era tăiată de la încheietură. Rămasei grozav de mirat. Dar el îmi spuse:

— Nu te mira! Şi mai ales nu gîndi că am mîncat cu stînga din lipsă de respect pentru tine, căci vezi

acum că mîna dreaptă îmi e tăiată, iar pricina este foarte uimitoare.

Atunci îl întrebai :

— Care-i pricina ?

Iar el îmi povesti :

— Să ştii că sînt din Bagdad. Tata era unul din oamenii de seamă, unul din fruntaşii oraşului. Eu, pînă să ajung la vîrsta bărbăţiei, ascultam povestirile călătorilor, hagiilor şi neguţătorilor, care, acasă la tata, istoriseau minunăţii din ţările Egiptului. Şi am păstrat în suflet aceste povestiri şi le-am rumegat în taină, pînă ce tatăl meu muri. Mi-am strîns atunci la un loc bogăţiile şi mulţi bani, am cumpărat mari baloturi de stofe de Bagdad şi de Mossul, şi alte mărfuri de preţ şi de cel mai bun soi, am împachetat totul şi am plecat din Bagdad. Şi, cum Allah îmi meniso să ajung sănătos la locul dorit, fără de întîrziere am sosit aici în Cairo, oraşul tău.

Apoi tînărul începu să plîngă şi-mi rosti aceste stihuri :

Din naştere e orb şi-n întuneric,
Dar se fereşte uimitor de bine
De groapa-n care cade-un oarecine
Deprins cu sori ce strălucesc feeric...

E un smintit, dar ştie la o parte
Să lase vorba ce-nţeleptu-o spune
Şi în primejdii grele viaţa-şi pune...
Tot ca smintitu-i cel cu multă carte !

Piosul, bunu-n faptă şi-n ţinută,
Mult suferă şi-n lipsuri se sfîrşeşte ;
Iar ticălosul, ce doar rău dospeşte,
Trai duce-n joc şi cîntec de lăută !

Socoate, deci, şi cată a-nţelege
Că omu-i slab mereu, şi-n neputinţă,
Şi că, oricînd şi-n orişice privinţă,
Ursita singură îi este lege!

După rostirea versurilor, îşi urmă astfel povestirea:

— Am intrat deci în Cairo şi am tras la hanul Serur. Am dat jos pachetele, am descărcat cămilele şi am orînduit mărfurile într-o casă pe care am avut grijă s-o închiriez. Am dat apoi bani slujitorului, ca să cumpere de-ale mîncării; am aţipit puţin şi, la trezire, am făcut o plimbare spre Bain Al-Kastein; m-am întors apoi la hanul Serur, unde mi-am petrecut noaptea.

Cînd m-am trezit dimineaţa, am desfăcut un balot cu stofe şi mi-am spus: „Am să duc aceste mărfuri la piaţă, să văd cum merg treburile". Am încărcat stofele pe umerii unuia dintre tinerii slujitori, m-am îndreptat spre suk şi am ajuns tocmai la locul mai de seamă al învoielilor, o mare clădire cu ganguri, dughene de tot felul şi fîntîni. Acolo, cum ştii, se află misiţii; şi se cheamă acest loc: Kaisariat Ghergh.

La sosirea mea, toţi misiţii, care erau înştiinţaţi de aceasta, m-au înconjurat şi le-am dat stofele. Ei au plecat în toate părţile, ca să arate stofele cumpărătorilor mai de seamă din pieţe. Dar s-au întors îndată şi mi-au spus că preţul ce li se oferea pentru mărfurile mele nu acoperea nici costul lor şi nici cheltuielile de la Bagdad la Cairo. Cum nu ştiam ce să fac, şeicul staroste al misiţilor mi-a vorbit:

— Ştiu mijlocul prin care ai putea ajunge la un cîştig oarecare: să faci ca toţi ceilalţi negustori, adică să-ţi vinzi mărfurile cu bucata la negustorii care au prăvălii, şi asta pentru un timp anumit, în faţa martorilor, sub semnătura unuia şi altuia, prin mijlocirea unui zaraf. Şi aşa, în chip regulat, în fiecare joi şi luni,

vei încasa banii din vînzare. În acest fel, fiecare drahmă îţi va aduce două drahme şi chiar mai mult. Pe lîngă asta, în tot acest timp, vei putea colinda oraşul Cairo şi admira Nilul care trece prin el.

Cînd i-am auzit cuvintele, am spus :

— Da, e o idee prea bună !

Şi de îndată am dus misiţii şi crainicii la hanul Serur şi le-am încredinţat toate mărfurile, ca să le ducă la Kaisariat. Şi am vîndut totul, cu bucata, la negustori, după ce, dintr-o parte şi din alta, s-au scris învoielile în faţa martorilor, prin mijlocirea unui zaraf de la Kaisariat.

După asta, m-am întors la han şi am trăit liniştit, fără să mă lipsesc de vreo plăcere şi fără să mă opresc de la vreo cheltuială. În fiecare zi mîncam din belşug, cu cupa de vin pe masă. Aveam totdeauna carne bună de oaie şi tot felul de dulciuri şi dulceţuri. Şi am urmat tot aşa pînă ce s-a împlinit luna, cînd trebuia să-mi primesc cîştigul. Şi într-adevăr, chiar din întîia săptămînă a acelei luni, am început să-mi primesc regulat banii. Joia şi lunea mă duceam în prăvălia fiecărui negustor datornic al meu ; şi zaraful, însoţit de un copist, trecea pe la fiecare negustor, lua banii datoraţi şi mi-i aducea.

Mă obişnuisem deci să merg cînd într-o prăvălie, cînd în alta. Într-o zi, ieşisem tocmai din hammam, unde făcusem o baie. După cîteva minute de odihnă, am mîncat un pui, am băut cîteva cupe de vin, mi-am spălat mîinile şi m-am stropit cu parfum. M-am dus apoi la Kaisariat Ghergh şi m-am aşezat pe un scaun în prăvălia unui negustor de stofe, numit Badredin Al-Bostani. Cînd m-a văzut, m-a primit cu multă prietenie şi cu respect şi am stat de vorbă vreun ceas.

Pe cînd vorbeam, a venit o femeie acoperită cu un mare văl de mătase albastră. Intrase ca să cumpere stofe şi s-a aşezat pe un scăunaş aproape de mine. Şi

iaşmacul care-i acoperea uşor faţa era pus niţel într-o parte şi lăsa să se împrăştie un parfum plăcut şi o aromă delicată. Mi-a luat minţile cu frumuseţea şi farmecele ei, mai ales cînd a dat la o parte iaşmacul şi i-am zărit negrul ochilor! A luat deci loc, a salutat pe Badredin, care i-a răspuns urîndu-i pace şi stînd în picioare înaintea ei, i-a arătat felurite soiuri de stofe. Eu, auzindu-i glasul dulce şi plin de vrajă, am simţit şi mai mult că în inima mea se aprindea dragostea.

După ce a cercetat cîteva stofe, negăsindu-le îndeajuns de frumoase, i-a spus lui Badredin:

— Nu ai cumva vreo bucată de mătase albă, ţesută cu fire de aur curat? Aş avea nevoie, ca să-mi fac o rochie.

Şi Badredin s-a dus în fundul prăvăliei, a deschis un mic dulap şi a scos, de sub alte bucăţi de stofă, una de mătase albă, ţesută cu fir de aur: a adus-o şi a desfăcut-o înaintea doamnei. Ea a găsit-o întocmai pe placul ei şi i-a spus negustorului:

— Cum n-am bani la mine, vei putea, cred, după obicei, să mi-o dai chiar acum; îndată ce ajung acasă, îţi voi trimite banii.

Dar negustorul i-a răspuns:

— De data aceasta nu pot s-o fac, stăpîna mea; stofa nu este a mea, ci a acestui negustor pe care-l vezi şi i-am făgăduit să-i plătesc chiar astăzi.

A apucat-o atunci mînie mare şi a strigat:

— Nenorocire! Uiţi că am obiceiul să cumpăr stofe de foarte mare preţ şi că te fac să cîştigi mai mult decît îmi ceri? Uiţi că nu am întîrziat niciodată să-ţi trimit banii?

Dar el i-a răspuns:

— Desigur, ai dreptate, stăpîna mea! Dar astăzi sînt îndatorat să am banii în orice clipă la îndemînă.

Cînd a auzit aceste vorbe, femeia a apucat bucata de mătase şi i-a azvîrlit-o în obraz strigîndu-i :

— Toţi sînteţi la fel în blestemata voastră breaslă ! Nu ştiţi să respectaţi pe nimeni !

S-a ridicat, plină de mînie, i-a întors spatele şi a dat să plece.

Am simţit că şi sufletul meu se ducea cu ea ; m-am ridicat repede şi, venind mai aproape, i-am spus :

— O, stăpînă, te rog ! Fă-mi plăcerea să te întorci niţel spre mine şi să nu pleci !

Ea şi-a întors atunci faţa spre mine, a surîs puţin, a venit înapoi şi a spus :

— Mă întorc în prăvălie, dar numai pentru tine !

A intrat şi s-a aşezat în faţa mea. Şi l-am întrebat pe Badredin :

— Care-i preţul acestei stofe ?

El mi-a răspuns :

— O mie şi o sută de drahme !

— Fie ! Şi eu îţi mai las pe deasupra o sută de drahme cîştig. Dă-mi o hîrtie ca să întăresc învoiala şi în scris.

Şi am luat de la el bucata de mătase ţesută cu aur, în schimb i-am trecut preţul în scris. I-am înmînat apoi doamnei stofa, spunîndu-i :

— Ia-o, şi poţi să pleci fără să porţi grija preţului, pe care mi-l vei plăti cînd vei voi. Nu vei avea decît să vii într-una din aceste zile în piaţă, unde mă găseşti totdeauna aşezat în cutare ori cutare prăvălie. Ba chiar, dacă vrei să-mi faci cinstea de a o primi ca semn de preţuire, e a ta !

Ea atunci mi-a răspuns :

— Allah să-ţi răsplătească cu toată bunăvoinţa lui ! Să stăpîneşti toate bogăţiile pe care le am, ajungînd stăpînul şi coroana capului meu ! Ah, dacă Allah mi-ar împlini urarea !

I-am răspuns :

— O, stăpîna mea, primeşte bucata de mătase! Şi ea nu va fi singura! Dar, te rog, îngăduie-mi să-ţi admir faţa, care-i ascunsă privirilor mele!

Ea a ridicat atunci iaşmacul de stofă uşoară care-i ascundea partea de jos a feţei nelăsînd să i se vadă decît ochii.

Cînd mi-a apărut faţa ei, o privire numai a fost de ajuns ca să mă tulbure cu totul, să împlînte dragostea în inima mea şi să-mi ia minţile. Dar ea s-a grăbit să lase în jos iaşmacul, a luat stofa şi mi-a spus:

— Stăpîne, lipsa ta să nu fie îndelungată, căci aş muri de mîhnire!

S-a îndepărtat apoi, şi eu am rămas cu negustorul în piaţă, pînă pe înserat.

Eram ca şi cum nu mai înţelegeam nimic, ca şi cum mi-aş fi pierdut minţile, stăpînit cu totul de-o patimă nebună, neaşteptată. Simţămîntul acesta atît de adînc, m-a făcut să-l întreb pe negustor, înainte de plecare:

— Ştii cine-i această doamnă?

El mi-a răspuns:

— Da, negreşit. Este o doamnă foarte bogată. Tatăl ei a fost un strălucit emir, care, la moarte, i-a lăsat multe bunuri şi avuţii.

Mi-am luat rămas bun de la negustor şi m-am îndepărtat, întorcîndu-mă la hanul Serur, unde locuiam. Slujitorii mi-au pus să mănînc, dar mă gîndeam numai la ea şi nu m-am atins de nimic. M-am întins să dorm, dar somnul nu voia să vină. Şi mi-am petrecut astfel noaptea, cu ochii deschişi, pînă dimineaţa.

M-am sculat şi m-am îmbrăcat cu o haină încă mai frumoasă decît cea din ajun; am băut o cupă de vin, am gustat cîte ceva şi m-am întors la prăvălia negustorului; l-am salutat şi m-am aşezat la locul obişnuit. N-au trecut decît cîteva clipe şi tînăra a sosit, însoţită de o roabă. A intrat, s-a aşezat şi m-a salutat, fără să-i aducă lui Badredin urarea de pace. Şi cu un glas

blînd şi cu un fel de a vorbi ca nimeni altul, şi cu o dulceaţă fără de seamăn, mi-a spus :

— Trimite pe cineva cu mine ca să-i dau cele o mie două sute de drahme, preţul bucăţii de mătase.

I-am răspuns :

— Dar nu ne grăbeşte nimic. Ce-i această pripă?

Iar ea :

— Ce îndatoritor eşti ! Dar, oricum, nu trebuie să-ţi pricinuiesc vreo pagubă.

S-a hotărît să-mi pună ea însăşi în mînă preţul stofei. Şi am început să vorbim şi, deodată, mi-am luat îndrăzneala de a-i arăta, prin semne, tăria simţirii mele. A înţeles de îndată că doream arzător să fie a mea. S-a ridicat repede şi s-a îndepărtat, după ce mi-a spus totuşi, din bunăcuviinţă, un cuvînt de rămas bun. Atunci, nu m-am mai putut stăpîni, am ieşit din prăvălie, cu inima aprinsă, şi am mers în urma ei, mai de departe, pînă am ajuns dincolo de piaţă. Deodată am pierdut-o din vedere, dar, în aceeaşi clipă, am văzut venind spre mine o fată pe care n-o cunoşteam şi nici nu puteam ghici cine era, din pricina iaşmacului. Ea mi-a spus :

— O, mărite domn, vino la stăpîna mea, care are să-ţi vorbească !

Am rămas tare uimit şi-am grăit :

— Dar nimeni nu mă cunoaşte aici !

Fata mi-a răspuns :

— Oh, ce uşor uiţi ! Nu-ţi aminteşti că eu sînt slujnica pe care adineaori ai văzut-o în piaţă cu tînăra doamnă, în prăvălia negustorului cutare ?

Am mers atunci după ea, pînă ce i-am văzut stăpîna în colţul străzii zarafilor. Cînd m-a zărit, a venit grăbită spre mine, m-a dus în colţul străzii şi mi-a grăit :

— Dragul meu, să ştii că gîndurile mele sînt numai la tine şi că mi-ai umplut inima de dragoste. Din clipa

în care te-am văzut, nu mai ştiu ce-i tihna somnului, nu mai mănînc, nici nu mai beau !

Şi i-am răspuns :

— Şi eu la fel. Dar fericirea ce-o simt mă opreşte de-a mă plînge.

Ea urmă :

— Dragul meu, spune-mi : să merg eu la tine, sau vrei să vii tu la mine acasă ?

I-am răspuns :

— Sînt străin şi locuiesc la un han, loc unde vine prea multă lume ! De aceea, dacă ai destulă încredere în prietenia mea, primeşte-mă la tine şi voi fi nespus de fericit.

Ea mi-a grăit atunci :

— De bună seamă, dar acum e noaptea de vineri şi nu se poate ! Mîine, însă, după rugăciunea de la amiază, urcă-te pe catîr şi întreabă de mahalaua Habbaniat. Cînd vei fi sosit acolo, întreabă de locuinţa lui Barakat, fostul guvernator, cunoscut sub numele de Aby-Schama. Acolo locuiesc. Şi nu cumva să nu vii, căci voi fi acolo, şi te aştept.

Şi eram bucuros la culme. Ne-am despărţit apoi. M-am întors la hanul Serur şi mi-am petrecut întreaga noapte fără să aţipesc măcar. De cum s-a făcut ziuă, m-am sculat repede şi mi-am schimbat hainele, m-am parfumat cu miresmele cele mai plăcute şi mi-am luat şi cincizeci de dinari de aur, pe care i-am pus într-o batistă. Am ieşit din hanul Serur şi m-am îndreptat spre locul numit Bab-Zauilat. Am închiriat un catîr şi i-am spus celui care-l conducea :

— Mergem în mahalaua Habbaniat !

Şi de îndată, cît ai clipi, m-a călăuzit într-acolo. Am ajuns în strada Darb Al-Monkari şi i-am spus călăuzei :

— Cată să afli unde e casa guvernatorului Aby-Schama.

Călăuza a plecat, s-a întors după cîteva clipe cu răspunsul şi mi-a spus :

— Poţi coborî.

Am coborît atunci, poruncindu-i :

— Mergi înainte şi arată-mi calea.

El m-a dus la casa guvernatorului, iar eu i-am poruncit :

— Mîine dimineaţă să vii să mă iei ca să mă duci la han.

Şi călăuza mi-a răspuns :

— La poruncile tale !

I-am dat un sfert de dinar de aur, pe care l-a luat, l-a dus la buze întîi şi apoi la frunte, ca să-mi mulţămească, şi a plecat.

Am bătut în poarta locuinţei şi mi-a fost deschisă de două fete cu sînii drepţi, albi şi rotunzi ca două luni. Ele mi-au spus :

— Intră, domnule ! Stăpîna te aşteaptă cu nerăbdare. Nici nu mai doarme noaptea, atît i-i de aprinsă dragostea pentru tine.

Am intrat atunci într-o curte şi am văzut o măreaţă clădire cu şapte uşi ; şi toată faţada era împodobită cu ferestre care dădeau spre o întinsă grădină cu arbori roditori de toate soiurile şi culorile. Şi era udată de ape curgătoare şi se auzeau ciripind păsările. Clădirea era toată din marmură albă, străvezie şi lucioasă, de-ţi vedeai chipul în ea, iar tavanele îi erau căptuşite cu aur ; şi de jur împrejur se înşiruiau inscripţii şi desene de toate felurile. Şi cuprindea clădirea tot ce putea să-ţi farmece ochii. Era pavată în întregime cu marmură de foarte mare preţ şi în diferite culori. În mijlocul unei săli mari se afla un havuz de marmură albă, încrustat cu mărgăritare şi pietre preţioase ; covoare de mătase acopereau parchetul şi stofe de toate culorile erau întinse pe pereţi ; sofale largi mobilau sala.

Intrasem numai de cîteva clipe şi mă aşezasem...

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu apropiindu-se zorii dimineţii şi, cu minte, se opri.

Şi cînd se lăsă a douăzeci şi şasea noapte

Ea spuse :

— O, mărite rege, negustorul urmă astfel povestea misitului creştin din Cairo, care, la rîndul lui, o spunea sultanului din acel oraş al Chinei :

Am văzut tînăra venind spre mine, împodobită cu mărgăritare şi pietre scumpe, cu faţa luminoasă şi cu ochii alungiţi cu creion negru. Mi-a surîs, s-a apropiat şi m-a strîns la piept. Şi-a pus apoi buzele pe ale mele şi a început să-mi sugă limba. Şi eu făceam la fel. Şi mi-a spus :

— Eşti tu cu adevărat, sau visez ?

Şi i-am răspuns :

— Sînt robul tău !

Iar ea mi-a grăit :

— Oh, ce zi binecuvîntată ! Ce fericire ! Pe Allah! nu mai trăiesc, nu mai ştiu ce-i plăcerea mîncării şi a băuturii !

I-am răspuns :

— Şi eu simt ca tine !

Am început să vorbim, eram într-adevăr încurcat de această primire şi ţineam capul plecat.

După cîteva clipe, s-a întins faţa de masă şi ni s-au adus mîncăruri scumpe : fripturi, pui umpluţi şi paste de toate soiurile. Şi am mîncat pînă ne-am săturat, iar ea îmi dădea bucăţile în gură şi mă îmbia de fiecare

dată cu cuvinte stăruitoare. Ni s-a adus apoi ibricul şi ligheanul de aramă, mi-am spălat mîinile, şi ea de asemeni ; m-am stropit cu apă de trandafiri şi de mosc şi am luat loc, ca să stăm de vorbă. Şi ea mi-a recitat aceste două strofe :

Şi dacă dinainte ştiam de-a ta venire,
Ţi-aş fi întins porfira din sînge la picioare
Şi catifcaua neagră din ochii în sclipire.
Ţi-aş fi întins obrajii cu frăgezimi de floare,

O, călător, şi-ndată ai fi avut aproape
Un loc ce-al tău de voie-i pe dulcile-mi pleoape !

Mi-a povestit apoi necazurile ei ; şi eu la fel, şi cu asta am ajuns încă mai îndrăgostit. Am început apoi zbenguielile şi jocurile, ne-am îmbrăţişat, şi ne-am dat mii de sărutări pînă la căderea nopţii. Atunci slujnicele ne-au adus din belşug de mîncat şi de băut. Şi am băut pînă la miezul nopţii. Ne-am culcat, ne-am îmbrăţişat, şi aşa pînă la ziuă. În viaţa mea n-am mai avut o noapte ca aceea.

A doua zi m-am sculat, am strecurat încet sub căpătîiul patului punga cu cele cincizeci de piese de aur, mi-am luat rămas bun de la ea şi eram gata să plec. Ea însă s-a pornit pe plîns şi mi-a spus :

— Stăpînul meu, cînd îţi voi mai vedea frumoasa faţă ?

I-am răspuns :

— Voi veni în astă-seară chiar.

Ieşind, am găsit la poartă catîrul care mă adusese în ajun, iar călăuza mă aştepta. M-am urcat pe catîr şi am ajuns la hanul Serur ; am descălecat şi i-am dat călăuzei o jumătate de dinar de aur, spunîndu-i :

— Să te întorci astă-seară pe la apusul soarelui.

El mi-a răspuns :

— La poruncile tale !

Am intrat în han şi am mîncat ; după aceea m-am dus pe la datornici ca să-mi strîng preţul mărfurilor ; am primit banii şi m-am întors ; am pus să se frigă o oaie şi am cumpărat dulciuri ; am chemat un hamal căruia i-am arătat cum era casa doamnei şi unde se afla, l-am plătit dinainte şi i-am spus să ducă totul acolo. Eu am urmat să mă ocup de treburile mele pînă seara. Atunci, venind călăuza, am luat cincizeci de dinari de aur, pe care i-am pus într-o batistă, şi am plecat.

Cînd am intrat în casă, am văzut că totul fusese curăţat, că se spălase pe jos, se lustruiseră vasele de bucătărie, se aprinseseră făcliile şi felinarele şi se pregătiseră mîncăruri, băuturi şi vinuri limpezite.

Văzîndu-mă, ea mi s-a aruncat în braţe, m-a sărutat şi mi-a şoptit :

— Oh, ce dor mi-era de tine !

Am mîncat pînă ne-am săturat. Slujnicele au ridicat masa şi ne-au adus băuturi. Şi am băut, şi am spart migdale, alune şi fistic pînă la miezul nopţii. Apoi ne-am culcat.

Dimineaţa m-am sculat şi, după obicei, i-am pus sub căpătîi cei cincizeci de dinari de aur. Am ieşit, la uşă am găsit catîrul, pe care l-am încălecat şi m-am întors la han, ca să mă odihnesc. Seara m-am sculat, am pus să se pregătească pilaf presărat cu nuci şi migdale, o mîncare de gulii şi altele multe. Am cumpărat fructe, diferite soiuri de migdale, multe flori, şi am trimis totul la ea acasă. Apoi am luat cu mine cincizeci de dinari de aur în batistă, am ieşit, am încălecat pe acelaşi catîr, am ajuns la ea şi am intrat. Ne-am aşezat la masă, am mîncat şi am băut, şi ne-am desfătat în dragoste pînă dimineaţa. Cînd m-am sculat, i-am strecurat batista şi m-am întors la han ca de obicei.

Dar, continuînd neîntrerupt lucrurile tot aşa, o zi după alta, am ajuns la sărăcie lucie, şi nu mai aveam un dinar, o singură drahmă. Nu ştiam ce să mai spun. Credeam în adîncul meu că totul era treaba unui diavol. Şi am rostit aceste strofe :

Cînd cel bogat se vede năpăstuit de soartă
Şi cade-n sărăcie, ce micşorat apare
În tot ce altădată era deprinsa-i stare...
Aşa un soare-n scapăt lucirea pală-şi poartă !

Un gînd spre el, de pleacă spre-a nu se mai întoarce,
Din sufletul oricărui de-aci-nainte piere...
Şi chiar dacă mai vine, e fără mîngîiere,
Căci numai pentru alţii norocul firu-şi toarce !

Să se arate-n stradă lui îi va fi ruşine
Şi, singur, fără semeni, mereu închis în sine,
Din ochi va stoarce lacrimi, secîndu-le izvorul...

Să nu aştepte nimeni vreodată ajutorul
De la ai săi ; urgia în creştet de-o să-l bată
Îl leapădă şi ruda cea mai apropiată.

Nu mai ştiam ce să fac şi, copleşit de gînduri amare, am ieşit din han ca să mă mai mişc şi am ajuns în sukul Bain Ab-Kasrain, lîngă poarta Zauilat. Acolo era multă lume adunată şi sukul era plin, fiind zi de sărbătoare şi de bîlci. M-am amestecat prin mulţime şi am văzut aproape de mine — aşa voia soarta — un călăreţ tare bine îmbrăcat. Împins din toate părţile, am fost înghesuit în el fără să vreau, iar mîna îmi ajunse tocmai lîngă buzunarul lui şi-l atingea. Am simţit că era înăuntru un pacheţel rotund. I-am băgat repede mîna în buzunar şi am scos cu dibăcie pacheţelul, totuşi nu îndeajuns de uşor ca el să nu simtă

şi să nu-mi vadă mişcarea. Atunci călăreţul, simţind că buzunarul i se uşurase, şi-a dus mîna la el şi şi-a dat seama că nu mai cuprindea nimic. S-a întors atunci spre mine, furios, a învîrtit buzduganul şi mi-a dat o lovitură în cap. M-am prăbuşit de îndată şi am fost înconjurat de mulţi oameni, dintre care cîţiva l-au oprit pe călăreţ, punînd mîna pe frîul calului, şi i-au strigat :

— E ruşinos din partea ta să loveşti un om fără apărare, în grămădeala asta din jur !

Călăreţul le-a strigat :

— Să ştiţi cu toţii că-i un hoţ !

La aceste cuvinte m-am trezit din leşin şi am auzit oamenii spunînd :

— Ba nu, e un tînăr prea bine îmbrăcat şi prea ales ca să fie hoţ !

Şi toţi care erau de faţă se întrebau dacă furasem ori nu. Lămuririle se băteau cap în cap, dintr-o parte şi alta, şi schimburile de vorbe nu se mai încheiau. Eu eram dus de valul mulţimii, şi aş fi scăpat, desigur, de sub paza călăreţului, care nu voia să-mi dea drumul, dacă, după cum mi-era scris de soartă, guvernatorul şi străjerii, trecînd pe acolo, n-ar fi intrat prin poarta Zauilat şi nu s-ar fi apropiat de îngrămădeala în mijlocul căreia mă aflam. El a întrebat :

— Dar ce se petrece aici ?

Şi călăreţul i-a răspuns :

— Pe Allah, o, emire, iată un hoţ ! Aveam în buzunar o pungă albastră cu douăzeci de dinari de aur şi el a găsit mijlocul, în înghesuială, să mi-o ia.

Şi guvernatorul l-a întrebat pe călăreţ :

— Ai vreun martor care să fi văzut hoţia ?

Şi călăreţul a răspuns :

— Nu !

Atunci guvernatorul l-a chemat pe macadem, căpitanul de poliţie, şi i-a spus :

— Pune mîna pe el şi scotoceşte-l !

Şi m-a luat acela, căci Allah nu mă mai ocrotea, m-a despuiat de haine şi a găsit punga, care, într-adevăr, era de mătase albastră. A numărat banii, şi erau tocmai douăzeci de dinari de aur, cum spusese călăreţul.

Atunci guvernatorul, apucat de furie, a chemat paznicii şi pe cei din alaiul lui :

— Aduceţi-l aici !

Am fost dus în faţa lui şi el mi-a spus :

— Tinere, trebuie să-mi mărturiseşti adevărul. Recunoşti că ai furat această pungă ?

Foarte ruşinat, am lăsat capul în jos şi am gîndit o clipă în mine : „Dacă spun nu, nu mă crede, căci punga a fost găsită la mine ; dacă spun da, voi fi de îndată închis". Am sfîrşit prin a mă hotărî, spunînd :

— Da, am furat-o !

Cînd a auzit asta, guvernatorul a rămas tare uimit ; a chemat martori şi m-a pus s-o mai spun o dată în faţa lor. Şi toate acestea se petreceau la Bab-Zauilat.

Atunci guvernatorul a poruncit gîdelui să-mi taie mîna dreaptă, şi gîdele a şi făcut-o de îndată. Văzînd asta, călăreţului i s-a făcut milă şi a mijlocit pe lîngă guvernator să nu-mi fie tăiată şi cealaltă mînă. Guvernatorul a primit, şi apoi şi-a urmat drumul. Oamenii care erau de faţă s-au milostivit de mine şi mi-au dat un pahar de vin ca să mă întăresc, căci pierdusem mult sînge şi eram tare slăbit. Dar călăreţul s-a apropiat de mine, mi-a întins punga, mi-a pus-o chiar în mînă şi mi-a spus :

— Eşti un tînăr deosebit la chip şi nu ţi se potriveşte meseria de hoţ.

M-a părăsit, după ce m-a făcut să primesc punga. Şi m-am îndepărtat, învelindu-mi cu batista braţul pe care-l ascundeam în mîneca hainei. Eram foarte pa-

lid şi într-o amarnică stare, după tot ce mi se întîmplase.

Şi, fără să ştiu unde merg, m-am îndreptat spre casa prietenei mele. Ajungînd acolo, m-am aruncat pe un pat, istovit cu totul. Tînăra, văzînd cît eram de palid şi de doborît, m-a întrebat :

— De ce suferi tu ? De ce eşti aşa de palid ?

Şi i-am răspuns :

— Mă doare capul, nu mi-e bine !

La aceste cuvinte, ea s-a întristat mult şi mi-a grăit:

— Stăpîne, de ce faci tu ca inima-mi să fie ca pe jar ? Stai liniştit, te rog, ridică-ţi ochii spre mine şi spune-mi ce ţi s-a întîmplat astăzi. Căci citesc multe pe faţa ta !

Şi i-am răspuns :

— Ai milă, cruţă-mă de suferinţa de a-ţi mărturisi.

Ea a început să plîngă :

— Ah, văd bine că nu mai vrei dragostea mea, te simţi obosit şi scîrbit de mine ! Nu mai eşti cu mine ca de obicei !

A vărsat multe lacrimi întretăiate de suspine, dar se oprea din cînd în cînd şi iar mă întreba, şi nu-i dam nici un răspuns. Şi aşa pînă a venit noaptea. Ni s-a adus atunci să mîncăm, ni s-au pus dinainte fel de fel de bucate, ca de obicei, dar eu m-am ferit să gust ceva, căci mi-era ruşine să iau cu mîna stîngă şi teamă că ea m-ar fi întrebat din ce pricină. I-am spus deci :

— Acum n-am poftă de mîncare.

Şi ea adause :

— Vezi bine că bănuiam ceva. Spune-mi ce-a putut să ţi se întîmple astăzi şi de ce eşti trist, amărît şi cu jale în inimă şi în cuget ?

Am sfîrşit prin a-i spune :

— Am să-ţi povestesc totul îndată, încetul cu încetul.

La aceste cuvinte, ca uşurată, mi-a întins o cupă de vin.

— Haide, prietene, alungă-ţi gîndurile negre. Iată cu ce se îndepărtează tristeţea. Bea din cupă şi apoi îmi vei povesti pricina necazurilor.

Şi i-am răspuns :

— Dacă o vrei neapărat, dă-mi atunci să beau cu mîna ta.

Şi ea mi-a apropiat cupa de buze, a înclinat-o uşor şi mi-a dat să beau. A umplut-o din nou şi mi-a întins-o. Atunci am făcut o sforţare, am întins mîna stîngă şi am apucat cupa. Nu mi-am putut însă stăpîni lacrimile şi am izbucnit în hohote de plîns. Văzîndu-mă plîngînd astfel, nici ea nu s-a mai putut stăpîni, mi-a cuprins capul cu mîinile şi mi-a strigat, ca pierdută :

— Fie-ţi milă, spune-mi pricina plînsetelor tale ! Mi-ai ars inima ! Spune-mi cum se face că iei cupa cu mîna stîngă ?

I-am răspuns:

— Am un buboi la mîna dreaptă.

Ea mi-a spus :

— Arată-mi-l, ca să-l deschid şi te vei simţi uşurat.

I-am răspuns :

— Nu e momentul să faci aşa ceva. Nu mai stărui, căci sînt hotărît să nu-mi dezvelesc mîna.

Am băut după aceasta pînă la fund cupa, şi am tot băut ori de cîte ori mi-a întins-o plină şi, aşa, pînă ce m-am îmbătat de-a binelea. M-am întins atunci chiar acolo şi am adormit.

În timpul somnului, ea mi-a dezvelit braţul şi a văzut că mîna îmi era tăiată. Mi-a căutat în buzunar şi a dat peste punga albastră cu bani de aur. La vederea nenorocirii mele, a fost cuprinsă de o deznădejde fără margini şi a simţit o durere cum nu se mai poate alta în lume.

Cînd m-am trezit a doua zi dimineaţa, am văzut că-mi şi pregătise prînzul. Pe o farfurie se aflau patru pui fripţi, o supă de pasăre şi vin din belşug. Mi le-a pus pe toate dinainte, şi eu am mîncat şi am băut. Am voit apoi să-mi iau rămas bun şi să plec. Dar ea m-a oprit şi m-a întrebat :

— Unde ai să te duci în starea asta ?

I-am răspuns :

— Undeva ca să-mi trec vremea şi să-mi alung gîndurile care mă copleşesc şi-mi apasă inima !

Iar ea îmi spuse :

— Oh, nu pleca ! Mai rămîi !

M-am aşezat, atunci, şi ea m-a privit lung. Şi apoi mi-a grăit :

— Prietene, ce nebunie din partea ta ! Dragostea pentru mine te-a scos din minţi, văd bine, şi te-a îndemnat să-ţi cheltuieşti toţi banii. Mai mult, cred eu, mie mi se datoreşte că ţi-ai pierdut mîna dreaptă. Îţi jur, însă, şi Allah îmi e martor, că nu mă voi mai despărţi de tine şi nu te voi lăsa să pleci ! Şi vei vedea că-ţi spun adevărul ! Vreau chiar să mă mărit cu tine după toate legile.

La aceste cuvinte, a trimis să se aducă martori şi le-a vorbit :

— Fiţi martorii căsătoriei mele cu acest tînăr. Scrieţi contractul meu cu dînsul şi adeveriţi că am primit de la dînsul zestrea de nuntă.

Şi martorii au scris contractul nostru de căsătorie. Ea le-a spus:

— Vă iau ca martori că toate bogăţiile pe care le am, şi care sînt în cufărul de aici, şi tot ce este avutul meu, chiar din această clipă le socot ale acestui tînăr.

Şi martorii au adeverit, şi au luat act de cuvintele ei şi de învoirea mea, şi au plecat după ce şi-au primit plata.

Tînăra m-a luat atunci de mînă şi m-a dus la un dulap, l-a deschis, mi-a arătat o lădiţă, pe care de asemenea a deschis-o, şi mi-a spus :

— Priveşte ce este în această lădiţă.

M-am uitat şi am văzut că era plină cu batiste, legate fiecare separat. Şi mi-a mărturisit :

— Sînt banii tăi ; este ceea ce, zi cu zi, am primit de la tine. Într-adevăr, de cîte ori îmi dădeai o batistă cu cincizeci de dinari de aur, aveam grijă să-i strîng şi să-i închid în această lădiţă. Acum ia înapoi ce este al tău. Allah ţi l-a păstrat şi ţi-a scris-o în soarta ta. Astăzi Allah te ocroteşte, şi m-a ales pe mine, ca să împlinesc ceea ce el a scris. De asemenea, nu încape îndoială că din pricina mea ţi-ai pierdut mîna dreaptă. Şi, o spun curat, nu pot să-ţi răsplătesc aşa cum ar trebui credinţa şi dragostea pentru mine, şi, chiar de mi-aş jertfi sufletul, tot n-ar fi de-ajuns şi tot ai fi în pagubă. Apoi adăugă : Ia-ţi în stăpînire avutul !

Am făcut cum spunea ea, am cumpărat o lădiţă nouă, în care am pus, rînd pe rînd, ceea ce, zi cu zi, luam din lădiţa tinerei. Mi-am recăpătat astfel banii pe care i-i dădusem, inima mi s-a umplut de bucurie şi toată durerea s-a risipit.

Am strîns-o în braţe şi ne-am aşezat să bem împreună cu voioşie. Îmi spunea vorbele cele mai dulci şi îi părea rău că făcea pentru mine atît de puţin, faţă de ce făcusem eu pentru ea. Apoi, ca să pună vîrf, a înscris pe numele meu tot ce avea ca haine de preţ, giuvaierurí, bani, acareturi, terenuri, într-un act întărit cu pecete în faţa martorilor.

Şi în noaptea aceea, cu toate plăcerile în voia cărora ne-am lăsat, a adormit foarte întristată de nenorocirea care, spunea ea, s-a abătut peste mine numai din pricina ei şi pe care-o cunoştea acum în toate amănuntele.

Din acea clipă ea n-a încetat să plîngă şi să fie amărîtă de tot ce mi se întîmplase, şi, după o lună, a căzut la boală, care s-a înrăutăţit zi de zi, iar în a cincizecea zi a murit şi a trecut în rîndul aleşilor de pe ceea lume.

I-am făcut toate pregătirile înmormîntării, am pus-o în groapă şi am împlinit slujbele pentru morţi, necruţînd nici o cheltuială. Venind de la cimitir, am intrat în casă, am cercetat tot ce moştenisem şi darurile pe care mi le făcuse. Am văzut că într-adevăr îmi lăsase multe bogăţii, proprietăţi şi acareturi, şi, între altele, mari magazii cu seminţe de susan. Şi tocmai cu vînzarea acestui susan te-am însărcinat, domnule, pentru care ai binevoit să primeşti un mic samsarlîc, mai prejos de meritele tale.

În ce priveşte întîrzierile mele, de care ai putut să te miri, au avut loc fiindcă trebuia să vînd tot ce-mi lăsase şi numai acum am ajuns la capăt, primindu-mi banii ce mi se cuveneau.

Te rog deci să nu refuzi răsplata din partea mea, tu, care mă primeşti ca oaspe în casă şi împarţi masa cu mine. Mă îndatorezi dacă primeşti banii pe care mi i-ai păstrat şi pe care i-ai cîştigat din vînzarea seminţelor de susan.

Aceasta este istoria mea, şi acum ştii şi din ce pricină mănînc cu mîna stîngă...

Atunci, mărite rege, îi spusei tînărului :

— Într-adevăr mă copleşeşti cu binefacerile tale !

Iar el îmi grăi :

— Nu e nimic ! Şi acum, domnule misit, ai vrea să vii cu mine în ţara mea, la Bagdad ? Am făcut mari cumpărături de mărfuri din Alexandria şi din Cairo, pe care trag nădejde să le vînd cu cîştig bun la Bagdad. Vrei să-mi fii tovarăş de drum şi părtaş la cîştiguri ?

Şi eu îi răspunsei :

— Dorința ta e poruncă!

Apoi hotărîrăm ca dată de plecare sfîrșitul lunii. În acest timp mă ocupai de vînzarea tuturor acareturilor, fără să pierd nimic, și, cu banii pe care-i luai, cumpărai tot mărfuri și plecai, în tovărășia tînărului, spre Bagdad, țara lui, și, de acolo, cu foarte mare cîștig și cu alte mărfuri, făcurăm calea pînă în această țară, care-i împărăția ta, o, rege al veacurilor!

Tînărul însă își vîndu repede aici marfa și plecă din nou spre Egipt, unde urma să-l întîlnesc, cînd, în această noapte, am avut pățania cu cocoșatul, datorită faptului că nu cunosc bine această țară, în care nu sînt decît un străin care călătorește pentru treburile lui negutătorești.

Și aceasta este, rege al veacurilor, povestea pe care-o socot mai strașnică decît cea a cocoșatului!

Dar regele îi răspunse:

— Ei, nu, eu n-o găsesc așa! Povestea asta nu-i chiar atît de minunată, misitule! Am să pun de îndată să fiți spînzurați, ca să vă pedepsesc pentru nelegiuirea de-a fi ucis pe acest biet cocoșat, care era măscăriciul meu!

În acest moment al povestirii, Șeherezada văzu apropiindu-se zorii dimineții și, cu minte, tăcu.

Dar cînd se lăsă a douăzeci și șaptea noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, stăpînitorul Chinei a grăit:

— Am să vă spînzur pe toți!

Dar atunci înaintă furnizorul, se plecă pînă la pămînt şi spuse :

— Dacă îmi îngădui, am să-ţi povestesc întîmplarea pe care am trăit-o într-una din aceste zile şi care e mult mai uimitoare şi mai minunată decît povestea cocoşatului. Şi dacă ai s-o socoţi şi tu aşa, după ce vei fi auzit-o, să ne ierţi pe toţi !

Regele Chinei răspunse :

— Fie ! Să ascultăm şi povestea ta.

Atunci el începu.

POVESTEA FURNIZORULUI STĂPÎNITORULUI CHINEI

Să ştii, rege al veacurilor, că noaptea trecută am fost poftit la o masă de nuntă, unde se aflau mulţi judecători şi învăţaţi cunoscători ai cărţii sfinte. Cînd s-a încheiat citirea *Coranului*, s-a întins faţa de masă, s-au orînduit bucatele şi s-a adus tot ce trebuia pentru ospăţ. Şi, între altele, se afla pe masă o mîncare cu usturoi, numită rozbaja, care se bucură de faimă şi-i foarte gustoasă, mai ales dacă orezul, care-i temeiul ei, este fiert atît cît trebuie, şi dacă usturoiul şi aromatele sînt potrivite aşa cum se cuvine pentru a-i da gust. Toţi musafirii începurăm să mîncăm cu mare poftă, afară de unul care nici nu voi să se atingă de rozbaja. Şi, cum stăruiam mult ca să ia măcar o îmbucătură, el se jură că n-o va face. Am îndoit atunci stăruinţele, dar el ne spuse :

— Vă rog ! Nu mai stăruiţi atîta. Am încercat destul nenoroc cînd am mîncat-o odată.

Şi ne rosti această strofă :

Nu vrei să-l mai cunoşti pe om, şi pace !
Şi-i vechi prieten dintre-ai tăi ! Ei, fugi de el

Şi scapi aşa, şi vremea-ţi cruţi... Cu fel de fel
De-nşelăciuni să umbli, nu se face !

Atunci, încetînd să mai stăruim, îl întrebarăm :

— Pe Allah ! şi care-i pricina că nu mănînci din această gustoasă rozbaja ?

El ne răspunse :

— Am jurat să nu mănînc rozbaja decît după ce-mi voi fi spălat mîinile de patruzeci de ori în şir cu sodă, de patruzeci de ori cu potasă şi de patruzeci de ori cu săpun, în total de o sută douăzeci de ori.

Atunci stăpînul casei porunci slujitorilor să se aducă de îndată apă şi lucrurile cerute de musafir. Şi acesta îşi spălă mîinile de atîtea ori cît spusese. Apoi se întoarse, luă loc, dar nu cu plăcere ; îşi întinse mîna spre farfuria din care mîncam noi cu toţii şi, tremurînd şi şovăind, începu să mănînce din rozbaja. Şi eram tare uimiţi de aceasta, dar furăm încă mai uimiţi cînd îi văzurăm mîna : îi lipsea degetul cel mare, avea numai patru degete ! Şi musafirul mînca numai cu ele. Îi spuserăm atunci :

— Allah cu tine ! Spune, cum se face că nu mai ai degetul cel mare ? Poate e un beteşug din născare, aşa cum a voit-o Allah ? Sau ai păţit vreun necaz ?

Atunci el ne răspunse :

— Fraţilor, n-aţi văzut totul ! Nu un singur deget mare îmi lipseşte, ci două, căci nu-l mai am nici pe cel de la mîna stîngă. Şi la picioare, tot aşa, am numai cîte patru degete. De altfel, puteţi vedea şi singuri !

Şi ne arătă şi cealaltă mînă, şi picioarele amîndouă, şi văzurăm că era într-adevăr aşa cum ne spusese. Uimirea noastră crescu şi mai mult şi-i ziserăm :

— Ardem de nerăbdare şi am dori să ştim pricina pentru care îţi lipsesc degetele mari de la mîini şi de

la picioare şi de ce te-ai spălat pe mîini de o sută douăzeci de ori la rînd.

Atunci el ne povesti.

Să ştiţi cu toţii că tatăl meu a fost unul din marii negustori, ba era chiar cel mai mare negustor din Bagdad, pe vremea califului Harun Al-Raşid. Tata avea mare dragoste de vinuri bune şi de plăceri ; îi plăcea muzica instrumentelor noastre cu coarde : audul şi kanunul. Cînd a murit, nu mi-a lăsat nici un ban, căci cheltuise totul. Dar, oricum, era tatăl meu şi i-am făcut înmormîntarea potrivit cu rangul lui, am dat praznice în cinstea lui şi am purtat doliu multe zile şi nopţi. După aceea, m-am dus să văd prăvălia care fusese a lui, am deschis-o şi n-am găsit în ea nimic de preţ ; dimpotrivă, mi-am dat seama că lăsa mari datorii. Am mers atunci pe la creditorii tatei şi i-am convins să mai aştepte, dîndu-le încredinţare pe cît am putut. M-am pus apoi pe treabă, am vîndut şi am cumpărat, şi plăteam datoriile săptămînă de săptămînă, după cum cîştigam. Şi am urmat tot aşa, pînă ce am scăpat de toate datoriile, ba chiar mi-am mărit capitalul de la început prin cîştiguri regulate.

Dar, într-o zi, pe cînd stăteam în prăvălia mea, am văzut o tînără fată. În viaţa mea n-am întîlnit ceva mai frumos. Era îmbrăcată cu haine strălucite şi era urcată pe un catîr. Înaintea ei mergea un hadîmb, şi îndărătul ei altul. Îşi opri catîrul la intrarea în suk, coborî şi intră în suk, urmată de unul din hadîmbi. Şi acesta îi spuse :

— Stăpînă, te rog ! nu intra astfel în piaţă şi nu te arăta aşa trecătorilor. Ai să atragi asupra noastră mari nenorociri. Să plecăm de-aici !

Şi hadîmbul încercă s-o oprească. Dar ea nu-i luă în seamă cuvintele, şi începu să cerceteze toate prăvăliile din suk, una cîte una, şi nu află prăvălie mai bine ţinută şi mai frumoasă decît a mea. Se îndreptă

atunci spre ea, urmată mereu de hadîmb, luă loc în prăvălie şi-mi ură pace. În viaţa mea nu auzisem un glas mai dulce şi vorbe mai plăcute. Şi-şi descoperi faţa. Şi numai cît i-am aruncat o singură privire, şi am rămas adînc tulburat. Mi-a răpit inima! Nu-mi mai puteam desprinde ochii de pe faţa ei şi rostii aceste strofe:

Să-i spui frumoasei mele cu văl moale,
Dar moale cum hulubu-şi are-arìpa,
Să-i spui că moartea-mi e-ndurare-n clipa
Cînd văd cum suferinţi îmi dau tîrcoale.

Să-i spui, să-mi fie ca o surioară,
Căci părăsii o viaţă liniştită
Cu gîndul ca, atras de ea-n ispită,
Să fiu de-arìpa ei aproape doară...

Auzind versurile, mi-a dat îndată răspunsul cu aceste strofe:

Mi-e istovită inima iubindu-te-n tăcere
Şi-o nouă dragoste nu vrea pe veci să mai trăiască...
Din întîmplare de-ar mai fi ca ochiu-mi să privească
Vreo frumuseţe-n faţă, n-ar simţi nici o plăcere.

N-aş smulge chipul tău — o jur — din inimă vreodată,
Şi totuşi tristă cît mă simt în seteu după tine...
O, tu nici buza n-ai muiat-o-n cupă, ştii prea bine,
Iar eu din ea băui din plin o dragoste curată!

Apoi mi-a spus:

— Tinere negustor, ai stofe frumoase să ne arăţi?

I-am răspuns:

— O, stăpînă, robul tău e un biet negustor şi n-are nimic vrednic de tine. Mai aşteaptă puţin. Cum e tare

de dimineaţă, ceilalţi negustori nu şi-au deschis încă prăvăliile. Îndată voi merge chiar eu să-ţi cumpăr de la ei toate stofele de preţ ce ţi-ar trebui.

Am început apoi să vorbim, şi mă-necam în marea dragostei pentru ea şi mă pîrjoleam în aprinderea nebună pe care mi-o inspira.

Cînd ceilalţi negustori şi-au deschis prăvăliile, m-am ridicat şi am ieşit să-i cumpăr ceea ce-mi ceruse. Cumpărătura făcută pe socoteala mea s-a ridicat la suma de cinci mii de drahme. Am pus totul în braţele robului. Ea atunci s-a îndreptat spre celălalt rob, care-o aştepta cu catîrul la intrarea pieţii, şi s-a îndepărtat. Nu m-a întrebat nimic de plată, nu mi-a amintit nimic de banii pe care mi-i datora şi pe care i-am luat asupra mea ca să-i plătesc negustorilor. Nu mi-a spus nici cine era şi nici unde locuia. Iar mie mi-a fost ruşine să-i vorbesc de aceste lucruri. Şi mi-am luat îndatorirea să achit negustorii la sfîrşitul săptămînii, nădăjduind că tînăra doamnă are să vină să-mi aducă banii. M-am întors acasă beat de dragoste. Mi s-a adus să mănînc, dar abia m-am atins de mîncare, căci eram cu gîndul numai la frumuseţea şi la farmecele ei. Şi cînd m-am întins s-adorm, somnul n-a voit să-mi vină.

Şi am fost tot aşa vreme de o săptămînă, la capătul căreia au venit negustorii să-mi ceară banii, dar cum nu aveam încă veşti de la doamnă, i-am rugat să mă mai păsuiască o săptămînă. Ei au primit. Şi, într-adevăr, la sfîrşitul săptămînii am văzut-o venind, chiar de dimineaţă, călare pe catîrul ei, însoţită de un slujitor şi de doi hadîmbi. M-a salutat şi mi-a spus :

— Stăpîne, să mă ierţi că am întîrziat puţin cu plata. Iată banii. Cheamă un zaraf care să cerceteze monezile de aur.

Am chemat un zaraf; un eunuc i-a înmînat banii, pe care acesta i-a găsit buni. Mi-am primit preţul şi am stat de vorbă cu tînăra pînă s-a deschis sukul, şi negustorii au venit la prăvăliile lor. Atunci ea mi-a spus :

— Mai am nevoie de cutare şi cutare lucruri. Du-te şi mi le cumpără.

I le-am cumpărat, pe socoteala mea, şi i le-am înmînat. Şi ea le-a luat şi a plecat, şi de data aceasta fără să-mi spună nimic despre plată. Cînd am văzut-o îndepărtîndu-se, m-am căit de încrederea mea, căci cumpărătura mă costase o mie de dinari de aur. Şi cînd am pierdut-o din vedere, mi-am spus „Nu pot pricepe această pasiune şi prietenie pe care le are pentru mine. Îmi aduce datoria de patru sute de dinari şi-mi ia mărfuri de o mie ! Dacă lucrurile merg tot aşa, nu-mi mai rămîne decît falimentul şi risipirea avutului altora. De altfel, asupra mea se vor năpusti negustorii înşelaţi. Dar dacă această femeie nu-i decît o înşelătoare plină de viclenie ? Dacă vrea să mă lege la ochi cu farmecul şi frumuseţea ei, ca o şireată, care ştie că sînt un biet negustor fără ocrotire şi sprijin ? Dacă-şi bate joc de mine şi-mi rîde în spate ? Şi nici măcar n-am întrebat-o unde locuieşte !“

Am rămas plin de griji şi de gînduri chinuitoare timp de o lună, la capătul căreia au venit negustorii să-şi ceară banii şi au stăruit în aşa fel că, pentru a-i linişti, m-am văzut silit să le spun că, pentru a-i plăti, am să vînd totul, prăvălie, casă şi bunuri. Şi am fost astfel la un pas de ruină. Eram îngrijorat şi stăpînit numai de gînduri amare, cînd am văzut-o deodată ivindu-se în suk, trecînd poarta şi îndreptîndu-se spre prăvălia mea. Am simţit în clipa aceea cum se risipesc bănuielile şi grijile şi am uitat starea nenorocită în care fusesem în tot acest timp. S-a apropiat şi a-n-

ceput să stea de vorbă cu mine, cu glasul ei atît de frumos şi spunîndu-mi cuvinte plăcute, cum numai ea ştia. Apoi mi-a grăit:

— Adu vizineaua şi cîntăreşte banii ce ţi-i aduc!

Şi mi-a dat în adevăr tot ce mi se cuvenea, şi chiar mai mult, pentru cumpărăturile făcute de ea.

Apoi s-a aşezat lîngă mine şi a început să vorbească în voie şi fără să se simtă stingherită. Îmi venea să mor de bucurie şi de fericire. Pînă la urmă m-a întrebat:

— Eşti însurat sau nu?

Şi i-am răspuns:

— Ei, nu! nu ştiu ce e femeia!

Şi mi-au dat lacrimi spunînd asta. Atunci ea a urmat:

— De ce lăcrimezi?

Şi i-am răspuns:

— Mi-a trecut ceva prin gînd.

L-am luat apoi pe slujitor în fundul prăvăliei, i-am întins cîţiva dinari de aur şi l-am rugat să mijlocească între ea şi mine. El s-a pornit pe rîs şi mi-a spus:

— Dar e îndrăgostită de tine, mai mult decît eşti tu de ea! Nu-i era ei a cumpăra stofe şi nu le-a cumpărat decît ca să-ţi vorbească şi să-ţi arate dragostea ei. Vorbeşte-i, spune-i ce doreşti şi fii încredinţat că nu va avea nimic împotrivă.

În clipa cînd voia să se-ndepărteze şi să-şi ia rămas bun de la mine, ea a băgat de seamă că am întins bani slujitorului care-o însoţea. A intrat din nou în prăvălie şi s-a aşezat surîzînd. I-am spus:

— Arată robului tău bunăvoinţa pe care ţi-o cere şi iartă-l dinainte pentru ceea ce are a-ţi mărturisi!

I-am împărtăşit apoi ceea ce aveam în gînd. Am văzut că asta îi făcea plăcere. Mi-a şi răspuns cu drăgălăşenie:

— Acest slujitor îţi va aduce răspunsul meu şi-ţi va arăta hotărîrea mea! Tu fă întocmai cum îţi va spune el.

Apoi a plecat.

De îndată am înmînat negustorilor banii lor şi cîştigul care li se cuvenea. Eu n-am avut, ce e drept, nici un cîştig, dar în schimb am simţit o mare amărăciune, văzînd după oarecare timp că nu primesc nici o veste de la ea. Şi din clipa cînd n-am mai văzut-o, mi-am pierdut cu totul somnul.

Dar, în sfîrşit, după cîteva zile, slujitorul a venit la mine. L-am primit cu grabă şi bunăvoinţă, rugîndu-l să-mi dea veşti despre ea. El mi-a spus:

— A fost bolnavă în zilele din urmă.

I-am cerut atunci amănunte, şi el mi le-a dat.

— Această tînără a fost crescută de stăpîna noastră, Zobeida, soţia favorită a lui Harun Al-Raşid, şi face parte dintre însoţitoarele ei. Stăpîna noastră o iubeşte ca pe copila ei şi nu-i refuză nimic. Acum cîtăva vreme tînăra i-a cerut stăpînei voie să iasă din palat spunîndu-i: „Sufletul meu doreşte să se plimbe şi să se întoarcă apoi la palat". Şi i-a dat voie. Din acea zi a ieşit în oraş atît de des că a ajuns pricepută la tîrguieli şi a putut să facă astfel cumpărături pentru stăpîna noastră Zobeida. Atunci te-a văzut, i-a vorbit stăpînei despre tine şi a rugat-o să te însoare cu ea. Iar stăpîna i-a spus: „Nu pot s-o fac înainte de a-l vedea şi eu pe tînăr. Dacă văd că-ţi seamănă în însuşiri, am să te mărit cu el." Deci am venit să te văd şi să-ţi spun că scopul nostru este să te aducem în palat. Dacă putem face asta, fără să bănuiască cineva, poţi fi sigur că te însori cu ea; dacă însă treaba este dată pe faţă, fără doar şi poate că ţi se va tăia capul. Ce spui?

I-am răspuns:

— Desigur că voi merge cu tine. Stăruie în ce-ați pus la cale, așa cum mi-ai vorbit.

Slujitorul a adăugat:

— De cum va veni noaptea, îndreaptă-te spre moscheea pe care-a zidit-o stăpîna noastră Zobeida pe Tigru; intră, fă-ți rugăciunea și așteaptă acolo!

Și i-am răspuns:

— Ascult, iubesc și sînt plin de respect!

De îndată ce-a venit seara, m-am dus la moscheie, am intrat, am început să mă rog și am rămas acolo întreaga noapte. În zori, am văzut niște robi coborînd dintr-o barcă. Și aveau cu ei lăzi goale pe care le-au adus în moscheie, și s-au întors apoi la barcă. Unul însă a rămas mai în urmă. M-am uitat la el bine și am văzut că era tocmai cel ce-mi slujea de mijlocitor. După cîteva clipe a intrat în moscheie și a venit la mine prietena mea, tînăra însoțitoare a doamnei Sett-Zobeida. Cînd am văzut-o apropiindu-se, m-am dus repede la ea și am îmbrățișat-o. M-a îmbrățișat și ea, am stat puțin de vorbă și mi-a arătat hotărîrea ei. Mi-a spus să intru într-una din lăzi, pe care a încuiat-o cu cheia. N-am avut vreme nici să gîndesc asupra acestor lucruri și ajunsesem în palatul califului. Am fost scos din ladă și mi s-au adus schimburi și haine care prețuiau neîndoielnic cincizeci de mii de drahme. Am văzut apoi douăzeci de roabe albe, toate cu sîni minunați și toate fecioare. În mijlocul lor se afla Sett-Zobeida, care abia putea să se miște de greutatea giuvaerurilor și a hainelor strălucitoare. Cînd s-a apropiat, tinerele însoțitoare s-au așezat pe două rînduri înaintea ei, iar eu am făcut cîțiva pași și am sărutat pămîntul. Ea mi-a făcut semn să mă așez în fața ei. Începu să mă întrebe de treburile mele, de părinți și obîrșie. Și i-am răspuns la tot ce mă întreba. Foarte mulțămită, a spus:

— Pe Allah! văd că nu m-am căznit zadarnic ca s-o cresc pe această fată, de vreme ce îi găsesc un astfel de soţ!

Apoi către mine:

— Să ştii că această fată este ca şi un copil al meu. Va fi o soaţă supusă şi blîndă în faţa lui Allah şi a ta!

M-am plecat, am sărutat pămîntul şi am primit să mă însor cu tînăra.

Mi-a spus atunci să rămîn în palat zece zile. Şi am rămas, fără să ştiu ce s-a făcut cu fata în acest timp. Masa mi-o aduceau alte fete şi tot ele mi-o serveau.

După trecerea timpului trebuincios pentru pregătirile nunţii, Sett-Zobeida l-a rugat pe emirul credincioşilor să-i îngăduie s-o mărite pe tînără, şi el i-a dat voie, dăruindu-i şi zece mii de dinari de aur. Atunci Sett-Zobeida a adus cadiul şi martorii, care au scris contractul. După asta, a început serbarea. S-au pregătit dulciurile de toate felurile şi mîncările obişnuite. S-a mîncat şi s-a băut; s-au împărţit bucate pe farfurii în tot oraşul. Şi a durat petrecerea zece zile întregi. Apoi tînăra a fost dusă la hammam, ca să fie pregătită, după obicei.

În acest timp s-a întins masa pentru mine şi pentru oaspeţii mei şi s-au adus mîncări minunate, între altele, pui fripţi, plăcinte de tot felul, tocături gustoase, zaharicale aromate cu mosc şi apă de trandafiri. Era şi o rozbaja în stare să înnebunească şi pe omul cu mintea cea mai cumpănită. Abia aşezat la masă, nu m-am putut opri de-a mă arunca asupra acestei rozbaja şi am mîncat de m-am umflat. Mi-am şters apoi mîinile, dar am uitat să mă spăl.

M-am sculat de la masă şi am rămas liniştit pînă noaptea. S-au aprins făcliile şi au intrat cîntăreţele din gură şi din instrumente. Mireasa a fost îmbrăcată în mai multe rînduri, de fiecare dată în alt fel. Şi ori

de cîte ori trecea pe dinaintea lui, fiecare oaspe punea un ban de aur pe tava care era purtată după obicei. Şi era palatul plin de mulţimea oaspeţilor. Şi aşa a fost pînă la capătul serbării. Atunci am intrat în camera unde a fost adusă mireasa, însoţitoarele au dezbrăcat-o şi au ieşit.

Cînd am văzut-o goală, noi singuri în pat, am luat-o în braţe şi, în bucuria mea, nu-mi venea să cred că era a mea într-adevăr. Dar, în acest moment, ea a simţit mirosul mîinii cu care mîncasem rozbaja şi deodată a scos un strigăt ! În grabă au venit însoţitoarele din toate părţile, în timp ce eu, tremurînd şi tulburat, nu ştiam care era pricina. Şi tinerele au întrebat-o :

— Surioara noastră, ce s-a întîmplat ?

Ea le-a spus :

— Oh, scăpaţi-mă de acest nătîng, pe care-l credeam binecrescut.

Şi am întrebat-o :

— Dar ce-ai găsit la mine prostesc ori smintit ?

Ea mi-a strigat :

— Nechibzuitule ! Cum de-ai putut să mănînci rozbaja şi să nu te speli pe mîini ? Pe Allah, nu te mai vreau, ai prea puţină minte, iar ce ai făcut e-o nelegiuire !

După aceste vorbe, a luat un bici, s-a năpustit asupra mea şi mi-a dat lovituri pe spinare şi pe buci, cu atîta tărie şi atît de multe că mi-am pierdut cunoştinţa. S-a oprit atunci şi le-a spus însoţitoarelor :

— Luaţi-l şi duceţi-l la guvernatorul oraşului, ca să pună să i se taie mîna cu care a mîncat rozbaja şi apoi nu şi-a spălat-o !

Auzind acestea, mi-am venit în simţiri şi-am strigat :

— Numai la Allah atotputernicul afli ajutor şi tărie! Numai fiindcă am mîncat rozbaja şi nu m-am spălat trebuie să mi se taie mîna? Unde s-a mai văzut aşa ceva?

Însoţitoarele tinerei au început să pună vorbă bună pe lîngă ea, rugînd-o:

— O, soră, nu-l pedepsi de data asta! Ai milă şi iartă-l!

Atunci ea a spus:

— Fie, n-am să-i tai mîna, dar oricum trebuie să i se taie ceva şi la mîini, şi la picioare!

Şi a ieşit lăsîndu-mă singur.

Am rămas singur zece zile, fără s-o văd. Dar, după aceste zile, a venit şi mi-a grăit:

— O, nepriceputule! Sînt eu în ochii tăi un lucru atît de neînsemnat, de mănînci rozbaja şi nu te speli?

Şi a strigat la însoţitoarele ei:

— Legaţi-i mîinile şi picioarele!

A luat atunci un brici bine ascuţit şi mi-a tăiat degetele mari de la mîini şi de la picioare. De aceea mă vedeţi, voi, toţi de aici, în această stare.

Am leşinat îndată, dar ea mi-a pus pe răni praf din rădăcină de leac şi sîngele s-a oprit. Şi atunci am rostit, mai întîi în gînd, şi apoi cu glas tare:

— N-am să mai mănînc în viaţa mea rozbaja, fără să-mi spăl mîinile de patruzeci de ori cu sodă, de patruzeci de ori cu potasă şi de patruzeci de ori cu săpun!

La aceste cuvinte, ea m-a pus să jur că n-am să mai mănînc rozbaja, fără să fac aşa cum făgăduisem.

Voi, toţi cei adunaţi aici, aţi stăruit să mănînc din rozbaja. M-am îngălbenit auzindu-vă şi mi-am spus: „Iată mîncarea din pricina căreia mi-am pierdut degetele!" Şi cînd aţi voit neapărat să mănînc din ea, m-am văzut silit, potrivit cu jurămîntul, să fac ce-am făcut!

Eu atunci, o, rege al veacurilor, spuse furnizorul, l-am întrebat pe tînărul negustor din Bagdad, în vreme ce toţi ascultau :

— Dar ce s-a făcut cu soţia ta ?

Şi el ne-a povestit :

— După ce am făcut jurămîntul, inima i s-a liniştit şi m-a iertat. Am luat-o în braţe şi am dormit cu ea. Şi am rămas aşa în bună înţelegere mai mult timp.

Şi mi-a spus într-o zi :

— Să ştii că nimeni de la curtea califului n-a aflat ce s-a petrecut între tine şi mine ! Nimeni, afară de tine, n-a intrat vreodată în acest palat. Şi dacă tu ai intrat aici, o datorăm numai mărinimiei stăpînei noastre Zobeida.

Mi-a înmînat apoi cincizeci de mii de dinari de aur şi mi-a spus :

— Ia banii şi du-te de cumpără o casă mare în care vom locui amîndoi.

Am ieşit şi am cumpărat o casă mare şi frumoasă, unde am dus bogăţiile soţiei mele, darurile ce le-a primit, lucrurile scumpe, stofele alese, mobilele şi toate celelalte. Şi am trăit împreună fericiţi.

La un an, după voia lui Allah, soţia mi-a murit. Nu mi-am mai luat altă soţie şi m-am hotărît să călătoresc. Am plecat din Bagdad, după ce mi-am vîndut bunurile, şi am pornit în călătorie pînă am ajuns în acest oraş.

Aceasta, o, rege al vremii noastre, este povestea pe care mi-a spus-o tînărul negustor din Bagdad ! Atunci, noi, musafirii, am mîncat pînă am isprăvit şi apoi am plecat.

Şi chiar plecînd de la această masă, am avut, în timpul nopţii, necazul cu cocoşatul. Şi s-a întîmplat ceea ce ştiţi cu toţii.

Aceasta mi-e povestea, şi o cred mai uimitoare decît aceea cu cocoşatul!

Pacea fie cu voi!

Atunci stăpînitorul Chinei spuse:

— Te înşeli! Nu-i mai minunată decît întîmplarea cu cocoşatul; e mult mai prejos! Ce mai stau la îndoială? Am să vă răstignesc pe toţi, pînă la unul!

Dar, în aceeaşi clipă, înaintă doftorul iudeu care sărută pămîntul şi spuse:

— O, rege al acestor vremi, am să-ţi povestesc o întîmplare care, desigur, va fi mai straşnică decît tot ce-ai auzit, chiar şi decît aceea cu cocoşatul!

Iar regele Chinei spuse:

— Haide, arată ce ştii, căci am ajuns la capătul răbdării!

Şi doftorul iudeu începu.

POVESTEA DOFTORULUI IUDEU

Ceea ce am să vă povestesc este cea mai ciudată întîmplare din tinereţea mea.

Învăţam medicina şi ştiinţele la Damasc. După ce mi-am însuşit bine meseria, am început s-o practic şi să-mi cîştig viaţa.

Într-o zi un rob din casa guvernatorului Damascului veni la mine, îmi spuse să-l însoţesc, şi mă călăuzi la casa guvernatorului. Acolo, într-o mare sală, văzui un pat de marmură incrustat cu plăci de aur. Şi în acest pat era culcat un fiu al lui Adam bolnav. Era un tînăr frumos de nu mai avea pereche pe lume. Mă oprii la căpătîiul lui şi-i urai întremare grabnică şi sănătate. Îmi răspunse numai prin semne din ochi. Şi-i spusei:

— Stăpîne, dă-mi mîna.

El îmi întinse mîna stîngă, ceea ce mă miră mult şi mă gîndii în mine: „Pe Allah, ce lucru uluitor! Iată un om cu o înfăţişare atît de cuviincioasă şi, desigur, dintr-o familie nobilă, şi totuşi nu ştie ce-i politeţea. Uimitor lucru!" Dar asta nu mă împiedică să-i pipăi pulsul şi să-i scriu o doftorie. Şi mă dusei să-l văd timp de zece zile, după care îşi recăpătă puterile şi putu să se scoale din pat. Îl îndemnai să meargă la hammam, să facă o baie şi să se întoarcă acasă spre a se odihni.

Ca să-mi arate recunoştinţa, guvernatorul Damascului mă îmbrăcă într-o haină de onoare scumpă şi mă numi doftor al său şi totodată al spitalului din Damasc. Tînărul, care în tot timpul bolii îmi întinsese mîna stîngă, mă rugă să-l însoţesc la hammam, deschis atunci numai pentru el, fiind împiedicaţi să intre ceilalţi muşterii. Cînd ajunserăm la hammam, slujitorii se apropiară de tînăr, îl ajutară să se dezbrace, îi luară hainele şi-i dară altele curate şi noi. Odată gol, observai că tînărul nu avea mîna dreaptă. Văzînd asta, rămăsei tare uimit şi îndurerat, dar mirarea îmi crescu şi mai mult văzînd pe trupul lui urme de lovituri de nuiele. Tînărul se întoarse spre mine şi-mi spuse:

— O, doftore al tuturor vremilor! Nu te mira văzîndu-mă în această stare, căci am de gînd să-ţi povestesc îndată pricina, şi vei auzi ceva într-adevăr neobişnuit. Dar să aşteptăm, să ieşim mai întîi din hammam.

După ce părăsirăm hammamul, ajunserăm acasă, unde ne aşezarăm să ne odihnim puţin şi luarăm masa stînd de vorbă între noi. Tînărul mă întrebă:

— Nu ţi-ar plăcea mai mult să ne urcăm în sala de sus?

Îi răspunsei:

— Da, negreşit!

Dădu poruncă slujitorilor să ne pregătească o oaie la frigare şi să ne-o aducă în sala de sus, unde urcarăm şi noi. Şi robii ne aduseră curînd oaia friptă şi tot soiul de fructe. Şi începurăm să mîncăm, el însă slujindu-se de mîna stîngă. Şi-l îndemnai:

— Acum povesteşte-mi totul.

El îmi răspunse:

— O, doftore al tuturor vremilor, ascultă deci! Sînt născut la Mossul, unde familia mea trece printre cele mai de seamă din oraş. Tata a fost unul din cei zece copii pe care bunicul i-a lăsat la moartea lui, şi era cel mai mare dintre fraţi. Tata, ca şi ceilalţi unchi ai mei, era însurat la moartea bunicului meu. Dar numai el a avut un băiat, pe mine, pe cînd ceilalţi unchi n-au avut, nici unul, copii. De aceeea, pe măsură ce creşteam, creştea şi dragostea unchilor mei, care se bucurau de îndată ce mă vedeau.

Într-o zi, cînd eram cu tata în marea moschee din Mossul, pentru rugăciunea de vineri, am văzut că după rugăciune toată lumea pleacă, în afară de tata şi de unchii mei, care se aflau şi ei acolo. Se aşezaseră cu toţii pe marele covor, şi eu alături de ei. Începură să povestească despre călătorii şi minunăţii din ţările străine şi din marile oraşe îndepărtate. Se vorbi îndeosebi de Cairo şi de Egipt. Şi unchii ne depănară poveştile minunate auzite de la călătorii prin Egipt, şi, după părerea lor, nu era pe pămînt ţară mai frumoasă ca Egiptul, nici fluviu mai frumos ca Nilul. Pe drept au cîntat poeţii şi ţara, şi Nilul!

Unchii mei începură deci să înşire toate minunile Egiptului şi ale Nilului, cu multă pricepere şi cu atîta căldură în glas că, atunci cînd încetară povestirile şi merse fiecare acasă, eu am rămas tare mişcat şi pe gînduri, şi mintea mea nu se putea desprinde de amintirea plăcută a lucrurilor pe care le auzisem despre această ţară minunată. Întors acasă, n-am pu-

tut închide ochii toată noaptea şi mi-a pierit pofta de mîncare şi de băutură.

Peste cîteva zile am aflat că unchii mei făcuseră pregătiri pentru o călătorie în Egipt şi atît l-am rugat pe tata, şi atît am plîns, că m-a lăsat să plec cu ei, ba mi-a cumpărat şi mărfuri ca să fac negoţ. Dar i-a sfătuit pe unchii mei să nu mă ducă pînă în Egipt, ci, în drum, să mă lase la Damasc, ca să-mi vînd mărfurile cu cîştig. Mi-am luat rămas bun de la tata, m-am întîlnit cu unchii şi, cu toţii împreună, am părăsit oraşul Mossul, pornind în călătorie.

Am călătorit astfel pînă la Alep, unde ne-am oprit pentru cîteva zile, şi de-acolo am luat-o spre Damasc, unde în curînd am şi ajuns.

Văzurăm Damascul, pitit în mijlocul grădinilor, apelor curgătoare, arborilor, fructelor şi păsărilor. Era un rai plin de plăceri, dar mai cu seamă se aflau acolo din belşug fructe gustoase, de toate soiurile.

Traserăm la un han şi unchii mei rămaseră în Damasc pînă-şi vîndură mărfurile aduse din Mossul şi cumpărară altele în Damasc, ca să le vîndă în Cairo. Şi vîndură şi mărfurile mele, cu asemenea cîştig, că pentru fiecare drahmă de marfă m-am ales cu cinci drahme de argint. Şi mult m-a bucurat acest lucru. Apoi unchii m-au lăsat singur la Damasc şi au pornit spre Egipt.

Am rămas la Damasc, unde am închiriat o casă atît de minunată, că limba omenească n-ar fi în stare să-i înşire frumuseţile. Mă costa doi dinari de aur pe lună. Dar asta nu e totul. Am început să fac cheltuieli mari şi să trăiesc împlinindu-mi toate poftele, nelipsindu-mă de nici un fel de mîncare sau de băutură. Şi am dus-o tot aşa, pînă am cheltuit toţi banii.

Într-o zi, cum stăteam în pragul casei şi respiram aerul răcoros, am văzut apropiindu-se de mine o fată bogat îmbrăcată şi întrecînd în eleganţă tot ce vă-

zusem în viaţa mea. Am poftit-o să-mi cinstească locuinţa cu vizita ei. N-a făcut mofturi şi, drăgălaş, a trecut pragul casei. Am închis uşa după noi şi, tare vesel, am luat-o în braţe şi am dus-o în sala cea mare. Acolo şi-a ridicat iaşmacul şi mi-a apărut în toată frumuseţea ei. Am găsit-o atît de răpitoare că m-am îndrăgostit nebuneşte de ea.

Am pregătit repede o masă, pe care am acoperit-o cu mîncări gustoase, cu fructele cele mai alese şi cu tot ce se cuvenea în asemenea împrejurare. Şi am mîncat şi ne-am desfătat, şi iarăşi am băut, aşa că ne-am îmbătat de-a binelea. Am cuprins-o atunci în braţe, şi noaptea pe care-am petrecut-o împreună, pînă dimineaţa, va rămîne fără îndoială printre cele mai frumoase din viaţa mea. Dimineaţa, crezui că se cade să-i ofer zece dinari de aur. Ea însă refuză, spunîndu-mi că n-ar putea primi niciodată ceva de la mine. Şi adăugă :

— De altfel, dragul meu, voi veni să te văd peste trei zile, pe înserate. Aşteaptă-mă, negreşit. Şi, cum eu mă invit la tine, nu vreau să faci cheltuieli. Deci îţi voi da eu banii pentru pregătirea unei mese ca şi cea de astăzi.

Îmi întinse apoi zece dinari de aur şi mă sili să-i primesc. Îşi luă rămas bun şi plecă, luînd şi mintea mea cu ea. Şi, aşa cum mi-a făgăduit, veni să mă vadă după trei zile. Era îmbrăcată încă mai bogat decît întîia dată, şi atît de frumos, că limba ar încerca zadarnic să descrie stofele brodate cu aur şi mătăsurile care-o împodobeau. Din partea mea, pregătisem tot ce trebuia şi, într-adevăr, nu cruţasem nimic. Mîncarăm şi băurăm şi de data aceasta şi, se înţelege, ne-am şi culcat împreună. Şi-mi făgădui că va veni iar după trei zile. Şi veni, aşa cum ne înţelesesem, şi, din partea mea, o primii cu toată cinstea ce i se cuvenea. Atunci îmi spuse :

— Stăpînul meu drag, într-adevăr mă găsești frumoasă ?

Îi răspunsei :

— Ei, de bună seamă, pe Allah !

Ea adăugă :

— Îngăduie-mi să aduc aici o fată mai frumoasă decît mine şi mai tînără, ca să se veselească şi ea cu noi şi să putem rîde şi juca împreună. Ea însăşi m-a rugat s-o iau cu mine, ca să petrecem şi să facem nebunii în trei.

Primii din toată inima. Îmi dădu, de data asta, douăzeci de dinari de aur şi-mi ceru să mă îngrijesc de tot ce trebuie, ca să le primesc în chip vrednic, şi pe ea, şi pe tînăra ce-o va însoţi. Îşi luă apoi rămas bun şi plecă.

Deci, în a patra zi, am pregătit totul cu dărnicie, după obicei, mai ales că trebuia să primesc în chip vrednic pe noua musafiră. Şi, de cum a apus soarele, prietena mea s-a arătat, însoţită de o fată cu un mare iaşmac. Au intrat şi s-au aşezat. Eu, foarte voios, am aprins făcliile şi am rămas la poruncile lor. Şi-au scos iaşmacurile şi am putut-o admira pe noua-venită. Allah ! Allah ! era ca luna plină ; şi o găseam în adîncul meu mai frumoasă decît tot ce văzuseră ochii mei pînă atunci. M-am grăbit să le pun dinainte tăvi pline cu bucate şi cu băuturi. Şi au început să bea şi să mănînce. În tot acest timp, o îmbrăţişam pe noua-venită, îi umpleam cupa şi beam şi eu cu ea. Dar asta trezi gelozia celeilalte, care însă nu lăsă să se vadă nimic, ba chiar spuse :

— Pe Allah ! această fată e minunată ! De altfel, nu-i aşa că arată mai bine decît mine ?

Îi răspunsei cu naivitate :

— Ai dreptate, într-adevăr !

Ea îmi răspunse :

— Ia-o şi du-te să te culci cu ea; asta îmi va face plăcere!

Şi răspunsei:

— Poruncile tale le respect şi mă supun lor!

Se ridică şi ne deretică ea însăşi patul, împingîndu-ne spre el. Şi îndată mă întinsei cu noua prietenă şi o ţinui la pieptul meu pînă dimineaţa.

Dar iată că, trezindu-mă, îmi văzui mîna plină de sînge. Crezui că visez şi-mi frecai ochii, ca să-mi dau mai bine seama ce e, şi mă încredinţai că era aievea. Cum se făcuse de-a binelea ziuă, voii s-o trezesc pe fata care dormea încă, şi-i atinsei uşor capul. Dar de îndată capul se despărţi de trup şi se rostogoli jos. Gelozia celeilalte îşi împlinise voia.

Neştiind la ce să mă hotărăsc, am rămas un ceas încheiat pe gînduri, apoi m-am sculat, m-am dezbrăcat şi am săpat o groapă chiar în sala în care ne aflam. Am dat la o parte lespezile de marmură, am pus mîna pe sapă şi am făcut o groapă destul de mare, ca să cuprindă trupul, pe care l-am coborît în ea, şi am pus ţărîna la loc şi lespezile, aşa cum fuseseră.

Apoi m-am îmbrăcat, am luat banii care-mi mai rămîneau, am ieşit să găsesc pe stăpînul casei şi i-am plătit înainte chiria pe încă un an, spunîndu-i:

— Sînt nevoit să plec în Egipt, ca să mă întîlnesc cu unchii mei care mă aşteaptă acolo.

Şi am plecat.

Cînd am ajuns la Cairo, mi-am găsit unchii, care fură tare bucuroşi văzîndu-mă şi mă-ntrebară ce m-a făcut să vin în Egipt. Le-am răspuns:

— Numai dorinţa de-a vă vedea şi teama de-a cheltui în Damasc banii pe care-i mai am.

M-au poftit să locuiesc cu ei, ceea ce am primit. Şi am rămas cu ei un an întreg, desfătîndu-mă, bînd, mîncînd, vizitînd locurile mai deosebite din oraş, admirînd Nilul şi veselindu-mă în tot felul.

Din nenorocire, unchii mei, care cîştigaseră mult din vînzarea mărfurilor, se gîndiră să se întoarcă la Mossul. Dar, cum nu voiam să-i însoţesc, am dispărut, ferindu-mă din calea lor; şi au plecat singuri, spunîndu-şi: „Se vede că s-a dus înainte la Damasc, ca să ne pregătească o locuinţă, deoarece cunoaşte bine oraşul".

După plecarea lor am început să cheltuiesc şi să risipesc banii, rămînînd în Cairo încă trei ani. Şi în fiecare an trimiteam la soroc preţul chiriei proprietarului casei mele din Damasc. După aceşti trei ani, cum abia îmi mai rămăseseră banii de drum, m-am hotărît, din plictiseală şi din lipsă de treabă, să mă întorc în Damasc.

Am plecat deci şi, ajungînd în Damasc, m-am dus de îndată acasă, unde, chiar din prag, am fost primit cu mare bucurie de proprietar, care, urîndu-mi bun venit, mi-a dat cheile casei. Mi-a arătat că lacătul era neatins şi pecetluit, aşa cum l-am lăsat. Şi, într-adevăr, intrînd, am văzut că toate erau în rînduială, cum le lăsasem la plecare.

Întîiul lucru pe care l-am făcut a fost să spăl de îndată pardoseala, ca să nu se vadă vreo urmă din sîngele femeii ucise de geloasa ei prietenă. Şi numai atunci, liniştit, m-am întins în pat, ca să mă odihnesc după oboselile călătoriei.

Dar cum am ridicat perna ca s-o aşez mai bine, am dat peste o salbă de aur cu trei rînduri de mărgăritare limpezi. Era tocmai salba acelei fete, pusă acolo în noaptea iubirii noastre. La această amintire, am izbucnit în plînsete de părere de rău, bocind moartea tinerei. Am ascuns apoi salba în căptuşeala hainei mele.

După o odihnă de trei zile, m-am gîndit să merg în suk, să-ncerc a-mi găsi o îndeletnicire şi să-mi mai văd cunoscuţii. Dar era scris de Ursită să fiu is-

pitit de cel rău şi să cad în păcat: căci ursita trebuie să se împlinească. Ajungînd în suk mi-a venit în gînd să mă desfac de salba de aur şi de mărgăritare, vînzîndu-le. Le-am scos din căptuşeala hainei şi le-am arătat celui mai dibaci dintre misiţii pieţii. M-a chemat să vin la el în prăvălie, şi chiar el, de îndată ce piaţa fu în toi, a luat salba, m-a rugat să-l aştept şi s-a dus să o arate negustorilor şi clienţilor. După o oră s-a întors şi mi-a spus :

— Credeam, la început, că această salbă e din aur curat, că mărgăritarele sînt adevărate, şi că valorează cel puţin o mie de dinari de aur. Dar mă înşelam, salba este falsă. E făcută după vicleşuguri de-ale frîncilor, care ştiu să imite aurul, mărgăritarele şi pietrele preţioase. Nu mi s-a oferit pe ea decît o mie de drahme.

I-am răspuns :

— Da, într-adevăr, ai dreptate. Salba este falsă. O făcusem numai ca să-mi bat joc de o femeie căreia i-am dăruit-o. Şi, printr-o întîmplare rară, această femeie murind, a lăsat-o ca moştenire soţiei mele. Am hotărît s-o vindem pe orice preţ. Ia-o, dă-o şi adu-mi mia de drahme !

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu apărînd zorii şi, cu minte, tăcu.

Dar cînd se lăsă a douăzeci şi opta noapte

Ea urmă :

— O, mărite rege, doftorul iudeu povesti astfel mai departe :

Cînd tînărul i-a spus misitului să vîndă salba cu o mie de drahme, acela a înţeles că vînzătorul nu

cunoştea valoarea ei şi că ori o furase, ori o găsise; că lucrul trebuia, oricum, lămurit. A luat deci salba, s-a dus la starostele misiţilor din suk şi l-a rugat să-l înştiinţeze pe guvernatorul oraşului spunîndu-i: „Această salbă mi-a fost furată! Şi tocmai l-am aflat pe hoţ. Este un tînăr, îmbrăcat ca fiii de negustori; se află în locul cutare, la misitul cutare".

Şi tînărul îşi urmă astfel povestirea:

Deodată, pe cînd aşteptam întoarcerea misitului cu banii, m-am văzut înconjurat şi ridicat de nişte paznici care m-au dus cu sila la guvernator. Acesta m-a întrebat despre salbă şi i-am povestit la fel ca şi misitului. Atunci guvernatorul a început să rîdă şi mi-a spus:

— Am să-ţi arăt eu adevăratul preţ al salbei!

A făcut semn paznicilor, care m-au înhăţat, mi-au scos hainele şi s-au năpustit asupra mea cu lovituri de nuiele şi de bici pînă ce trupul mi s-a umplut tot de sînge. Atunci de durere am strigat:

— Voi spune adevărul. Această salbă am furat-o de la misiţi!

Şi socoteam în gîndul meu că era mai bine să spun aşa, decît să mărturisesc uciderea tinerei femei în casa mea. Atunci, desigur că aş fi fost osîndit la moarte şi spînzurat pentru ispăşirea crimei.

De îndată ce m-am învinuit singur de furt, mi-au şi apucat braţul şi mi-au tăiat mîna dreaptă, ca pedeapsă. Pe urmă mi-au pus braţul în ulei clocotit, ca să se închidă rana. Leşinînd de durere, mi-au dat de băut, ca să-mi vin în simţiri. Apoi mi-am luat mîna tăiată şi m-am întors acasă.

Odată ajuns, proprietarul care aflase tot, mi-a spus:

— De vreme ce s-a dovedit că eşti vinovat de furt şi de lucruri neîngăduite, nu te mai pot ţine în casa mea. Ia-ţi lucrurile şi caută-ţi adăpost aiurea!

I-am răspuns:

— Te rog să-mi dai un răgaz de două-trei zile, ca să-mi caut altă locuinţă.

Şi mi l-a dat. Apoi m-a lăsat şi s-a dus.

M-am aruncat la pămînt, am plîns şi mi-am spus în sine-mi: „Cum am să mă întorc eu acum în Mossul, ţara mea, şi cum să mai am curajul să-mi revăd părinţii, cu mîna tăiată? Părinţii n-au să mă creadă cînd le-oi spune că sînt nevinovat! Nu am altceva de făcut decît să mă las în voia lui Allah, care, singur, îmi va trimite un mijloc de scăpare!"

Din pricina durerii şi a amărăciunilor, am căzut bolnav şi n-am putut merge să-mi găsesc altă locuinţă. În a treia zi, cum stăteam culcat, deodată au năvălit oamenii guvernatorului general din Damasc, iar proprietarul casei şi starostele misiţilor s-au apropiat de mine.

— Guvernatorul general a fost pus în cunoştinţă de furtul salbei, mi-a spus proprietarul. Acum se ştie că această salbă nu a fost a starostelui samsarilor, ci chiar a guvernatorului general, sau mai degrabă a uneia din fetele lui, dispărută acum trei ani! Au venit să te ridice!

La aceste cuvinte, am început să tremur din tot trupul şi să-mi spun: „Acum voi fi osîndit la moarte. E mai bine să mărturisesc guvernatorului tot adevărul. El singur va hotărî de moartea şi de viaţa mea."

Am fost apucat, legat şi dus, cu lanţul de gît, în faţa guvernatorului. Am rămas acolo cu starostele misiţilor. Guvernatorul, privindu-mă, le-a spus oamenilor lui:

— Acest tînăr nu poate fi hoţ şi n-am nici o îndoială că i s-a tăiat mîna pe nedrept. Iar acest staroste al misiţilor este un mincinos şi un pîrîş sfruntat! Puneţi mîna pe el şi duceţi-l la închisoare.

Apoi guvernatorul i-a spus starostelui:

— Ai să dai îndată despăgubire tînărului pentru mîna tăiată, altfel am să te spînzur şi am să-ţi confisc toate bunurile, toată averea, samsar blestemat!

A strigat pe urmă către paznici:

— Luaţi-l din faţa mea şi ieşiţi cu toţii!

N-am rămas în sală decît guvernatorul şi cu mine. Dar nu mai aveam nici lanţul de gît, nici braţele legate.

Cînd am rămas singuri, guvernatorul m-a privit cu multă milă şi mi-a spus:

— Copilul meu, vorbeşte cu cuget curat şi spune tot adevărul; să nu-mi ascunzi nimic. Cum a ajuns salba în mîinile tale?

I-am răspuns:

— Domnul şi stăpînul meu, îţi voi spune adevărul!

Şi atunci i-am povestit ce mi se întîmplase cu întîia fată, cum ea mi-a adus acasă pe cea de-a doua fată, şi cum, din gelozie, şi-a ucis tovarăşa. Şi i-am povestit toate amănunţit.

Auzind cuvintele mele, guvernatorul, plin de durere şi de amărăciune, şi-a lăsat capul pe piept, şi-a acoperit faţa cu o batistă şi a plîns îndelung. S-a apropiat apoi de mine şi mi-a mărturisit:

— Să ştii, tinere, că întîia fată este fiica mea cea mare. Din copilărie s-a arătat plină de răutate, şi de aceea a fost ţinută de mine sub mare pază. De cum a crescut mare, m-am grăbit s-o mărit şi am trimis-o la Cairo, la unchiul ei, fratele meu, pentru a lua pe un văr al ei, nepot al meu. S-a măritat, dar puţin după aceea, murindu-i soţul, mi s-a întors acasă. Cît a stat însă în Egipt a învăţat de la egiptence toate pornirile, toate stricăciunile şi tot soiul de destrăbă-

lări. Şi tu ştii, fiindcă ai fost în Egipt, cît de pricepute în destrăbălare sînt femeile din această ţară ! Bărbaţii nu le sînt de-ajuns şi le place să se iubească între ele, să se îmbete şi să se piardă. De cum s-a întors, te-a întîlnit, ţi s-a dat şi a mers la tine de patru ori la rînd. Dar nu i-a fost de-ajuns. Cum avusese vreme s-o strice şi pe sora ei, care o iubea mult, uşor i-a fost s-o facă să vină la tine, după ce i-a povestit ce săvîrşea cu tine. A doua copilă mi-a cerut deci voie să-şi însoţească sora în piaţă, iar eu i-am dat-o. Şi s-a întîmplat ceea ce ştii. Deci, fiica mai mare s-a întors acasă fără cea mică. Am întrebat-o unde e, dar a început să plîngă şi, în sfîrşit, mi-a spus : „Am pierdut-o în suk şi nu ştiu ce s-a făcut !" Aşa mi-a spus ea, dar curînd a mărturisit mamei ei că o ucisese pe soră-sa în casa ta. De atunci plînge mereu şi spune zi şi noapte : „Trebuie să plîng pînă la moarte !" Ceea ce mi-ai spus tu, tinere, întăreşte ceea ce ştiam mai de mult şi-mi dovedeşte că ea spunea adevărul. Vezi, fiul meu, cît sînt de nenorocit ! Aş avea o dorinţă şi aş vrea să-ţi fac o rugăminte, iar tu să nu mă refuzi. Doresc fierbinte să faci parte din familia mea şi-ţi dau în căsătorie pe a treia copilă a mea, care-i curată şi nu are nici unul din păcatele surorilor ei. Nu-ţi cer nici o zestre, dimpotrivă te răsplătesc cu dărnicie, şi vei rămîne la mine, ca un fiu !

Atunci i-am răspuns :

— Fie după voia ta, stăpîne ! Dar, mai întîi, aflînd de curînd că tata a murit, aş vrea să trimit să mi se ia în primire moştenirea.

Guvernatorul a trimis grabnic pe cineva la Mossul, oraşul meu de naştere, ca să ia în primire, în numele meu, moştenirea lăsată de tata. Eu m-am însurat într-adevăr cu fiica guvernatorului şi de atunci ducem aici cu toţii viaţa cea mai plăcută şi mai îmbelşugată.

Tu, doftore, ai putut să vezi cu ochii tăi cît sînt de iubit şi de cinstit în această casă. Şi cred că n-ai să mai ţii seama de necuviinţa mea, că, în timpul bolii, ţi-am întins mîna stîngă!

Am fost tare uimit de această povestire şi l-am lăudat pe tînăr că a ştiut să iasă din încurcături. El m-a copleşit de daruri, m-a ţinut trei zile la el în palat şi m-a lăsat apoi să plec cu multe lucruri de preţ.

Am început atunci să călătoresc şi să străbat lumea, ca să învăţ şi mai multe în meseria mea. Şi aşa am ajuns şi în împărăţia ta, o, rege puternic şi darnic! Dar în noaptea trecută am avut păţania atît de neplăcută cu cocoşatul! Iată ce aveam de povestit!

Atunci stăpînitorul Chinei spuse:

— Această poveste am ascultat-o cu plăcere, dar să nu te înşeli, doftore, căci nu e mai neobişnuită, nici mai uimitoare decît întîmplarea cu cocoşatul. Aşadar nu-mi rămîne decît să vă spînzur pe toţi patru, şi mai cu seamă pe acest blestemat de croitor, care-i pricina şi începutul relelor!

La aceste cuvinte, croitorul înaintă în faţa stăpînitorului Chinei, spunîndu-i:

— O, rege plin de faimă! Înainte de a ne spînzura, să-mi îngădui şi mie să vorbesc, şi-ţi voi depăna o poveste, care, ea singură, cuprinde lucruri mai ciudate decît toate celelalte poveşti la un loc şi întrece în minunăţie chiar şi întîmplarea cu cocoşatul.

Iar regele Chinei grăi:

— Dacă spui adevărul, am să vă iert pe toţi! Dar nenorocire ţie dacă-mi povesteşti ceva lipsit de farmec, ceva fără întîmplări straşnice. Căci nu mă voi opri să vă trag în ţeapă, străpungîndu-vă pe toţi dintr-o parte în alta a trupului!

Atunci croitorul începu.

Să ştii, rege al vremurilor noastre, că înainte de întîmplarea cu cocoşatul, eram poftit într-o casă în care se dădea un prînz fruntaşilor breslelor din oraşul nostru : croitori, cizmari, vînzători de stofe, bărbieri, dulgheri şi alţii.

Era dis-de-dimineaţă. De cum porni să se lumineze de ziuă, ne aşezarăm roată ca să începem întîia masă, şi nu aşteptam decît pe stăpînul casei, cînd îl văzurăm intrînd însoţit de un tînăr străin, frumos, bine făcut şi prietenos, şi îmbrăcat după moda din Bagdad. Era frumos cum nu se mai poate şi bine îmbrăcat, cum nu-ţi poţi închipui. Dar şchiopăta, în chip vădit pentru toată lumea. Veni deci între noi, ne ură pace şi noi ne sularăm ca să-i răspundem la urare. Eram gata să ne aşezăm, şi el împreună cu noi, cînd deodată îl văzurăm schimbîndu-se la faţă, oprindu-se, dînd repede îndărăt şi vrînd să plece. Noi toţi, ca şi stăpînul casei, doream să-l avem îm mijlocul nostru. Stăpînul casei mai cu seamă stărui mult, îl rugă fierbinte şi-i spuse :

— Într-adevăr, nu înţelegem nimic. Te rog, spune-ne pricina care te face să pleci.

Atunci tînărul răspunse :

— Pe Allah ! domnule, te rog, nu mai stărui să rămîn. Se află aici, în mijlocul vostru, cineva din pricina căruia mă văd silit să plec. Este bărbierul de colo !

La aceste cuvinte, stăpînul fu cît se poate de uimit şi ne grăi întrebător :

— Cum se face că acest tînăr abia sosit din Bagdad se simte nemulţumit fiindcă este de faţă acest bărbier ?

Toţi oaspeţii ne îndreptarăm spre tînăr şi-i spuserăm :

— Fii bun şi povesteşte-ne pentru ce l-ai scîrbit aşa pe bărbier !

El ne răspunse :

— Domnilor, acest bărbier cu faţa ca smoala şi cu sufletul la fel de negru este pricina unei întîmplări neobişnuite prin care am trecut în Bagdad, oraşul meu, şi tot datorită acestui blestemat am rămas şchiop. Am jurat să nu mai locuiesc în acelaşi oraş cu el şi să nu mai rămîn acolo unde s-ar afla şi el. De aceea am plecat din Bagdad şi am venit pînă în această ţară îndepărtată. Dar iată că şi aici dau de el. Chiar din această clipă plec şi chiar deseară voi fi departe de oraşul vostru şi de vederea acestei pieze rele !

Bărbierul se îngălbeni, lăsă ochii în jos şi nu mai scoase o vorbă. Stăruirăm atît pe lîngă tînăr, că binevoi să ne povestească astfel întîmplarea :

POVESTEA TÎNĂRULUI ŞCHIOP ŞI A BĂRBIERULUI

(povestită de tînăr şi împărtăşită aici de croitor)

Să ştiţi cu toţii, cei aici de faţă, că m-am născut dintr-un tată care era unul din negustorii fruntaşi ai Bagdadului şi că, prin voinţa lui Allah, tata n-a avut alt copil. Deşi foarte bogat şi cinstit în tot oraşul, tata ducea o viaţă paşnică şi în deplină tihnă. M-a crescut şi pe mine în aşa chip încît să-i seamăn şi, cînd am atins vîrsta de bărbat, mi-a lăsat toate bogăţiile, m-a făcut stăpîn peste toţi slujitorii şi peste întreaga familie şi a murit, în mila lui Allah, la care s-a dus pentru a-i da socoteală de felul cum şi-a împlinit datoriile vieţii. Eu am urmat, ca şi în trecut, să trăiesc pe picior mare, să mă îmbrac cît mai luxos

şi să mănînc bucatele cele mai alese. Dar trebuie să vă spun că Allah, care-i atotputernic şi preaglorios, îmi sădise în inimă oroarea de femeie, de toate femeile, şi atît de temeinic, că numai vederea lor îmi producea suferinţă şi neplăcere. Trăiam deci fără să am grija lor, foarte fericit, de altfel, şi nu doream nimic mai mult.

Într-o zi mergeam pe una din străzile Bagdadului, cînd văzui venind spre mine o numeroasă ceată de femei. De îndată, ca să mă feresc de ele, am luat-o la fugă şi am dat repede într-o ulicioară, care sfîrşea într-o fundătură. La capătul ulicioarei se afla o bancă pe care m-am aşezat ca să mă odihnesc.

Eram acolo de cîtva timp, cînd văzui că se deschide în faţa mea o fereastră şi că apare o tînără purtînd în mînă o mică stropitoare. Începu să ude florile aşezate pe marginea ferestrei.

Domnilor, trebuie să vă spun că la vederea acestei fetişcane am simţit că se trezeşte ceva cu totul nou în viaţa mea. Era într-adevăr frumoasă ca luna plină. Avea un braţ alb şi străveziu, cum e cristalul, şi stropea florile cu o gingăşie care-mi răpi sufletul. De aceea, în acel minut chiar, inima mi se aprinse şi i se robi cu totul, capul şi mintea nu-mi mai stăteau decît la tînără şi toată vechea oroare de femei se prefăcu într-o dorinţă arzătoare. Ea, însă, după ce şi-a stropit florile, a privit cu nepăsare înspre stînga, apoi înspre dreapta, m-a văzut, mi-a aruncat o privire prelungă, şi privirea ei parcă mi-a supt tot sufletul din trup. A închis apoi fereastra şi s-a făcut nevăzută. Zadarnic am aşteptat-o pînă la apusul soarelui, căci nu s-a mai ivit. Eram ca un somnambul sau ca unul de pe altă lume.

Pe cînd stam aşa pierdut, iată că vine şi coboară de pe catîr, în apropierea acelei case, chiar cadiul oraşului, însoţit de slujitori. Cadiul intră în casa la a

cărei fereastră văzusem tînăra şi am înţeles că era tatăl ei.

M-am întors acasă într-o stare de plîns şi, ros de supărare şi de grijă, m-am aruncat pe pat. Veniră atunci femeile din casă, rudele şi slujitorii, se aşezară cu toţii în jurul meu şi începură să mă întrebe cu o stăruinţă supărătoare ce mi s-a întîmplat. Nu voii să le împărtăşesc nimic şi nu le dădui nici un răspuns. Dar suferinţa mea crescu atît de mult, că am căzut la pat şi am ajuns ţinta îngrijirilor tuturor rudelor şi prietenilor, care veneau mereu să mă vadă.

Într-o zi intră la mine o bătrînă care, în loc să ofteze din pricina stării mele şi să mă plîngă, se aşeză la căpătîiul patului şi începu să-mi spună cuvinte blînde, ca să mă liniştească. Mă privi apoi lung, mă cercetă cu băgare de seamă şi le ceru tuturor alor mei să mă lase singur cu ea.

Atunci îmi spuse :

— Tinere, cunosc pricina bolii tale, dar trebuie să-mi dai amănunte !

Şi povestii întîmplarea. Apoi ea adause :

— Într-adevăr, tinere, asta-i fetişcana cadiului din Bagdad, iar casa este a lui. Dar află că tatăl nu locuieşte la acelaşi cat cu fiica, ci în cel mai de jos ; şi mai află că tînăra, cu toate că este singură, trăieşte sub mare supraveghere, sub bună pază. Însă eu sînt una din obişnuitele casei, o prietenă, şi poţi fi sigur că n-ai să-ţi împlineşti dorinţa decît prin mijlocirea mea. Fii îndrăzneţ, prinde curaj !

Cuvintele ei îmi dădură tărie şi curaj. Mă sculai degrabă şi mă simţii bine dispus şi pe deplin sănătos. Văzînd aşa, toate rudele se bucurară. Atunci bătrîna mă părăsi, făgăduindu-mi să vină din nou a doua zi ca să-mi dea veşti despre întîlnirea ce urma s-o aibă cu fata cadiului din Bagdad.

A doua zi veni, într-adevăr. Dar, de cum o văzui, înțelesei că veștile nu sînt bune. Bătrîna îmi împărtăși:

— Tinere, nu mă întreba ce mi s-a întîmplat. Sînt încă tare mișcată. Închipuie-ți că abia i-am strecurat la ureche pricina vizitei, și ea s-a sculat drept în picioare, spunîndu-mi cu mînie : „Dacă nu taci îndată, bătrînă cobe, și nu încetezi cu vorbele tale necuviincioase, am să te pedepsesc după cum meriți !" Atunci, tinere, nu i-am mai spus nimic, dar mi-am pus în gînd să mai încerc o dată. Căci nu e de crezut să fi întreprins ceva în zadar, eu, cea mai dibace femeie de pe lume !

Apoi plecă.

Am recăzut în boală mai grea ca înainte ; nu mai mîncam și nu mai beam.

Dar, după cum îmi făgăduise, bătrîna veni din nou la mine peste cîteva zile, și de data asta fața îi era luminoasă. Surîzînd, îmi spuse :

— Hai, tinere, mulțămește-mi pentru vestea bună !

La aceste cuvinte, bucuria parcă mi-a dat din nou viață și i-am spus bătrînei :

— Desigur, mamă bună ! Îți rămîn dator pentru binefacere !

Atunci ea a adăugat :

— Am fost ieri la tînăra cu pricina ; cînd m-a văzut umilă, abătută și cu ochii în lacrimi, mi-a grăit : „Biată mătușică, văd că te apasă ceva pe suflet ! Ce ai ?" Am început atunci să plîng și mai tare și i-am spus : „O, tînăra mea stăpînă, nu-ți mai amintești că am venit să-ți vorbesc despre un tînăr cu patimă îndrăgostit de farmecele tale ? Ei bine, astăzi acest tînăr este pe moarte din pricina ta." Ea îmi răspunse, cu inima plină de milă și mult îndulcită : „Dar cine-i acest tînăr de care-mi vorbești ?" I-am spus : „E fiul meu, rodul măruntaielor mele. Te-a văzut acum cîteva zile la fereastră, cînd îți stropeai florile ; ți-a

zărit o clipă trăsăturile feței și, de îndată, el, care pînă-n acea zi nu voia să vadă nici o femeie și-i era scîrbă numai să le știe în apropiere, s-a îndrăgostit nebunește de tine. Cînd i-am spus, zilele trecute, ce rău m-ai primit, a căzut și mai greu bolnav. L-am lăsat întins pe perne, gata să-și dea sufletul în mîinile creatorului. Cred că nu mai e nici o nădejde de scăpare pentru el !" La aceste cuvinte, tînăra se făcu palidă și-mi spuse : „Toate astea din pricina mea ?" I-am răspuns : „Da, pe Allah ! Ce ai de gînd să faci ? Sînt servitoarea ta și voi împlini întocmai poruncile tale." Ea-mi grăi : „Du-te repede la el, salută-l din partea mea și spune-i că sufăr din pricina durerii lui. Și mai spune-i că mîine, vineri, înainte de rugăciune, îl aștept chiar aici. Să vină la mine, căci le voi spune oamenilor mei : «Deschideți-i ușa». Și el se va urca în odăile mele și vom petrece împreună o oră întreagă. Dar va trebui să plece înainte ca tata să se întoarcă de la rugăciune !"

Cînd am auzit cuvintele bătrînei, am simțit că mi se întorc puterile, că se risipesc suferințele, că mi se odihnește inima. Am scos o pungă plină cu dinari și am rugat-o să-i primească. Ea mi-a spus :

— Acum întărește-ți inima și fii mulțămit !

I-am răspuns :

— În adevăr, nu mă mai simt rău !

Rudele au văzut de îndată că mă lecuisem și erau în culmea bucuriei. La fel și prietenii.

Am așteptat deci ziua de vineri, bătrîna a venit să mă vadă, m-a întrebat de sănătate și i-am răspuns că eram fericit și sănătos. Am stat de vorbă cu ea pînă la ora cînd lumea se duce la rugăciune. M-am îmbrăcat cu hainele cele mai frumoase, m-am stropit cu parfum de trandafiri și eram gata să mă duc la tînără, cînd bătrîna îmi spuse :

— Ai încă destulă vreme. E bine să te duci mai întîi la hammam să faci o baie bună, să pui să te maseze, să te razi cum se cuvine, mai ales că te scoli de pe boală. Şi ai să te simţi şi mai bine.

Răspunsei :

— Într-adevăr este un sfat foarte bun şi cît se poate de la locul lui. Dar e mai bine să chem aici un bărbier care să mă radă pe cap şi mă duc pe urmă la hammam să fac baie.

Am dat poruncă unuia din tinerii mei slujitori să-mi aducă un bărbier, spunîndu-i :

— Du-te repede în suk, caută-mi un bărbier cu mîna, uşoară, şi mai cu seamă cu minte, să nu flecărească, să nu fie prea curios şi să nu mă toace la cap cu palavre, aşa cum fac cei mai mulţi din breasla lui !

Şi slujitorul a alergat şi s-a întors cu un bărbier bătrîn.

Acel bărbier este chiar blestematul pe care-l vedeţi colo, domnilor !

Cînd a intrat, mi-a urat pace şi i-am răspuns cu aceeaşi urare. Mi-a spus :

— Allah să ţină departe de tine orice supărare, orice chin, orice grijă, orice jale şi orice nenorocire !

I-am răspuns :

— Fie ca Allah să-ţi împlinească urările !

El urmă :

— Îţi aduc vestea cea bună, stăpîne, şi întoarcerea puterilor şi a sănătăţii. Acum ce trebuie să fac ? Să te rad, ori să-ţi iau sînge ? Căci ştii prea bine ce spune marele nostru Ibn-Abbas : „Cel care-şi scurtează părul vinerea, şi-l face prielnic pe Allah, care îndepărtează de la dînsul şaptezeci de feluri de nenorociri !" Şi tot Ibn-Abbas a spus : „Cel care lasă să i se ia sînge vinerea sau îşi pune, tot în această zi,

zbanțuri cu hărăxire, poate să-și piardă vederea și să-și atragă toate bolile !“

I-am răspuns :

— O, șeicule, destul cu glumele și apucă-te îndată să mă razi pe cap, și cît mai repede, căci sînt slab și nu trebuie să vorbesc mult, nici să aștept.

Luă atunci un pachet înfășurat într-o batistă, în care trebuia să aibă ligheanașul, bricele și foarfecele ; îl desfăcu și scoase nu un brici, ci un astrolabiu [1] cu șapte fețe. Îl luă, se duse în mijlocul curții, ridică grav capul spre soare, îl privi cu băgare de seamă, cercetă astrolabiul și se întoarse spunîndu-mi :

— Trebuie să știi că această zi de vineri este a zecea a lunii lui Safar, din anul șapte sute șasezeci și trei al Hegirei sfîntului nostru Profet (fie cu el cea mai bună rugăciune și pacea !). Ori, așa cum am învățat eu din știința numerelor, știu că această zi de vineri cade tocmai în momentul în care se face conjuncția planetei Mirrikh cu planeta Hutared, și anume la șapte grade și șase minute. Ori asta demonstrează că bărbieritul capului, astăzi, este o treabă fericită și cît se poate de bună. Aceasta îmi arată de asemenea limpede că astăzi ai de gînd să te întîlnești cu o persoană a cărei soartă mi se arată fericită. Ar mai fi de povestit și alte lucruri care trebuie să ți se întîmple, dar sînt nevoit să le trec sub tăcere !

I-am răspuns :

— Pe Allah ! mă înăbuși cu vorbăria ta și mă faci să-mi dau duhul. Mai mult, ai aerul de a-mi prevesti lucruri neplăcute. Eu nu te-am chemat aici decît pentru a mă rade pe cap. Hai, rade-mă odată și nu mai lungi vorba !

El însă îmi răspunse :

— Pe Allah, dacă ai ști adevărul, mi-ai cere mai

[1] Instrument folosit pentru măsurarea poziției aștrilor și a înălțimii lor deasupra orizontului.

multe amănunte şi dovezi! În orice caz, trebuie să ştii că dacă sînt bărbier, nu sînt numai bărbier. În adevăr, deşi sînt bărbierul cel mai cu faimă din Bagdad, pe lîngă meşteşugul doftoricesc, cel al plantelor şi al leacurilor, mai cunosc şi ştiinţa stelelor, regulile limbii noastre, măiestria strofelor şi versurilor, elocinţa, aritmetica, geometria, algebra, filozofia, arhitectura, istoria şi tradiţiile tuturor popoarelor de pe pămînt. Deci, pe bună dreptate, te sfătuiesc, domnule, să faci întocmai ceea ce-ţi porunceşte horoscopul, mulţămită ştiinţei mele şi cercetării calculelor astrale. Dă slavă lui Allah că a făcut să viu la tine, şi nu cumva să nu mă asculţi, căci te sfătuiesc de bine şi vorbesc numai spre folosul tău. De altfel, nu cer decît să-ţi slujesc şi să rămîn alături de tine, fie şi un an, şi fără de plată! Dar trebuie să recunoşti şi să mărturiseşti că sînt un om cu ceva merite!

La aceste cuvinte, i-am spus:

— Eşti un adevărat ucigaş şi, neîndoielnic, ţi-ai pus în gînd să mă faci să mor de nerăbdare şi de furie!

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, se opri.

Şi cînd se lăsă a douăzeci şi noua noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, cînd tînărul i-a spus bărbierului: „Ţi-ai pus în gînd să mă faci să mor de nerăbdare şi furie", bărbierul răspunse:

— Să ştii totuşi, stăpîne, că sînt omul pe care lumea îl cunoaşte sub numele de El-Samet, adică Mutul, fiindcă vorbesc puţin. Şi nu eşti drept cu mine dacă mă crezi flecar, mai ales dacă mă asemuieşti cu fraţii mei! Să ştii că am şase fraţi care, hotărît lucru, sînt flecari şi, ca să ţi-i fac cunoscuţi, am să-ţi spun cum îi cheamă. Cel mai mare se numeşte El-Bacbuk, adică Flecarul-care-gîlgîie-ca-ulciorul; al doilea El-Haddar, sau Cel-care-mugeşte-ca-o-cămilă; al treilea, Bacbak, sau Cloncănilă-umflatul; al patrulea, El-Kuz El-Asuani sau Ulciorul-tare-din Asuan; al cincilea, El-Aşar, Cămilă-fătătoare sau Căldare-mare; al şaselea, Sakalik, sau Ooală-dogită; al şaptelea, El-Samet, sau Mutul. Iar Mutul sînt eu, sluga ta!

Auzind aceste vorbe, care curgeau ca apa din gura bărbierului, am simţit că de nerăbdare crapă fierea în mine şi am strigat către unul din tinerii mei slujitori:

— Dă-i repede un sfert de dinar şi fă-l s-o ia din loc, cît mai departe de mine, pentru numele lui Allah! Nu mai vreau să mă rad pe cap!

Cînd a auzit bărbierul această poruncă, a spus:

— O, stăpîne, ce vorbe aspre rosteşti! Pe Allah! află că vreau să am cinstea de a-ţi sluji fără plată şi trebuie neapărat să-ţi slujesc, căci mă simt dator să fiu cu totul alături de tine şi să-ţi împlinesc voile. M-aş crede căzut din cinste pentru totdeauna dacă aş primi ceea ce din dărnicie vrei să-mi dai. Căci, dacă tu nu-mi cunoşti valoarea, eu, în schimb, îţi preţuiesc valoarea şi sînt sigur că eşti fiul vrednic al răposatului tău tată, Allah să-l aibă în mila lui! Căci tatăl tău mi-a fost creditor pentru toate binefacerile cu care mă copleşea. Era un om darnic şi măreţ şi mă ţinea în mare stimă, atît de mare, că-ntr-o zi a trimis după mine, o zi binecuvîntată ca şi cea de azi! Cînd am ajuns la el, l-am găsit înconjurat de numeroşi mu-

safiri ; şi i-a părăsit de îndată ca să mă întîmpine, spunîndu-mi : „Te rog să-mi iei niţel sînge". Am luat atunci astrolabilul, am măsurat înălţimea soarelui, am cercetat cu băgare de seamă calculele şi am aflat că ceasul nu era bun şi că a se lua sînge în acea zi era un lucru tare greu. Am împărtăşit temerile mele tatălui tău, care mi s-a supus şi a aşteptat răbdător pînă va veni ceasul bun şi prielnic acestei trebi. I-am luat atunci sînge atît cît trebuia, şi mi-a mulţămit călduros, şi mi-au mulţămit şi cei de faţă. Şi ca să mă răsplătească pentru că i-am luat sînge, răposatului tău tată mi-a dat de îndată o sută de dinari de aur.

La aceste vorbe, i-am spus bărbierului :

— O, nu-l aibă Allah niciodată în mila lui pe răposatul tata care-a fost atît de orb să se dea pe mîna unui bărbier ca tine !

Bărbierul, auzind asta, se porni pe rîs şi începu să dea din cap, spunînd :

— Nu e alt Dumnezeu decît Allah, şi Mahomed este trimisul lui Allah ! Binecuvîntat fie numele celui care pe toate le preface, iar el rămîne acelaşi ! Eu, tinere, te credeam cu minte, şi acum mi se adevereşte că boala pe care ai avut-o ţi-a stricat judecata şi te-a făcut flecar ! Dar asta nu mă mai miră, căci cunosc cuvintele sfinte pe care le-a spus Allah în sfînta şi preţioasa carte, în versetul care începe aşa : „Cei care îşi stăpînesc mînia şi iartă celor vinovaţi..." Deci vreau să uit nedreptatea şi lipsa ta de cuviinţă faţă de mine şi ţi le iert pe toate ! Dar, ce e drept, nu înţeleg nerăbdarea ta şi nici pricina ei. Nu ştii că tatăl tău nu începea nici o treabă fără sfatul meu, şi urmînd, astfel, proverbul care spune : „Omul care ia sfat, la adăpost se pune". Iar eu, fii încredinţat, sînt un om tare preţios şi nu vei mai găsi altul care să dea sfat mai bun şi mai priceput în ale înţelepciunii şi în arta de-a duce cu dibăcie treburile la bun sfîrşit. Iată-mă

deci în picioare, aşteptînd poruncile tale, şi cu totul în slujba ta. Dar spune-mi, cum se face că eu nu m-am plictisit de tine, pe cînd tu eşti atît de plictisit şi de mînios ? Este adevărat că eu am atîta răbdare cu tine, numai din respect pentru tatăl tău, căruia îi sînt recunoscător pentru atîtea binefaceri.

Atunci i-am răspuns :

— Pe Allah, asta-i prea de tot ! Mă omori cu flecăreala şi cu gura ta care toacă mereu. Ţi-o spun încă o dată, că te-am chemat numai ca să mă razi pe cap : rade-mă şi ia-o din loc cît mai repede !

Spunînd aşa, m-am sculat mînios, vrînd să-l alung şi să plec şi eu, deşi îmi udase şi săpunise părul. Dar el îmi grăi liniştit :

— Într-adevăr, bag de seamă acum limpede că ţi-am pricinuit o nespus de mare plictiseală. Dar nu mă supăr, căci te văd slab de minte, încă prea tînăr, şi nu e mult de cînd, copil fiind, te purtam călare pe umerii mei şi te duceam la şcoală, unde nu voiai să mergi de loc !

I-am răspuns :

— Ei, frate, pe Allah şi pe sfîntul lui adevăr, te rog să pleci şi să mă laşi să-mi văd de treburi ! Du-te în drumul tău !

Şi vorbindu-i aşa, m-a cuprins o asemenea tulburare, că am început să rup hainele de pe mine şi să scot strigăte fără şir, ca un nebun.

Cînd m-a văzut în această stare, bărbierul s-a hotărît să pună mîna pe brici şi să-l tragă pe cureaua care-i atîrna de brîu. Dar atît a tras şi a tot tras briciul pe curea, că-mi simţeam sufletul ieşind din trup. În sfîrşit, s-a apropiat de capul meu, a început să mă radă pe o parte şi, într-adevăr, mi-a luat o şuviţă. Dar s-a oprit, a ridicat mîna şi mi-a spus :

— O, tinere stăpîn, mînia este o ispită a diavolului !

Şi a rostit aceste strofe :

Om chibzuit ! Ce plănuieşti, aşteaptă să se coacă,
Şi pripă nu avea nicicînd... Iar mai ales cînd jude
Ales aici eşti, pentru noi, să ştii că nu e joacă.

O, jude, aspru să nu fii ! Şi-atunci şi tu afla-vei
Ce-nseamnă mila, cînd vei da un bir năpastei crude...
Şi nu uita că pe pămînt, din înălţimea slavei

Allah, atoatecreator, apasă orice mînă,
Şi că un om nedrept, tiran, ce plînsul nu-l aude,
Găsi-va însuşi un tiran să-l culce în ţărînă...

Pe urmă îmi spuse :

— O, stăpîne, văd bine că nu ai nici o stimă faţă de vrednicia şi iscusinţa mea. Şi totuşi această mînă care te rade astăzi, atinge şi mîngîie creştetele regilor, ale emirilor, vizirilor, guvernatorilor şi ale tuturor oamenilor nobili şi străluciţi. Pentru mine, sau poate în cinstea vreunuia care-mi seamănă, a spus poetul :

Socot că orice meşteşug brăţară e de aur,
Dar bărbierul însuşi e cea mai de preţ brăţară :
Întrece-n cuminţenie şi-al inimii tezaur
Pe cei oricît de înţelepţi, pe cei mai mari din ţară,
Căci ţine-n mîna-i şi un cap regesc încins cu laur !

Ca răspuns la toate acestea, i-am spus bărbierului :

— Ai de gînd să-ţi faci treaba de bărbier sau nu ? Simt că mă apasă ceva pe suflet şi mi-am pierdut parcă minţile.

Dar el urmă :

— Încep să cred că eşti niţel grăbit.

Atunci i-am strigat :

— Da, desigur ! Da, da, tare grăbit !

El adăugă :

— Deprinde-ţi sufletul cu răbdarea şi cumpănirea, căci graba este de la cel ispititor şi nu poate aduce decît căinţă şi neizbîndă în toate! De altfel, stăpînul nostru Mahomed (fie cu el rugăciunea şi pacea!) a spus: „Cel mai frumos lucru de pe lume se face încet şi cînd i-i vremea!" Dar ceea ce-mi spui tare-mi mai aţîţă curiozitatea, şi te rog să-mi lămureşti pricina care te face atît de nerăbdător şi de grăbit. Sper că e ceva plăcut, şi rău mi-ar părea să fie altfel. Dar trebuie să mă întrerup puţin, căci nu-mi mai rămîn decît cîteva ceasuri de soare prielnic.

Puse briciul de-o parte, îşi luă astrolabiul, se duse în lumină, rămase un timp în curte şi măsură înălţimea soarelui, fără să mă piardă totuşi din vedere şi punîndu-mi din cînd în cînd cîte o întrebare. Se întoarse apoi la mine şi-mi grăi:

— Dacă te grăbeşti pentru rugăciunea de amiază, poţi fi liniştit şi să aştepţi, căci ne mai rămîn încă trei ceasuri, nici mai mult, nici mai puţin. Nu mă înşel niciodată în calcule.

I-am răspuns:

— Pe Allah, încetează cu vorba că nu mai pot răbda!

Atunci luă din nou briciul, îl trecu iar pe curea, ca mai-nainte, şi-mi mai rase o şuviţă de pe cap; dar nu se opri nici din vorbă.

— Tare mă supără că eşti nerăbdător. Dacă ai vrea să-mi arăţi pricina, ţi-aş fi de folos. Doar ştii acum ce stimă avea pentru mine răposatul tău tată şi că nu se apuca de nici o treabă pînă nu-mi cerea sfatul.

Îmi dădui seama că nu mai aveam nici un mijloc de scăpare şi îmi spusei: „Iată, se apropie vremea rugăciunii şi trebuie să fiu de îndată la tînără acasă, altminteri va fi prea tîrziu; abia ajuns, oamenii îşi vor

fi sfîrşit rugăciunea şi vor ieşi din moscheie. Şi atunci totul ar fi pierdut !"

Îi vorbii dar bărbierului :

— Scurtează-o, încetează cu vorbăria şi nu te amesteca unde nu-ţi fierbe oala ! Dacă ţii neapărat să ştii, trebuie să mă duc la un prieten, la care sînt poftit la masă !

Auzind că-s poftit la o masă, bărbierul îmi spuse :

— Allah să te binecuvînteze, şi fie asta o zi cu noroc pentru tine ! Dar mi-ai adus aminte că şi eu am poftit astăzi cîţiva prieteni şi am uitat să le pregătesc prînzul. Mi-am adus aminte abia acum, cînd e prea tîrziu !

I-am răspuns :

— Nu te mai gîndi că e prea tîrziu, căci am să îndrept eu totul. Fiind poftit la prînz, nu mănînc la mine, şi-ţi dau tot ce am acasă : mîncări şi băuturi, dar numai dacă sfîrşeşti treaba şi mă razi repede pe cap !

La rîndul lui, îmi răspunse :

— Toate darurile lui Allah şi toate binecuvîntările lui asupra ta ! Dar, stăpîne, fii bun şi arată-mi ce vrei să-mi dăruieşti, ca să ştiu şi eu !

I-am spus :

— Am să-ţi dau cinci cratiţe cu tot felul de mîncări gustoase : mîncare de vinete şi dovlecei umpluţi, sărmăluţe în foi de viţă stropite cu lămîie, chifteluţe date prin grîu bulgur, orez cu roşii şi cu bucăţele de muşchi de oaie, tocană cu ceapă ; mai am zece pui fripţi şi un miel la tavă ; apoi două tăvi mari, una cu kenafa şi alta cu plăcinte de brînză cu miere ; şi fructe de toate felurile : castraveţi, pepeni zămoşi, mere, lămîi, curmale proaspete şi altele încă !

Atunci el a strigat :

— Dă poruncă să fie aduse aici, ca să le văd şi eu !

Am dat poruncă să-i fie aduse, el le-a cercetat, a gustat din toate şi a adăugat :

— Mare e dărnicia ta ! Dar lipseşte băutura.

I-am spus :

— Am şi băuturi !

— Să fie aduse aici !

Şi am dat poruncă să se aducă şase butelci, pline fiecare cu cîte un fel de vin ; el le-a gustat pe rînd şi a grăit :

— Să te copleşească Allah cu toate bunătăţile ! Ce suflet darnic ai ! Dar lipsesc tămîia, smirna şi mirodeniile pentru ars în sală, şi apa de trandafiri şi de flori de portocal pentru stropit musafirii !

Am poruncit să i se aducă o lădiţă plină cu chihlimbar cenuşiu, cu lemn de aloes, nad, mosc, tămîie şi smirnă, totul preţuind mai mult de cincizeci de dinari de aur ; şi n-am uitat nici apele aromate, nici stropitoarea de argint. Şi, cum timpul trecea, şi se scurgea cu el şi sufletul din mine, i-am spus bărbierului :

— Ia-le pe toate, dar bărbiereşte-mi odată capul — pe viaţa lui Mahomed, fie cu el rugăciunea şi pacea lui Allah !

Bărbierul mi-a răspuns :

— Pe Allah ! nu pot primi lădiţa fără s-o deschid şi să văd mai întîi ce cuprinde !

Am dat atunci poruncă unui slujitor să deschidă lădiţa ; bărbierul şi-a pus de o parte astrolabiul, s-a lăsat pe vine şi a început să treacă dintr-o mînă în alta aromatele, tămîia, smirna, moscul, chihlimbarul cenuşiu, lemnul de aloes din lădiţă, şi le ducea la nas cînd pe unele, cînd pe altele, cu asemenea încetineală şi atît de prelung, că simţeam cum se duce viaţa din mine. După asta s-a sculat, mi-a mulţămit, a luat briciul şi a început iarăşi să mă radă. Dar numai a început, căci s-a oprit ca să-mi sporovăiască :

— Pe Allah! tinere, nu ştiu pe cine să binecuvîntez şi să laud mai mult astăzi, pe tine sau pe răposatul taică-tu? Căci, într-adevăr, prînzul pe care-l dau la mine se datoreşte numai dărniciei şi mărinimiei tale. Dar, să ţi-o mai spun? Musafirii mei sînt oameni prea puţin vrednici de un prînz atît de bogat; nişte meseriaşi ca şi mine. Dar sînt oameni plăcuţi, şi fiecare îşi are hazul lui. Ca să ţi-i spun, iată-i: mai întîi minunatul Zeitun, băieşul de la hammam, veselul şi hazliul Salih, vînzător de năut prăjit; Haukal, vînzătorul de bob; Hakraşat, zarzavagiul; Hamid, măturătorul de gunoaie; şi, în sfîrşit, Hakareş, iaurgiul! Toţi aceşti prieteni, musafirii mei, îmi seamănă şi nu sînt nici flecari, nici nu se amestecă în treburile altora; sînt oameni de petrecere, în stare să alunge toate gîndurile triste. Cel mai neînsemnat dintre ei preţuieşte în ochii mei mai mult decît cel mai puternic rege. Să ştii, într-adevăr, că fiecare are faimă în Bagdad pentru dansul şi cîntecul lui. Dacă-ţi face plăcere, am să-ţi dansez şi am să-ţi cînt jocul şi cîntecul fiecăruia. Uită-te la mine şi deschide ochii! Iată dansul prietenului Zeitun, băieşul! Priveşte! Ascultă-i cîntecul!

Prietena-mi e preafrumoasă,
Iar mielul, cît e el de blînd,
N-o să ajungă-a fi nicicînd
Ca ea de dulce, arătoasă.

Mi-e dragă ah, şi-mi e balsam...
Şi ţine-atît de mult la mine,
Că nencetat în braţe-mi vine
Şi-n cuib nu mă slăbeşte-un dram...

Prietena-mi e preafrumoasă,
Iar mielul, cît e el de blînd,

N-o să ajungă-a fi nicicînd
Ca ea de dulce, arătoasă.

— Dar, o, stăpîne, urmă bărbierul, ia priveşte cum dansează prietenul meu Hamid, măturătorul de gunoaie! Vezi cîtă pricepere şi cîtă veselie sînt în jocul lui? Şi ascultă cîntecului lui:

Nevastă-mea zgîrcită ce-i!
De-aş face tot ce-mi spune,
De foame aş muri!
Şi ce urîtă-i, ce tehuie!
De-aş face după ea, aş sta
Închis — sălbăticiune...

Nevastă-mea şi pîinea chiar
Într-un dulap o-ncuie!
Şi dacă pîine n-o mînca,
De spaima ei chiar şi-un arap,
Cu nas turtit şi nară şuie,
La fugă ar tuli-o!

Ce să mă fac să scap de ea?...
Mă jugănesc... şi-adio!...

Şi aşa, fără să-mi lase răgazul să fac o mişcare de împotrivire, bărbierul a jucat pe rînd toate dansurile prietenilor lui şi le-a cîntat toate cîntecele. Apoi mi-a spus:

— Iată ce ştiu să facă prietenii mei. Dacă ai chef să rîzi, te sfătuiesc, în folosul tău şi pentru plăcerea noastră a tuturor, să vii în ceata noastră şi să-i laşi încolo pe prietenii la care mi-ai spus că ai de gînd să te duci. Văd că porţi încă pe chip urme de oboseală şi că abia te ridici după boală. Se prea poate să întîlneşti, printre prietenii tăi, flecari sau inşi plictisoşi, sau de cei care-şi vîră nasul în treburile altora,

şi ai să cazi din nou bolnav, mai greu decît prima dată !

I-am spus bărbierului :

— Azi nu pot să-ţi dau ascultare, dar rămîne pentru altă zi !

El mi-a răspuns :

— Cel mai folositor lucru pentru tine, ţi-o mai spun o dată, este să te grăbeşti să vii la mine, ca să guşti fără întîrziere din bunăcuviinţa prietenilor mei. Au să-ţi priască minunatele lor însuşiri.

În faţa atîtor predici şi flecăreli, mi-a venit să rîd, dar inima-mi era numai furie apăsătoare. Şi i-am strigat :

— Acum îţi poruncesc să sfîrşeşti treaba pentru care ai venit şi să mă laşi să mă duc, cu Allah şi sub sfînta lui ocrotire ; iar tu grăbeşte-te la prietenii care te-or fi aşteptînd cu nerăbdare !

Mi-a răspuns :

— Dar de ce nu faci cum îţi spun ? Într-adevăr nu-ţi cer decît să mă laşi să-ţi fac cunoştinţă cu prietenii mei, nişte minunaţi tovarăşi, care nu se amestecă în treburile altora şi pe care, te încredinţez, o dată ce-i vei fi cunoscut, nu vei mai voi să-i vezi pe alţii şi-ţi vei lăsa încolo prietenii de acum.

I-am spus :

— Allah să sporească încă fericirea pe care ţi-o dă prietenia lor ! De altfel, îţi făgăduiesc că într-o zi am să vă poftesc pe toţi la mine, la o masă pe care-am s-o dau anume pentru ei.

De data asta blestematul de bărbier fu de părerea mea, dar adăugă :

— Văd că ţii să te duci la masa prietenilor tăi şi să fii astăzi cu ei, nu cu tovarăşii mei... Dar ai niţică răbdare şi aşteaptă-mă pînă alerg să duc la mine tot ce am prin dărnicia ta. Le aşez pe masă înaintea musafirilor şi, cum n-au să se supere că-i las singuri

să-mi cinstească masa, le spun să nu-mi aştepte întoarcerea. Am să vin degrabă înapoi şi te însoţesc oriunde doreşti să mergi.

Atunci am strigat :

— Oh, nu-i ajutor şi tărie decît întru Allah, preaînaltul şi atotputernicul ! Omule, du-te la prietenii tăi şi bucură-te, şi te desfată cu ei, şi lasă-mă pe mine să-mi văd de prietenii care în clipa asta mă aşteaptă !

Bărbierul a grăit :

— Ah, nu ! Pentru nimic în lume nu te las să mergi singur !

Făcînd mari sforţări ca să nu-l jignesc, i-am răspuns :

— Dar în locul unde mă duc, nu pot merge decît singur !

Şi el a grăit :

— Ei, atunci înţeleg ! Ai întîlnire cu o femeie ! Altfel m-ai lua cu tine. Şi, totuşi, să ştii că sînt vrednic de această cinste mai mult decît oricine, şi că, pe lîngă asta, ţi-aş fi de mare ajutor în ceea ce vrei să izbuteşti. Apoi mi-e teamă să nu fie vreo străină perfidă. Atunci, e o mare nenorocire să fii singur ! De bună seamă că-ţi laşi acolo sufletul ! Oraşul acesta, Bagdad, nu e bun pentru astfel de întîlniri, oh, nicidecum ! Şi, mai cu seamă, de cînd îl avem pe acest guvernator, care-i tare aspru în privinţa acestor lucruri. Se spune că n-are nimic din ale bărbatului, şi că numai din ură şi din gelozie pedepseşte cu atîta asprime acest soi de petreceri !

La aceste vorbe, nu m-am mai putut stăpîni şi i-am strigat furios :

— O, blestemat şi perfid călău ! Ai de gînd să pui odată capăt palavrelor cu care mă ucizi ?...

Bărbierul a tăcut cîtva timp, a pus mîna iarăşi pe brici şi a sfîrşit cu bărbieritul. Dar venise vremea rugăciunii de amiază, şi chiar rugăciunea o fi fost pe sfîrşite, poate că ajunseseră la predică.

I-am spus, ca să-l silesc s-o ştează cît mai repede!

— Du prietenilor tăi bucatele şi băuturile! Îţi făgăduiesc că aştept să te întorci, ca să mă însoţeşti la întîlnire!

A trebuit să stărui mult ca să-l hotărăsc. Şi mi-a grăit:

— Văd că umbli cu vicleniii, ca să scapi de mine şi să pleci singur. Dar te înştiinţez că, dacă faci aşa, te vîri în nenorociri din care nu ştiu cum ai să ieşi. Te rog, în folosul tău, să nu pleci de aici înainte de a mă întoarce ca să te iau, să te însoţesc şi să ştiu şi eu cum se va sfîrşi întîmplarea!

I-am spus:

— Da! Dar, pe Allah! să nu întîrzii.

Bărbierul m-a rugat să-l ajut ca să-şi încarce în spinare tot ceea ce-i dădusem şi să-şi pună pe cap cele două tăvi cu plăcinte. Şi, aşa încărcat, a ieşit de la mine. Dar, blestematul, abia ajuns afară, a şi chemat doi hamali, cărora le-a încredinţat lucrurile, spunîndu-le să ducă totul la el acasă, în cutare loc. Iar el s-a ascuns într-o ulicioară dosnică, aşteptînd ieşirea mea.

M-am spălat la repezeală, mi-am pus hainele cele mai frumoase şi am ieşit din casă. În acea clipă chiar, am auzit glasul muezinilor din minarate, care chemau pe credincioşi la rugăciunea de amiază din acea sfîntă zi de vineri:

— În numele lui Allah, îndurătorul fără de margini, milostivul! Laudă lui Allah, stăpînul peste oameni, iertătorul, milostivul! Stăpîne al stăpînilor, judecător preaînalt în ziua răsplătirii, pe tine te adorăm, ţie îţi cerem ajutor! Îndrumă paşii noştri pe cărarea cea dreaptă, pe cărarea celor copleşiţi de tine cu binefaceri, nu pe cărarea celor care şi-au atras mînia ta, ori sînt în rătăcire!

Odată ieşit afară, m-am îndreptat cu grabă spre casa tinerei fete. Cînd am ajuns la poarta cadiului, am întors din întîmplare capul şi l-am văzut pe afurisitul de bărbier la intrarea în ulicioară. Atunci, cum poarta fusese lăsată întredeschisă, am dat buzna înăuntru şi am închis-o repede după mine. În curte se afla bătrîna, care m-a şi dus la catul de sus, unde era fata.

Dar abia intrasem, că auzirăm zgomotele unor oameni pe ulicioară. Era cadiul, tatăl fetei, şi alaiul lui, care se întorceau de la rugăciune. L-am văzut în uliţă şi pe bărbier aşteptînd în picioare. În privinţa cadiului, fata mă linişti, spunîndu-mi că tatăl ei venea rar sus la ea şi că, de altfel, se putea găsi un mijloc ca să nu pot fi văzut.

Dar, din nenorocire pentru mine, Allah voise să se întîmple ceva care avea să-mi fie fatal. S-a întîmplat ca tocmai în acea zi una din tinerele roabe ale cadiului să fie pedepsită. Şi cadiul, de cum a intrat în casă, a început să-şi bată roaba, şi pesemne că-i biciuia bine fundul, căci ea scotea nişte urlete asurzitoare. Unul din arapii casei încercă să mijlocească pentru iertarea ei, şi cadiul, furios, s-a năpustit asupra lui cu nuielele, aşa că a început să urle şi arapul. S-a pornit un tărăboi, că toată uliţa a fost pusă în mişcare, iar bărbierul, piază rea, a crezut că fusesem prins şi pedepsit şi că eu ţipam aşa. A început atunci să strige şi el ca din gură de şarpe, să-şi sfîşie hainele, să-şi pună ţărînă pe cap şi să ceară ajutorul trecătorilor, care începură să s-adune în jurul lui. Şi plîngea, şi striga într-una :

— Mi se ucide stăpînul în casa cadiului !

Strigînd aşa, a alergat la mine acasă urmat de mulţime şi i-a vestit pe ai mei şi pe slujitori, care, de îndată, înarmîndu-se cu bîte, alergară spre casa cadiului strigînd şi aţîţîndu-se unii pe alţii. Şi toţi, cu bărbierul în frunte, sfîşiindu-şi hainele şi urlînd cît îl ţinea gura, au ajuns la poarta cadiului. Cînd cadiul auzi zgomo-

tul, se uită pe fereastră şi-i văzu pe toţi aceşti turbaţi care izbeau în poartă cu bîtele. Găsind că nu era de glumă, ci dimpotrivă, coborî, deschise poarta şi strigă :

— Oameni buni, ce s-a întîmplat ?

Şi slujitorii mei îi spuseră :

— Ne-ai ucis stăpînul !

El îi întrebă :

— Dar cine e stăpînul vostru şi ce-a făcut ca să vreau să-l ucid ?

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, tăcu.

Dar cînd se lăsă a treizecea noapte

Ea spuse :

O, mărite rege, atunci cadiul uimit îi întrebă :

— Dar ce-a făcut stăpînul vostru, ca să vreau să-l ucid ?... Şi ce caută între voi acest bărbier, care zbiară şi se zbuciumă ca un măgar ?

Bărbierul îi strigă :

— Chiar tu, acum cîteva clipe, mi-ai ucis stăpînul cu lovituri de bîtă ! Eram în uliţă şi i-am auzit ţipetele !

Cadiul răspunse :

— Dar cine e stăpînul tău ? De unde vine ? Unde se duce ? Cum de-a intrat aici ? Ce-a făcut ca să fie vrednic de bătaie ?

Iar bărbierul grăi :

— O, cadiu blestemat, nu mai face pe şiretul ! Cunosc toată istoria, ştiu de ce-a intrat stăpînul meu aici, ştiu toate de-a fir-a-păr. Ştiu şi vreau să ştie toată

lumea că fata ta este îndrăgostită de stăpînul meu, şi că stăpînul meu îi răspunse la fel cu dragoste. L-am însoţit chiar eu pînă aici. Tu l-ai surprins cu fiică-ta în pat şi l-ai ucis cu lovituri de bîtă, împreună cu slujitorii tăi. Dar am să te silesc să vii cu mine în faţa judecătorului nostru, califul, dacă nu socoteşti că e mai bine să mi-l dai de îndată pe stăpînul meu şi să-l despăgubeşti pentru toatele relele ce i le-ai făcut. Să ni-l lai îndată, sănătos şi nevătămat, mie şi rudelor lui. Altfel, sînt nevoit să intru cu sila şi să-l slobod din mîinile tale. Hai, grăbeşte-te să ni-l dai !

La aceste cuvinte, cadiul a rămas buimăcit. Nemaiştiind ce să facă de uimire şi de ruşine faţă de mulţime, i-a spus totuşi bărbierului :

— Nu eşti decît un mincinos. Intră aici. îţi dau voie, şi caută unde-ţi place !

Atunci bărbierul se năpusti în casă.

Eu priveam de la fereastră, din dosul zăbrelelor de lemn ; dar cînd l-am văzut pe bărbier năpustindu-se în casă, pe urmele mele, am încercat să fug. Dar în zadar căutam o ieşire, nu găseam nici una care să nu fie sub ochii celor din casă ori sub ai bărbierului. Şi deodată, într-o cameră, prin care voiam să fug, am dat peste o mare ladă goală. Am intrat repede în ea, am închis capacul peste mine şi mi-am ţinut răsuflarea.

Bărbierul, după ce a scotocit toată casa, a intrat şi în camera aceea şi s-a uitat în stînga şi în dreapta, pînă a dat cu ochii de ladă. Blestematul, fără să spună o vorbă, înţelegînd că eram acolo, a apucat lada, şi-a pus-o pe cap, şi a plecat cu ea, ajungînd repede la ieşire, în timp ce eu muream de frică. Dar soarta a voi ca, pe cînd mă ducea astfel, lumea să se înghesuie ca să vadă ce se află în ladă. Şi i-a ridicat capacul. Nemaiputînd îndura ruşinea şi huiduielile, am sărit din ladă şi mi-am rupt piciorul. De-atunci sînt şchiop.

Dar în acel moment nu mă gîndeam decît să fug şi să mă ascund. Şi cum era de faţă gloată multă, am început să arunc banii de aur din buzunări şi, folosindu-mă de năvala tuturor după bani, am fugit cît mă ţineau picioarele. Am străbătut astfel o bună parte din străzile mai dosnice ale Bagdadului. Dar cîtă uimire şi groază nu m-au cuprins cînd, deodată, l-am văzut pe bărbier îndărătul meu şi l-am auzit strigînd cît îl ţinea gura :

— Oameni buni, mulţămită lui Allah, mi-am regăsit stăpînul ! Au vrut să mă lovească în dragostea pentru stăpînul meu ! Dar Allah n-a îngăduit biruinţa celor răi, i-a învins şi m-a ales pe mine ca să-l scap din mîinile lor !

Şi alergînd după mine striga :

— O, stăpîne, vezi ce rău ai făcut că ai fost nerăbdător şi nu mi-ai ascultat sfaturile ? Fără ajutorul lui Allah care m-a îmboldit să te scap, ai fi suferit multe rele şi te-ai fi prăpădit pentru totdeauna ! Cere-i dar lui Allah să mă aibă în paza lui, pentru ca toată viaţa să rămîn în slujba ta şi să-ţi fiu călăuză ageră. Doar ai văzut şi tu singur că ai minte slabă, că eşti pornit şi cam prostănac ! Dar unde fugi aşa, stăpîne ? Aşteaptă-mă !

Nemaiştiind cum să scap de bărbier, m-am oprit şi l-am întrebat :

— O, bărbierule, nu ţi-e de-ajuns că m-ai adus în halul ăsta, mai vrei să mă şi omori ?

Pe cînd îi vorbeam aşa, am văzut în faţa mea, în suk, prăvălia deschisă a unui negustor cunoscut. Am dat buzna înlăuntrul prăvăliei şi l-am rugat pe negustor să-l împiedice pe ticălos să intre după mine. Şi, într-adevăr, l-a oprit, arătîndu-i un retevei şi încruntîndu-se amarnic la el. Dar bărbierul n-a plecat, decît blestemîndu-l pe negustor, pe tatăl şi pe bunicul lui, şi aruncîndu-le toate înjurăturile pe care le cunoştea.

Negustorul, vrînd să afle şi el ce se petrecuse — i-am povestit toată întîmplarea cu bărbierul şi l-am rugat să-mi îngăduie să stau la el pînă la tămăduirea piciorului, căci nu cutezam să mă întorc la mine acasă, urmărit cum eram într-una de acest bărbier nesuferit, pe care-l socoteam cea mai rea dintre năpaste. După ce m-am vindecat, mi-am strîns în grabă banii, am chemat martori, în faţa cărora mi-am făcut testamentul, prin care, în caz de moarte, lăsam rudelor tot ce mai rămăsese din averea, bunurile şi acareturile mele. Am numit şi pe cineva de încredere care să vegheze asupra bunurilor şi l-am însărcinat să aibă grijă de toate. Ca s-o sfîrşesc pentru totdeauna cu acest bărbier, m-am hotărît să părăsesc Bagdadul, oraşul meu, şi să mă duc undeva, unde să nu mai dau ochii cu un asemenea duşman.

Am plecat deci din Bagdad şi am călătorit pînă am ajuns în această ţară, în care credeam că am izbutit să scap de asupritorul meu. Dar totul a fost în zadar ! Văd că aici, domnilor, am dat tocmai de el, în mijlocul vostru, la acest ospăţ, la care m-aţi poftit şi pe mine.

Înţelegeţi, aşadar, că nu mai pot avea linişte şi că trebuie să părăsesc şi ţara asta, cum am părăsit-o şi pe cealaltă, şi numai din pricina acestui blestemat, acestui rău, acestui ucigaş bărbier, Allah să-l bată, pe el şi toată familia lui din neam în neam !

După ce tînărul şchiop a spus aceste cuvinte, povesti mai departe croitorul, s-a şi ridicat, galben la faţă, ne-a urat pace şi a ieşit, fără ca să fi încercat vreunul dintre noi să-l oprim.

Noi, ceilalţi, uimiţi de această întîmplare, îl priveam pe bărbier, care sta tăcut, cu ochii plecaţi, şi l-am întrebat :

— Găseşti că tînărul a spus adevărul ? Şi, în acest caz, de ce te-ai purtat astfel şi i-ai pricinuit atîtea nenorociri ?

Bărbierul ridică atunci capul şi grăi :

— Pe Allah ! Ştiam despre ce e vorba şi tocmai de aceea m-am purtat aşa. Am făcut totul numai ca să-l feresc de şi mai mari nenorociri. Neîndoielnic, el mergea la pierzanie. Să-i mulţămească lui Allah, şi mulţămească-mi şi mie, că şi-a pierdut doar un picior şi nu s-a pierdut în întregime. Iar vouă, domnilor, ca să aveţi dovada că nu sînt flecar, nu mă amestec în treburile altora şi nu seamăn cu nici unul din cei şase fraţi ai mei, ca să vă dovedesc, în sfîrşit, că sînt un om folositor, chibzuit, şi mai cu seamă tăcut, am să vă spun povestea mea. Veţi judeca singuri !

După aceea, cu toţii, urmă croitorul, am ascultat în linişte povestea bărbierului.

POVEŞTILE BĂRBIERULUI DIN BAGDAD ŞI ALE CELOR ŞASE FRAŢI AI LUI

(povestite de bărbier şi împărtăşite aici de croitor)

POVESTEA BĂRBIERULUI

Bărbierul începu.

Să ştiţi, stăpînii mei, că trăiam la Bagdad sub domnia emirului credincioşilor, El-Montaser Billah. Viaţa era fericită sub stăpînirea lui, căci ţinea la cei săraci şi mici, şi-i plăcea societatea învăţaţilor, înţelepţilor şi poeţilor.

Dar, într-o zi, califul avu să se plîngă de zece ticăloşi, care locuiau nu departe de oraş, şi porunci locţiitorului de guvernator să i-i caute. Şi soarta a voit

să mă aflu pe țărm, tocmai pe cînd ei treceau cu barca Tigrul. I-am văzut pe acei oameni în barcă și mi-am spus : „Desigur că și-au dat întîlnire în barcă ca să-și petreacă ziua desfătîndu-se, mîncînd și bînd. Trebuie să mă poftească și pe mine la masă !"

M-am apropiat de apă și, fără să spun un cuvînt, eu, Mutul, am sărit în barcă și m-am amestecat printre ei. Dar deodată am văzut venind străjerii guvernatorului, care îi apucară pe toți, le aruncară fiecăruia cîte un laț de gît și le legară mîinile. Pînă la urmă m-au înhățat și pe mine și, ca și celorlalți, mi-au pus lațul de gît și cătușele. Uite așa ! Și n-am suflat un cuvînt ! N-am rostit o vorbuliță. Probă pentru dumneavoastră, domnilor, de tăria mea de fire și de puțina mea pălăvrăgeală. I-am lăsat s-o facă fără împotrivire și m-am văzut dus cu cei zece indivizi în fața emirului credincioșilor, califul.

La vederea noastră, califul a chemat gîdele și i-a poruncit :

— Taie îndată capul acestor zece ucigași !

Gîdele ne-a așezat, la rînd, în curte, sub privirile califului, și, ridicînd paloșul, a lovit primul cap și l-a făcut să sară, apoi pe al doilea, pe al treilea, și așa pînă la al zecelea. Dar cînd a ajuns la mine, cum numărul capetelor tăiate era de zece și el n-avea poruncă să taie mai multe, s-a oprit și i-a spus califului că a împlinit poruncile. Califul s-a întors, m-a văzut în picioare și a strigat :

— Gîde, ți-am poruncit să tai capetele celor zece criminali ! Cum se face că al zecelea a fost cruțat de tine ?

Gîdele i-a răspuns :

— Mila lui Allah asupra ta și, prin tine, asupra noastră ! Am tăiat zece capete !

Califul i-a poruncit :

— Să vedem, numără-le în fața mea !

Le numără şi erau, într-adevăr, zece. Califul, privindu-mă, m-a întrebat :

— Dar tu cine eşti şi ce faci între aceşti băutori de sînge ?

Atunci, stăpînii mei, şi numai atunci, la întrebarea califului, m-am hotărît să vorbesc. Şi i-am spus :

— O, emire al credincioşilor ! Sînt şeicul poreclit El-Samet, fiindcă vorbesc puţin. Am multă înţelepciune, dar despre judecata cuminte, seriozitatea în vorbă, modul foarte limpede de-a gîndi, iscusinţa duhului, lipsa de flecăreală, nu-ţi voi mai spune nimic, căci însuşirile acestea ale mele sînt fără de margini. În ceea ce priveşte meseria mea, sînt bărbier. Şi mai sînt unul dintre cei şapte feciori ai tatălui meu, şi cei şase fraţi ai mei sînt cu toţii vii. Iată ce s-a întîmplat. Chiar azi-dimineaţă mă plimbam pe malul Tigrului. I-am văzut pe cei zece indivizi sărind într-o barcă, m-am amestecat printre dînşii şi am trecut apa Tigrului o dată cu ei, crezînd că erau poftiţi la vreun ospăţ. Dar abia ajuns pe celălalt mal, mi-am dat seama că mă aflam între nişte ucigaşi, deoarece străjerii ne-au prins şi ne-au pus laţul de gît. Eu, deşi străin de aceşti oameni, n-am voit să vorbesc, nici să mă împotrivesc, şi asta din pricina obişnuitei mele stăpîniri şi a faptului că vorbesc puţin. Am fost adus împreună cu ei dinaintea ta, o, emire al credincioşilor ! Şi ai poruncit să se taie capetele celor zece ucigaşi, şi am rămas singur în mîinile călăului, şi totuşi n-am scos un cuvînt. Găsesc că asta înseamnează curaj şi stăpînire de sine cu totul neobişnuite. De altfel, şi faptul că de voie m-am alăturat celor zece necunoscuţi, este un act de vitejie, cum nu cunosc altul. Dar nu fi mirat de fapta mea, o, emire al credincioşilor, căci aşa m-am purtat mereu în viaţă, îndatorîndu-i şi pe cei necunoscuţi !

Cînd auzi califul vorbele mele şi află că sînt plin de curaj şi bărbăţie, că iubesc tăcerea şi seriozitatea, că urăsc curiozitatea şi amestecul în treburile altora, indiferent de ce a putut spune tînărul şchiop de adineaori, şchiopul pe care l-am scăpat de la tot soiul de nenorociri, îmi grăi :

— O, cinstite şeic, bărbier serios şi plin de duh ! Ia spune-mi, cei şase fraţi ai tăi... sînt şi ei ca tine ? Au şi ei atîta înţelepciune, ştiinţă şi cuminţenie ?

I-am răspuns :

— Să mă păzească Allah ! Ce departe sînt ei de mine ! O, emire al credincioşilor, într-adevăr mă întristezi ! Este o adevărată ocară să mă alături de cei şase smintiţi, care nu seamănă întru nimic cu mine, nici pe departe şi nici pe aproape. Căci, din pricina flecărelii lor nebuneşti, a amestecului lor în treburile care nu-i privesc şi a mişeliei lor şi-au atras fiecare multe necazuri, alegîndu-se cu vreo sluţire a trupului, spre deosebire de mine care sînt sănătos şi întreg la trup şi la minte. Într-adevăr, primul dintre fraţii mei este şchiop ; al doilea, chior ; al treilea, ştirb ; al patrulea, orb ; al cincilea are urechile şi nasul tăiate ; al şaselea, buzele ciopîrţite ! Dar, emire al credincioşilor, să nu crezi cumva că îngroş cusururile fraţilor mei şi însuşirile mele. Căci, dacă ţi-aş înşira povestea lor, ai vedea ce deosebit sînt eu de ei toţi. Şi cum povestea lor îmboldeşte gîndirea, am să v-o spun fără să mai zăbovesc.

POVESTEA LUI BACBUK

(primul frate al bărbierului)

Aşa ! Să ştii, emire al credincioşilor, că cel mai în vîrstă dintre fraţii mei, acum şchiop, se numeşte El-Bacbuk, fiindcă atunci cînd se pornea pe pălăvrăgeală,

ți se părea că auzi gîlgîitul unui urcior. De meserie, era croitor în Bagdad.

Își făcea meseria într-o prăvălioară pe care-o închiriase de la un om plin de bani și de avuții. Acesta locuia la întîiul cat al clădirii unde se afla prăvălioara ; în partea de jos a clădirii era o moară unde locuia morarul, stăpîn și al unui bou.

Într-o zi, pe cînd fratele meu Bacbuk stătea și cosea în prăvălie, ridicînd o dată capul, zări deasupra lui, la o ferestruică, o femeie frumoasă ca luna cînd răsare, și care se veselea privind la trecători. Era soața stăpînului casei. Văzînd-o, fratele Bacbuk simți că i se aprinde inima de dragoste, și nu mai putu nici să coasă, nici să facă altceva, decît să privească la ferestruică. Toată ziua aceea a rămas așa, năucit și adîncit în gînduri, pînă seara.

A doua zi, chiar din zori, își luă iarăși locul lui și, mai schimbînd cîte o vorbă, își ridica ochii spre ferestruică și, la fiecare împunsătură cu acul, își înțepa degetele, căci mereu își ridica privirea spre ferestruică. Și a fost tot așa mai multe zile, timp în care nu mai lucră, nu mai făcu treabă nici măcar de-o drahmă.

În ce privește tînăra, ea înțelese de îndată sentimentele fratelui meu Bacbuk și se hotărî să tragă folos de pe urma lui, în orice chip și să se și desfăteze cît mai mult. Într-o zi, pe cînd fratele meu era și mai năucit decît de obicei, ea îi aruncă o privire surîzătoare, care-l străbătu prin tot trupul pe Bacbuk, și o privi într-un chip atît de nostim, că ea se trase în cameră, ca să rîdă în voie. Și prostănacul de Bacbuk fu nespus de bucuros în acea zi, gîndindu-se cu cîtă plăcere fusese privit.

A doua zi, Bacbuk nu păru prea mult uimit văzînd că vine, în prăvălia lui, stăpînul casei, purtînd sub braț o frumoasă bucată de pînză învelită într-o basma de mătase. Și proprietarul îi spuse :

— Ţi-aduc o bucată de pînză ca să-mi faci cămăşi.

Bacbuk nu se îndoi cîtuşi de puţin că proprietarul fusese trimis de soţia lui, şi-i spuse :

— Pe ochii şi pe capul meu ! Chiar în astă-seară cămăşile vor fi gata.

Într-adevăr, fratele meu se puse pe lucru cu o asemenea sîrguinţă, lipsindu-se şi de mîncare, că seara, la venirea proprietarului, cămăşile, douăzeci la număr, erau croite, cusute şi împăturite în basmaua de mătase. Şi proprietarul îl întrebă :

— Cît am de plată ?

Dar tocmai în acel moment apăru pe furiş la fereastră tînăra care-i aruncă o privire lui Bacbuk şi-i făcu semn din sprîncene să nu primească nici o plată. Şi fratele meu nu voi să primească nimic, cu toate că era într-o mare lipsă, şi chiar un obol i-ar fi prins tare bine. Se crezu prea fericit să lucreze şi să-l îndatoreze pe soţ, pentru dragostea şi ochii frumoşi ai soţiei.

Dar ăsta era numai începutul necazurilor lui Bacbuk, smintitul. Într-adevăr, a doua zi în zori proprietarul veni purtînd sub braţ o nouă bucată de pînză şi-i spuse fratelui meu :

— Iată, mi-a zis nevastă-mea că trebuie să am şi izmene noi, ca să le port împreună cu cămăşile noi. Ţi-aduc altă bucată, ca să-mi croieşti izmene. Şi să fie cît mai largi ! Nu cruţa pînza şi fă-le cu multe creţuri !

Fratele meu îi răspunse :

— Aud şi mă supun !

Şi se puse pe lucru, trei zile întregi, fără să mănînce mai mult decît era nevoie, ca să nu piardă timp, şi mai ales pentru că nu avea măcar o drahmă ca să-şi cumpere de-ale gurii.

Cînd sfîrşi cu lucrul izmenelor, le împături în basmaua cea mare şi, foarte fericit şi nemaiputînd de bucurie, urcă să le ducă chiar el proprietarului.

E de prisos să mai spun, stăpîne al credincioşilor, că tînăra se înţelesese cu soţul ei ca să-şi bată joc de nătăfleţul de frate-meu şi ca să-i joace festele cele mai uluitoare. Într-adevăr, după ce fratele meu îi înmînă proprietarului izmenele noi, acesta se făcu că vrea să-i plătească. Dar îndată apăru în uşă capul drăgălaş al femeii, ochii îi surîseră şi sprîncenele îi făcură semn să nu primească bani. Şi Bacbuk nu voi să primească nimic. Soţul lipsi o clipă, ducîndu-se la soţia lui, care nu mai privea înlăuntru, se întoarse apoi la fratele meu şi-i spuse :

— Eu şi soţia mea am hotărît, ca răsplată pentru bunăvoinţa ta, să ţi-o dăm în căsătorie pe roaba noastră cea albă, care-i tare frumoasă şi drăgălaşă. În felul acesta, vei deveni un om de-ai casei noastre !

Fratele meu socotind că era numai un şiretlic al tinerei femei, pentru a-i da putinţa să intre liber în casă, primi fără o vorbă ; şi îndată roaba fu chemată şi măritată cu Bacbuk.

Seara, cînd Bacbuk voi să se apropie de roaba albă, ea îi spuse :

— Nu, nu astă-seară !

Şi el, cu toată marea lui dorinţă, nu putu nici măcar să-şi sărute o dată nevasta, roaba cea drăgălaşă !

Dar, cu acest prilej, i se spuse lui Bacbuk să nu mai rămînă ca de obicei în prăvălie ca să doarmă, ci să se culce în moară, ca să aibă mai mult loc el şi soaţa lui. Şi cum roaba nu voi să se culce cu el, ci urcă la stăpîna ei, Bacbuk fu nevoit să se culce singur. Dimineaţa în zori, pe cînd dormea încă, intră deodată morarul care spuse cu glas tare :

— Boul ăsta se odihneşte cam de multişor. Ia să-l înjug eu, ca să-mi macine grîul care s-a adunat ! Muşteriii aşteaptă să le dau făină !

Se apropie de fratele meu, prefăcîndu-se că-l ia drept boul, şi-i strigă :

— Haide, leneşule, scoală, ca să te înjug!

Fratele meu nu voi să scoată o vorbă şi se lăsă prins şi înjugat la moară. Morarul îl legă de mijloc la fusul morii şi, trăgîndu-i o lovitură de bici, îi strigă iar :

— Ceala!

— Cînd primi lovitura, Bacbuk nu se putu opri de-a nu mugi ca un bou. Şi morarul, trăgîndu-i mereu lovituri de bici, îl sili să învîrtească multă vreme moara. Şi fratele meu mugea ca un bou şi sufla greu pe nas sub tăria loviturilor.

Dar curînd veni proprietarul şi-l văzu în halul ăsta, învîrtind moara şi primind lovituri. Îşi înştiinţă de îndată soţia, care-o trimise la fratele meu pe tînăra roabă ; şi ea îl dezlegă şi-i spuse cu multă milă în glas :

— Stăpîna mea a aflat abia acum de purtarea rea faţă de tine şi-mi porunceşte să-ţi spun că e tare mîhnită şi că luăm cu toţii parte la suferinţele tale.

Dar bietul Bacbuk primise atîtea lovituri şi era atît de rupt de oboseală că nu putu rosti o vorbă.

În vreme ce era în starea aceasta, veni şeicul care-i scrisese contractul de căsătorie cu tînăra roabă şi-i ură pace, spunîndu-i :

— Allah să-ţi dea viaţă lungă! Şi să-ţi fie căsnicia binecuvîntată! Sînt sigur că ai petrecut o noapte în fericire deplină, că te-ai zbenguit şi desfătat în îmbrăţişări şi săruturi de seara pînă dimineaţa!

Fratele meu Bacbuk îi răspunse :

— Allah să-i pedepsească pe cei care mint şi se arată perfizi ca tine, o, tu, de o mie de ori trădător! Tu m-ai aruncat în treaba asta, numai ca să învîrtesc moara în locul boului!

Atunci şeicul îl rugă să-i povestească totul, în amănunt. Şi el îi povesti. Iar şeicul îşi dădu astfel părerea :

— E foarte limpede! Steaua ta nu-i în potrivire cu steaua tinerei femei!

Bacbuk îi strigă :

— Blestematule ! Du-te şi mai născoceşte alte ticăloşii !

Apoi fratele meu plecă, intră în prăvălia lui şi începu să aştepte ceva de lucru, ca să-şi cîştige bucata de pîine, el, care lucrase atît fără să fie plătit.

Pe cînd stătea astfel, iată că vine roaba cea albă şi-i spune :

— Stăpîna te doreşte cu aprindere şi mă însărcinează să te vestesc că s-a urcat pe terasă ca să aibă plăcerea de a te privi prin ferestruică.

Şi într-adevăr, chiar în acel moment, fratele meu o văzu ivindu-se în ferestruică pe tînăra, care, scăldată în lacrimi, se jeluia :

— De ce, iubitule, eşti atît de îmbufnat şi de supărat că nici nu-ţi îndrepţi ochii spre mine ? Îţi jur pe viaţa mea că tot ce s-a petrecut în moară a fost fără ştirea mea ! În ceea ce o priveşte pe această roabă smintită, vreau să nici nu-i faci cinstea de-a te uita la ea. Vreau ca numai eu să fiu a ta de-acum înainte.

Atunci Bacbuk ridică ochii şi privi la femeie. Şi numai vederea ei îl făcu să uite toate necazurile trecute. Îşi odihni ochii privind la ea, la frumuseţea şi la farmecele ei. Apoi îşi vorbiră unul altuia, pînă cînd el începu să creadă că nenorocirile se abătuseră parcă asupra altcuiva, nu asupra lui.

Bacbuk, în nădejdea de a o mai vedea pe tînără, urmă să croiască şi să coasă izmene, rochii şi cămăşuţe pînă cînd roaba veni într-o zi la el şi-i grăi :

— Stăpîna mea îţi trimite salutări şi-ţi spune că noaptea asta stăpînul meu, soţul ei, este poftit la un prieten la masă şi nu se întoarce decît mîine de dimineaţă. Te aşteaptă cu nerăbdare, ca să vă iubiţi amîndoi şi să petreacă o noapte în plăceri şi-n desfătare !

Iar dobitocul de Baobuk aproape că-şi pierdu minţile aflînd această veste.

Tînăra, perfidă, îşi făcuse un plan, în înţelegere cu soţul ei, ca să scape de fratele meu şi să nu mai aibă de plătit ceea ce le lucrase. El îi spusese soţiei sale :

— Cum să-l hotărîm să intre la tine şi, în felul ăsta, să-l surprindem şi să-l ducem în faţa guvernatorului ?

Ea îi răspunse :

— Lasă-mă să orînduiesc după placul meu ; am să-l înşel cu dibăcie şi am să-l fac de rîs în asemenea chip, că va ajunge de ocară în tot oraşul !

Iacă aşa ! Iar fratele meu Bacbuk nu bănuia nimic ! De altfel nu ştia nimic despre vicleniile şi capcanele de care sînt în stare femeile. Aşadar, odată căzută seara, tînăra roabă veni să-l ia şi-l duse la stăpîna ei, care îl primi îndată, îi surîse şi-i spuse :

— Pe Allah ! stăpînul meu, ard de dorinţa de-a te vedea, în sfîrşit, lîngă mine !

Bacbuk îi răspunse :

— Şi eu ! Dar înainte de toate dă-mi un sărut ! Iar după aceea...

Dar abia rostise aceste vorbe că uşa se deschise şi intră soţul urmat de doi robi negri, care se aruncară asupra fratelui meu, îl legară bine, îl aruncară la pămînt şi, pentru început, îi mîngîiară dosul cu biciul. Apoi îl luară pe umeri şi-l duseră la guvernator, care îndată îl osîndi la următoarea pedeapsă : după ce i se dădură două sute de lovituri de bici, legat bine şi urcat pe spinarea unei cămile fu plimbat pe străzile Bagdadului, în timp ce un crainic obştesc striga cu glas tare :

— Iată cum e pedepsit cel care se leagă de femeile semenilor săi !

Şi pe cînd era astfel plimbat, cămila se înfurie deodată şi începu să sară. Bacbuk căzu la pămînt şi-şi

rupse piciorul. De atunci a rămas şchiop. Mai mult, guvernatorul îl surghiuni, iar Bacbuk, cu piciorul rupt, trebui să plece din oraş. Dar, tocmai la timp, o, emire al credincioşilor, am fost înştiinţat de toate astea, am alergat după fratele meu şi l-am adus aici, în taină, o mărturisesc, şi am luat asupra mea lecuirea lui, cheltuielile şi celelalte lucruri trebuincioase. Şi asta o fac şi acum!

Auzind istoria lui Bacbuk, o, stăpînii mei, califul Montasser-Billah a izbucnit într-un rîs cu hohote şi mi-a spus:

— Ce bine istoriseşti tu! Ce povestire plăcută!

Şi i-am răspuns:

— Încă nu sînt vrednic de laudele tale! Căci ce vei mai spune cînd vei auzi istoria fiecăruia dintre ceilalţi fraţi ai mei! Dar mă tem să nu mă crezi palavragiu şi om care-şi bagă nasul în treburile altora!

Califul i-a răspuns:

— Nici vorbă! Grăbeşte-te dimpotrivă să-mi povesteşti ce s-a întîmplat cu ceilalţi fraţi ai tăi, ca să-mi împodobesc urechile cu aceste povestiri, întocmai ca şi cu nişte cercei de aur. Şi povesteşte-mi de-a fir-a-păr, fără teamă de amănunte, căci sînt dinainte că totul va fi nespus de plăcut şi plin de farmec!

Atunci am început.

POVESTEA LUI EL-HADDAR

(cel de-al doilea frate al bărbierului)

O, emire al credincioşilor, al doilea frate al meu se numeşte El-Haddar, căci muge ca o cămilă şi este şi ştirb. N-a avut niciodată vreo meserie şi mi-a adus numai necazuri cu păţaniile lui cu femeile. Iată una dintr-o mie.

Într-o zi, pe cînd mergea fără nici un rost pe străzile Bagdadului, văzu că se apropie de el o bătrînă care-i spuse încetişor :

— Ascultă, omule ! Am să-ţi fac o propunere şi eşti liber s-o primeşti sau nu, după cum vrei.

Fratele meu se opri din mers şi-i răspunse :

— Te ascult !

Bătrîna urmă :

— Dar nu pot să-ţi fac propunerea decît dacă îmi făgăduieşti că n-ai să pălăvrăgeşti şi n-ai să te întinzi la vorbă.

Fratele meu Haddar răspunse :

— Poţi vorbi.

Ea grăi :

— Ce-ai gîndi tu de o grădină cu ape curgătoare şi arbori roditori, şi de un palat frumos, unde vinul curge în pahare niciodată goale, unde ai vedea feţe răpitoare, unde ai găsi obraji netezi de sărutat, trupuri mlădioase şi bune de strîns în braţe, şi altele asemenea, şi unde ai rămîne de cu seară pînă dimineaţa ? Şi, ca să te bucuri de toate astea, nu ai decît să te supui unei anumite învoieli !

La cuvintele bătrînei, fratele meu El-Haddar spuse :

— Dar, stăpînă, cum se face că vii să-mi faci această propunere tocmai mie şi nu oricărei alte făpturi a lui Allah ? Ce ai văzut la mine de ţi-a plăcut şi te-a făcut să mă iei în seamă ?

Ea răspunse :

— Acum o clipă chiar ţi-am spus să nu te risipeşti în vorbe, să ştii să taci şi să lucrezi în linişte. Urmează-mă şi nu mai spune nimic.

Bătrîna se îndepărtă repede, iar fratele meu, ademenit de cele făgăduite, o urmă pînă ajunseră amîndoi la un palat cu o foarte frumoasă înfăţişare, în care bătrîna intră, luîndu-l înăuntru şi pe fratele meu. El văzu că înăuntru era tare frumos, dar, ceea ce se

afla acolo, încă şi mai frumos, deoarece căzu în mijlocul unui grup de patru tinere fără seamăn. Întinse pe covoare, ele cîntau cu glasuri minunate nişte cîntece care ar fi mişcat pînă şi pietrele.

După saluturile obişnuite, una din ele se ridică, umplu o cupă şi o bău. Iar fratele meu Haddar se simţi îndatorat să-i spună :

— Să-ţi fie de bine şi să-ţi dea sănătate şi putere !

Se apropie repede de fată, ca să-i ia cupa goală şi să-i fie cît mai la îndemînă. Dar ea umplu iarăşi cupa şi i-o întinse lui ; Haddar o luă şi o goli. Şi tînăra, pe cînd el bea, începu să-i mîngîie ceafa, niţel cam aspru, căci îi dădu o palmă zdravănă. Fratele meu se supără, se ridică să plece, uitînd de făgăduiala de-a îndura totul fără împotrivire. Dar bătrîna se apropie şi-i clipi din ochi cu înţeles.

— Nu pleca ! Rămîi pînă la sfîrşit !

Fratele meu ascultă, rămase şi îndură cu răbdare toate toanele fetei, care-l pişca, îl înţepa şi-i mîngîia cu vioiciune ceafa, într-un fel răutăcios şi neplăcut. Celelalte trei se întreceau care de care să-i joace un renghi mai straşnic : una îl trăgea de ureche să i-o zmulgă, alta îi dădea bobîrnace care-i storceau lacrimi, iar a treia ţinea îndeosebi să-l ciupească cu unghiile. Fratele meu le răbda pe toate, căci bătrîna îi făcea mereu semn să nu zică nimic. În sfîrşit, ca să-i răsplătească răbdarea, cea mai frumoasă dintre fete se ridică şi-i spuse să se dezbrace, să rămînă gol-goluţ, ceea ce el făcu îndată. Ea luă atunci o mică stropitoare şi-l parfumă cu apă de trandafiri, şoptindu-i :

— Tare-mi placi. Dar ai barbă şi mustăţi, iar perii îmi pişcă pielea. Dacă vrei să vii cu mine, trebuie mai întîi să-ţi razi toată faţa.

El răspunse :

— Mi-ar fi tare greu, căci ar fi cea mai mare ruşine ce mi s-ar putea întîmpla !

Ea adause:

— Altfel, nu te voi iubi niciodată! Trebuie să te razi!

Atunci fratele meu se lăsă dus de bătrînă în odaia vecină; şi bătrîna îi tăie barba, apoi îl rase, şi-i rase şi mustăţile şi sprîncenele. După asta îl sulemeni cu roşu şi cu alb şi-l aduse iarăşi între tinerele fete. Văzîndu-l, izbucniră toate în nişte hohote de rîs, că le venea să cadă pe spate.

Atunci, cea mai frumoasă dintre fete se apropie de el şi-i spuse:

— O, stăpîne, mi-ai cucerit sufletul cu farmecele tale. Nu am să-ţi mai cer nimic altceva decît să joci, aşa gol şi drăgălaş cum eşti, un dans îmbolditor şi frumos!

Şi cum Haddar se codea, ea adause:

— Te rog, pe viaţa mea, să dansezi! După aceea voi fi a ta!

Atunci El-Haddar, în sunetul darabukei, mînuită ritmic de bătrînă, îşi înfăşură mijlocul cu o fîşie de mătase şi, înaintînd în mijlocul sălii, începu să danseze.

Dansă aşa de nostim şi cu atîtea răsuciri, că tinerele nu-şi mai putură stăpîni rîsul. Şi se porniră să-i arunce în cap tot ce le cădea sub mînă: perne, fructe, băuturi, pînă şi sticle.

Atunci se petrecu lucrul de pe urmă. Cea mai frumoasă dintre fete se ridică şi, privindu-l pe fratele meu cu ochi galeşi şi pierduţi de pasiune, începu să-şi scoată hainele, una după alta, pînă nu mai rămase decît în cămaşa străvezie şi şalvarii largi de mătase. Cînd o văzu aşa, El-Haddar se opri din dans şi strigă:

— Allah! Allah!

Şi-l apucară năbădăile.

Atunci bătrîna se apropie de el şi-i spuse:

— Acum trebuie să-ți prinzi drăguța din fugă. Stăpîna mea are obiceiul ca, odată ațîțată de dansuri și de băutură, să se dezbrace cu totul și să nu se dea iubitului, decît dacă, cercetîndu-i mădularele și cunoscîndu-i ușurința de a alerga, îl socoate vrednic de ea. Deci ai s-o urmărești pretutindeni, din odaie în odaie, pînă o prinzi. Și numai atunci are să fie a ta.

La aceste cuvinte, fratele meu azvîrli fîșia de mătase și se pregăti de alergare. La rîndul ei, tînăra își scoase cămașa străvezie și șalvarii și apăru ca un curmal tînăr, care freamătă la suflarea boarei. Își luă avînt, rîzînd în hohote, și făcu de două ori înconjurul sălii. Iar fratele meu Haddar o urmărea.

Dar în acest moment al povestirii, Șeherezada văzu ivindu-se zorii dimineții și, cu minte, se opri din povestit.

Dar cînd se lăsă a treizeci și una noapte

Ea urmă :

O, mărite rege, croitorul din orașul din China își urmă astfel povestirea pe care bărbierul din Bagdad o depăna musafirilor, despre cel de-al doilea frate al său, El-Haddar, și pe care întîia dată o aducea la cunoștință califului Montasser Billah :

Fratele meu Haddar o urmărea pe tînăra sprintenă și rîzătoare. Privindu-l, cele trei tinere și bătrîna, cu ochii ațintiți la fața sulemenită și lipsită de barbă, de mustăți și de sprîncene a fratelui meu,

izbucniră în nemaipomenite hohote de rîs şi începură să bată din mîini şi din picioare.

Tînăra, goală, după ce făcu de două ori înconjurul sălii, o luă pe un gang lung, apoi prin alte odăi, una după alta, urmărită mereu şi strînsă îndeaproape de fratele meu, care gîfîia. Alerga neîncetat, rîzînd cu hohote şi mişcîndu-şi şoldurile.

Deodată, la o cotitură, tînăra îi pieri din vedere, iar fratele meu, deschizînd o uşă, prin care credea că ieşise fata, se pomeni în mijlocul unei străzi. Era chiar strada argăsitorilor din Bagdad. Şi toţi argăsitorii îl văzură pe El-Haddar, cu barba, cu mustăţile şi cu sprîncenele rase, cu faţa sulemenită ca o tîrfă, şi începură să-l huiduiască şi să-l lovească cu curelele. Rîzînd cu toţii în hohote, îl bătură pînă îşi pierdu cunoştinţa. Pe urmă îl cocoţară pe un măgar, punîndu-l cu faţa spre coada animalului, îl purtară prin toată piaţa şi apoi îl aduseră înaintea guvernatorului. Acesta întrebă :

— Dar ce-i cu ăsta ?

Ei răspunseră :

— A căzut între noi, chiar aşa cum se vede, ieşind pe neaşteptate din casa marelui vizir !

Guvernatorul puse să i se dea o sută de lovituri de bici, la tălpi, şi-l izgoni din oraş.

Atunci, o, stăpînitor al credincioşilor, am alergat după el, l-am adus la mine, în taină, şi l-am pus la adăpost. Mi-am luat sarcina să-i dau şi mijloace de trai. Poţi judeca acum că, dacă n-aş fi om curajos şi plin de însuşiri alese, n-aş mai fi putut suferi un astfel de prostălău !

Dar povestea celui de-al treilea frate al meu este cu totul alta, după cum vei vedea !

POVESTEA LUI BACBAK

(cel de-al treilea frate al bărbierului)

Bacbak, orbul, zis şi Clocănilă-umflatul, este al treilea frate al meu, şi-i cerşetor de meserie. Se număra printre fruntaşii frăţiei cerşetorilor din Bagdad.

Într-o zi, voinţa lui Allah şi soarta hotărîră ca fratele meu, întinzînd mîna ici şi colo, să ajungă la uşa unei case mari. Şi fratele Bacbak, strigîndu-şi jeluirile lui obişnuite cînd cerşea: „Făceţi-vă milă şi pomană! Daţi şi săracului!" lovi cu băţul în uşa casei. Trebuie să-ţi spun, dinainte, conducător al credincioşilor, că fratele Bacbak, ca şi cei mai şireţi din frăţie, avea obiceiul să nu răspundă, cînd, bătînd într-o uşă, auzea: „Cine-i acolo?" Tăcea, ca să-i silească pe cei dinăuntru să deschidă. De altfel, aceştia, fiind obişnuiţi cu cerşetorii, nu deschideau, ci răspundeau numai dinăuntru: „Allah să se îndure de tine!" Aşa îi îndepărtau pe cerşetori.

În ziua aceea, zadarnic întrebă cineva dinăuntru: „Cine-i acolo?" căci fratele meu tăcu. Auzi, în sfîrşit, paşi apropiindu-se şi uşa se deschise. Se ivi un om, căruia Bacbak, dacă n-ar fi fost orb, nu i-ar fi cerut de pomană. Dar aşa îi era soarta. Şi fiecare îşi are soarta legată de gît.

Omul întrebă:

— Ce doreşti?

Fratele meu răspunse:

— Faceţi-vă milă, în numele celui preaînalt!

Omul îl întrebă:

— Eşti orb?

Bacbak răspunse:

— Da, stăpîne, şi foarte sărac!

Omul spuse:

— Atunci dă-mi mîna să te călăuzesc.

Îi dădu mîna, omul îl duse înăuntru şi urcă cu el scara pînă la o terasă foarte înaltă. Şi fratele meu, gîfîind din greu, gîndea în sine: „Are să-mi dea desigur rămăşiţele vreunei mese îmbelşugate".

Ajungînd pe terasă, omul îl întrebă:

— Ce vrei, orbule?

Fratele meu, destul de uimit, răspunse:

— Ceva de pomană, pentru Allah!

Iar omul grăi:

— Allah să-ţi dea lumina ochilor!

Atunci, Bacbak strigă:

— O, tu, cutare, nu puteai să-mi spui asta cînd eram jos?

Omul îi răspunse:

— O, tu care eşti mai prejos decît fundul meu, de ce nu mi-ai răspuns cînd te-am întrebat: „Cine-i acolo? Cine-i la uşă?" Şterge-o de-aici cît mai repede, altfel te dau de-a dura, calic lipicios şi piază rea!

Şi Bacbak fu nevoit, aşa orb cum era, să coboare în grabă scara, singur-singurel. Mai avea de coborît vreo douăzeci de trepte, cînd, făcînd un pas greşit, căzu şi se rostogoli pînă la uşă. În cădere, se lovi rău la cap şi îşi urmă drumul văicărindu-se. Mai mulţi din tovarăşii lui cerşetori, auzindu-l plîngînd, îl întrebară ce a păţit şi el le spuse. Apoi adăugă:

— Acum, prieteni, ajutaţi-mă să ajung la mine, ca să-mi iau ceva bani să pot cumpăra de-ale gurii pentru ziua de astăzi, stearpă şi cu ghinion. Sînt nevoit să mă ating de bani puşi deoparte, care, după cum ştiţi, sînt destul de mulţi, şi de aceea m-aţi numit păstrătorul tuturor banilor.

Dar îndărătul lui coborîse şi omul amintit, care porni încetişor pe urma lui, ţinîndu-se aproape, ca să vadă ce e cu el. Merse deci îndărătul fratelui meu

şi a celorlalţi doi orbi, fără ca ei să bănuiască, şi astfel au ajuns la adăpostul lui Bacbak. Cînd intrară, omul se strecură după ei, repede, înainte de a închide uşa. Bacbak le spuse celor doi tovarăşi :

— Mai întîi, căutaţi bine dacă nu s-a strecurat vreun străin în odaie.

La aceste vorbe, omul, care era hoţ de meserie, şi încă unul cu vază printre cei din tagma lor, văzînd o funie care atîrna de tavan, o apucă şi se căţără uşor şi fără zgomot pînă sus, aşezîndu-se liniştit pe o grindă. Cei doi cerşetori căutară prin odaie, îi făcură înconjurul de mai multe ori, împingînd prin unghere cu bîtele. După asta, se întoarseră la fratele meu, el scoase din ascunzătoare banii ai căror păstrător era şi îi numără cu cei doi tovarăşi. Găsiră că erau zece mii de drahme pe ţanc. Îşi luă fiecare două-trei drahme, ceilalţi bani fură puşi în saci, şi sacii îşi luară iar locul în ascunzătoare. Unul dintre cei trei cerşetori ieşi ca să cumpere de-ale gurii, se întoarse curînd şi scoase din traistă trei pîini, trei cepe şi cîteva curmale. Şi cei trei tovarăşi se aşezară în cerc ca să mănînce.

Atunci hoţul alunecă încetişor pe funie, se lăsă pe vine lîngă cerşetori şi începu să mănînce cu ei. Dar cum se aşezase lîngă Bacbak, care avea auzul foarte ascuţit, acesta îl auzi molfăind şi strigă :

— E un străin printre noi !

Şi întinse iute mîna în partea de unde venea clefăitul, şi mîna îi căzu tocmai pe braţul hoţului. Atunci Bacbak şi cei doi cerşetori se năpustiră asupra hoţului şi începură să strige şi să-l lovească cu bîtele, ca orbii. Şi chemară şi pe vecini în ajutor, urlînd :

— Musulmani, săriţi în ajutor ! Hoţul vrea să ne fure biata noastră agoniseală !

Vecinii alergară şi-l găsiră pe Bacbak ţinîndu-l zdravăn, împreună cu cei doi tovarăşi, pe hoţul care în-

cerca să se apere şi să le scape. Dar la sosirea vecinilor, hoţul se prefăcu şi el că e orb, închise ochii şi începu să strige :

— Pe Allah ! Musulmani ! Sînt orb şi tovarăş cu ăştia trei care vor să mă păgubească de partea mea din cele zece mii de drahme economie, pe care le avem împreună. Mă jur pe Allah ! pe sultan ! pe emir ! Primesc să mă duceţi în faţa guvernatorului !

Veniră atunci paznicii care-i luară pe toţi patru şi-i duseră la guvernator, care întrebă :

— Cine sînt aceştia ?

Hoţul strigă :

— Ascultă vorbele mele, o, guvernatorule drept şi înţelegător, şi adevărul va ieşi la iveală. Şi chiar dacă nu vrei să mă crezi, pune-mă la caznă mai întîi pe mine, ca să mă sileşti să spun adevărul ; după aceea pune-i la caznă şi pe tovarăşii mei, ca să-i sileşti să te lămurească !

Şi guvernatorul porunci :

— Apucaţi-l, puneţi-l jos şi loviţi-l pînă o mărturisi !

Atunci paznicii îl înşfăcară pe orbul prefăcut, unul din ei ţinîndu-l de picioare, iar ceilalţi începură să-l lovească cu biciul. După zece lovituri, orbul cel prefăcut începu să urle, apoi deschise un ochi, şi, după alte lovituri, deschise, în mod vădit, şi al doilea ochi.

Cînd văzu acest lucru, guvernatorul strigă plin de furie :

— Ce-i prefăcătoria asta, înşelătorule neruşinat ?

Iar el răspunse :

— Opreşte bătaia şi am să-ţi lămuresc totul !

Guvernatorul opri bătaia şi hoţul vorbi :

— Sîntem aici patru inşi, care facem numai pe orbii, şi înşelăm oamenii ca să primim de pomană şi mai ales ca să intrăm mai uşor prin case, să ne uităm la femei cînd au faţa descoperită, să le ademe-

nim, să le drăgostim şi apoi să le prădăm. Totodată cercetăm casele şi pregătim o hoţie fără greş. Şi cum împlinim această meserie rodnică de oarecare timp, am adunat împreună suma de zece mii de drahme. Astăzi le-am cerut tovarăşilor mei partea mea, dar ei n-au vrut să mi-o dea, ba dimpotrivă, m-au snopit în bătaie şi m-ar fi omorît, dacă paznicii nu m-ar fi scos din mîinile lor. Iată adevărul adevărat, guvernatorule! Acum, ca să-i sileşti şi pe tovarăşii mei să mărturisească, nu ai decît un singur mijloc: biciul! Şi au să vorbească! Dar să fie bine loviţi, altminteri, cum sînt înrăiţi, nu vor mărturisi nimic şi nici nu vor deschide ochii.

Guvernatorul porunci să fie apucat mai întîi fratele meu. Zadarnic s-a împotrivit, zadarnic striga că e orb din naştere; fu supus la caznă şi mai mare, pînă leşină. După ce-şi veni în simţire tot nu deschise ochii, cu toate loviturile şi cu toate sfaturile orbului de lovituri şi apoi încă trei sute. Acelaşi lucru se petrecu şi cu ceilalţi doi orbi, care nici ei nu deschiseră ochii, cu toate loviturile şi cu toate sfaturile orbului prefăcut, care li se strecurase ca tovarăş.

Apoi, cu ajutorul hoţului, guvernatorul aduse banii ascunşi în odaia lui Bacbak, îi dădu acestuia un sfert, adică două mii cincisute de drahme, şi păstră restul pentru sine.

Fratelui meu şi celor doi tovarăşi ai săi, după caznă, guvernatorul le spuse:

— Ticăloşi înşelători! Mîncaţi pîinea, darul lui Allah, şi juraţi în numele lui că sînteţi orbi! Afară de-aici şi să nu vă mai văd prin Bagdad!

Atunci, o, emire al credincioşilor, aflînd de toate acestea, am ieşit din oraş în căutarea lui Bacbak, l-am găsit şi l-am adus înapoi, pe ascuns, i-am dat adăpost la mine şi m-am însărcinat să-l hrănesc şi să-l îmbrac cît va mai trăi.

Aceasta este povestea celui de-al treilea frate al meu, Bacbak, orbul!

Auzind această povestire, califul Montasser Billah începu să rîdă şi porunci:

— Să se dea o răsplată acestui bărbier pentru bunătatea lui şi să se ducă liniştit!

Dar eu, domnilor, răspunsei:

— Pe Allah! Conducător al credincioşilor, nu pot primi nimic înainte de a povesti ce li s-a întîmplat şi celorlalţi trei fraţi ai mei, şi asta numai în cîteva cuvinte, ca să-ţi dovedesc cît de puţin flecar şi cît de zgîrcit la vorbă sînt de felul meu!

Califul răspunse:

— Fie, am să sufăr cazna de a-mi năuci urechile cu pălăvrăgeala ta şi am să mai îndur şi alte trăncăneli şi bădărănii de-ale tale, care, de altfel, nu sînt lipsite de duh.

Şi atunci bărbierul a spus:

POVESTEA LUI EL-KUZ

(cel de-al patrulea frate al bărbierului)

Al patrulea frate, chiorul El-Kuz El-Asuani, Ulciorul-tare, îndeplinea în Bagdad meseria de casap. Se pricepea la vînzarea cărnii şi a tocăturii şi ştia de minune să crească şi să îngraşe oi cu coada groasă. Ştia cui să dea carnea bună şi pentru cine să o ţină pe cea rea. Muşteriii mai de seamă din oraş şi negustorii cei mai avuţi nu se aprovizionau decît de la el şi nu cumpărau decît carne din oile lui, aşa că, în scurtă vreme, ajunse tare bogat şi stăpîn al unor mari turme şi al unor mari acareturi.

Într-o zi, fratele meu se afla în prăvălia lui, cînd intră un mare şeic cu o lungă barbă albă, care-i dădu bani şi-i spuse :

— Taie-mi din carnea cea mai bună !

Şi fratele meu îi tăie din ce avea mai bun, luă banii şi răspunse la salutul şeicului, care se îndepărtă.

Fratele meu cercetă atunci monezile de argint pe care le primise şi văzu că erau toate noi şi de-o strălucire deosebită. Se grăbi deci să le pună deoparte, într-o lădiţă deosebită, şi-şi spuse : „Iată bani care-mi vor purta noroc !"

Timp de cinci luni, bătrînul şeic cu barba lungă veni mai în fiecare zi şi-i dădea totdeauna monezi de argint albe şi noi pentru carnea proaspătă şi de calitate bună. Şi de fiecare dată El-Kuz punea deoparte aceşti bani de argint. Dar, într-o zi, El-Kuz voi să numere banii adunaţi în acest fel, ca să-şi cumpere nişte oi bune şi cîţiva berbeci, pe care avea de gînd să-i deprindă să se bată între ei — joc preţuit în Bagdad, oraşul meu. Dar abia deschise lădiţa în care pusese banii şeicului cu barbă albă şi văzu că nu se afla în ea nici o monedă, ci doar cîteva bucăţele de hîrtie albă, tăiate rotund. Văzînd asta, el începu să se bată cu palmele peste obraji, să strige şi să se vaiete. Curînd se strînseră în jurul lui mulţi trecători, cărora le povesti păţania, dar nimeni nu-şi putea lămuri cum de au dispărut banii. Şi El-Kuz striga mereu şi spunea :

— Acum de l-ar aduce Allah pe afurisitul de şeic ! Ce i-aş mai smulge barba şi turbanul chiar cu mîinile mele !

Abia rostise cuvintele din urmă, şi bătrînul se ivi, trecu prin mulţimea adunată şi se apropie de fratele meu, casapul, ca pentru a-i da bani, ca de obicei. De îndată fratele meu se năpusti asupra lui, îl apucă de piept şi strigă :

— Alergaţi, fraţilor, ajutaţi-mă ! Acesta e hoţul neruşinat !

Dar şeicul nu-şi pierdu de loc cumpătul şi, fără să se clintească, îi răspunse fratelui meu, dar în aşa fel încît să nu audă decît el :

— Alege ! Vrei să taci sau vrei să ajungi de ocară în faţa tuturor ? Căci ruşinea pe care am să ţi-o aduc va fi mai groaznică decît aceea pe care vrei s-o arunci tu asupra mea !

El-Kuz răspunse :

— Dar ce ruşine poţi să-mi aduci tu, şeic cu suflet de smoală, şi cum socoţi să mă faci de ocară ?

Bătrînul îi spuse :

— Am să le dovedesc tuturor că vinzi de obicei carne de om, în loc de carne de oaie !

Fratele meu îi răspunse :

— Minţi, de-o mie de ori minţi, şeic blestemat !

Şeicul adause :

— Nu este blestemat şi nici mincinos decît acela care, în această clipă, ţine atîrnat de cîrlig, în prăvălia sa, un cadavru de om, nu o oaie !

Fratele meu se răsti la el cu voiciune :

— Dacă se dovedeşte ceea ce spui tu, porc de cîine, ale tale să fie toate bunurile mele !

Atunci şeicul, întorcîndu-se spre mulţime, strigă cu glas tare :

— Prieteni, priviţi-l pe acest casap ! Pînă astăzi ne-a înşelat pe toţi şi a călcat în picioare învăţăturile cărţii noastre ! Acest om sugrumă în fiecare zi fii de-ai lui Adam, în loc de oi, şi ne vinde carnea lor drept carne de oaie ! Dacă vreţi să vă încredinţaţi că spun adevărul, intraţi şi cercetaţi-i prăvălia !

Strigînd, toată lumea dădu buzna în prăvălia fratelui meu. Şi apăru în văzul tuturor un cadavru de om atîrnat în cîrlig, jupuit şi curăţat de măruntaie ; pe scîndura pentru căpăţîni, se vedeau trei capete

de om jupuite, curățate și pregătite pentru vînzare! Într-adevăr, șeicul cu barbă lungă, albă, nu era decît un meșter priceput în vrăjitorie și în farmece și, cît ai clipi, a putut schimba în fața tuturor un lucru în altul.

Văzînd asta, toată lumea se năpusti asupra fratelui meu strigînd:

— Necredinciosule! Nelegiuitule! Înșelătorule!

Și, tăbărînd pe el, unii îl loveau cu bețele, alții cu biciul, și cei mai înverșunați și mai cruzi erau mușteriii vechi și cei mai buni prieteni ai lui. Bătrînul șeic se mulțumi să-i dea fratelui meu o zdravănă lovitură de pumn peste un ochi, pe care i-l și crăpă, fără putință de lecuire. Fu apoi luat așa-zisul cadavru, fratele meu fu legat bine și toată lumea, cu șeicul în frunte, veni în fața celui ce împlinește legea. Și șeicul îi spuse:

— O, emire! Aducem înaintea ta, ca să-și primească pedeapsa fărădelegilor lui, pe acest om, care, de multă vreme, își sugrumă semenii și le vinde carnea drept carne de oaie. Nu ai decît să hotărăști pedeapsa și să împlinești dreptatea lui Allah, căci, iată, avem aici atîția martori!

În zadar se apără fratele meu, judecătorul nu voi să mai asculte nimic și-l osîndi la cinci sute de lovituri de baston peste spate și peste fund! I se confiscară toate bunurile și acareturile, și norocul lui a fost că era atît de bogat, altfel moartea, nu altceva i-ar fi fost pedeapsa. Apoi se luă hotărîrea să fie izgonit din oraș.

Fratele meu, chiorît, cu dosul vînăt de lovituri, aproape mort, fu scos din oraș. Și merse el drept înaintea lui, fără să știe încotro, pînă ajunse într-un tîrg îndepărtat și necunoscut. Se opri și se hotărî să rămînă acolo, apucîndu-se de ciubotărie, meserie care-ți cere un singur capital: mîini bune.

Îşi găsi sălaş statornic la o răspîntie, la întîlnirea a două străzi, şi începu să lucreze ca să-şi cîştige pîinea. Dar într-o zi, pe cînd lucra la nişte papuci, auzi nechezat de cai şi ropot de călăreţi. Întrebînd de pricina acestui zgomot, i se răspunse :

— Ca de obicei, regele merge la vînătoare însoţit de tot alaiul.

Atunci fratele meu El-Kuz îşi lăsă acul şi ciocanul şi se sculă să vadă alaiul regelui. Pe cînd sta gînditor în picioare şi visa la starea lui de altădată şi la cea de faţă şi la împrejurările în care, din casap cu vază, a ajuns cel din urmă cîrpaci, regele trecu în fruntea măreţului alai şi, din întîmplare, ochii lui căzură pe ochiul crăpat al fratelui meu. De cum îl văzu, regele se schimbă la faţă şi strigă :

— Să mă păzească Allah de piaza rea şi de nenorocirile acestei zile blestemate !

Răsuci de îndată hăţul calului şi luă calea înapoi, cu tot alaiul şi cu soldaţii după dînsul. Totodată porunci robilor lui să pună mîna pe fratele meu şi să-i dea pedeapsa meritată. Şi robii se năpustiră îndată asupra lui El-Kuz şi-i dădură atîtea lovituri, că-l lăsară mai mult mort în drum. După ce se îndepărtară, El-Kuz se sculă, se întoarse îndurerat la locul lui, sub bucata de pînză din colţul străzii. Era rupt de oboseală şi abia mai sufla. Şi cum, din întîmplare, un om din alaiul regesc rămăsese în urmă şi trecu prin faţa lui, îl rugă să se oprească, îi povesti cum s-au purtat cu el şi-l întrebă care să fie pricina. Omul izbucni în hohote de rîs şi-i răspunse :

— Frate, să ştii că regele nostru nu poate suferi vederea unui chior, mai cu seamă dacă e chior de ochiul stîng ; asta o socoate piază rea şi totdeauna pune să fie ucis chiorul. Mă mir că mai eşti în viaţă.

La aceste cuvinte, fratele meu, fără să mai aştepte, îşi strînse sculele şi, cu ce puteri mai avea, o luă

repede din loc şi nu se odihni decît cînd fu afară din oraş. Şi o porni din nou înainte, pînă ajunse într-un alt oraş, foarte depărtat, unde nu se afla, ca în celălalt, vreun rege sau vreun tiran.

Rămase mult timp în acel oraş, avînd grijă, din prevedere, să nu se arate nicăieri. Dar într-o zi, pe cînd era mai trist ca de obicei, ieşi să ia niţel aer şi să hoinărească uitîndu-se ici şi colo. Auzi îndărătul lui nechez de cai şi, îndată, amintindu-şi păţania din urmă, fugi cît mai repede şi-şi căută un colţ unde să se ascundă, dar nu găsi. Văzînd însă lîngă el o uşă mare, o împinse şi se aruncă înăuntru. Înaintea lui se întindea un gang lung şi întunecos, în care se ascunse. Dar deodată îi apărură în faţă doi oameni, îl apucară, îl legară, şi-i spuseră :

— Slavă lui Allah că te-am aflat, în sfîrşit, duşman al celui preasfînt şi al oamenilor ! De trei zile şi trei nopţi te căutăm fără încetare şi ne-ai luat somnul şi tihna. Ne-ai făcut să gustăm amărăciunea morţii !

Fratele meu El-Kuz întrebă :

— Oameni buni, dar la ce m-a osîndit Allah ? Şi ce poruncă a dat împotriva mea ?

Ei răspunseră :

— Vrei să ne pierzi şi pe noi, şi pe stăpînul acestei case ! Nu ţi-a fost de-ajuns că ai adus pe prietenii tăi la mizerie şi pe stăpînul casei la sapă de lemn ? Vrei să ne şi omori ? Unde ţi-i cuţitul pe care-l aveai ieri în mînă, cînd îl urmăreai pe unul dintre noi ?

După aceste cuvinte, îl scotociră şi-i găsiră în brîu cuţitul cu care tăia talpa ca să pingelească papucii. Îl trîntiră la pămînt şi voiră să-l sugrume. El însă le strigă :

— Ascultaţi-mă, oameni buni, nu sînt nici hoţ, nici ucigaş ! Povestea vieţii mele este uluitoare şi vreau să v-o spun !

Dar ei nu voiră să-l asculte, îl călcară în picioare, îl bătură şi-i sfîşiară hainele. Cînd îi rupseră hainele de pe el, şi-i ieşi la iveală spinarea cu urmele tuturor loviturilor de vergi şi de bici, pe care le primise cu cîtva timp înainte, ei strigară :

— Ticălos afurisit ! Iată urme vechi de lovituri pe spinarea ta, dovadă a fărădelegilor din trecut !

Şi îl tîrîră pe bietul El-Kuz la guvernator. Şi El-Kuz se gîndea la toate nenorocirile lui şi-şi spunea: „Ce mari trebuie să fie păcatele mele, ca să le ispăşesc în acest fel ! Şi totuşi nu mă simt vinovat de nimic ! Numai Allah cel preaînalt îmi poate fi de ajutor !"

Cînd ajunse în faţa guvernatorului, acesta îl privi cu mînie şi-i strigă :

— Ticălos neruşinat ! Urmele loviturilor de pe spinarea ta sînt dovadă sigură de toate fărădelegile tale din trecut şi de acum.

Şi porunci să i se dea pe loc o sută de lovituri de nuiele. După aceea fu urcat şi legat pe spinarea unei cămile, iar crainicii îl plimbară prin tot oraşul, strigînd :

— Iată cum se pedepseşte cel care intră ca un nelegiuit în casa altuia !

Dar nu după mult timp, vestea nenorocirilor fratelui meu ajunse pînă la mine. Am pornit îndată în căutarea lui şi l-am găsit chiar cînd era dat jos de pe cămilă, leşinat. Atunci, conducătorule al credincioşilor, m-am simţit dator să-l iau cu mine, să-l îngrijesc şi să-l aduc într-ascuns la Bagdad, unde are ce-i trebuie să mănînce şi să bea liniştit pînă la sfîrşitul zilelor lui.

Iată deci povestea nenorocitului El-Kuz. Dar păţania celui de al cincilea frate al meu este tare uimitoare şi-ţi va dovedi, o, conducător al credincioşilor, cît de chibzuit şi de înţelept sînt eu, spre deosebire de fraţii mei !

ISTORIA LUI EL-AŞAR

(al cincilea frate al bărbierului)

Acesta este, o, conducător al credincioşilor, chiar fratele cu nasul şi cu urechile tăiate. Il chema El-Aşar, fie pentru că era mătăhălos şi avea o burtă ca de cămilă care e gata să fete, fie pentru că era ca o căldare mare. Dar asta nu-l împiedica să fie de-o lene puţin obişnuită în timpul zilei, pe cînd noaptea împlinea tot felul de însărcinări şi-şi cîştiga banii pentru a doua zi prin tot soiul de mijloace neîngăduite şi destul de ciudate.

La moartea tatei, noi moştenirăm fiecare cîte o sută de drahme de argint. El-Aşar, ca şi toţi ceilalţi, îşi primi partea lui, dar nu ştiu ce să facă cu banii. Pînă la urmă, avu o idee, pe lîngă o mie altele : îşi cumpără diferite lucruri de sticlă şi începu să le vîndă cu bucata. Îşi alese această meserie, mai degrabă decît oricare alta, fiindcă nu cere multă mişcare.

Fratele meu El-Aşar ajunse deci vînzător de sticlărie. Pentru asta, îşi cumpără un coş mare în care-şi puse lucrurile, alese un colţ de stradă, pe unde trecea lume multă, şi se aşeză acolo, punîndu-şi în faţă coşul cu sticlărie. Se lăsă liniştit pe vine, cu spatele la peretele casei şi începu să-şi arate trecătorilor marfa, strigînd :

— Pahare ! picături de soare ! sînuri tinere de alabastru ! ochii doicii mele ! suflare răcoroasă de fecioare ! pahare ! pahare !

De cele mai multe ori însă, El-Aşar tăcea şi, sprijinit bine de perete, se lăsa în voia visului cu ochii deschişi. Într-una din zile, pe vremea rugă-

ciunii de vineri, iată ce vis își depăna murmurîndu-l :

— Mi-am pus tot avutul, adică o sută de drahme, în cumpărarea acestor lucruri de sticlă. Am să le vînd, desigur, cu două sute de drahme. Cu ele am să cumpăr alte lucruri și am să le vînd cu patru sute de drahme. Și voi urma așa, cumpărînd și vînzînd, pînă voi avea bani mulți. Voi cumpăra atunci mărfuri de toate soiurile, drogherie și parfumerie, și nu mă voi lăsa de meserie decît atunci cînd voi ajunge la cîștiguri însemnate. Și atunci îmi voi putea cumpăra un palat, robi, cai cu șea și cu cioltar de brocart și aur ; și voi mînca și voi bea ; și nu va rămîne cîntăreață din oraș pe care să n-o poftesc să-mi cînte în casă. Mă voi pune apoi în legătură cu toate pețitoarele mai dibace din Bagdad și le voi trimite la fete de regi și de viziri ; și nu va trece mult timp și mă voi însura cel puțin cu fiica marelui vizir ! Am aflat că e deosebit de frumoasă și desăvîrșită în toate ; și am să-i hotărăsc o zestre de o mie de dinari de aur. Și nu mă îndoiesc că tatăl ei, marele vizir, se va învoi la această căsătorie ; iar dacă nu vrea, ei bine, am să-i răpesc fata de sub nas și am s-o aduc la mine în palat. Atunci am să-mi cumpăr și zece băieți, anume pentru serviciul meu. După aceea, am să-mi fac haine regești, cum nu poartă decît sultanii și emirii ; și-i voi comanda celui mai priceput giuvaergiu să-mi facă o șea de aur încrustată cu mărgăritare și cu pietre scumpe. Și atunci, călare pe cel mai frumos cal, pe care-l voi cumpăra de la șeful beduinilor din pustie sau pe care mi-l voi aduce de la tribul anezilor, mă voi plimba prin oraș, cu robi mulți de jur împrejurul meu, și, în acest chip, voi merge la palatul marelui vizir care se va scula întru cinstirea mea și-mi va da locul

lui, şi el va sta în picioare mai prejos de mine, şi se va simţi onorat că-mi e socru. Şi voi avea cu mine doi tineri robi care îmi vor duce fiecare cîte o mare pungă cu o mie de dinari. Şi voi da una din pungi marelui vizir, drept răsplată pentru fată, şi i-o voi dărui deci pe cealaltă, numai ca să-i arăt dărnicia şi mărinimia mea, şi cît de puţin preţuieşte în ochii mei lumea întreagă. Apoi mă voi întoarce acasă cu faţa încruntată; şi cînd logodnica îmi va trimite prin cineva salutările ei, îl voi umple de aur pe acela şi-i voi da stofe preţioase şi haine măreţe. Şi dacă vizirul îmi trimite vreun dar de nuntă, n-am să-l primesc, am să i-l întorc, chiar dacă ar fi un lucru de mare preţ, şi asta numai ca să-i arăt că am suflet cu totul şi cu totul ales şi că nu sînt în stare de vreo grosolănie. Pe urmă voi hotărî eu însumi ziua căsătoriei şi amănuntele serbării, şi voi da poruncă să nu se cruţe nimic, nici în ceea ce priveşte ospăţul, nici în ceea ce priveşte numărul şi isteţimea cîntăreţilor din instrumente şi din gură, a cîntăreţelor şi dansatoarelor. Şi voi face în palatul meu toate pregătirile trebuincioase, îl voi împodobi şi acoperi peste tot cu covoare, voi aşterne un strat de flori, de la intrare pînă în sala banchetului, şi voi pune să se stropească pe jos cu apă de trandafiri şi cu alte parfumuri. În noaptea nunţii mă voi îmbrăca în hainele cele mai frumoase şi mă voi aşeza pe un tron aşezat pe o estradă acoperită toată cu stofe brodate în mătase, pline de desene cu flori şi cu linii plăcut colorate. Şi cît ţine ceremonia şi soţia mea va fi plimbată prin mijlocul sălii, în găteala ei mai strălucitoare decît luna plină din luna Ramadan, eu voi sta nemişcat şi grav, nici măcar n-o voi privi, nu-mi voi întoarce capul nici la stînga,

nici la dreapta, ca să înţeleagă toţi tăria caracterului meu şi înţelepciunea mea! Şi, la sfîrşit, soţia va fi adusă dinaintea mea, în toată frăgezimea frumuseţii ei şi parfumată îmbătător. Dar nici nu mă voi clinti din loc, ba dimpotrivă! Şi voi rămîne astfel nepăsător şi grav pînă ce toate femeile care vor fi de faţă la nuntă se vor apropia de mine şi-mi vor spune: „O, stăpînul nostru şi cununa capetelor noastre! Iată soţia şi roaba ta, care-ţi stă cu respect dinainte şi aşteaptă s-o învredniceşti cu o privire. E obosită de cît a stat în picioare şi nu aşteaptă decît porunca ta ca să se aşeze!" Dar eu nu voi răspunde o vorbă şi le voi face să dorească şi mai mult un cuvînt din partea mea. Şi toate femeile poftite la nuntă se vor apleca pînă la pămînt în faţa măreţiei mele. Abia atunci voi binevoi să-mi cobor ochii şi să mă uit la soţia mea, dar numai o dată, şi am să-i arunc o singură privire: după aceea îmi voi ridica ochii şi-mi voi lua iarăşi înfăţişarea nepăsătoare. Slujnicele o vor lua pe soţia mea, eu mă voi ridica şi voi trece într-o odaie ca să-mi schimb hainele cu altele mai bogate şi mai luxoase. Şi mireasa va fi din nou adusă înaintea tronului meu, îmbrăcată în alte veşminte, în alte găteli, pierdută sub grămada de giuvaeruri, de aur, şi de pietre scumpe, şi parfumată cu miresme şi mai plăcute. Şi voi aştepta să fiu rugat de mai multe ori ca să-mi privesc soţia, dar îndată voi ridica ochii ca să n-o mai văd. Şi voi face aşa pînă se va încheia toată serbarea de nuntă.

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, nu mai spuse nimic în noaptea aceea, ca să nu treacă peste voia ce i se dase.

Iar cînd se lăsă a treizeci şi doua noapte

Ea urmă astfel povestirea în faţa regelui Şahriar:

...pînă se va încheia toată serbarea de nuntă. Atunci voi porunci cîtorva din tinerii mei robi să ia o pungă cu cinci sute de dinari, în mărunţiş, să-i arunce în toată sala, şi altă pungă pentru cîntăreţele din instrumente şi din gură, şi pentru femeile din slujba soţiei mele. Pe urmă, aceleaşi femei îmi vor conduce soţia în odaia ei, unde mă voi duce şi eu, după ce mă voi fi lăsat îndelung aşteptat. Cînd voi intra la ea, voi trece, fără s-o privesc, printre cele două şiruri de femei şi mă voi aşeza pe un divan, cerînd o cupă de apă parfumată şi îndulcită şi o voi bea liniştit, aducînd mulţumiri lui Allah. Şi voi continua să nu bag de seamă că soţia mea este în pat, gata să mă primească; şi, ca s-o umilesc şi s-o fac să simtă superioritatea mea şi cît de puţin caz fac de ea, nu-i voi spune o vorbă, şi astfel o voi învăţa cum înţeleg să mă port cu ea în viitor. Căci numai aşa ajungi să le faci pe femei mlădioase, dulci şi iubitoare. Şi o voi vedea pe soacra mea intrînd de îndată, sărutîndu-mi faţa şi mîinile şi spunîndu-mi: „O, stăpîne, binevoieşte s-o priveşti pe roaba ta, fiica mea, care-ţi doreşte cu căldură apropierea, şi miluieşte-o măcar cu o vorbă!" Iar eu, cu toate cuvintele respectuoase ale soacrei, care nici nu va îndrăzni să-mi spună „ginere", ca să nu pară prea familiară, nu-i voi răspunde o vorbă. Atunci ea mă va ruga iar şi iar ca să mă mişte în vreun fel, şi va sfîrşi, sînt sigur, prin a se arunca la picioarele mele, sărutîndu-le şi ducînd de mai multe ori la buze pulpana hainei mele. În sfîrşit, va spune: „O, stăpîne, îţi jur pe Allah, că fiica mea este frumoasă

şi fecioară! Îţi jur pe Allah, că nimeni n-a văzut-o pe fiica mea descoperită şi nimeni nu i-a ştiut culoarea ochilor! Fie-ţi milă, încetează de a o mai face de ocară şi de-a o umili atît! Priveşte cît este de supusă; nu aşteaptă decît un semn de la tine ca să-ţi împlinească toate dorinţele!" După asta soacra mea se va ridica, va umple o cupă cu vin delicios şi o va da fiicei ei, care se va apropia să mi-o întindă, supusă şi tremurînd, mie. Aşezat nepăsător pe pernele brodate cu aur ale divanului, eu o voi lăsa să vină în faţa mea şi-mi va face plăcere ca ea, fiica marelui vizir, să stea în picioare dinaintea mea, fără ca eu s-o privesc, eu, fostul vînzător de sticlărie, care striga la colţul drumurilor: „Pahare! picături de soare! sînuri tinere de alabastru! ochii doicii mele! suflare răcoroasă de fecioare! pahare! pahare!" Şi ea, în faţa unei atît de rare nobleţi şi măreţii, mă va lua drept fiul vreunui om ilustru a cărui faimă umple lumea. Şi-mi va spune cu lacrimi în ochi: „O, doamne, fie-ţi milă! nu respinge această cupă din mîinile roabei tale, căci eu sînt cea din urmă dintre roabele tale!" Şi nici nu-i voi răspunde la aceste cuvinte. Iar ea va prinde curaj, văzînd că tac, va stărui să iau cupa de vin şi o va apropia chiar ea, drăgălaş, de buzele mele. Şi, în faţa unei asemenea familiarităţi, mă voi înfuria, o voi privi cu asprime, îi voi da o bună palmă peste obraji, iar în burtă o lovitură zdravănă de picior, iac-aşa...

Fratele meu, urmă bărbierul, spunînd aceste cuvinte, făcu mişcarea de a o lovi zdravăn pe închipuita lui soţie, iar lovitura nimeri în şubredul coş, plin cu sticlărie, de dinaintea lui; şi coşul se rostogoli cît colo, cu toate din el, şi nu rămaseră decît cioburi din ceea ce fusese tot avutul acestui smintit. Ah, dacă m-aş fi nimerit acolo în clipa aceea, o, emire al credincioşilor, l-aş fi pedepsit cum merita pe acest frate

plin de o nesuferită deşertăciune şi de o falsă măreţie de suflet!

Dar în faţa acestor pagube de neînlocuit, El-Aşar începu să-şi dea cu pumnii în cap, să-şi sfîşie hainele de deznădejde, să plîngă şi să se văicărească. Şi, cum acea zi era tocmai o zi de vineri, şi rugăciunea de amiază urma să înceapă în moschei, dintre oamenii care ieşeau din case, unii, văzîndu-l pe fratele meu în acel hal, se opriră privindu-l cu milă, dar alţii îşi văzură de drum, spunînd că e un smintit şi rîzînd în hohote îndată ce aflară de la un vecin amănunte despre ţicneala lui.

Pe cînd se văieta astfel, deplîngînd pierderea capitalului cu dobînzile, iată că o femeie de mare rang trecu pe acolo, în drum spre moscheie. Întrecea în frumuseţe pe cele mai frumoase femei; din făptura ei se răspîndea o înviorătoare mireasmă de mosc; era urcată pe o catîrcă împodobită cu catifea şi brocart de aur, şi o însoţea un mare număr de slujitori şi de robi. Văzînd sticlăria în cioburi, şi pe fratele meu plîngînd, o cuprinse mila şi voi să cunoască pricina deznădejdii lui. I se spuse că bietul om avea un coş cu sticlărie, din vînzarea căreia trăia, că acela era tot avutul lui, dar că nu-i mai rămăsese nimic după întîmplarea care-i prefăcuse totul în cioburi. Atunci femeia chemă pe unul dintre slujitori şi-i spuse:

— Dă acestui sărman toţi banii pe care-i ai la tine.

Şi slujitorul scoase îndată de la gît, unde-o avea prinsă cu un şnur, o mare pungă pe care o puse în mîna fratelui meu. El-Aşar o luă, o deschise şi găsi în ea, după ce numără, cinci sute de dinari de aur. Cînd îi văzu — aproape să moară de emoţie şi de bucurie! Şi începu să cheme asupra binefăcătoarei toate binecuvîntările lui Allah.

Ajungînd astfel bogat într-o clipă, El-Aşar, cu pieptul plin de bucurie, se duse acasă, unde îşi în-

cuie avuţia, apoi se pregăti să-şi caute vreo casă frumoasă pe care s-o închirieze şi în care să trăiască după plac. Dar tocmai atunci auzi o bătaie uşoară la uşă. Alergă să deschidă şi văzu o bătrînă necunoscută, care-i spuse :

— Tinere, timpul rugăciunii din această sfîntă zi de vineri aproape a trecut, şi eu n-am izbutit încă să fac spălările ce se cuvin înainte de rugăciune. Lasă-mă, te rog, să intru o clipă la tine, ca să-mi împlinesc datoria, la adăpost de priviri străine.

Fratele meu îi răspunse :

— Aud şi mă supun !

Îi deschise uşa şi o duse la bucătărie, unde o lăsă singură.

Peste cîteva clipe, bătrîna veni la fratele meu în odaie, se opri pe o bucată veche de împletitură, care servea de covor, făcu puţin cam în grabă cîteva mătănii şi-şi încheie rugăciunea cu urări de bine pentru fratele meu, meşteşugite şi cucernice. Fratele meu, care nu-şi mai încăpea în piele de fericire, îi mulţămi şi, scoţînd de la brîu doi dinari de aur, i-i întinse cu dărnicie. Bătrîna nu-i primi şi-i spuse cu mîndrie :

— Tinere, fie lăudat Allah care te-a făcut atît de darnic ! Nu mă mir că ştii să cîştigi bunăvoinţa celor din jurul tău, chiar şi a celor care, ca mine, nu te-au văzut decît o singură dată. Banii pe care vrei să mi-i dai, pune-i la loc în brîu, căci, după înfăţişare, trebuie să fii vreun biet derviş, şi aceşti bani ţi-or fi mai de folos ţie, decît mie. Dacă te poţi lipsi de ei, n-ai decît să-i dai îndărăt femeii care ţi i-a dăruit, văzîndu-ţi paharele făcute cioburi.

Fratele meu îi răspunse :

— Cum, maică, tu cunoşti această femeie ? Atunci, te rog, fă bine şi arată-mi mijlocul de a-i vorbi.

Bătrîna răspunse :

— Fiule, această foarte frumoasă tînără n-a fost atît de darnică decît ca să-ţi arate înclinarea ei pentru tine, care eşti tînăr, frumos şi viguros, pe cînd soţul ei este un nevolnic, tare zăbavnic în pat, de ţi se face şi milă de el. Scoală-te, pune-ţi banii de aur la brîu, ca să nu ţi-i fure cineva în casa asta fără de lacăt, şi vino cu mine. Trebuie să-ţi spun că sînt de mult timp în slujba acestei tinere femei şi că eu îi împlinesc însărcinările tainice. De cum vei intra la ea, arată-te grăbit, spune-i felurite cuvinte drăgălaşe, fă tot ce-ţi stă în putere ; şi cu cît mai mult, cu atît o vei lega mai strîns de tine. Ea, din parte-i, nu va cruţa nimic ca să-ţi prilejuiască numai bucurii şi vei fi stăpîn deplin peste frumuseţea şi bogăţiile ei !

Cînd auzi cuvintele bătrînei, fratele meu făcu întocmai cum i se spusese şi-o urmă pe bătrînă, mergînd în urma ei, şi ajunseră astfel amîndoi la o poartă mare, în care bătrîna bătu într-un chip deosebit. Şi fratele meu era tare mişcat şi nu mai ştia ce să facă de fericire.

La semnalul dat de bătrînă, veni să deschidă o roabă greacă, tînără şi tare drăguţă : le ură bun venit, surîzînd foarte făgăduitor. Bătrîna intră, şi fratele meu o urmă. Fu dus de mica greacă într-o sală întinsă şi măreaţă, care se afla chiar în mijlocul casei. Şi avea sala perdele mari de mătase întreţesută cu aur, iar pe jos numai covoare de preţ. Fratele meu, rămînînd singur, se aşeză pe divan, îşi scoase turbanul, îl puse pe genunchi, şi-şi şterse fruntea. Dar peste cîteva clipe perdelele se dară la o parte şi apăru o tînără fără seamăn, pe care nimic din ce li-i dat oamenilor să vadă n-ar fi ajuns-o în frumuseţe. Şi era îmbrăcată cum nu se poate închipui mai frumos. Fratele meu El-Aşar se ridică în picioare.

Cînd îl văzu, tînăra îi surîse din ochi şi se grăbi să închidă uşa, care rămăsese deschisă. Se apropie de

fratele meu, îl luă de mînă, şi-l atrase pe divanul de catifea aurită. Ar fi de prisos să spun cu amănuntul tot ce, timp de-o oră, făcură fratele meu şi tînăra: îmbrăţişări, sărutări, muşcături, mîngîieri, joacă, suciri, răsuciri, acum într-un chip, acum în alt chip şi aşa mai departe.

După aceste zbenguieli, tînăra se ridică şi-i grăi fratelui meu :

— Lumină a ochilor mei, să nu te mişti de aici pînă nu vin !

Apoi ieşi repede şi dispăru.

Şi iată că, deodată, hidos şi cu ochii aprinşi, în uşa deschisă pe neaşteptate, apăru un arap mare, purtînd în mînă un paloş cu scînteieri orbitoare. Şi strigă către îngrozitul El-Aşar :

— Nenorocire ţie, ticălosule ! Cum ai îndrăznit să pătrunzi în acest loc, fecior de tîrfă, copil din flori, rod amestecat al tuturor ouălor putrede ale nelegiuiţilor !

La vorbele acestea atît de cumplite, fratele meu nu ştiu ce să răspundă, limba i se înţepeni şi gura i se încleştă, se făcu galben şi se închirci. Atunci arapul îl luă, îl dezbracă la piele şi, ca să-i prelungească chinul, începu să-i dea lovituri cu latul paloşului, vreo optzeci la rînd ; apoi îi înfipse tăişul în carne, în mai multe locuri, pînă ce fratele meu se prăbuşi pe podele. Crezîndu-l mort, arapul scoase un strigăt grozav, şi atunci se arătă o arăpoaică aducînd o tavă cu sare. Ea puse tava jos şi începu să presare sare pe rănile fratelui meu, care, cu toate durerile cumplite nu crîcni, de teamă să nu fie ucis. După ce îl acoperi în întregime cu sare, arapul ieşi şi strigă încă o dată, la fel de grozav. Se înfăţişă atunci bătrîna, care, ajutată de arap, scotoci hainele şi brîul fratelui meu şi-i luă toţi banii ; îl apucă apoi de picioare şi-l tîrî prin odăi pînă la un loc din curte,

unde, printr-o deschidere, îl aruncă într-o groapă neagră, unde de obicei arunca hoiturile celor atraşi prin viclenii în această casă, pentru a sluji de călăreţi tinerei stăpîne şi a fi apoi despuiaţi părăsiţi în această tainiţă, după ce erau acoperiţi cu sare, ca să nu miroase urît.

Tainiţa în care fu aruncat fratele meu El-Aşar era mare şi întunecoasă, iar hoiturile celor aruncaţi acolo zăceau unul peste altul. Rămase două zile întregi, fără să se poată mişca din pricina rănilor şi a căderii. Dar Allah (fie slăvit şi lăudat!) voi ca sarea cu care fratele meu fusese acoperit să fie tocmai mijlocul de lecuire, împiedicînd sîngele să se strice şi oprindu-i curgerea. De îndată ce rănile se închiseră şi puterile îi reveniră, fratele meu putu să iasă dintre hoituri, să se tîrască în lungul tainiţei, folosindu-se de o rază slabă de lumină, ce venea din fund, de la o ferestruică a zidului care închidea tainiţa. Se putu ridica pînă la ferestruică şi ieşi la lumina zilei, afară din tainiţă.

Se grăbi atunci să ajungă acasă, unde venii să-l aflu şi să-l îngrijesc cu leacurile pe care ştiam să le scot din plante şi din sevele de buruieni şi, după cîtva timp, fratele meu, lecuit pe deplin, se hotărî s-o ucidă pe bătrînă şi pe ceilalţi, pentru nelegiuirea de pe urma căreia îndurase atît. Începu deci s-o caute, merse pe urmele ei şi descoperi locul unde venea în fiecare zi ca să-i ademenească pe tinerii care urmau să răspundă poftelor stăpînei ei şi apoi să se întîmple ceea ce ştim.

Într-o zi se deghiză ca persan străin, îşi puse un brîu în care ascunse bucăţi de sticlă, ca să facă să se creadă că era aur, îşi piti sub haina lungă o spadă mare şi se duse să aştepte sosirea bătrînei, care nu întîrzie să apară. Se apropie îndată de ea, se făcu că

vorbeşte prost arabă, limba noastră, şi, imitînd barbara limbă a persanilor, îi spuse bătrînei :

— Maică, sînt străin şi aş vrea să ştiu unde pot afla o vizinea, ca să cîntăresc nouă sute de dinari de aur, pe care-i am în brîu, bani cîştigaţi din vînzarea mărfurilor aduse din ţara mea.

Bătrîna, piază de nenorociri, îi răspunse :

— Cazi foarte bine tinere, căci fiul meu, tînăr frumos ca şi tine, este zaraf de meserie şi-ţi va cîntări cu vizineaua lui. Hai să te duc la el !

Fratele meu îi răspunse :

— Mergi înainte !

Şi ea merse înainte, şi el după ea, pînă ajunseră la casa cu pricina. Aceeaşi tînără roabă greacă veni să le deschidă, surîzîndu-le plăcut, iar bătrîna îi spuse în şoaptă :

— De data asta îi aduc stăpînei muşchi puternici şi carne la timp !

Tînăra îl luă pe fratele meu de mînă, îl duse în sala cu mătăsuri şi rămase cu el, distrîndu-l cîteva clipe, apoi se duse să-şi vestească stăpîna, care veni şi făcu cu fratele meu tot ce făcuse şi întîia dată ; ar fi de prisos să mai spun ce anume. Apoi ea se retrase şi deodată apăru groaznicul arap cu paloşul sclipitor în mînă şi-i strigă fratelui meu să se scoale şi să-l urmeze, purtîndu-se cu el ca şi întîia dată. Atunci fratele meu, care mergea îndărătul arapului, scoase repede sabia de sub haină şi, dintr-o singură lovitură, îi tăie capul. La zgomotul căderii, alergă arăpoaica, şi avu şi ea aceeaşi soartă ; la fel şi roaba greacă, al cărei cap zbură dintr-o singură lovitură. Veni apoi rîndul bătrînei, zorite să pună mîna pe pradă. La vederea fratelui meu, cu braţul plin de sînge şi cu sabia în mînă, se sperie şi căzu la pămînt. Fratele meu o luă de păr şi-i strigă :

— Mă recunoşti, tîrfă bătrînă, fiică de tîrfă, putreziciune aducătoare de nenorociri ?

Şi bătrîna răspunse :

— Stăpîne, nu te cunosc !

Fratele meu adause :

— Să ştii, babă desfrînată, că eu sînt acela la care ţi-ai făcut spălările, fund de maimuţă bătrînă ! Eu sînt acela pe care l-ai ademenit ca să-ţi mulţămească stăpîna, pe care l-ai tîrît de picioare, ca să-l arunci în tainiţă !

Şi spunînd acestea, dintr-o singură lovitură fratele meu despică în două capul bătrînei. Apoi o căută pe tînăra care de două ori se drăgostise cu el.

O găsi dichisindu-se şi parfumîndu-se, într-o odaie răzleaţă. La vederea lui, scoase un ţipăt de groază, i se aruncă la picioare şi-l rugă să-i cruţe viaţa. Şi fratele meu, amintindu-şi bucuriile adevărate pe care le cunoscuse alături de ea, îi lăsă viaţa. Şi o întrebă :

— Dar cum se face că te afli în această casă, în puterea grozavului arap, pe care l-am ucis cu mîna mea şi care trebuie să te fi făcut să simţi numai oroare ?

Ea răspunse :

— O, stăpîne, înainte de-a fi închisă în această casă blestemată, trăiam la un bogat negustor din oraş ; această bătrînă era prietena casei, venea deseori să ne vadă, şi-mi arăta, mie îndeosebi, multă dragoste. Într-o zi veni la mine şi-mi spuse : „Sînt chemată la o nuntă cum n-a mai fost alta şi cum nimeni de pe lume n-a mai văzut. Am venit să te iau cu mine !“ I-am răspuns : „Aud şi mă supun !“ Mi-am pus cele mai frumoase veşminte, am luat cu mine o pungă cu o sută de dinari şi am plecat cu bătrîna. Am ajuns îndată la casa aceea, unde am intrat împreună cu bătrîna şi, unde, prin şiretenia ei, am căzut în mîinile şi sub puterea crudului arap, care, după ce

mi-a răpit feciorla, m-a ţinut aici cu sila şi s-a slujit de mine pentru planurile lui criminale, răpind viaţa tinerilor bogaţi pe care-i aducea bătrîna. Astfel, de trei ani sînt o unealtă în mîinile ticăloasei bătrîne.

Înduioşat, fratele meu îi spuse :

— Ah, ce soartă nenorocită ai avut !... Dar spune-mi, căci de cînd eşti aici trebuie să ştii, au adunat multe bogăţii aceşti nelegiuiţi ?!

Ea răspunse :

— Da, bineînţeles ! Atît de multe, încît mă îndoiesc că ai putea să le cari singur ; nici zece inşi n-ar fi de-ajuns. Vino, de altfel, să vezi cu ochii tăi !

Îl luă pe fratele meu şi-i arătă lăzi uriaşe, pline cu bani din toate ţările şi cu pungi de toate mărimile. Şi fratele meu rămase uimit şi înlemnit. Atunci fata îi spuse :

— N-ai să poţi scoate singur atîta aur ! Du-te şi adu mai mulţi hamali, ca să-i încarci cu tot ce se află aici. Între timp, eu pregătesc pachetele.

Fratele meu se duse în grabă după hamali şi, peste cîtva timp, se întoarse cu vreo zece, fiecare purtînd o ladă goală.

Dar, ajungînd la casa aceea, găsi uşa larg deschisă ; tînăra dispăruse împreună cu toată prada. Înţelese că l-a înşelat, ca să poată lua ea singură avuţiile. Totuşi se mîngîie, văzînd lucrurile frumoase din casă şi bogăţiile din dulapuri, îndeajuns ca să-l facă om cu stare pentru cît mai avea de trăit. Plănui să le care pe toate, a doua zi, la el acasă. Şi, cum era zdrobit de oboseală, se întinse pe un pat luxos şi adormi.

A doua zi, cînd se trezi, fu cît se poate de îngrozit văzîndu-se înconjurat de douăzeci de paznici ai guvernatorului, care îi porunciră :

— Scoală-te îndată şi vino la guvernator, căci te cheamă !

Şi, după ce închiseră şi pecetluiră uşile, îl predară în mîinile guvernatorului, care-i spuse :

— Ştiu tot ce ai făcut, toate omorurile săvîrşite şi hoţia ce-o plănuiai.

Atunci, fratele meu strigă :

— O, guvernatorule, dă-mi răgaz, şi-ţi voi povesti adevărul !

Guvernatorul îi întinse un mic voal, semn că nu era în nici o primejdie, iar fratele meu îi povesti toată întîmplarea, de la început pînă la sfîrşit. Apoi adăugă :

— Acum, o, guvernatorule plin de gînduri bune şi drepte, dacă vrei, sînt gata să împart cu tine în părţi egale tot ce se află în casă!

Guvernatorul răspunse :

— Cum, ai îndrăzneala să te gîndeşti la împărţeală ! Pe Allah ! nu vei primi nimic ; trebuie să iau eu totul, iar tu să te socoţi fericit că mai eşti în viaţă ! De altfel, ai să părăseşti de îndată oraşul şi să nu te mai întorci pe aici, că te-aşteaptă cea mai crîncenă pedeapsă !

Şi guvernatorul, temîndu-se că ar putea să afle califul că şi-a însuşit acea avuţie, îl surghiuni pe fratele meu. Şi acesta fu silit să fugă departe. Dar, pentru ca soarta să i se împlinească în întregime, abia ieşi din oraş şi fu atacat de hoţi care, negăsind la el nici aur, nici lucruri de preţ, se mulţămiră să-i ia hainele, să-l lase gol şi să-i dea mai multe lovituri bune de bîtă. Iar ca să-l pedepsească pentru că i-a lipsit de un chilipir la care se aşteptau, i-au tăiat urechile şi nasul.

Atunci, emire al credincioşilor, aflînd de nenorocirile bietului El-Aşar, l-am căutat şi nu m-am lăsat pînă nu l-am găsit. L-am adus la mine, l-am îngrijit şi lecuit, şi i-am dat ce-i trebuie, ca să mănînce şi să bea pentru cît va mai avea de trăit.

Aceasta este povestea lui El-Aşar!

În ce priveşte însă povestea celui de-al şaselea frate al meu, o, emire al credincioşilor, ea este vrednică să fie ascultată înainte ca să-mi iau şi eu timpul de odihnă.

POVESTEA LUI SAKALIK

(cel de-al şaselea frate al bărbierului)

Se numea Sakalik, adică Oală-dogită, o, emire al credincioşilor, şi avea buzele tăiate, şi nu numai buzele, ci şi mădularul. Acesta, ca şi buzele, i-a fost ciopîrţit în împrejurări tare uimitoare.

Sakalik, al şaselea frate, era cel mai sărac dintre noi, dar sărac cu totul. Nu mai vorbesc de cele o sută de drahme moştenite de la tata, căci Sakalik, care în viaţa lui nu văzuse atîţia bani deodată, se grăbi să-i prăpădească într-o noapte, în tovărăşia tîrfelor din cartierul stîng al Bagdadului.

Nu avea nici una din deşertăciunile acestei lumi pieritoare şi trăia din pomenile oamenilor care stăteau de vorbă cu el, fiindcă spunea cuvinte de duh şi făcea pozne.

Într-o zi, Sakalik ieşise să caute de mîncare pentru trupul lui sleit de lipsuri, şi, mergînd pe străzi ajunse în faţa unei case măreţe, cu portic şi cu mai multe trepte la intrare. Şi pe trepte se aflau foarte mulţi slujitori, tineri robi, ostaşi şi portari. Sakalik se apropie de cîţiva din ei şi-i întrebă a cui era acea minunată clădire. Ei îi răspunseră:

— Este a unuia dintre fiii regelui.

Atunci fratele meu se apropie de portarii care stăteau pe o bancă, la capătul treptelor, şi le ceru de pomană, în numele lui Allah! Ei îi răspunseră:

— Dar de unde vii tu, de nu ştii că e de-ajuns să intri şi să te înfăţişezi stăpînului nostru, ca să fii copleşit de daruri ?

Atunci fratele meu intră, străbătu marele portic, trecu printr-o curte largă şi printr-o grădină plină de arbori foarte frumoşi şi de păsări cîntătoare. Curtea era pavată cu frumoase lespezi de marmură albă şi neagră, iar grădina minunat îngrijită ; nici un ochi omenesc nu mai văzuse ceva asemănător. De jur împrejur se afla o galerie descoperită, pavată cu marmură ; perdele mari o păstrau răcoroasă în timpul orelor de arşiţă. Şi fratele meu merse drept înainte şi intră în sala principală, acoperită cu porţelan colorat în albastru, verde şi auriu, cu flori şi cu frunze întreţesute. În mijlocul sălii se afla un frumos havuz de alabastru, din care ţîşnea apă proaspătă, susurînd dulce. Un minunat covor colorat acoperea o parte mai ridicată a podelei, şi pe el, răzimat de perne de mătase brodată cu aur, stătea aşezat un bătrîn cu barbă albă, lungă, şi cu faţa luminată de un surîs binevoitor. Fratele meu înaintă şi-i spuse bătrînului cu barbă frumoasă :

— Pacea să fie cu tine !

Bătrînul se ridică îndată şi-i răspunse :

— Şi cu tine să fie pacea, mila lui Allah şi binecuvîntările lui ! Ce doreşti ?

Fratele meu răspunse :

— O, stăpîne, dă-mi ceva de pomană, căci sînt istovit de foame şi de multe lipsuri !

La aceste cuvinte, bătrînul păru cuprins de milă şi se arătă atît de îndurerat, aflînd starea nenorocită a fratelui meu, că era cît pe ce să-şi sfîşie hainele. Şi strigă :

— Pe Allah ! cum se poate ca eu să mă aflu în oraş şi o fiinţă omenească să nu aibă ce mînca ? Iată ceva ce nu pot îndura !

La rîndul lui, fratele meu, ridicînd mîinile spre cer, strigă :

— Allah să te binecuvînteze ! Şi binecuvîntaţi să fie cei ce te-au născut !

Bătrînul îi spuse :

— Trebuie să rămîi aici, să împarţi cu mine prînzul şi să guşti cu mine sarea la masa mea !

Iar fratele meu răspunse :

— O, stăpîne, cum să-ţi mulţămesc ! Căci nu mai pot răbda, mor de foame !

Bătrînul bătu din palme şi-i porunci tînărului rob, care se înfăţişă de îndată :

— Repede ! Adă ibricul de argint şi ligheanul, ca să ne spălăm mîinile !

Iar lui Sakalik :

— Oaspe al meu, apropie-te şi spală-ţi mîinile !

La aceste cuvinte, bătrînul se ridică şi, cu toate că tînărul rob nu se mai întoarse, se făcu că lasă să-i curgă pe mîini apă dintr-un ibric nevăzut, şi-şi frecă mîinile, ca şi cum ar fi curs aievea. Văzînd asta, Sakalik nu ştia ce să creadă, dar, pentru că bătrînul stăruia să se apropie şi el, îşi închipui că era o glumă, şi, cum era şi el vestit pentru poznele şi glumele lui, se apropie şi se făcu că se spală pe mîini, întocmai ca bătrînul. Atunci bătrînul porunci :

— Ei, voi ceilalţi, grăbiţi-vă să întindeţi masa şi aduceţi de mîncare, căci pe acest biet om îl chinuie foamea !

Îndată se iviră numeroşi slujitori, care începură să forfotească prin sală, ca şi cum ar fi întins faţa de masă şi ar fi acoperit-o cu numeroase feluri de mîncare şi cu tăvi pline pînă la margini. Iar Sakalik, deşi înfometat, îşi spuse că cei săraci trebuie să îndure

toanele celor bogaţi şi se feri să lase să se vadă vreun semn de nerăbdare. Apoi bătrînul îl îndemnă :

— Oaspe al meu, aşază-te lîngă mine şi grăbeşte-te să-mi cinsteşti masa !

Fratele meu se aşeză lîngă el, aproape de masa închipuită, şi bătrînul începu să se mişte în aşa fel, încît să se creadă că se atinge de mîncăruri şi că ia îmbucături, şi să-şi mişte fălcile şi buzele, ca şi cum ar mînca într-adevăr, şi-i spunea fratelui meu :

— Oaspe al meu, casa mea este casa ta, masa mea este masa ta ; nu te simţi stingherit şi mănîncă pe săturate, fără să te ruşinezi ! Uite, pîinea asta, ce albă e şi ce bine coaptă ! Ce părere ai ?

Sakalik răspunse :

— Pîinea e tare albă şi, într-adevăr, atît de gustoasă, că în viaţa mea n-am mai mîncat una la fel !

Bătrînul îşi urmă vorba :

— Cred şi eu ! Arăpoaica mea a frămîntat-o cu iscusinţă ; am cumpărat-o cu cinci sute dinari de aur ! Dar, oaspe al meu, ia şi mănîncă vreo cîteva felii din acest minunat chebap copt la cuptor ! Şi fii încredinţat că bucătăreasa n-a făcut economie nici de carne bine bătută, nici de grîu rîşnit, nici de cardamom şi piper ! Mănîncă, dar, biet om flămînd, şi spune-mi ce părere ai de gustul şi de aroma fripturii ?

Fratele meu răspunse :

— Acest chebap îmi încîntă cerul gurii, iar mirosul lui îmi umflă pieptul ! Şi-i gătit atît de bine, că nici la masa regilor nu se poate mînca ceva asemănător !

Spunînd acestea, Sakalik începu să ciofăie din fălci, să mestece, să înghită, ca şi cum ar fi mîncat cu adevărat. Bătrînul îi vorbi iar, îndemnîndu-l :

— Ce plăcere îmi faci, oaspe al meu ! Dar cred că nu merit atîtea laude, căci atunci ce-ai putea să mai spui despre bucatele de colo, din stînga ta, acei minunaţi pui fripţi, umpluţi cu fistic, cu migdale, cu

orez, cu stafide, piper, scorţişoară şi cu carne tocată de miel ? Dar ce spui de aroma lor ?

Fratele meu strigă :

— Allah ! Allah ! aroma lor e delicioasă, gustul minunat, umplutura uimitoare !

Bătrînul îşi arătă iar mulţămirea :

— Într-adevăr, ai prea bune cuvinte şi multă îngăduinţă faţă de bucătăria mea ! De aceea vreau să-ţi dau chiar cu mîna mea să guşti din această mîncare fără de seamăn !

Şi bătrînul luă chipurile un dumicat dintr-o tavă de pe masă şi, apropiindu-l de buzele fratelui meu, îl îndemnă :

— Ia şi înghite, oaspe al meu, şi să-mi spui ce părere ai despre această mîncare de vinete umplute, care înoată într-un sos gustos !

Iar fratele meu întinse gîtul, deschise gura, se prefăcu că mestecă, şi înghiţi. Apoi, închizînd ochii de plăcere, spuse :

— Pe Allah ! ce bună mîncare şi ce uşor de mistuit ! Cred, cu plăcere, că nicăieri, în afară de locuinţa ta, n-am mai mîncat atît de bune vinete umplute ! Totul este făcut de mîini tare dibace : carnea de miel tocată, mazărea boabe, nucşoara, cuişoarele, ghimberul, piperul şi ierburile aromate. Deosebesc gustul fiecărui aromat, atît de bine este totul făcut !

Bătrînul spuse :

— De aceea, oaspe, cum eşti şi înfometat şi politicos, mă aştept să dai pe gît cele patruzeci şi patru de vinete umplute care se află în această farfurie !

Fratele meu răspunse :

— Nimic mai uşor de înghiţit, decît aceste bunătăţi, mai dulci decît sînul doicii mele şi mai mîngîioase, pentru cerul gurii mele, decît degetele unei fecioare !

Şi fratele meu se făcu că ia fiecare vînătă umplută, una după alta, şi o înghite, ridicînd capul de plăcere şi plescăind cu limba de cerul gurii. Şi în sine se gîndea la adevăratele mîncăruri, şi foamea îi creştea, şi-şi spunea că s-ar mulţumi, ca să şi-o potolească, şi cu pîine uscată, din bob măcinat, sau cu vreo bucată de mămăligă. Dar se feri să arate în vreun fel ceea ce simţea.

Apoi bătrînul îi spuse :

— Oaspe al meu, vorbele tale sînt vorbele unui om bine crescut şi obişnuit cu masa regilor şi a celor mari ! Mănîncă, prietene, şi să-ţi fie de bine !

Fratele meu îi răspunse :

— Am mîncat de-ajuns !

Atunci bătrînul bătu din palme şi strigă :

— Ei, voi, luaţi mîncarea de-aci şi daţi-ne dulciuri ! Aduceţi plăcintele, prăjiturile şi fructele cele mai bune !

Şi îndată tinerii robi începură să forfotească în toate părţile, să mişte mîinile şi să ridice braţele deasupra capului, ca şi cum ar schimba o faţă de masă cu alta. Apoi, la un semn al bătrînului, se retraseră. Şi bătrînul îi grăi lui Sakalik :

— Acum, oaspe, a venit momentul să ne îndulcim. Să începem cu plăcintele. Nu-ţi pare nespus de plăcută această cocă fină, uşoară, aurie, rotunjită şi umplută cu migdale, cu zahăr şi rodii ? Dar aceste foi de cataif sublim ? Pe viaţa mea ! Gustă una sau două bucăţi, ca să vezi ! Ei, siropul este destul de legat şi de parfumat, iar praful de scorţişoară bine presărat pe deasupra ! Ai mînca cincizeci de bucăţi şi tot nu te-ai sătura ! Dar trebuie să-i lăsăm loc şi acestei kenafa, de pe tava de aramă înflorită. Priveşte ! Dibace mai este femeia care-mi face plăcintele, şi ce bine ştie să înfăşoare foile de aluat ! Ah, te rog, grăbeşte-te să-ţi desfătezi cerul gurii, pînă nu se

scurge siropul şi nu se fărîmiţează coca : este atît de delicată ! Oh, priveşte şi această plăcintă stropită cu apă de trandafiri şi presărată cu fistic pisat ! Dar crema din ceştile acelea de porţelan, căreia-i dau un gust deosebit aromele şi apa de flori de portocal ? ! Mănîncă, oaspe, întinde mîna, fără să te opreşti ; acolo, da, bine !

Şi bătrînul dădea pildă fratelui meu, ducea cu lăcomie mîna la gură şi înghiţea, de parcă ar fi fost aievea. Iar fratele meu făcea la fel, simţind, de poftă şi de foame, că-i lasă gura apă.

Bătrînul urmă :

— Dulciuri acum şi fructe ! Cît despre dulciuri, e tare greu de ales, vezi bine. Uite, colo, dinaintea ta, dulciuri mai legate şi dulciuri cu mai mult sirop. Te sfătuiesc să iei din cele legate, care-mi plac şi mie mai mult, cu toate că nici pe celelalte nu le socot mai prejos. Uite, colo, acel jeleu străveziu şi sclipitor de caise ; parcă-s felii fine ce se topesc în gură ! Dar dulceaţa de chitră, cu zahăr pisat şi aromat cu chihlimbar ! Dar dulceaţa din petale de trandafir şi flori de portocal ! Oh, din pricina ei, mai cu seamă, am să mor într-o zi ! Dar lasă loc şi pentru altele ! Te sfătuiesc să iei de colo, din dulceaţa de curmale umplute cu migdale şi cuişoare. Mi se aduce din Cairo, căci în Bagdad nu se pregăteşte destul de bine. Am însărcinat pe un prieten din Egipt să-mi trimită o sută de gavanoase ! Dar nu te grăbi aşa, deşi pofta ta îmi face deosebită cinste ! Vreau să-ţi dai părerea şi despre dulceaţa asta de morcovi cu zahăr, nuci şi aromate cu mosc !

Fratele meu Sakalik îi cîntă în strună :

— Oh, asta întrece tot ce am visat, iar cerul gurii mele îi adoră bunătatea ! Dar, după gustul meu, cred că i s-a pus puţin cam mult mosc !

Bătrînul răspunse :

— Oh, nu, nu, nu găsesc, dimpotrivă ! Căci sînt obişnuit cu această aromă, şi cu chihlimbarul de asemenea, iar bucătăresele şi plăcintăresele mele îmi pun cît mai mult în plăcinte, în dulceţuri şi-n dulciuri. Moscul şi chihlimbarul sînt două adevărate reazime ale sufletului meu ! Şi bătrînul urmă : Dar nu uita fructele, căci, aşa cred, ai lăsat loc şi pentru ele. Iată : lămîi, banane, smochine, curmale proaspete, mere, gutui, struguri şi altele, şi altele ! Iată şi migdale proaspete, alune, nuci proaspete şi altele ! Mănîncă, oaspe, Allah este mare şi plin de îndurare !

Dar fratele meu, mestecînd mereu în gol, nu mai putea să-şi mişte fălcile, iar stomahul îi era aţîţat mai mult ca oricînd la pomenirea acestor bunătăţi. Şi spuse :

— O, Doamne, trebuie să mărturisesc că sînt sătul şi nici o înghiţitură nu-mi mai poate trece pe gît !

Bătrînul îi răspunse :

— E uimitor ce repede te-ai săturat ! Dar hai să bem ! Încă n-am băut.

Bătrînul bătu din palme şi îndată veniră tinerii robi cu mînecile sumese cu grijă şi se făcură că ridică totul, că pun apoi pe masă două cupe şi carafe, căni răcoritoare şi alte vase grele şi de preţ. Bătrînul se făcu că toarnă vin, luă o cupă închipuită şi o întinse fratelui meu, care, la rîndul lui, se făcu că o primeşte cu mulţămire, că o duce la gură şi bea. Şi strigă :

— Allah ! Allah ! ce vin minunat !

Şi se grăbi să-şi mîngîie pieptul de plăcere.

Iar bătrînul din nou se făcu că ia un mare vas cu vin vechi şi că toarnă cu grijă în cupa fratelui meu, ca s-o dea pe gît. Nu încetară să facă aşa, pînă ce fratele meu lăsă să se înţeleagă că i s-a suit la cap aburul atîtor băuturi. Începu deci să dea din cap, şi să spună cuvinte cam tari. Iar în sinea lui gîndea : „E vremea

să-l fac pe bătrîn să-şi ispăşească chinurile la care m-a supus !"

Se ridică deodată şi, prefăcîndu-se beat de-a binelea, întinse braţul atît de mult, că i se văzu subsuoara, apoi îl lăsă pe neaşteptate în jos, trăgînd o palmă atît de zdravănă în ceafa bătrînului, că răsună toată sala. Şi cumpănind încă o dată braţul, îi mai dădu una, şi mai straşnică. Bătrînul se supără amarnic şi strigă :

— Ce-ai făcut, o, tu cel mai mîrşav om de pe pămînt ? !

Fratele Sakalik îi răspunse :

— O, stăpîne, tu, cunună a capului meu, sînt robul tău supus, pe care tu l-ai copleşit cu daruri, l-ai primit în casa ta şi l-ai hrănit la masa ta cu mîncările cele mai delicioase, din care nici regii n-au gustat vreodată, şi l-ai îndulcit cu cele mai alese dulceţuri, compoturi şi plăcinte, şi, în sfîrşit i-ai potolit setea arzătoare cu vinurile cele mai vechi şi mai preţioase ! Dar, ce să-i faci ? ! A băut aşa de mult vin, că s-a îmbătat, nu s-a mai putut stăpîni şi a ridicat mîna asupra binefăcătorului lui. Dar iartă-l pe acest rob, căci ai sufletul mai nobil decît el, iartă-i nebunia !

La aceste cuvinte, bătrînul, departe de a se mînia, începu să rîdă cu zgomot şi-i spuse lui Sakalik :

— De multă vreme caut printre oamenii socotiţi cei mai glumeţi şi mai poznaşi unul care să aibă mintea, firea şi răbdarea ta ! Nimeni n-a ştiut să se folosească atît de bine de glumele şi de poznele mele glumeţe. Eşti pînă astăzi singurul care te-ai mlădiat după gustul şi placul meu, care ai îndurat pînă la capăt gluma şi ai avut destul duh în acest joc ! Nu numai că-ţi iert purtarea de la sfîrşit, dar vreau ca, în această clipă chiar, să-mi ţii tovărăşie la masa acoperită într-adevăr cu toate mîncările, şi dulciurile, şi fructele amintite ! Şi de acum înainte n-am să mă mai despart de tine !

Spunînd acestea, bătrînul dădu poruncă tinerilor robi să-i servească îndată și să nu cruțe nimic. Și așa se făcu, fără întîrziere.

După ce mîncară bine și se îndulciră cu plăcinte, dulciuri și fructe, bătrînul îl pofti pe fratele meu să treacă într-o a doua sală, anume pregătită pentru băuturi. Și, chiar de la intrare, fură primiți în sunetul instrumentelor și în cîntecele roabelor albe, toate mai frumoase decît luna. Și în tot timpul cît fratele meu și bătrînul băură vinurile cele mai alese, roabele cîntară pe felurite tonuri cîntecele cele mai melodioase, cu modulări de voce și cu accente minunate. Apoi, ușor, cîteva dansară ca niște pasări cu aripile repezi și parfumate. Și se încheie ziua aceea în sărutări și plăceri mai mari decît în vis.

De atunci bătrînul se împrieteni temeinic cu fratele meu și-și făcu din el un om apropiat, de care nu se mai despărțea, la care ținea cu dragoste mare, și-i da în fiecare zi cîte un dar, mereu mai prețios. Și mîncară, băură și trăiră așa în plăceri douăzeci de ani.

Dar ceea ce era scris trebui să se împlinească. Într-adevăr, după acești douăzeci de ani, bătrînul muri și îndată guvernatorul puse mîna pe toate bunurile și le apucă în folosul lui, căci răposatul nu avea moștenitori, iar fratele meu nu-i era nici un fel de rudă. Atunci fratele meu, silit să fugă de asuprirea și de gîndurile rele ale guvernatorului, trebui să-și caute scăparea, părăsind Bagdadul, orașul nostru.

Sakalik plecă deci din Bagdad și începu să călătorească, hotărît să străbată deșertul și să ajungă la Mecca, în hagialîc. Dar, într-o zi, caravana la care se alăturase a fost atacată de arabi rătăcitori, hoți de drumul mare, musulmani răi, care nu țin seama de învățăturile Profetului, pacea lui Allah asupra lui! Toți au fost despuiați și luați în robie, fratele meu ajungînd pe mîna celui mai crud din acești hoți beduini.

Acesta l-a dus în tribul său îndepărtat. În fiecare zi îl bătea şi-l supunea la cazne, spunîndu-i :

— Trebuie să fii tare bogat în ţara ta ; răscumpără-te deci pe bani ! Dacă nu, ai să suferi cele mai crude cazne şi pînă la urmă am să te ucid cu mîna mea !

Iar fratele meu se jeluia şi-i spunea printre lacrimi :

— Pe Allah ! Nu am nimic, o, şeic al arabilor, şi nu cunosc nici măcar calea care duce la bogăţie. Sînt lipsit de toate, iar acum, ca rob, sînt al tău şi cu totul în mîinile tale. Fă cu mine ce vrei !

Dar beduinul avea în cortul lui şi soţie, o femeie minunată, cu sprîncenele negre şi cu ochii ca noaptea. Şi era caldă ca jarul, cînd o strîngeai în braţe. Şi de cîte ori soţul ei, beduinul, se îndepărta de cort, ea se apropia de fratele meu şi voia să i se dăruiască cu tot trupul, rod al deşertului arab. Fratele meu Sakalik, însă, spre deosebire de noi ceilalţi, nu era faimos în asalturi şi se ferea de beduină, de ruşine să nu fie văzut de Allah preaînaltul ! Totuşi, într-o zi, beduina izbuti să tulbure înfrînarea lui Sakalik, dîndu-i mereu tîrcoale şi aţîţîndu-l cu mişcările şoldurilor, ale sînilor şi ale pîntecelui. Şi fratele meu o luă, se jucă cu ea aşa cum e obiceiul, şi-o aşeză apoi pe genunchi. Şi pe cînd stăteau aşa amîndoi şi-şi dădeau sărutări, năvăli deodată beduinul în cort şi văzu totul cu ochii lui. Plin de cruzime, beduinul scoase de la brîu un cuţit mare că putea reteza dintr-o lovitură capul unei cămile. Îl apucă pe fratele meu şi începu să-i ciopîrţească buzele cu care păcătuise şi i le înfundă apoi în gură. Şi-i striga :

— Nenorocire ţie, trădător ticălos, care ai izbutit să-mi strici nevasta !

Şi spunînd acestea, asprul beduin îi apucă mădularul cald încă şi i-l tăie. Apoi îl tîrî pe Sakalik de pi-

cioare, îl aruncă pe spinarea unei cămile, îl duse pe vîrful muntelui, unde îl părăsi şi-şi căută de drum.

Muntele se afla în calea hagiilor, şi, unii din ei, fiind din Bagdad, îl recunoscură pe Sakalik, Oalădogită, care-i făcea să rîdă atît de mult cu poznele lui. După ce-i dădură să mănînce şi să bea, mă înştiinţară degrabă.

Atunci, emire al credincioşilor, am alergat să-l găsesc, l-am luat pe umeri şi l-am adus în Bagdad. I-am lecuit rănile şi i-am dat tot ce-i trebuie ca să trăiască pînă la moarte.

Şi iată, o, conducător al credincioşilor, că sînt acum în mîinile tale, grăbindu-mă să-ţi spun pe scurt povestea celor şase fraţi ai mei, deşi aş fi putut să ţi-o povestesc mult mai pe larg. Dar am căutat să ţin seama de răbdarea ta, să-ţi arăt cît de puţin sînt înclinat spre flecăreală şi să-ţi dau dovadă că sînt nu numai fratele, dar şi tatăl fraţilor mei. Acesta sînt eu, care mă numesc El-Samet, Mutul !

După această povestire, urmă bărbierul către musafiri, califul Montasser Billah a rîs cu poftă şi a rostit :

— În adevăr, o, Samet, vorbeşti puţin şi nu te amesteci în treburile altora, nu eşti curios şi nu ai năravuri rele ! Dar, ştiu eu ce ştiu şi vreau să părăseşti Bagdadul şi să te duci aiurea. Şi asta cît mai în grabă !

Şi astfel, califul m-a surghiunit pe nedrept şi fără să-mi arate din ce pricină mă pedepseşte.

Atunci, o, stăpînii mei, am tot călătorit din ţară în ţară, de la una caldă, la alta rece, pînă am aflat de moartea lui Montasser Billah şi de venirea la domnie a califului El-Mostasem. M-am întors atunci în Bagdad, dar fraţii mei muriseră cu toţii. Atunci, tînărul care ne-a părăsit în chip atît de necuviincios, m-a

chemat să-l rad pe cap. Şi, împotriva a ceea ce-a povestit el, vă încredinţez, o, stăpîni ai mei, că i-am făcut cel mai mare bine şi că, fără de ajutorul ce i l-am dat, ar fi fost ucis din porunca tatălui fetei, cadiul. Tot ce a spus despre mine este numai defăimare şi tot ce v-a înşirat el, că aş fi curios, că-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, că pălăvrăgesc, că sînt grosolan, lipsit de tact şi de gust, este cu totul neadevărat, minciună şi născocire, aşa să ştiţi voi cei de faţă !

Aceasta este, o, rege norocit, spuse Şeherezada, povestea în şapte părţi, pe care croitorul din China a făcut-o cunoscută regelui. Apoi el adăugă :

— Cînd bărbierul El-Samet şi-a încheiat povestirea, noi toţi, musafirii, n-aveam nevoie să mai auzim şi altele, ca să ne încredinţăm că acest bărbier uluitor era în adevăr cel mai neobişnuit flecar şi că nu se află pe întreg pămîntul bărbier care să se fi amestecat, ca el, în treburile altora. Şi eram încredinţaţi, fără altă dovală, că tînărul şchiop din Bagdad fusese victima pălăvrăgelilor acestui bărbier nesuferit. Atunci, deşi povestirile lui ne-au desfătat mult, ne-am gîndit să-i dăm totuşi o pedeapsă. L-am apucat, cu toate strigătele lui, şi l-am închis, singur-singurel, într-o odaie întunecoasă plină de şobolani. Iar noi toţi ceilalţi ne-am ospătat mai departe şi am băut şi ne-am veselit pînă la vremea rugăciunii de seară. Atunci, numai, se retrase fiecare, iar eu m-am întors acasă, ducîndu-i soţiei mele de-ale gurii.

Dar, ajungînd acasă, am văzut că soţia îmi întorcea spatele şi era tare înciudată ! Şi mi-a spus :

— Mă laşi singură toată ziua şi, pe cînd tu petreci în plăceri şi veselie, eu trebuie să duc viaţă tristă şi de plîns ! Dacă nu ieşi îndată cu mine, ca să ne plimbăm cît mai e ziuă, între mine şi tine nu va mai fi

decît cadiul, căruia îi voi cere fără zăbavă despărţenia!

Atunci, cum nu-mi plăceau supărările şi certurile casnice, ca să am linişte, am ieşit să-mi plimb nevasta, cu toate că eram obosit. Şi am colindat pe străzi şi prin grădini pînă la apusul soarelui.

Pe cînd ne întorceam acasă, am dat din întîmplare peste micul cocoşat care ţine de casa ta, o, rege puternic şi darnic! Şi cocoşatul, beat mort, dar tare vesel, spunea cuvinte de haz celor care-l înconjurau, şi rostea aceste versuri:

Strălucitoare-i cupa şi-atît de străvezie,
Şi vinul este-atît de zglobiu şi purpuriu,
Că mintea-mi să aleagă acuma nu mai ştie...
Căci cupa-i ca şi vinul zglobiu şi purpuriu,
Şi vinu-i ca şi cupa-n culoare, străvezie.

Apoi micul cocoşat se oprea, fie ca să le arunce celor de faţă vreo glumă înveselitoare, fie ca să danseze în sunetele micii lui dairele. Am socotit, eu şi soţia mea, că acest cocoşat ne-ar putea fi un plăcut tovarăş şi l-am poftit să împartă cu noi masa. Şi am ospătat împreună, şi a rămas şi soţia mea cu noi, căci nu-l socotea om întreg pe cocoşat; altfel n-ar fi stat să mănînce, de faţă cu un străin.

Şi i-a venit în gînd soţiei mele să glumească cu cocoşatul şi să-i înfunde în gură bucata de peşte cu care s-a înăbuşit.

Atunci, o, rege puternic, l-am luat pe cocoşat şi l-am dus în casa doftorului iudeu, care-i aici cu noi. Iar doftorul iudeu, la rîndul lui, l-a aruncat în casa furnizorului, care apoi a lăsat pe misitul creştin să se descurce cum o şti.

Aceasta este, o, rege darnic, cea mai neobişnuită povestire din cele auzite de tine astăzi. Neîndoielnic,

povestea bărbierului şi a fraţilor lui este mult mai surprinzătoare şi mai plăcută decît cea a cocoşatului !

Cînd croitorul şi-a încheiat povestirea, regele Chinei a spus :

— Într-adevăr, trebuie să recunosc, croitorule, că povestirea ta este foarte interesantă şi poate mai îmbolditoare decît păţania bietului meu cocoşat ! Dar acel bărbier uluitor, unde se află ? Vreau să-l văd şi să-l aud înainte de-a hotărî în privinţa voastră, cei patru ! Apoi ne vom îngriji să-l înmormîntăm pe cocoşat, care a murit încă de ieri. Şi-i vom ridica un mormînt frumos, căci m-a înveselit mult pe cînd era viu, şi chiar după moarte mi-a fost un prilej de plăcere, auzind povestea tînărului şchiop şi a bărbierului, cu cei şase fraţi ai lui, şi încă trei poveşti pe deasupra !

La aceste cuvinte, regele a poruncit şambelanilor să plece cu croitorul în căutarea bărbierului. Şi, un ceas mai tîrziu, croitorul şi şambelanii l-au scos pe bărbier din odaia întunecoasă şi l-au adus la palat, dinaintea regelui.

Regele l-a cercetat pe bărbier şi a găsit că era un bătrîn şeic de cel puţin nouăzeci de ani, cu faţa tare zbîrcită, cu barba şi sprîncenele tare albe, cu urechile clăpăuge şi găurite, cu nasul de-o lungime uimitoare şi cu o ţinută trufaşă şi dispreţuitoare. Cînd l-a văzut, regele Chinei a izbucnit în hohote de rîs şi i-a spus :

— Tătucule, am aflat că ştii să povesteşti isprăvi minunate şi pline de ciudăţenii. Aş vrea să ascult şi eu din ceea ce ştii tu.

Bărbierul i-a răspuns :

— O, rege al vremilor, nu te-au înşelat cînd ţi-au vorbit despre însuşirile mele ! Dar, înainte de toate, aş vrea să ştiu ce este cu toţi cei strînşi aici, cu acest misit creştin, cu acest iudeu, cu acest musulman şi

cu acel cocoşat mort, de acolo. Ce înseamnă această întrunire ciudată ?

Regele Chinei a rîs mult şi i-a răspuns :

— De ce mă întrebi despre nişte oameni pe care nu-i cunoşti ?

Bărbierul a spus :

— Întreb numai ca să-i dovedesc regelui meu că nu-s un flecar care se amestecă în treburile altora, că nu mă vîr niciodată în ce nu mă priveşte şi sînt cu totul nevinovat de bîrfelile care se înşiră pe socoteala mea, că adică aş fi un palavragiu neobişnuit şi toate celelalte. Să ştii că sînt vrednic de porecla de Mutul, pe care-o am. Cum spune şi poetul :

De cercetezi, cînd ochii tăi
Văd omul ce poreclă are,
Să ştii că înţelesul ei
Îndată limpede-ţi apare...

Regele grăi :

— Tare îmi place acest bărbier. Vreau să audă şi el povestea cocoşatului, apoi pe a creştinului, pe a iudeului, pe a furnizorului şi pe a croitorului !

Şi regele i-a povestit bărbierului toate aceste întîmplări, fără să lase nimic la o parte.

Cînd a auzit aceste povestiri şi pricina morţii cocoşatului, bărbierul a dat foarte grav din cap şi a spus :

— Pe Allah ! Iată ceva uimitor şi care mă mişcă tare mult ! Ei, voi de colo daţi la o parte pînza care-l acopere pe cocoşatul mort, să-l văd şi eu !

Şi îndată bărbierul s-a apropiat, s-a aşezat jos, a luat capul cocoşatului pe genunchi şi i-a privit cu băgare de seamă chipul. Deodată a izbucnit în nişte hohote de rîs, că s-a răsturnat pe spate. Şi a spus :

— Într-adevăr, fiecare moarte îşi are pricina ei ! Dar pricina morţii acestui cocoşat este cea mai uimi-

toare dintre cele mai uimitoare! E vrednică să fie înscrisă cu litere de aur în analele domniei, ca învățătură pentru vremea viitoare!

Regele, auzind vorbele bărbierului, s-a arătat cît se poate de uimit și i-a spus:

— O, bărbierule, Mutule, lămurește-ne înțelesul vorbelor tale!

Iar acela a răspuns:

— O, rege, pe îndurarea și binefacerile tale, să știi că acest cocoșat încă nu și-a dat sufletul! Și ai s-o vezi îndată!

Bărbierul a scos de la brîu o sticluță cu o alifie, cu care a uns gîtul cocoșatului, apoi i l-a învelit cu o fîșie de lînă și a așteptat să se umezească. Pe urmă a mai scos de la brîu niște clești de fier lungi, le-a vîrît în gîtlejul cocoșatului, le-a răsucit încoace și încolo și le-a scos îndată cu o bucată de pește care avea un spin în vîrf — pricina înăbușirii cocoșatului! Chiar din acel moment cocoșatul a început să strănute cu putere, a deschis ochii, și, venindu-și cu totul în simțire, și-a mîngîiat fața cu mîinile și a sărit în picioare strigînd:

— Allah, Allah! Mahomed este trimisul lui Allah! Cu el să fie rugăciunea și mîntuirea lui Allah!

Văzînd asta, cei de față s-au mirat nespus și și-au arătat admirația pentru bărbier. După aceea, regele și toți ceilalți au izbucnit în hohote de rîs, uitîndu-se la mutra cocoșatului. Și regele a grăit:

— Pe Allah, ce întîmplare minunată! În viața mea n-am pomenit ceva mai ciudat și mai neobișnuit! Apoi a adăugat: O, voi, toți musulmanii aflați de față, ați mai văzut oare vreun om care să moară și apoi să învie? Și dacă, prin bunăvoința lui Allah, n-am fi avut aici pe bărbier, pe șeicul El-Samet, asta ar fi fost cea din urmă zi a cocoșatului. Numai științei

şi vredniciei acestui bărbier minunat şi plin de pricepere îi datorăm scăparea cocoşatului nostru !

Şi toţi cei de faţă au răspuns :

— Da, desigur, o, rege ! Această întîmplare este minunăţia minunăţiilor şi minunea minunilor !

Atunci regele Chinei, vesel, a poruncit să se aştearnă de îndată, în scris, cu slove de aur, povestea cocoşatului şi a bărbierului, ca să se păstreze în analele domniei ; ceea ce s-a făcut chiar pe loc. Apoi a dăruit cîte o haină de onoare fiecărui înpricinat, doftorului iudeu, misitului creştin, furnizorului şi croitorului şi i-a oprit pe toţi patru lîngă persoana sa, în slujba palatului, şi i-a împăcat cu cocoşatul. Şi i-a făcut daruri minunate şi cocoşatului, pe care l-a copleşit cu bogăţii, l-a numit în slujbe înalte şi şi-a făcut din el tovarăş de masă şi de băutură. Bărbierul s-a bucurat de atenţii deosebite. A fost îmbrăcat cu o bogată haină de onoare, a căpătat un astrolabiu de aur, unelte de aur, foarfeci şi brice încrustate cu mărgăritare şi pietre preţioase ; a fost numit bărbier şi coafor al regelui şi al regatului şi a ajuns tovarăşul apropiat al regelui.

Şi au trăit mai departe o viaţă de plăceri şi de belşug, pînă ce le-a pus capăt fericirii răpitoarea a tot ce e bucurie, despărţitoarea a tot ce e prietenie, Moartea.

— Dar, spuse Şeherezada către regele Şahriar, sultan al insulelor Indiei şi ale Chinei, să nu crezi că istoria asta este mai minunată decît aceea pe care vreau să ţi-o spun despre Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis !

Şi sultanul Şahriar a strigat :

— Care Anis Al-Djalis ?

Iar Şeherezada începu.

POVESTEA DULCEI PRIETENE, ANIS AL-DJALIS, ŞI A LUI ALI-NUR

O, mărite rege, a fost odată pe tronul din Bassra un sultan tributar al mai-marelui său, califul Harun Al-Raşid. Se numea Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini. El îi iubea pe cei sărmani şi pe cerşetori, avea milă de supuşii lui nenorociţi şi-şi împărţea averea celor care credeau în profetul Mahomed, fie cu el rugăciunea şi pacea lui Allah ! Şi era vrednic de ceea ce spune poetul despre virtuţile şi vitejiile lui, în oda care începe cu strofa :

Condei ajunse-a-i fi al lăncii fier
Şi inima vrăjmaşă foaie
De scris, ce-o smulge în bătaie...
Cerneală — sîngele celor ce pier !

Avea doi viziri : unul se numea El-Mohin Ben-Saui, iar celălalt El-Fadl Ben-Khakan. Dar trebuie să ştim că El-Fadl Ben-Khakan era omul cel mai mărinimos al vremii, cu o fire tare plăcută, cu purtări încîntătoare, cu însuşiri care-l făceau iubit de toate inimile şi respectat de oamenii înţelepţi şi învăţaţi care veneau să stea de vorbă cu el şi să-i ceară păre-

rea în treburile cele mai grele ; şi toţi locuitorii regatului, pînă la unul, îi doreau viaţă lungă şi belşug, căci făcea numai bine şi se înfrîna de la orice nedreptate sau rău. Cel de-al doilea vizir, numitul Ben-Saui, era cu totul deosebit : îşi ura semenii, îl dezgusta binele, se gîndea numai la rău, aşa că un poet care l-a cunoscut, a putut să spună de el :

Da, l-am văzut şi-ndată m-am strîns, pornind la fugă,
De-apropierea celui ce-i mîrşăviei slugă.
Dar şi pulpana hainei am ridicat-o pîn' să-şi
Alăture făptura-i — chiar murdăria însăşi !
Şi am aflat scăpare dînd calului meu goană,
Ferind cît mai în pripă spurcata lighioană !

Dar pentru fiecare dintre aceşti viziri atît de deosebiţi se potriveşte ceea ce spune alt poet :

Te bucură să fii alături de-un om nobil,
Căci suflet nobil, fiu de nobil, totdeauna,
Vedea-vei că născut e dintr-un tată nobil.

Fereşte însă-atingerea de omul josnic,
Căci suflet josnic, de neam josnic, totdeauna,
Vedea-vei că născut e dintr-un tată josnic.

De altfel, oamenii îl urau şi le era tot atîta scîrbă de vizirul Ben-Saui, pe cîtă dragoste simţeau şi aplecare faţă de Fadledin. De aceea, vizirul Ben-Saui nutrea duşmănie bunului vizir Fadledin şi nu pierdea nici un prilej să-l micşoreze în ochii regelui.

Într-o zi, regele din Bassra, Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini, stătea pe tronul ţării, în sala de judecată, înconjurat de toţi emirii, fruntaşii cetăţii şi mai-marii de la curte. Chiar în acea zi se aflase de sosirea la Bassra, în piaţa robilor, a unei noi cete de robi tineri din toate ţările. Regele se întoarse spre vizirul Fadledin şi-i vorbi :

— Vreau să-mi găseşti o roabă tînără, care să nu aibă seamăn pe lume : desăvîrşită ca frumuseţe, neîntrecută în însuşirile ei şi cu cea mai blîndă fire.

Auzind cuvintele adresate lui Fadledin, vizirul Saui, invidios că regele avea mai multă încredere în potrivnicul său, şi voind să-l descurajeze pe rege, strigă :

— Dar, închipuindu-ne că s-ar putea găsi o astfel de femeie, ar trebui să dai pe ea un preţ de cel puţin zece mii de dinari de aur !

Atunci regele, şi mai aţîţat de greutatea încercării, îl chemă îndată pe vistier şi-i spuse :

— Ia zece mii de dinari de aur şi du-i acasă vizirului meu Fadledin !

Vistierul se grăbi să îndeplinească porunca. În aceeaşi clipă, vizirul Fadledin ieşi din palat ca să ducă la îndeplinire dorinţa regelui.

Vizirul Fadledin plecă îndată în piaţa robilor, dar nu găsi nimic care să se apropie cît de cît de condiţiile hotărîte pentru cumpărare. Atunci îi chemă pe toţi samsarii care se îndeletniceau în piaţă cu cumpărarea şi vînzarea robilor albi şi negri şi le dădu în grijă să facă toate cercetările pentru a afla o roabă tînără, aşa cum o voia regele, şi le spuse :

— De cîte ori o roabă ajunge în piaţă la preţul de cel puţin o mie de dinari de aur, să mă înştiinţaţi numaidecît, ca să văd dacă este potrivită !

Şi, într-adevăr, de atunci nu trecea zi fără ca doi sau trei misiţi să nu vină şi să nu propună vizirului o roabă tînără, şi de fiecare dată şi roaba, şi samsarul se înapoiau fără să se încheie tîrgul. Văzu, astfel, timp de o lună, mai mult de o mie de fete, unele mai frumoase decît altele şi în stare să înviorezc o mie de babalîci neputincioşi. Dar nu se putea hotărî pentru nici una din ele.

Iată însă că într-o zi, tocmai cînd se pregătea să încalece şi să se ducă la rege, ca să-l roage să mai aştepte cîtva timp pînă îndeplineşte însărcinarea ce i-o, dase, vizirul Fadledin văzu apropiindu-se cu grabă un misit, pe care-l cunoştea şi care, ţinîndu-i scara şeii, îl salută cu respect şi rosti aceste versuri în cinstea lui :

Ridici temeinic casa durată de străbuni
Şi faci să se înalţe mereu faima domniei...
Măreţ vizir, victorii făr' de răgaz aduni !

Prin binefaceri, daruri, la cei spre-al morţii somn
Tu viaţă dai, şi celor ce pradă sînt urgiei...
Iar faptele-ţi primite-s de-Allah a-toate-domn !

După aceste versuri, misitul îi spuse vizirului :

— O, nobile Ben-Khakan, gloriosule Fadledin, te vestesc că roaba a cărei descriere ai avut bunătatea să mi-o faci este de faţă şi poţi hotărî în privinţa ei !

Atunci vizirul îi porunci misitului :

— Adu-mi-o repede la palat, ca s-o văd !

Şi vizirul intră în palat, în aşteptarea roabei. O oră după aceea, misitul se întoarse ţinînd de mînă roaba. Ca s-o descriu, aş spune numai că era o fetişcană zveltă şi înaltă, cu sînii drepţi şi biruitori, cu pleoapele brune, cu ochii ca noaptea, cu obrajii plini şi netezi, cu bărbia mică şi surîzătoare şi avînd o umbră de gropiţă, cu şoldurile tari şi bogate, cu mijlocul ca al unei albine, dar cu crupa grea şi minunată. Ea intră, înveşmîntată în stofe rare şi alese. Dar uitam să-ţi spun, o, rege, că gura ei era o floare, buzele mai roşii ca nuca tămîioasă cînd e proaspătă, iar trupul întreg mai delicat şi mai mlădios decît creanga tînără de salcie. Glasul ei era mai melodios decît susurul adierii şi mai plăcut decît boarea care trece în-

miresmată printre florile grădinii. Era întru totul vrednică de stihurile unui poet care-a descris-o :

I-i pielea ca mătasca şi mult mai dulce încă,
Şi vorba-i curge — apă cu lin ocol — curată
Ca lacrima, şi-mparte în jur odihnă-adîncă...

Şi ochii ei ! Cînd spuse Allah : „Să fiţi !" Pe dată
Au fost, ca o minune pe chipul de femeie.
Dar cînd cu ei priveşte, atîta te îmbată

Şi tulbur dă, cum vinul n-ajunge-n veci să deie,
Ah, s-o iubeşti, în noapte visînd cu ochii strajă !
Mi-i trupul foc năprasnic şi mintea o scînteie !

Inele de păr negru prind gîndu-mi ca o mreajă,
Şi fruntea ei îmi pare o lucie-auroră,
Ce raze-n jur răsfiră dînd lumii chip de vrajă...

Luceafăr de lumină-i, vestind a zilei oră...

De aceea, îndată ce se împlini ca o floare, o numiră Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă.

Vizirul, văzînd-o, fu cu totul uluit şi-l întrebă pe misit :

— Care-i preţul acestei roabe ?

El răspunse :

— Mie, stăpînul ei îmi cere zece mii de dinari, şi m-am învoit la acest preţ cu el, socotindu-l potrivit, şi stăpînul mi-a jurat că e în pierdere, avînd în vedere multe lucruri pe care mi le-a înşirat şi pe care aş vrea să le auzi chiar din gura lui, o, vizire !

Vizirul îi răspunse :

— Ei bine, adu-mi-l repede pe stăpînul ei !

De îndată misitul zbură în căutarea stăpînului şi se întoarse cu el în faţa vizirului. Acesta văzu că stăpî-

nul minunatei fete era un persan tare în vîrstă, care ajunsese numai piele şi oase. Aşa cum spune poetul :

Adusu-mi-au ursita şi timpul cărunteţe
Şi-mi tremură, ah, capul, şi trupul mi se frînge...
Şi asprei vremi potrivnici nu-i chip să se sumeţe...

Ce drept eram altdată ! În mers, priveam la soare !
Căzut din înălţime, simt ţărna cum mă strînge,
Mi-e parte numai boala, iubita — nemişcare...

El îi ură pace vizirului, iar acesta-i spuse :

— Aşadar ne-am înţeles, te învoieşti să mi-o vinzi pe această roabă cu zece mii de dinari de aur ? De altfel, ea nu e pentru mine, ci hărăzită regelui !

Bătrînul răspunse :

— Dacă e hărăzită regelui, cred că ar fi mai bine să i-o dăruiesc, fără să iau vreun ban pe ea. Dar, o, vizire mărinimos, fiindcă mă întrebi, e de datoria mea să-ţi răspund. Şi îţi voi spune că aceşti zece mii de dinari de aur mă despăgubesc doar de preţul puilor cu care am hrănit-o de cînd era mică, de hainele de preţ cu care am îmbrăcat-o mereu şi de cheltuielile pe care le-am făcut pentru instruirea ei. Căci i-am adus mulţi dascăli, fără să ţin socoteală ; şi ea a învăţat scrierea frumoasă, regulile limbii arabe şi ale limbii persane, gramatica şi sintaxa, comentariile cărţii sfinte, regulile dreptului divin şi originile lor, jurisprudenţa, morala şi filozofia, geometria, medicina, cadastrul, dar scînteiază îndeosebi în arta versurilor, în cîntarea din instrumentele cele mai deosebite, în cîntecul din gură şi în dans ; în sfîrşit, a citit toate cărţile poeţilor şi ale istoricilor. Şi toate acestea au făcut-o să aibă un caracter şi o bună purtare încă mai de admirat : de aceea i-am dat numele de Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă.

Vizirul grăi :

— Desigur că ai dreptate. Dar nu pot da pe ea mai mult de zece mii de dinari de aur. De altfel, am să-i cîntăresc şi-ţi dau înscrisul imediat.

Într-adevăr, vizirul Fadledin cîntări zece mii de dinari de aur în faţa bătrînului persan şi acesta-i luă. Dar înainte de-a pleca, bătrînul înaintă şi-i spuse vizirului :

— Cer îngăduinţă stăpînului nostru, vizirul, să-i dau un sfat !

Fadledin răspunse :

— Da. Vorbeşte !

Bătrînul rosti aceste cuvinte :

— Îl sfătuiesc pe stăpînul nostru, vizirul, să n-o ducă pe Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă, de îndată la regele nostru Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini, deoarece ea abia astăzi a sosit din călătorie şi oboseala, schimbarea de climă şi de apă au istovit-o întrucîtva. Ar fi mai bine, şi pentru tine şi pentru ea, s-o ţii în palatul tău încă vreo zece zile. Astfel se va odihni şi va spori în frumuseţe, va face o baie la hammam şi-şi va schimba veşmintele. Numai atunci s-o înfăţişezi sultanului, şi asta îţi va aduce mai multă cinste şi preţuire în ochii lui !

Vizirul, găsind că bătrînul îi dăduse un sfat bun, îl ascultă. Şi o duse pe Anis Al-Djalis în palatul lui, unde-i pregăti o odaie anume în care să se odihnească.

Dar vizirul Fadledin Ben-Khakan avea un fecior de o frumuseţe uimitoare, ca luna cînd răsare. Faţa lui era de-o albeaţă minunată, obrajii rumeni, semănaţi cu un puf proaspăt şi mătăsos, iar pe unul dintre ei avea o aluniţă ca o picătură de chihlimbar cenuşiu.

Tînărul, care se numea Ali-Nur, încă nu ştia nimic de cumpărarea fetei. De altfel, vizirul îi pusese în

vedere Dulcei Prietene, înainte de orice, să nu uite sfaturile pe care i le dase. Şi într-adevăr, îi spusese :

— Să ştii, copilă dragă, că te-am cumpărat pentru stăpînul nostru, regele Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini, ca să-i fii prima favorită. De aceea, trebuie să te păzeşti bine, să te fereşti cu grijă de toate prilejurile care ar putea să-ţi aducă defăimare ţie şi să mă facă de rîs pe mine. Trebuie să-ţi spun că am un fecior niţel cam ştrengar, dar tare frumos! Nu e fată din mahala care să nu i se fi dat lui de bunăvoie şi el să nu-i fi cules floarea. Aşadar, ia bine seama, fereşte-te să-l întîlneşti, să-i auzi măcar glasul, să-ţi arăţi chipul descoperit : atunci ai fi neîndoielnic pierdută !

Şi Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă, îi răspunse vizirului :

— Aud şi mă supun !

Vizirul, sigur în privinţa ei, o părăsi şi se duse la treburile lui.

Dar, prin voinţa scrisă a lui Allah, lucrurile luară altă cale decît cea dorită de bunul vizir. Cîteva zile mai tîrziu, tînăra fată se duse la hammamul aflat chiar în palatul vizirului, unde micile roabe îşi puseră toată iscusinţa ca să-i facă cea mai bună baie care se putea închipui. După ce-i spălară trupul şi părul, o masară şi o frecară, îi scoaseră perii, cu alifie de zahăr ars, îi turnară în păr o apă înmiresmată cu mosc, îi dădură cu roşu unghiile degetelor de la mîini şi de la picioare, îi alungiră cu creionul negru genele şi sprîncenele, îi arseră în cupe tămîie şi chihlimbar cenuşiu, parfumîndu-i, astfel, uşor, toată pielea. Îi înveliră apoi trupul cu un cearşaf, care mirosea a flori de portocal şi de trandafir, îi adunară părul într-o plasă întinsă, caldă, şi o călăuziră afară din hammam, în cămările hărăzite ei, unde femeia vizirului, mama frumosului Ali-Nur, o aştepta ca să-i spună urările

obişnuite la ieşirea din baie. Văzînd-o pe soţia vizirului, Dulcea Prietenă înaintă şi-i sărută mîna. Şi soţia vizirului, sărutînd-o pe amîndoi obrajii, îi spuse :

— Copila mea, să te simţi bine şi să te bucuri de toate plăcerile după această baie ! Ce frumoasă eşti acum, ce strălucitoare şi parfumată ! Tu ne luminezi casa, care, de cînd ai venit, nu mai are nevoie de făclii !

Tînăra, tare mişcată, duse mîna la inimă, apoi la buze şi la frunte şi, înclinînd capul, răspunse :

— Cît îţi mulţămesc, stăpîna mea şi mamă ! Să-ţi hărăzească Allah toate darurile, toate bucuriile, şi aici pe pămînt, şi în rai ! Într-adevăr, baia a fost minunată, şi-mi pare rău de un singur lucru : că nu am fost acolo împreună cu tine !

Mama lui Ali-Nur porunci să i se aducă fetei şerbeturi şi prăjituri, îi ură sănătate şi poftă bună şi se gîndi să meargă şi ea să facă o baie la hammam.

Dar înainte de a se duce la hammam, soţia vizirului, nevoind s-o lase singură pe Anis Al-Djalis, din teamă şi din prevedere, porunci să rămînă cu ea două roabe micuţe, ca să păzească uşa încăperii. Şi le spuse :

— Sub nici un motiv să nu lăsaţi pe nimeni să intre aici, la Dulcea Prietenă, care-i goală şi poate răci !

Iar cele două roabe micuţe îi răspunseră cu respect :

— Auzim şi ne supunem !

Atunci mama lui Ali-Nur, înconjurată de femeile aflate în slujba ei, se duse la hammam, după ce-o mai îmbrăţişă o dată pe tînăra care-i ură baie cît mai plăcută.

Dar, între timp, tînărul Ali-Nur intră în casă, o căută pe mamă-sa, ca să-i sărute mîna, cum făcea în fiecare zi, şi nu o găsi. Trecu atunci din odaie în odaie, pînă ajunse la uşa încăperilor hotărîte pentru

Dulcea Prietenă. Le văzu pe cele două roabe micuțe care păzeau ușa și care-i surîseră, atît era de frumos, și-l iubeau în taină. Uimit să vadă ușa păzită, le întrebă :

— Mama este aici ?

Ele, încercînd să-l împingă îndărăt cu mînuțele lor, îi răspunseră :

— Nu e aici ! E la hammam, la hammam ! Nu e aici ! E la hammam, la hammam ! E la hammam, o, stăpîne Ali-Nur !

El le întrebă iar :

— Atunci ce faceți aici, mielușelelor ? Dați-vă la o parte, ca să intru și să mă odihnesc !

Ele răspunseră :

— Nu intra, Ali-Nur, nu intra ! Înăuntru e numai stăpîna noastră, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis !

Ali-Nur strigă :

— Care Anis Al-Djalis ?

Micuțele roabe grăiră :

— Frumoasa Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, pe care tatăl tău, stăpînul nostru, vizirul Fadledin, a cumpărat-o cu zece mii de dinari pentru sultanul El-Zeini ! A venit de la hammam, e goală și are pe ea numai cearșaful de baie. Nu intra ! Nu intra, Ali-Nur, căci ar răci, iar stăpîna ne-ar bate ! Nu intra, o, Ali-Nur !

În acest timp, tînăra, auzindu-le dinlăuntrul apartamentului, gîndea în sine : „Pe Allah ! Cum o fi arătînd acest Ali-Nur, ale cărui isprăvi mi le-a povestit tatăl lui ? Cum o fi arătînd acest tînăr, care n-a lăsat în tot cartierul nici o fată neatinsă, nici o femeie neîmpresurată ? Pe viața mea, aș vrea să-l văd !"

Și, nemaistăpînindu-se, se ridică în picioare, și, cu pielea mirosind încă a miresme din hammam, proaspătă și cu porii deschiși spre viață, înaintă spre ușă, o întredeschise ușor și privi. Și îl văzu. Era acest Ali-

Nur ca luna cînd e plină. Şi numai după această privire dintîi, Dulcea Prietenă se simţi zguduită de emoţie şi toată carnea ei se înfioră. Dar şi Ali-Nur avusese timp să arunce prin uşa întredeschisă o repede privire, care-i dezvălui toată frumuseţea tinerei fete.

Atunci Ali-Nur, aprins de dorinţă, strigă atît de tare la cele două roabe şi le scutură atît de puternic, încît ele se smulseră plîngînd din mîinile lui; se opriră abia în a doua odaie, care avea uşa deschisă, şi priviră de departe spre uşa încăperii, pe care Ali-Nur, după ce intră la tînără, nici nu se îngriji s-o închidă după el. Şi astfel roabele văzură tot ce se petrecu acolo.

Într-adevăr, Ali-Nur intră, înaintă spre tînăra care se aruncase înspăimîntată pe divan şi, tremurînd, cu ochii mari deschişi, aştepta în toată via ei goliciune. Ali-Nur duse mîna la inimă, se înclină în faţa Dulcei Prietene şi-i grăi cu vorbe calde :

— Dulce Prietenă, Anis Al-Djalis, pe tine te-a cumpărat tatăl meu cu zece mii de dinari de aur! Dar te-au aşezat pe celălalt taler ca să-ţi cunoască valoarea? O, Dulce Prietenă, eşti mai frumoasă decît aurul topit, şi părul tău cade mai bogat decît coama leoaicei din deşert, iar gîtul tău gol este mai dulce şi mai proaspăt decît spuma rîului!

Ea îi răspunse :

— Ali-Nur, tu apari în ochii mei speriaţi mai grozav decît leul deşertului ; cărnii mele, care te doreşte, îi pari mai puternic decît leopardul, şi buzelor mele, care pălesc, mai ucigător decît asprul paloş! Ali-Nur, tu eşti sultanul meu! A ta voi fi! Apropie-te!

Şi Ali-Nur, îmbătat de aceste cuvinte, înaintă şi se aruncă pe divan, lîngă Dulcea Prietenă. Şi perechea se înlănţui. Şi cele două roabe micuţe, de lîngă uşă,

rămaseră uimite. Căci ele vedeau ceva ciudat, ce nu înțelegeau.

Cuprinse de groază, cele două roabe o luară la fugă, strigînd, şi alergară să se adăpostească în hammam, lîngă mama lui Ali-Nur, care tocmai ieşea din baie. Şi ea le întrebă pe cele două roabe :

— Da ce strigaţi aşa, de ce plîngeţi şi alergaţi, micuţelor ?

Ele răspunseră :

— O, stăpîna noastră ! O, stăpîna noastră !

Ea adăugă :

— Nenorocire ! Dar ce este, păcătoaselor ?

Plîngînd şi mai tare, micuţele povestiră :

— O, stăpînă, tînărul nostru stăpîn Ali-Nur ne-a lovit şi ne-a alungat ! Apoi a pătruns la stăpîna noastră, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi-a acoperit-o cu sărutări, dar şi ea pe el ! Şi nu ştim ce i-a mai făcut, căci ea suspina tare. Şi asta ne-a îngrozit !

Auzind aşa, femeia vizirului, cu toate că era încălţată numai cu galenţii de lemn pentru baie, şi cu toată vîrsta ei, o luă la fugă, urmată de toate femeile, şi intră în încăperile tinerei, tocmai cînd Ali-Nur se bucurase îndeajuns de floarea ei, şi, auzind strigătele micuţelor roabe, o luă repede din loc.

Atunci, soţia vizirului, galbenă la faţă, înaintă spre Dulcea Prietenă şi o întrebă :

— Dar ce s-a întîmplat ?

Ea îi răspunse cu vorbele pe care ştrengarul de Ali-Nur o învăţase să le spună mamei sale, dacă avea s-o întrebe :

— O, stăpînă, pe cînd mă odihneam după baie, culcată aici, pe divan, a intrat un tînăr pe care nu l-am mai văzut niciodată. Şi era tare frumos, stăpînă, şi îţi semăna leit la sprîncene şi la ochi ! Şi m-a întrebat : „Tu eşti Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, cumpărată de tatăl meu cu zece mii de dinari ?" I-am

răspuns : „Da, eu sînt aceea pe care vizirul a cumpărat-o cu zece mii de dinari ! Dar îi sînt hărăzită sultanului Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini !“ Atunci el îmi spuse rîzînd : „Ba nu, Anis Al-Djalis, poate că tata o fi avut mai înainte acest gînd ; şi l-a schimbat însă şi mi te-a dăruit mie în întregime !“ Şi cum eu, stăpînă, nu sînt decît o roabă supusă încă din copilărie, l-am ascultat ! De altfel, cred că bine am făcut ! Ah, vreau să fiu mai degrabă roaba fiului tău, Ali-Nur, o, stăpînă, decît soţia legiuită a califului însuşi, care domneşte în Bagdad !

Dar mama lui Ali-Nur strigă :

— Ah, copilă, ce nenorocire pe capul nostru al tuturor ! Ali-Nur, fiul meu, e un mare ticălos, te-a înşelat ! Dar, spune-mi, ţi-a făcut ceva ?

Tînăra răspunse :

— M-am lăsat în voia lui şi el m-a înlănţuit de trei ori.

La aceste cuvinte, mama lui Ali-Nur strigă iar :

— Ah, copilă, acest ştrengar te-a stricat !

Şi începu să plîngă şi să-şi lovească faţa cu mîinile, şi roabele de asemenea începură să plîngă şi să urle :

— Oh, ce nenorocire ! Oh, ce nenorocire !

De fapt, ceea ce le îngrozea pe mama lui Ali-Nur şi pe femeile din slujba ei, era teama de tatăl lui Ali-Nur. Vizirul, deşi bun de felul lui şi mărinimos, n-ar fi putut trece cu vederea o asemenea nebunie tinerească, mai cu seamă că era în cauză chiar regele, şi, prin aceasta, însăşi onoarea şi situaţia sa. În mînia lui, vizirul ar fi putut chiar să-l ucidă cu mîna sa pe Ali-Nur, tînărul pe care acele femei îl şi plîngeau ca pe un om pierdut pentru sentimentele şi dragostea lor.

De altfel, între timp, vizirul Fadledin Ben-Khakan intră şi le văzu plînse şi nemîngîiate. Şi întrebă :

Dar ce s-a întîmplat ?

Mama lui Ali-Nur îşi şterse ochii, îşi suflă nasul şi grăi :

— O, tată al lui Ali-Nur, jură-mi mai întîi pe viaţa Profetului nostru — rugăciunea şi pacea lui Allah cu el ! — că te vei arăta iertător faţă de cele ce-ţi voi spune. Altfel, mai bine mor, decît să vorbesc !

Vizirul jură, şi soţia îi povesti aşa-zisa înşelăciune a lui Ali-Nur şi nenorocirea de nelecuit întîmplată fetei.

Tatăl şi mama cunoscuseră şi alte boacăne ale lui Ali-Nur, dar aflînd-o pe aceasta din urmă, vizirul Fadledin fu doborît, îşi sfîşie hainele, îşi dădu cu pumnii în cap, îşi muşcă mîinile, îşi zmulse barba şi azvîrli cît colo turbanul. Soţia sa încerca să-l mîngîie, spunîndu-i :

— Nu te mai supăra aşa ! Cît despre cei zece mii de dinari, ţi-i dau eu pe toţi, din banii mei sau vînzînd cîteva din pietrele mele preţioase !

Dar vizirul strigă :

— Femeie, ce spui tu ? Îţi închipui că plîng pentru pierderea unor bani cu care n-am ce face ? Nu pricepi că numai onoarea pătată şi pierderea vieţii mă supără ?

Soţia adăugă :

— Dar, în sfîrşit, nu e nimic pierdut, pentru că regele habar n-are de Dulcea Prietenă şi, cu atît mai mult, de faptul că i s-a răpit fecioria. Cu cei zece mii de dinari pe care ţi-i dau, ai să cumperi o foarte frumoasă roabă pentru rege ; iar noi o vom păstra pe Dulcea Prietenă pentru Ali-Nur, pe care îl iubeşte. De altfel ea ştie ce comoară am găsit noi în ea : căci este, într-adevăr, desăvîrşită în toate privinţele.

Vizirul însă adăugă :

— Dar, o, mamă a lui Ali-Nur, îl uiţi pe duşmanul din spatele nostru, al doilea vizir, care se nu-

meşte El-Mohin Ben-Saui şi care va sfîrşi prin a afla totul într-o zi. În acea zi, Saui va veni în faţa sultanului şi-i va spune...

Dar în acel moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, tăcu.

Dar cînd se lăsă a treizeci şi treia noapte

Ea povesti :

O, mărite rege, vizirul Fadledin îi spuse femeii sale :

— În acea zi duşmanul meu Saui va veni în faţa sultanului şi-i va vorbi astfel : „O, rege, vizirul pe care-l lauzi în fiecare zi, şi de a cărui credinţă te socoţi sigur, a luat de la tine zece mii de dinari ca să-ţi cumpere o roabă. Şi a cumpărat o roabă fără seamăn pe lume. Şi, cum a găsit-o minunată, i-a spus fiului său Ali-Nur, băiatului desfrăbălat : «Ia-o, fiule ! E mai bine să te bucuri tu de ea, decît acest bătrîn sultan, care are atîtea fete şi de a căror feciorie nu-i în stare să se bucure !» Şi acest Ali-Nur, care şi-a făcut o obişnuinţă din a strica fetele, îşi petrece plăcut timpul cu ea în feluite jocuri, în palatul tatălui său, în mijlocul femeilor, ale căror încăperi nu le părăseşte niciodată, leneşul, stricatul, siluitorul !" Aceste cuvinte ale duşmanului meu Saui, urmă vizirul Fadledin, sultanul, care mă ţine în mare cinste, nu va voi să le creadă şi-i va striga : „Minţi, o, Mohin Ben-Saui". Iar Saui îi va spune : „Dă-mi voie să intru cu ostaşii în casa lui Fadledin şi am să-ţi aduc îndată roaba, şi totul se va adeveri chiar ochilor

tăi !" Şi sultanul, care-i om nestatornic, îi va da voie, iar Saui va năvăli aici cu ostaşii, o va lua pe Dulcea Prietenă din mijlocul nostru şi o va duce în faţa sultanului. Şi sultanul o va cerceta pe tînără, care nu va putea decît să mărturisească totul. Atunci duşmanul Saui va triumfa şi va spune : „O, stăpîne, vezi ce sfetnic bun îţi sînt eu ! Dar ce să-i faci ! E scris să nu mă bucur de mare trecere în faţa ochilor tăi, pe cînd trădătorul Fadledin va fi totdeauna bine văzut !" Sultanul îşi va schimba sentimentele faţă de mine şi mă va pedepsi cu străşnicie. Şi voi fi bătaia de joc a tuturor celor ce acum mă iubesc ! Şi-mi voi pierde şi viaţa, şi casa !

La aceste cuvinte, mama lui Ali-Nur îi grăi soţului :

— Ascultă la mine, nu spune nimănui nimic despre această întîmplare şi nimeni nu va şti nimic. Încredinţează-ţi soarta voinţei lui Allah ! Şi nu se va întîmpla decît ceea ce trebuie să se întîmple.

Auzind aceste vorbe, vizirul se linişti şi nu se mai gîndi la urmările viitoare. Dar rămase plin de mînie împotriva feciorului său Ali-Nur.

La strigătele celor două micuţe roabe, tînărul Ali-Nur ieşise în grabă din odaia tinerei. Rămase toată ziua pe afară, dînd tîrcoale încoace şi încolo, şi nu intră în palat decît o dată cu noaptea, cînd se strecură la mama sa, în încăperile femeilor, ca să se ferească de mînia vizirului. Mama sa, cu toate cele întîmplate, îl îmbrăţişă şi-l iertă, dar îl ascunse cu grijă, ajutată întrucîtva şi de femeile care, în taină, erau geloase că Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îl ţinuse în braţele ei pe acest cerb fără de seamăn. De altfel, toate hotărîseră să-i spună să se păzească de mînia vizirului. Şi aşa, Ali-Nur fu silit să-şi petreacă vreme de o lună nopţile în încăperile mamei sale, unde se strecura

fără zgomot, și unde, în înțelegere cu mama sa, o primea într-ascuns și pe Dulcea Prietenă.

În sfîrșit, într-o zi, mama lui Ali-Nur, văzînd că vizirul era mai puțin îngîndurat decît de obicei, îi spuse:

— Pînă cînd această mînie neclintită împotriva fiului nostru? O, stăpîne, ne-am pierdut, e drept, roaba, dar vrei să ne pierdem și feciorul? Simt că, dacă lucrurile vor urma tot așa, fiul nostru va fugi pentru totdeauna din casa părinților lui, și noi vom fi aceia care vom plînge după singurul nostru fiu, rodul măruntaielor noastre!

Vizirul, mișcat, întrebă:

— Dar cum să facem?

Ea îi spuse:

— Rămîi cu noi în seara asta și, cînd va veni Ali-Nur, vă voi împăca. Tu te vei preface mai întîi că vrei să-l pedepsești, chiar să-l omori, dar vei sfîrși prin a i-o da în căsătorie pe Anis Al-Djalis. Căci tînăra, după cîte am băgat de seamă, este minunată în toate. Îl iubește pe Ali-Nur, și știu că și el o iubește. De altfel, așa cum ți-am mai spus, am să-ți dau eu bani ca să plătești prețul cerut pentru tînăra fată.

Vizirul urmă sfatul femeii lui și, de cum intră Ali-Nur în încăperile mamei, se aruncă asupra lui, îl răsturnă, îi puse genunchiul pe piept și ridică asupra lui cuțitul, chipurile ca să-l ucidă. Atunci mama se repezi între cuțit și fiu, țipînd:

— Ce vrei să faci?

Vizirul strigă:

— Am să-l ucid!

— Dar băiatul se căiește!

Ali-Nur îl întrebă pe vizir:

— O, tată, ai tu inimă să mă jertfești?

Atunci vizirului i se umplură ochii de lacrimi și spuse:

— Dar tu, nenorocitule, cum de ai avut îndrăzneala să răpeşti bunul meu şi poate chiar viaţa ?
Ali-Nur îi răspunse :
— Ascultă, tată, ce spune poetul :

Socoate-o clipă c-am făcut
Doar rău şi că sînt vinovat
De tot ce-i fărdelege, dar
Aminte ia ce-i de aflat :

Cei dintre oameni mai aleşi,
Pe buza lor iertare au,
Trec cu vederea toate, tot,
Şi orişicînd o spun pe şleau.

Se cade să te porţi astfel,
Cînd ai în mînă pe vrăjamş,
Ori din adîncuri de abis
Se roagă ca un biet culpaş ?

La poale, colo, zace el,
Iar muntele se-nalţă-n nori —
Pe culme stai tu şi-l priveşti,
Semeţ, cu ochi stăpînitori...

Auzind aceste versuri, vizirul îşi ridică genunchii de pe pieptul fiului său şi, mila cuprinzîndu-i inima, îl iertă. Ali-Nur se ridică, sărută mîinile tatălui şi ale mamei sale şi rămase cu ochii plecaţi. Iar tatăl îi vorbi astfel :

— O, fiule, de ce nu mi-ai spus că o iubeşti într-adevăr pe Anis Al-Djalis şi că nu era numai o toană trecătoare, ca de obicei ? Dacă aş fi ştiut că eşti volnic să-ţi faci datoria faţă de Anis Al-Djalis, n-aş fi şovăit să ţi-o dăruiesc.

Ali-Nur răspunse :

— Dar, neîndoielnic, tată, sînt volnic să-mi fac datoria faţă de ea !

Vizirul mai grăi :

— Atunci, copile scump, singurul sfat pe care am să ţi-l dau şi pe care tu să nu-l uiţi niciodată, pentru ca binecuvîntarea mea să fie pururi asupra ta, este să-mi făgăduieşti că nu vei lua altă soţie legiuită decît pe Anis Al-Djalis, că nu-i vei face niciodată rău şi nu vei căuta să scapi de ea vînzînd-o !

Ali-Nur răspunse :

— Îţi jur pe viaţa Profetului şi pe *Coranul* sfînt, că nu voi lua o a doua soţie legiuită cît va trăi Anis Al-Djalis, că nu-i voi face vreun rău şi n-o voi vinde niciodată !

După asta, casa întreagă se înveseli, iar Ali-Nur putu, în deplină libertate, să se bucure împreună cu Anis Al-Djalis. Şi continuară să trăiască în fericire deplină, timp de încă un an.

Cît despre rege, după voia lui Allah, uită de cei zece mii de dinari daţi vizirului Fadledin pentru cumpărarea unei roabe frumoase. Însă răutăciosul vizir Ben-Saui află repede tot adevărul, dar nu îndrăzni să spună un cuvînt, ştiind cît de mult era iubit tatăl lui Ali-Nur de rege şi de întregul popor al Bassrei.

Într-o zi, vizirul Fadledin merse la hammam şi, din grabă, ieşi înainte de a se fi uscat bine. Cum se schimbase vremea, răci, căzu bolnav şi fu silit să stea în pat. Starea lui se înrăutăţi mereu ; nu mai închidea ochii nici ziua, nici noaptea şi slăbi atît de mult, că ajunse o umbră. Atunci, gîndindu-se că nu trebuie să mai amîne îndeplinirea datoriilor de pe urmă, îl chemă pe Ali-Nur, care veni îndată cu ochii plini de lacrimi. Vizirul îi spuse :

— O, fiul meu, orice fericire are un hotar, orice bun, o margine, orice datorie, sorocul ei şi orice cupă,

băutura ei amară. E rîndul meu să beau din cupa morții.

Apoi vizirul rosti aceste versuri :

Te uită moartea, poate, azi, dar mîine te răpune,
Căci toți apucă, negreșit, a pierderii genune.

In ochii celui preaînalt nu e nici deal, nici vale,
Nu-i om mărunt, nu-i om măreț, -nălțimile-s egale.

Nu s-a văzut vreodat' aici profet sau crai, crăie,
Să-nfrunte ale morții legi, să aibă veșnicie...

Apoi vizirul urmă astfel :

— Și acum, fiul meu, nu-mi mai rămîne decît să-ți dau un sfat, acela de a te încrede în puterea lui Allah, de a nu pierde din vedere țelurile din urmă ale omului și mai ales de-a avea mare grijă de copila noastră Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, soția ta !

Ali-Nur răspunse :

— O, bunule tată, ne părăsești ! Dar mai este oare cineva să-ți semene pe pămînt ? Erai cunoscut pentru binefacerile tale, și în sfînta zi de vineri sfinții predicatori îți aminteau numele de pe amvonul moscheelor noastre, binecuvîntîndu-te și urîndu-ți viață lungă !

Fadledin mai spuse :

— O, copilul meu, îl rog pe Allah să mă primească, să nu mă îndepărteze de la el !

Apoi rosti cu glas tare cele două mărturii de credință ale religiei noastre : „Mărturisesc că nu este alt Dumnzeu decît Allah ! Mărturisesc că Mahomed este profetul lui Allah !" Și își dădu suflarea, și fu înscris pentru vecie printre cei aleși și fericiți.

De îndată palatul se umplu de strigăte și de gemete ; și vestea ajunse la sultan ; și tot orașul Bassra

nu întîrzie să afle de moartea vizirului Fadledin Ben-Khakan ; şi toţi locuitorii, pînă şi copiii de şcoală, îl plînseră. Ali-Nur, deşi copleşit de durere, nu cruţă nimic, şi făcu o înmormîntare vrednică de amintirea tatălui său. Şi la această înmormîntare luară parte emirii, vizirii, pînă şi răutăciosul Ben-Saui care, ca şi alţii, fu silit să ducă sicriul, înalţii demnitari, mai-marii regatului şi toţi locuitorii Bassrei, pînă la unul. La ieşirea din casă, marele- şeic, cel care conducea înmormîntarea, rosti, între multe altele, aceste versuri de slăvire a mortului :

În grijă ai să strîngi acum ce-i rămăşiţă muritoare...
Ascultă de porunca mea, ştiind că-n viaţa-i omenească,
El seamă pururea ţinea de sfătuirea-mi slujitoare.

Fă dar să curgă apă şi, spălîndu-i şoldul, să-l păzească
De rău, dar cată să-l stropeşti pe trup cu lacrimi
răspîndite
De Gloria ce stă, plîngînd amar, la cap să-i străjuiască.

Balsamuri mortuare, deci, şi aromate pregătite,
De-o parte dă : îmbălsămat spre-a fi, cum mult prea
vrednic este,
Parfum de binefaceri ia, mirseme ia, care-s ieşite

Din făptuiri în frumuseţi, ce pot să pară de poveste.
Şi rămăşiţa-i ducă-o dar un cor de îngeri ce coboară
Din slăvi şi laudă cinstind a vredniciilor lui veste.

Să curgă plîngeri lase ei, iar tu scuteşte de-o povară
De greu sicriu pe purtători, căci semenii în istovire
Duc greutăţi de tot ce bun făcut-a el pînă să moară :

Din viaţă chiar i-a-mpovărat cu fapte-nscrise-n amin-
tire !

După înmormîntare, Ali-Nur păstră doliu multă vreme şi rămase închis în casă, nevoind să vadă pe nimeni sau să fie văzut, şi această adîncă mîhnire ţinu fără întrerupere. Dar într-o zi, pe cînd stătea aşa, trist, auzind o bătaie în uşă, se duse el însuşi să deschidă şi văzu intrînd un tînăr de vîrsta lui, fiul unuia dintre vecini, prieten şi tovarăş de masă al tatălui său vizirul. Tînărul îi sărută mîna şi-i grăi astfel :

— Stăpîne, orice om trăieşte în urmaşii lui, şi un tînăr ca tine nu poate fi decît fiul strălucit al tatălui său ! Nu trebuie dar să rămîi mereu îndurerat şi nu uita sfintele cuvinte ale domnului celor de altădată şi de azi, profetul nostru Mahomed — rugăciunea şi pacea lui Allah cu el ! — care a spus : „Lecuieşte-ţi sufletul şi nu purta doliu după oameni !"

Ali-Nur nu găsi nimic să răspundă la aceste cuvinte. Şi hotărî să puie capăt durerii, cel puţin în înfăţişările ei văzute. Se duse în sala de adunare şi o împodobi cu toate cele trebuitoare pentru a primi cum se cuvine musafirii. Din acea clipă deschise uşile casei şi începu să-şi primească prietenii, tineri şi bătrîni. Se legă îndeosebi de zece tineri, fii ai negustorilor fruntaşi din Bassra. În tovărăşia lor, Ali-Nur începu să-şi petreacă vremea în desfătări şi în prînzuri fără de sfîrşit ; fiecăruia îi făcea daruri, fiecăruia îi dădea lucruri de preţ ; de cîte ori primea pe cineva, orînduia o serbare în cinstea lui. Şi făcea totul cu risipă mare, cu toate dojenile înţelepte ale soţiei sale.

Într-o zi, vechilul, speriat de felul cum mergeau lucrurile, veni la el şi-i spuse :

— Stăpîne, nu ştii că prea multă risipă aduce vătămare şi că prea multă dărnicie secătuieşte avuţia ? Nu ştii că acela care dăruie fără să ţină socoteala, sfîr-

şeşte prin a sărăci ? Căci adevăr grăieşte poetul în versurile sale :

Păstrez cu grijă banii ! Decît să-i las s-ajungă
Părăduiţi, mai bine-i prefac numa-n lingouri !
Ei paloş sînt, ei scutul... cît timp îi ai în pungă.

Ce nebunie însă să-ndopi cu ei vrăjmaşii !
E ca şi cum aicea-ntre oameni, minte-n nouri,
Poftind nefericirea, de bine ţi-alungi paşii...

Auzind aceste versuri, Ali-Nur îl privi într-un chip deosebit pe vechil şi-i spuse :

— Nici o vorbă de-a ta nu poate avea înrîurire asupra mea. Vreau să-ţi spun un singur lucru, pe care să-l ştii o dată pentru totdeauna : atîta timp cît, făcîndu-mi socotelile, mai am încă ce să mănînc, nu mă sili să-mi bat capul şi să port grija mîncării ! Multă dreptate are poetul cînd spune :

De-aş fi-ntr-o zi adus la neagră sărăcie,
De soartă părăsit, ce-aş face,-ţi spun şi ţie...

Îndată m-aş lipsi de bucurii trecute,
N-aş mai mişca picior, nici braţ, potop să fie...

Auzind versurile rostite de Ali-Nur, vechilul se retrase, salutîndu-şi respectuos stăpînul, şi se duse să-şi vadă de treburile lui.

Din acea zi, însă, Ali-Nur nu mai ştiu să pună frîu dărniciei şi bunătăţii lui, care-l îndemna să dea totul prietenilor şi chiar străinilor. Era de-ajuns ca un musafir să spună : „Ce drăguţ e lucrul ăsta !“ pentru ca Ali-Nur să-i răspundă pe loc : „Dar e al tău !“ Sau cînd altul spunea : „O, scumpe prietene, ce frumoasă proprietate ai acolo !“, Ali-Nur îndată îi răspundea : „Chiar acum am s-o înscriu pe numele tău !“ Şi aducea

condeiul, călimara şi hîrtie, trecea casa ori proprietatea pe numele prietenului, şi pecetluia înscrisul cu sigiliul său. Şi urmă tot aşa, vreme de un an întreg. Dimineaţa dădea un prînz prietenilor, seara le dădea încă unul, totdeauna în sunetul instrumentelor, şi-i aducea pe cei mai buni cîntăreţi şi pe cele mai frumoase dansatoare.

Soţia sa, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, nu mai era ascultată ca înainte, ba chiar, de-o bucată de vreme, Ali-Nur nici nu prea o lua în seamă. Ea nu se plîngea niciodată, ci-şi găsea mîngîierea în poezie şi în cărţile pe care le citea.

Într-o zi, cînd Ali-Nur intră în odăile ei, ea îi spuse :

— O, Ali-Nur, lumină a ochilor mei, ascultă aceste strofe ale poetului :

Cu cît mai mult faci bine, cu-atît îţi pui zorzoane
Vieţii fericite... Dar soarta are toane...

Al nopţii rost ştiut e : un somn adînc, repaos,
De suflet mîntuire-i, că scapi vegheatei goane..

Dar în risipa astor odihnitoare ceasuri,
Tu te arunci orbeşte, rob ţelurilor vane...

Şi nu te mai mira că, în faptul dimineţii,
Nenorocirea cade pe capul tău, sărmane...

Abia Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, rosti aceste versuri, că se auzi bătînd în uşa de afară, şi Ali-Nur ieşi să deschidă ; era vechilul. Ali îl aduse în odaia de lîngă sala de primire, unde, în acel moment, se aflau mai mulţi prieteni care îşi petreceau mai tot timpul cu stăpînul casei. Ali-Nur îi spuse vechilului :

— De ce ai o înfăţişare atît de chinuită ?

Vechilul răspunse :

— O, stăpîne, lucrul de care mă temeam s-a întîmplat !

Ali întrebă :

— Ei, cum asta ?

Vechilul grăi :

— Să știi că rostul meu s-a încheiat, căci nu mai am de vegheat nimic care să fie al tău. Nu mai ai nici acareturi, și nici altceva care să prețuiască un dinar sau mai puțin decît un dinar. Iată, îți aduc caietele de cheltuieli și caietele cu lucrurile tale.

Auzind așa, Ali-Nur lăsă capul în jos și spuse :

— Allah singur e tare, singur e puternic !

Unul dintre prietenii lui Ali-Nur, auzind această convorbire, alergă să ducă celorlalți vestea :

— Ascultați ! Ali-Nur nu mai are nimic !

Chiar în acel moment intră Ali-Nur, care, pentru a întări parcă adevărul vestei, arăta schimbat la față și chinuit.

Văzîndu-l astfel, unul dintre musafiri se apropie de el și-i spuse :

— O, stăpîne, îți cer voie să plec, deoarece nevastă-mea naște în noaptea asta și n-o pot lăsa singură. Trebuie să plec cît mai degrabă.

Ali-Nur îi dădu voie. Se apropie al doilea musafir care-i spuse :

— O, stăpîne, trebuie să mă duc chiar acum la fratele meu, care sărbătorește tăierea împrejur a copilului său !

Ali-Nur îi dădu voie și lui să plece. Apoi fiecare musafir găsi un motiv ca să plece, pînă la cel din urmă, așa că Ali-Nur rămase singur în mijlocul sălii de primire. O chemă atunci pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, și-i spuse :

— O, draga mea, nu știi ce necaz mi-a căzut pe cap !

Şi-i povesti tot ce se întîmplase. Ea îi răspunse :

— O, stăpîne Ali-Nur, de multă vreme ţi-am tot spus să te temi de ceea ce ţi s-a întîmplat astăzi. Dar nu mi-ai dat ascultare ; ba într-o zi, în loc de răspuns mi-ai rostit aceste versuri :

Dacă Norocul, cîrmind într-o zi pe la uşa
Casei, la tine-a intrat, îi şi pune cătuşa...

Bucură-te după plac, fără teamă de nime,
Dar fă să tragă folos şi prieteni mulţime...

Şi cînd te-am auzit rostind aceste versuri, am tăcut şi n-am vrut să-ţi întorc răspunsul.

Ali-Nur îi vorbi astfel :

— Draga mea, Dulce Prietenă, ştii bine că n-am cruţat nimic cînd a fost vorba de prietenii mei şi cu ei mi-am cheltuit averea ! Nu cred că ei au să mă părăsească la nenorocire !

Soţia îi răspunse :

— Pe Allah, jur că nu-ţi vor fi de nici un ajutor !

Ali-Nur adăugă :

— Ei bine, chiar din această clipă mă duc să-i caut unul cîte unul şi să bat la uşa lor ! Şi fiecare îmi va da cîte ceva, îmi voi aduna astfel banii cu care să încep un negoţ şi voi lăsa deoparte pentru totdeauna petrecerile şi jocul !

Într-adevăr porni îndată şi se duse în strada Bassre la prietenii lui, căci toţi locuiau în această cea mai frumoasă stradă. Bătu la prima uşă şi ieşi să deschidă o arăpoaică. Ea îl întrebă :

— Cine eşti ?

Ali-Nur răspunse :

— Spune-i stăpînului tău că Ali-Nur este la uşă, că-i sărută mîinile şi aşteaptă ceva de la dărnicia lui !

Arăpoaica intră să-şi înştiinţeze stăpînul, care-i strigă :

— Întoarce-te repede şi spune-i că nu sînt acasă!

Şi arăpoaica se întoarse şi spuse lui Ali-Nur:

— Stăpînul meu nu-i acasă!

Ali-Nur îşi zise în sine: „Ăsta-i fecior de tîrfă! Se ascunde de mine! Dar ceilalţi nu-s ca el!"

Şi se duse să bată la uşa unui al doilea prieten, care-i răspunse ca şi întîiul. Atunci Ali-Nur rosti aceste versuri:

În faţa casei am ajuns, şi-a gol
Am auzit-o-ndată răsunînd;
Cu toţii se-ascunseseră, pe rînd,
Să nu dau dărniciei lor tîrcol!

Apoi îşi spuse: „Pe Allah! trebuie să trec pe la toţi, în nădejdea că voi găsi măcar unul care să facă ceea ce n-au făcut ceilalţi trădători". Dar nu găsi nici unul care să vrea să-l vadă sau să-i dea o bucată de pâine. Atunci rosti pentru sine aceste versuri:

Cînd bine-ţi merge-n viaţă, eşti ca pomul:
Înconjurat cît e-ncărcat de roade;
Îndat' ce fructul de pe urmă cade,
Cătînd alt pom, se-mprăştie tot omul...

Şi fiii vremii, fără osebire,
Atinşi, păstrează boala cu credinţă;
Şi n-am aflat nici unul în fiinţă
Să fi scăpat cumva de molipisire...

La sfîrşit, se văzu nevoit să-i spună Dulcei Prietene:

— Pe Allah, nici unul n-a vrut să mă vadă!

Ea îi răspunse:

— O, stăpîne, nu ţi-am spus că n-au să te ajute cu nimic? Te sfătuiesc să vinzi una cîte una mobi-

lele și lucrurile de preț pe care le mai avem în casă. Asta ne va da putința să trăim un timp.

Ali făcu așa cum îi spuse Dulcea Prietenă, dar peste puțină vreme, nu-i mai rămase nimic de vîndut. Atunci, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îl luă de mînă pe Ali-Nur, care plîngea, și-i spuse :

— O, stăpîne, de ce plîngi ? Nu sînt tot Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, despre care spui că e cea mai frumoasă dintre femeile arabe ? Du-mă în piața robilor și vinde-mă ! Ai uitat că am fost cumpărată cu zece mii de dinari de aur de către răposatul tău tată ? Nădăjduiesc că Allah te va ajuta, făcînd să fie norocoasă această vînzare, și voi fi vîndută cu un preț mai mare decît prima dată. Cît despre despărțirea noastră, știi bine că dacă Allah a scris c-o să ne revedem într-o zi, ne vom revedea.

Ali-Nur îi răspunse :

— O, Dulce Prietenă, niciodată nu mă voi despărți, nici măcar pentru o oră de tine.

Ea îi răspunse :

— Nici eu, stăpîne al meu ! Dar acum nevoia este legea noastră.

Auzind aceste vorbe, Ali-Nur o luă în brațe pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, și, cu lacrimi în ochi, o sărută pe creștetul capului. Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îi spuse cuvinte atît de dulci, că-l hotărî, arătîndu-i că era singurul mijloc de-a scăpa, el, fiul lui Fadledin Ben-Khakan, de o sărăcie nevrednică de el. Ieși deci cu ea, o duse în piața roabelor și intră în vorbă cu misitul cel mai de seamă :

— Misitule, trebuie să cunoști prețul aceleia pe care o vei striga în piață. Ca să nu te înșeli !

Iar misitul îi răspunse :

— O, stăpîne Ali-Nur, sînt sluga ta și-mi cunosc datoria, precum și respectul pe care trebuie să-l port.

Ali-Nur intră cu Dulcea Prietenă şi cu misitul într-o odaie a hanului, unde ridică iaşmacul de pe faţa ei. Cînd o văzu, misitul strigă :

— Pe Allah, dar roaba asta este Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, pe care am vîndut-o chiar eu răposatului vizir, acum doi ani, cu zece mii de dinari de aur !

Ali-Nur îi răspunse :

— Da, e chiar ea !

Atunci misitul îi vorbi astfel :

— O, stăpîne, fiece făptură îşi are soarta legată de grumaz şi nu se poate feri de ea ! Dar îţi jur că voi pune toată ştiinţa mea ca să vînd roaba la preţul cel mai mare de pe piaţă !

De îndată misitul alergă acolo unde avea obiceiul să-i întîlnească pe negustori şi aşteptă să se adune toţi, căci în acel moment erau risipiţi ca să cumpere roabe din toate ţările, pe care le adunau în acest loc al pieţei, unde puteai găsi turcoaice, grecoaice, circasiene, georgiene, abisiniene şi altele. Cînd misitul văzu că se strînseră toţi negustorii şi că piaţa intreagă e plină de misiţi şi de cumpărători, se urcă pe o piatră şi strigă :

— O, voi, negustorilor, şi voi, oameni bogaţi, să ştiţi că nu tot ce-i rotund e nucă, nu tot ce-i lung e banană, nu tot ce-i roşu e carne, nu tot ce-i alb e grăsime, nu tot ce-i roşcat e vin, nu tot ce-i bun e curmală! O, negustori străluciţi din Bassra şi din Bagdad ! Vă las pe voi să judecaţi şi să preţuiţi un mărgăritar ales şi unic, care, dacă sîntem cinstiţi, preţuieşte mai mult decît toate bogăţiile de pe lume ! Spuneţi voi preţul celei dintîi strigări ! Veniţi să vedeţi cu ochii voştri !

Îi duse pe toţi de le-o arătă pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi ei căzură la învoială să deschidă vînzarea la preţul de patru mii de dinari. Atunci misitul strigă :

— Cu patru mii de dinari mărgăritarul roabelor albe !

De îndată un negustor ridică preţul strigînd :

— Dau patru mii cinci sute !

Dar tocmai în acel moment, vizirul Ben-Saui trecea călare prin piaţa roabelor şi-l văzu pe Ali-Nur în picioare lîngă misit şi pe misit strigînd preţul. Şi se gîndi în sine : „Se vede treaba că zvăpăiatul ăsta de Ali-Nur e pe cale să-şi vîndă pe cel de pe urmă rob, după cea de pe urmă mobilă !" Dar auzind că era vorba de vînzarea unei roabe albe, se gîndi : „Se vede treaba că Ali-Nur îşi vinde roaba, femeia cu pricina, căci nu mai are o para chioară. Oh, dacă ar fi aşa, ce mi s-ar mai răcori inima !" Chemă la sine pe crainicul obştesc, care alergă, recunoscîndu-l pe vizir, şi se ploconi pînă la pămînt înaintea lui. Şi vizirul îi spuse :

— Vreau să cumpăr eu însumi roaba. Adu-o repede s-o văd !

Şi misitul, neputînd să nu asculte porunca vizirului, o aduse pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi-i ridică iaşmacul în faţa vizirului. Cînd văzu chipul fără seamăn, trupul desăvîrşit şi mijlocelul minunat al tinerei, vizirul rămase uluit şi întrebă :

— La ce preţ a ajuns ?

Samsarul îi răspunse :

— Patru mii cinci sute de dinari, la a doua strigare.

— Ei bine, o iau cu acest preţ !

Spunînd aşa, el se uită ţintă la negustori, care nu îndrăzniră să urce preţul, ştiind că răzbunarea vizirului va cădea asupra îndrăzneţului. Apoi vizirul adăugă :

— Ei bine, misitule, ce-ai rămas ca de piatră ? Haide, o iau cu patru mii de dinari, iar pentru osteneala ta îţi dau cinci sute !

Misitul nu ştia ce să răspundă şi, cu capul plecat, se apropie de Ali-Nur, care nu era departe, şi-i şopti :

— O, stăpîne, ce nenorocire pe capul nostru ! Roaba ne scapă din mîini, pe un preţ de batjocură, pe un preţ de nimic ! Aşa cum poţi vedea singur de aici, răutăciosul vizir Ben-Saui, duşmanul răposatului tău tată, trebuie să fi ghicit că-i roaba ta şi nu ne-a lăsat să ajungem la preţul cuvenit. Vrea s-o ia chiar de la a doua strigare. Şi încă, dacă am fi siguri că plăteşte pe loc şi cu bani peşin, tot ne-am mai mîngîia şi i-am mulţămi lui Allah şi pentru puţin ! Dar ştiu că această piază rea de vizir este cel mai rău platnic de pe lume. Îl cunosc de multă vreme şi-i ştiu toate vicleniile şi răutăţile. Iată ce-a ticluit în răutatea lui : îţi va da o scrisoare de credit, ca să primeşti banii de la vreun agent de-ai lui, căruia îi va spune în taină să nu-ţi plătească. De fiecare dată, cînd îi vei cere banii, agentul va răspunde : „Îţi plătesc mîine“, şi acest mîine nu va fi niciodată ! Iar tu, obosit şi plictisit de atîta întîrziere, vei fi silit să cazi la o învoială cu el şi-i vei înmîna scrisoarea vizirului : el o va lua şi o va rupe, şi în acest fel vei pierde preţul roabei !

Auzind aşa, Ali-Nur, în prada unei mînii pe care nu şi-o mai putea stăpîni, îl întrebă pe misit :

— Ce-i de făcut ?

Acesta îi răspunse :

— Îţi dau un sfat prin care vei ajunge la cea mai bună încheiere. Am să mă îndrept spre mijlocul pieţei, împreună cu Dulcea Prietenă ; tu însă te vei repezi după mine şi îmi vei zmulge roaba, căreia îi vei striga: „Nenorocito, unde te duci ? Nu ştii că mi-am împlinit un jurămînt, şi că m-am prefăcut doar că te vînd în piaţa roabelor, ca să te umilesc şi să te pedepsesc pentru reaua ta purtare faţă de mine ?“ Apoi îi vei trage doi-trei pumni şi ţi-o vei lua înapoi ! Toată lu-

mea şi vizirul vor crede că într-adevăr ai adus-o în piaţă numai ca să-ţi împlineşti jurămîntul !

Ali-Nur primi, spunîndu-i :

— Da, e o povaţă bună !

Atunci misitul se întoarse în mijlocul pieţei, luă roaba de mînă şi o aduse dinaintea vizirului El-Mohin Ben-Saui căruia îi spuse :

— Doamne, stăpînul acestei roabe este omul de colo, aflat la cîţiva paşi mai sus de noi. Iată-l că se apropie.

Într-adevăr, Ali-Nur se apropie, o apucă plin de mînie pe Anis Al-Djalis, îi trase un pumn şi-i strigă :

— Nenorocire ţie ! Nu ştii că te-am adus în piaţă numai ca să-mi împlinesc jurămîntul ? Întoarce-te repede acasă şi fereşte-te să mai fii vreodată neascultătoare. Să nu-ţi închipui că am nevoie de banii din vînzarea ta ! De altfel, chiar dacă aş avea nevoie, mai degrabă mi-aş vinde cea de pe urmă mobilă şi tot ce mai am, decît să-mi treacă prin gînd să te aduc pe tine în piaţă !

La cuvintele lui Ali-Nur, vizirul Ben-Saui strigă :

— Nenorocire ţie, tinere smintit ! Vorbeşti ca şi cum ţi-ar mai fi rămas ceva de vîndut sau de cumpărat. Ştim cu toţii că nu mai ai o leţcaie !

Vorbindu-i aşa, se apropie de el şi voi să-l înşface. Negustorii şi misiţii se uitară la Ali-Nur, care le era bine cunoscut şi pe care îl iubeau cu toţii, mai ales aducîndu-şi aminte de tatăl lui, un ocrotitor fără seamăn al lor.

Ali-Nur le spuse :

— Aţi auzit vorbele obraznice ale acestui om ? Vă iau pe toţi de martori !

Vizirul, la rîndul lui, le strigă :

— O, negustori, numai din respect pentru voi nu-l omor pe loc pe acest obraznic !

Dar negustorii se uitară într-ascuns unii la alții și-și făcură semne cu ochiul, parcă șoptindu-și : „Să-l sprijine pe Ali-Nur !“ Și cu glas tare grăiră :

— E o treabă care nu ne privește pe noi. Cădeți la învoială cum vreți !

Ali-Nur, care de felul lui era curajos, luă calul vizirului de hăț, îl apucă pe vizir cu o mînă, îl trase jos de pe șea și-l trînti la pămînt. Îi puse apoi un genunchi pe piept și începu să-l lovească în cap, în burtă și peste tot, îl scuipă în față și-i strigă :

— Cîine, fecior de cîine, fecior de tîrfă ! Blestem asupra tatălui tău, și asupra tatălui tatălui tău și asupra tatălui mamei tale, afurisitule, putreziciune !

Și-i mai trase un pumn în falcă, de-i rupse cîțiva dinți. Sîngele umpluse toată barba vizirului, care, de altfel, căzuse chiar într-o băltoacă.

Văzînd asta, cei zece robi ai vizirului scoaseră săbiile și voiră să se arunce asupra lui Ali-Nur, ca să-l taie în bucăți. Dar mulțimea îi opri, spunîndu-le :

— Ce vreți să faceți și de ce v-amestecați ! Stăpînul vostru e vizir, dar și cestălalt e fecior de vizir ! Nu vă temeți, nechibzuiților, că mîine se vor împăca și veți suferi voi urmările ?

Și robii înțeleseră că e mai bine să rămînă de o parte.

Ali-Nur, obosit de cîte lovituri dăduse, îl lăsă pe vizir, care să ridică plin de noroi și de sînge și, sub privirile unei mulțimi nepăsătoare, se îndreptă spre palatul sultanului.

Ali-Nur o luă de mînă pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, și, în strigătele de bucurie ale mulțimii, ajunse acasă.

Vizirul însă ajunse la palatul regelui Mahomed Ben-Soleiman El-Zeini, în starea demnă de milă în care era, se opri jos, la intrare, și strigă :

— O, rege, sînt năpăstuit !

Şi regele trimise să fie adus în faţa sa, îl privi şi văzu că era însuşi vizirul. Uimit la culme, îl întrebă :

— Dar cine a cutezat să facă aşa ceva ?

Vizirul începu să plîngă şi rosti aceste versuri :

E oare cu putinţă ca jertfă vremilor să fiu,
Cît tu eşti pe limanul de noi rîvnit a tot ce-i viu ?

E oare cu putinţă să-şi afle-un însetat oricînd
Alin la apa-ţi clară curgînd cu şopot argintiu,

Iar eu să mor de sete, deşi de tine-s ocrotit,
Sub cerul tău, o, nour, ce ploi ne dărui grijuliu ?

Apoi adăugă :

— O, stăpîne, oare asta trebuie să fie soarta slujitorilor care te iubesc şi-ţi slujesc cu căldură, şi poţi tu să îngădui asemenea ticăloşii împotriva lor ?

Regele îl întrebă :

— Dar cine s-a purtat aşa cu tine ?

El răspunse :

— Să ştii, rege, că am ieşit astăzi ca să văd ce mai este prin piaţa robilor, cu gîndul să-mi cumpăr o roabă bucătăreasă, care să-mi pregătească bucatele cum se cuvine, căci bucătăreasa pe care-o am mi le arde. Şi am văzut acolo o tînără roabă, cum alta n-am mai pomenit în viaţa mea. Misitul cu care am intrat în vorbă mi-a spus : „Cred că-i roaba tînărului Ali-Nur, fiul răposatului vizir Ben-Khakan". Dar, stăpîne, îţi aminteşti poate că i-ai dat pe vremuri zece mii de dinari vizirului Fadledin Ben-Khakan, ca să-ţi cumpere o roabă cît mai frumoasă şi cît mai desăvîrşită. Ei bine, vizirul Khakan a găsit-o şi a cumpărat-o, dar, cum era minunată şi-i plăcuse mult, a dăruit-o feciorului său Ali-Nur. Şi Ali-Nur, la moartea tatălui său, s-a pus pe cheltuieli şi pe nebunii, aşa că s-a văzut silit să-şi vîndă

acareturile, bunurile, pînă și mobilele din casă. Și cînd a ajuns de nu mai avea un ban, și-a dus roaba în piață, ca s-o vîndă, și i-a încredințat-o misitului, care îndată a pus-o la mezat. Negustorii au început să strige cît dau, și prețul s-a ridicat la patru mii de dinari. Eu văzînd roaba, m-am hotărît s-o cumpăr pentru stăpînul meu sultanul, care cel dintîi dăduse banii de cumpărare. L-am chemat pe misit și i-am spus : „Tinere, am să-ți dau chiar eu patru mii de dinari !" Dar misitul mi l-a arătat pe stăpînul tinerei roabe, și acesta, de cum m-a văzut, s-a repezit ca un nebun și mi-a spus : „Moșnegărie blestemată, șeic piază rea ! Mai degrabă o vînd unui iudeu ori unui creștin decît să ți-o dau ție, chiar dacă mi-ai umple cu aur vălul care-o acoperă !" I-am răspuns atunci : „Dar, tinere, nu o doresc pentru mine, ci pentru sultan, care-i binefăcătorul și stăpînul bun al nostru, al tuturor !" La aceste cuvinte, în loc să se potolească, s-a înfuriat și mai mult, s-a aruncat la hățul calului, m-a apucat de un picior, m-a tras și m-a aruncat la pămînt ; apoi, fără să țină seama de vîrsta mea înaintată, fără vreun respect pentru barba mea albă, a început să mă lovească și să mă ocărască în toate felurile și, în sfîrșit, m-a adus în starea de plîns în care mă vezi acum, o, rege al dreptății ! Și toate astea mi s-au întîmplat numai fiindcă voiam să-i fac o plăcere sultanului și să-i cumpăr o tînără roabă, care era a lui de drept și pe care-o socoteam vrednică de patul lui !

Și vizirul, după aceste vorbe, se aruncă la picioarele sultanului și începu să plîngă și să ceară dreptate.

Cînd văzu în ce hal era, și auzind ce i se întîmplase, sultanul fu cuprins de-o asemenea mînie, că sudoarea începu să i se scurgă de pe frunte pînă între ochi ; se întoarse apoi spre paznicii săi, spre emirii și mai-marii regatului, le făcu un singur semn, și îndată

patruzeci de străjeri cu săbiile scoase se înfățișară, stînd neclintiți. Sultanul le porunci :

— Duceți-vă la casa fostului meu vizir El-Fadl Ben-Khakan, prădați-o și distrugeți-o cu totul ; puneți apoi mîna pe ucigașul Ali-Nur și pe roaba lui, legați-le mîinile, tîrîți-i de picioare prin noroi și aduceți-i aici.

Și cei patruzeci de străjeri, ascultînd porunca, se îndreptară îndată spre casa lui Ali-Nur.

Dar la palatul sultanului se afla un tînăr șambelan cu numele Sanjar, care fusese mai întîi mameluc al răposatului vizir Ben-Khakan, și crescuse împreună cu tînărul lui stăpîn, Ali-Nur, pentru care simțea o dragoste adîncă. Norocul făcu ca el să se afle acolo cînd veni vizirul Ben-Saui și cînd sultanul dădu cruda lui poruncă. Alergă îndată, pe drumul cel mai scurt, pînă la casa lui Ali-Nur, care, auzind bătăi grăbite în ușă, se repezi să deschidă. Și-l cunoscu pe tînărul Sanjar, pe care voi să-l salute și să-l îmbrățișeze. Dar acesta nu-i îngădui și-i spuse :

Suflete, liber te smulge din tot ce tiranic te leagă,
Zboară zdrobind rădăcina, cu ea, și robia-ți întreagă...

Lasă-n orașe să cadă clădirea pe cel ce-o zidește,
Însă tu zboară departe, urmîndu-ți viața pribeagă...

Țări ce n-aduc cu aceasta de-aici și tărîmuri tot alte
Vei colinda pe întinsul ce-Allah fără zări îl încheagă,

Dar orișicît ai să cauți cu rîvnă de-a lungul, de-a latul,
Suflet ca sufletu-ți însuși n-afla-vei, prietene dragă..

Ali-Nur răspunse :

— Prietene Sanjar, ce veste îmi aduci ?

Sanjar îi spuse :

— Fugi, caută-ţi scăparea şi scap-o şi pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis. Căci Ben-Saui vă întinde o capcană, în care, de veţi cădea, veţi fi ucişi fără milă. Sultanul, la aţîţarea lui, trimite împotriva voastră patruzeci de străjeri cu săbiile scoase! Fugiţi, pînă nu vă ajunge nenorocirea.

Apoi, Sanjar îi întinse lui Ali-Nur un pumn de bani de aur, spunîndu-i:

— Stăpîne, iată patruzeci de dinari care-ţi pot folosi în acest moment; te rog să mă ierţi că nu pot fi mai darnic. Dar să nu pierdem vremea! Fugi cît mai repede!

Ali-Nur se grăbi s-o înştiinţeze pe Dulcea Prietenă, care îndată se acoperi cu vălul ei. Şi ieşiră amîndoi din casă, şi apoi din oraş, şi ajunseră pe malul mării, cu ajutorul lui Allah. Acolo văzură o navă care tocmai era gata să plece şi se pregătea să-şi desfacă pînzele. Se apropiară şi-l găsiră pe căpitan în picioare, în mijlocul navei. El striga:

— Cine nu şi-a luat încă rămas bun, să şi-l ia, cine nu şi-a făcut încă proviziile, să şi le facă, cine a uitat acasă vreun lucru să şi-l caute repede, căci îndată plecăm!

Toţi călătorii răspunseră:

— Nu mai avem nimic de făcut, căpitane!

Şi căpitanul le strigă oamenilor lui:

— Hai, desfaceţi pînzele şi dezlegaţi odgoanele!

Atunci Ali-Nur îl întrebă pe căpitan:

— Încotro plecaţi, căpitane?

Acesta îi răspunse:

— Spre lăcaşul păcii, Bagdadul!

La acest moment al povestirii, Seherezada văzu apărînd zorii şi, cu minte, se opri.

Şi cînd se lăsă a treizeci şi patra noapte

Ea spuse :

O, mărite rege, cînd căpitanul îi răspunse lui Ali-Nur : „Spre lăcaşul păcii, Bagdadul !", Ali-Nur îi grăi:
— Aşteaptă ! Mergem şi noi !

Şi, urmat de Dulcea Prietenă, se urcă pe corabie, care îndată îşi întinse pînzele şi, ca o mare pasăre albă, îşi luă zborul, aşa cum spune poetul :

Dar chipu-i cum să nu te-ademenească !
Priveşte nava !... i-i rival doar vîntul
În lupta de întrecere şi-nfrîntul
Îl ştie doar puterea cea cerească.

E ca o pasăre cu-aripi întinse
Ce din-nălţimi de-azur deodat' se lasă...
Pe valuri legănîndu-se voioasă
E-n zbor spre zări mereu-nainte-mpinse...

Şi nava, mînată de un vînt prielnic, se puse în mişcare, ducînd cu ea pe călători. Atît ar fi de spus în privinţa lui Ali-Nur şi a soţiei sale.

În vremea asta, cei patruzeci de străjeri trimişi de sultan ca să pună mîna pe Ali-Nur, ajunseră la casa lui, o împresurară, sfărîmară uşile, intrară înăuntru, căutară peste tot, dar n-au putut pune mîna pe nimeni. Atunci, furioşi, dărîmară casa şi se întoarseră să dea seama sultanului de căutările lor zadarnice. Şi sultanul le porunci :

— Căutaţi-i pretutindeni, scotociţi tot oraşul !

Cum vizirul Ben-Saui venea chiar la palat, sultanul îl chemă şi, ca să-l mîngîie, îi dădu o frumoasă haină de sărbătoare şi-i spuse :

— Am să te răzbun, ţi-o făgăduiesc!

Vizirul îi ură viaţă lungă şi fericire deplină. Apoi sultanul porunci crainicilor obşteşti să strige în oraş următoarele: „Dacă vreunul din voi, locuitori, îl întîlneşte pe Ali-Nur, fiul răposatului vizir Ben-Khakan, să pună mîna pe el şi să-l aducă în faţa sultanului. Va căpăta o frumoasă haină de sărbătoare şi, ca răsplată, o mie de dinari! Dar dacă îl vede cineva şi-l ascunde, va fi pedepsit cu moartea!" Dar, cu toate cercetările, nimeni n-a ştiut ce s-a făcut cu Ali-Nur.

În vremea asta, Ali-Nur şi soţia lui ajunseră cu bine la Bagdad şi căpitanul le spuse:

— Iată oraşul faimos, Bagdadul, locaş al plăcerilor! Este oraşul fericit care nu cunoaşte asprimile brumei şi ale iernii, care trăieşte la umbra tufelor de trandafir, a grădinilor şi în şopotul apelor murmuitoare!

Ali-Nur îi mulţămi căpitanului pentru bunătatea lui din timpul călătoriei, îi dădu cinci dinari de aur, ca plată pentru călătoria lui şi a soţiei, părăsi nava şi, urmat de Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, intră în Bagdad.

Soarta voi ca Ali-Nur, în loc să apuce pe drumul obişnuit, să ia un altul, care-l duse în mijlocul grădinilor ce înconjură Bagdadul. Şi se opriră la poarta unei grădini împrejmuite cu zid înalt, cu intrarea bine măturată, bine stropită şi avînd de fiecare parte cîte o bancă mare. Poarta, foarte frumoasă, era închisă; în partea de sus avea lămpi de toate culorile. Alături se afla un havuz în care curgea apă limpede. Drumul pînă la poartă era străjuit de două şiruri de stîlpi, pe care atîrnau bogate stofe de brocart fluturînd în vînt.

Ali-Nur îi spuse soţiei sale:

— Pe Allah, frumos loc!

Ea îi răspunse:

— Să ne odihnim o oră pe aceste bănci.

Se aşezară pe o bancă, după ce-şi spălară faţa şi mîinile cu apa proaspătă a havuzului. Se aşezară ca să se răcorească şi respirară cu nesaţ boarea dulce care tocmai adia. Se simţeau aşa de bine că-i fură somnul, după ce se acoperiseră cu o mare cuvertură.

Grădina la poarta căreia adormiseră se numea Grădina Plăcerilor, iar în mijlocul ei se afla un palat, numit Palatul Minunilor, stăpînul lui fiind chiar califul Harun Al-Raşid. Cînd califul simţea vreo apăsare pe suflet, venea să respire, să se învioreze şi să-şi uite grijile în această grădină şi în acest palat. În totul, palatul cuprindea o singură sală măreaţă, cu optzeci de ferestre ; la fiecare fereastră atîrna o mare lampă luminoasă ; în mijlocul sălii se afla un candelabru de aur, tot atît de strălucitor ca soarele. Această sală nu se deschidea decît în clipa cînd venea califul. Atunci se aprindeau toate lămpile şi candelabrul şi se deschideau toate ferestrele, iar califul se aşeza pe un mare divan acoperit cu mătase, catifea şi aur, şi poruncea cîntăreţelor să cînte din gură, iar cîntăreţilor din instrumente să-l farmece cu măiestria lor. Dar dorea mai cu seamă să-l audă pe cîntăreţul Işak, ale cărui cîntări şi improvizaţii erau cunoscute în lumea întreagă. Astfel, în mijlocul liniştii nopţilor şi în căldura dulce a aerului înmiresmat de florile grădinii, acolo, în Bagdad, pieptul califului creştea parcă mai larg decît de obicei şi se desfăta.

Califul pusese paznic al palatului şi al grădinii pe un bătrînel cumsecade, şeicul Ibrahim, şi acesta păzea cu străşnicie ziua şi noaptea, ca să-i împiedice pe curioşi, pe plimbăreţi şi mai ales pe femei şi pe copii să intre în grădină ca să strice sau să fure florile şi fructele. Şi, în seara aceea, cum dădea încet ocol grădinii, deschise poarta cea mare şi-i zări pe bancă pe cei doi dormind acoperiţi cu aceeaşi cuvertură. Plin de mînie strigă :

— Iată doi îndrăzneţi încălcînd poruncile aspre ale califului, care mi-a dat dreptul mie, şeicul Ibrahim, să pedepsesc pe oricine s-ar apropia de palat. Am să-i fac îndată să simtă cît costă să te întinzi pe o bancă pusă pentru oamenii califului !

Şi şeicul Ibrahim tăie o jordie mlădioasă şi se apropie de cei ce dormeau ; îşi scutură jordia şi avea de gînd să-i biciuiască bine, cînd deodată se opri şi-şi spuse : „O, Ibrahim, ce vrei să faci ? Să loveşti nişte oameni necunoscuţi, poate nişte străini sau cerşetori pe drumul lui Allah şi pe care soarta i-a îndreptat spre tine ! Ar trebui să le vezi mai întîi chipul !"

Şeicul Ibrahim dădu la o parte cuvertura care le ascundea chipurile şi îndată se opri încîntat de minunaţii lor obraji alăturaţi în somn, care păreau mai frumoşi decît florile grădinii sale. Şi se gîndi : „Ce voiam să fac ? Ce voiai să faci, orbule Ibrahim ! Ai merita să te biciuieşti singur pentru mînia ta nedreaptă !" Apoi şeicul Ibrahim îi acoperi pe cei doi, se aşeză lîngă ei şi începu să-i frece picioarele lui Ali-Nur pentru care prinsese o neaşteptaă simpatie. Şi Ali-Nur, simţind mîinile care-l frecau, se trezi, îl văzu pe cinstitul bătrîn, se ruşină că un astfel de bătrîn îi freacă picioarele şi sări repede de pe bancă. Apucă mîna bătrînului şeic şi o duse la buze şi la frunte. Atunci Ibrahim îl întrebă :

— Fiule, de unde veniţi ?

Ali-Nur răspunse :

— Stăpîne, sîntem străini !

Şi, la aceste cuvinte, lacrimile îi aburiră ochii. Dar şeicul Ibrahim îi grăi :

— O, tinere, nu uit cîtuşi de puţin că Profetul — rugăciunea şi pacea lui Allah cu el ! — ne-a sfătuit în mai multe locuri din cartea sfîntă, să fim omenoşi cu străinii şi să-i primim cu dragă inimă. Veniţi amîndoi cu mine să vă arăt grădina şi palatul meu, şi vă

veţi uita necazurile, vă veţi desfăta şi vă veţi umfla pieptul !

Ali-Nur îl întrebă :

— O, stăpîne, a cui e grădina ?

Şeicul Ibrahim, ca să nu-l sperie pe Ali-Nur şi ca să se umfle el însuşi în pene, îi răspunse :

— Grădina şi palatul sînt ale mele, moştenire de familie !

Atunci Ali-Nur şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, se ridicară şi, pe urmele şeicului Ibrahim, intrară în grădină.

Ali-Nur văzuse la Bassra multe grădini frumoase, dar niciodată nu visase vreuna ca asta. Poarta mare, alcătuită din arcade puse cu gust una peste alta, era acoperită de viţe agăţătoare, din care atîrnau ciorchini minunaţi, unii roşii ca rubinele, alţii negri ca abanosul. Aleea pe care pătrunseră era umbrită de arbori roditori, aplecaţi sub greutatea fructelor coapte. Pe ramuri, păsările ciripeau în limba lor melodii aeriene ; privighetoarea îşi modula trilurile, turturica îşi uguia plîngerea de dragoste, mierla fluiera ca oamenii ; porumbelul gulerat le răspundea ca îmbătat de vinuri tari. Acolo, se aflau din fiecare pom cele mai bune soiuri. Erau caişi cu fructe cu sîmbure dulce, caişi cu fructe cu sîmbure amar şi caişi de Korassan ; pruni cu fructe de culoarea buzelor frumoase ; corcoduşe nemaipomenit de dulci şi de încîntătoare ; smochine minunate, roşcate, albe şi verzi. Florile păreau de mărgăritare şi de coraliu ; trandafirii arătau mai mîndri decît obrajii fetelor frumoase ; viorelele erau întunecate, ca flacăra de pucioasă ; şi se mai aflau mirţi în floare, micşunele, ochiul boului, levănţică şi anemone. Corolele lor purtau diademe din lacrimi de nouri ; romaniţele surîdeau narcisului arătîndu-şi dinţii, iar narcisul privea trandafirul cu ochi adînci şi negri. Chitrele rotunde păreau cupe fără

toarte ; lămîile atîrnau ca nişte mingi de aur. Florile se aşterneau pe pămînt în mii de culori, căci regina Primăvară stăpînea toată grădina ; pîraiele roditoare se umflau, izvoarele susurau, păsările ciripeau şi îşi ascultau ciripitul ; boarea cînta ca un flaut, zefirul îi răspundea cu dulceaţă, văzduhul răsuna de bucurie.

Aşadar, Ali-Nur, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi şeicul Ibrahim intrară în Grădina Plăcerilor. Acolo şeicul Ibrahim, care nu făcea niciodată lucrurile pe jumătate, îi pofti să intre în Palatul Minunilor. Le deschise uşa şi ei intrară.

Ali-Nur şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, se opriră în prag uimiţi de măreţia acelei săli cum nu s-a mai văzut, plină de lucruri neobişnuite şi uluitoare. Îi priviră mult timp frumuseţea fără seamăn, apoi, ca să-şi odihnească ochii, se aşezară la o fereastră care da spre grădină. Şi Ali-Nur, în faţa acestei grădini şi a marmurelor bătute de lună, începu să se gîndească la necazurile lui trecute şi-i spuse soţiei sale :

— O, draga mea, într-adevăr acest loc e plin de farmec. Îmi trezeşte atîtea amintiri ! Îmi coboară pace în suflet şi-mi stinge focul care mă mistuie şi tristeţea care mi-i mereu tovarăşă !

Între timp, şeicul Ibrahim le aduse merinde, le puse dinaintea lor, ei mîncară pînă se săturară, apoi îşi spălară mîinile şi din nou se aşezară la fereastră să privească arborii încărcaţi de roade frumoase. După o vreme, Ali-Nur se întoarse spre şeic şi-i spuse :

— O, şeice Ibrahim, n-ai nimic să ne dai de băut ? Mi se pare că îndeobşte după ce mănînci trebuie să şi bei !

Şeicul Ibrahim le aduse o cană cu apă dulce şi proaspătă. Ali-Nur îl întrebă :

— Ce ne aduci ? Nu apă doresc !

Şeicul îl întrebă şi el:
— Doreşti vin?
Ali-Nur răspunse:
— Da, desigur.
Atunci şeicul Ibrahim grăi:
— Allah să mă păzească şi să mă ocrotească! De treisprezece ani mă feresc de această băutură blestemată, căci Profetul — rugăciunea şi pacea lui Allah cu el! — a aruncat blestem asupra celui care bea vreo băutură dospită, celui care-o stoarce şi celui care o duce s-o vîndă!
Ali-Nur îi răspunse:
— Îmi dai voie, şeice, să-ţi spun două vorbe?
— Spune-le.
Şi Ali-Nur grăi:
— Dacă-ţi dezvălui mijlocul prin care ai putea să-mi îndeplineşti dorinţa fără ca tu să bei, să storci sau să aduci vinul, ai fi vinovat şi blestemat, potrivit cuvîntului sfînt?
Bătrînul răspunse:
— Cred că nu!
Atunci Ali-Nur îi spuse:
— Ia aceşti doi dinari şi aceste două drahme, urcă-te pe măgarul de la poarta grădinii, care ne-a adus pînă aici, mergi în piaţă şi opreşte-te la uşa negustorului de ape de flori, care are totdeauna vin în fundul prăvăliei; opreşte-l pe cel dintîi trecător, dă-i banii şi roagă-l să intre el să-ţi cumpere băutura, cu doi dinari de aur, şi lui dă-i două drahme pentru osteneală. Îţi va pune chiar el urcioarele cu vin pe măgar şi, astfel, numai măgarul le va aduce; trecătorul le va cumpăra, noi le vom bea, iar tu nu vei avea nici un amestec în treaba asta, nu vei fi nici băutor, nici făuritor şi nici purtător! Şi astfel nu te vei teme că ai încălcat legea sfîntă a cărţii!

La aceste vorbe, şeicul începu să rîdă cu zgomot şi-i spuse lui Ali-Nur :

— Pe Allah ! În viaţa mea n-am întîlnit pe cineva atît de isteţ ca tine şi înzestrat cu atîta duh şi farmec !

Ali-Nur îi răspunse :

— Pe Allah ! Îţi sîntem amîndoi îndatoraţi, o, şeice Ibrahim ! Şi nu mai aşteptăm de la tine decît ceea ce ţi-am cerut !

Atunci, şeicul Ibrahim, care, pînă în acel moment, nu voise să dea pe faţă că-n palat se aflau tot soiul de băuturi, îi spuse lui Ali-Nur :

— O, prietene, iată cheile de la pivniţă şi de la cămară, care sînt pline totdeauna, ca să fie vrednice de emirul credincioşilor, cînd vine pe aici ca să mă cinstească cu prezenţa lui. Poţi să intri şi să iei după plac ce vrei !

Ali-Nur intră în pivniţă şi ceea ce văzu acolo îl umplu de uimire : în lungul tuturor zidurilor şi pe poliţe, într-o rînduială desăvîrşită, se aflau înşirate vase de aur, de argint sau de cristal, încrustate cu pietre preţioase. Hotărîndu-se cu greu, Ali-Nur alese totuşi ce voia şi se întoarse în sala mare ; acolo puse preţioasele vase pe covor, se aşeză lîngă Dulcea Prietenă, turnă vin în cupele strălucitoare de cristal cu cercuri de aur, şi începură să bea, el şi soţia lui, minunîndu-se totodată de tot ce se afla în acel palat. Şeicul Ibrahim le dărui flori mirositoare, apoi se retrase cuminte mai deoparte, cum obişnuia să facă atunci cînd un bărbat era cu soţia lui. Şi amîndoi băură iar, şi iar băură, pînă ce vinul începu să li se urce la cap. Atunci obrajii li se colorară, ochii le scînteiară ca la gazele, iar Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îşi despleti părul. Şeicul Ibrahim, văzînd-o, se simţi cuprins de pizmă şi-şi spuse : „De ce să stau deoparte în loc să mă veselesc cu ei ? Cînd o să mai am prilejul să mă aflu la o sărbătoare atît de

încîntătoare ca aceea pe care mi-o dă vederea acestor tineri frumoşi, pe care i-aş putea lua drept două lune" ? ! Şi şeicul Ibrahim înaintă şi se aşeză la celălalt capăt al sălii. Atunci Ali-Nur îi grăi :

— O, stăpîne, te rog pe viaţa mea, apropie-te şi stai lîngă noi !

Şeicul veni, se aşeză lîngă ei, iar Ali-Nur luă cupa, o umplu şi i-o întinse spunîndu-i :

— O, şeice, ia şi bea ! Ai să-i cunoşti gustul. şi ai să ştii ce plăcere se ascunde în fundul cupei !

Dar şeicul îi răspunse :

— Allah să mă ocrotească ! Tinere, tu nu ştii că de treisprezece ani n-am nesocotit cuvîntul cărţii sfinte ! Şi nu ştii că am fost de două ori hagiu la glorioasa Mecca !

Şi Ali-Nur, care s-ar fi bucurat să-l ameţească pe şeicul Ibrahim, văzînd că nu ajunge la ţel prin convingere, nu mai stărui. Goli el însuşi cupa plină, o umplu şi o goli din nou, apoi, peste cîteva clipe, prefăcîndu-se beat, se întinse ca şi cum ar fi adormit. Atunci Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îndreptă o privire nemulţumită, dar foarte grăitoare spre şeicul Ibrahim şi-i spuse :

— O, şeice Ibrahim, priveşte cum se poartă acest om cu mine !

Celălalt se miră :

— Păcat ! Dar de ce se poartă aşa ?

Ea răspunse :

— Dacă ar fi întîia oară ! Dar aşa face totdeauna ! Bea şi iar bea, cupă după cupă, se îmbată şi adoarme lăsîndu-mă aşa, singură, fără tovarăş, fără nimeni care să stea de vorbă şi să bea cu mine ! Şi nu mai găsesc nici un fel de gust în băutură, căci nimeni nu împarte cupa cu mine, şi n-am nici dorinţă să cînt, căci nimeni nu mă aude !

Atunci şeicul Ibrahim, care, sub înrîurirea privirilor ei arzătoare şi a vocii ei legănate, simţea că i se înfioară trupul, îi spuse :

— Într-adevăr, aşa nu e vesel să bei !

Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, umplu o cupă, i-o întinse şi, privindu-l galeş, îi spuse :

— Pe viaţa mea ! Ia, te rog, această cupă şi fă-mi plăcerea s-o bei. Am să-ţi rămîn recunoscătoare !

Şeicul întinse mîna, luă cupa şi o bău. Anis Al-Djalis i-o umplu din nou, şi el o bău, apoi i-o umplu şi a treia oară, spunîndu-i :

— O, scumpe stăpîn, mai bea-o numai pe aceasta !

Dar el răspunse :

— Pe Allah, nu mai pot ! Mi-e de-ajuns cît am băut !

Ea stărui mult şi cu drăgălăşie şi, aplecîndu-se spre el, îi spuse :

— Pe Allah, trebuie neapărat !

El luă cupa şi o duse la buze, dar în acel moment chiar, Ali-Nur izbucni în hohote de rîs şi se ridică...

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, lăsă pentru a doua zi urmarea.

Şi cînd se lăsă a treizeci şi cincea noapte

Ea spuse :

O, mărite rege, Ali-Nur izbucni în hohote de rîs şi se ridică spunîndu-i şeicului Ibrahim :

— Dar ce faci ? Nu te-am rugat chiar eu, acum o oră, să-mi ţii tovărăşie şi m-ai refuzat ? Nu mi-ai spus : „De treisprezece ani nu mai fac aşa ceva" ?

Şeicul se ruşină o clipă, dar apoi se grăbi să răspundă :

— Pe Allah ! Nu-mi fac nici o vină ! Ea a stăruit să beau !

Atunci Ali-Nur şi soţia lui începură să rîdă, dar ea, aplecîndu-i-se la ureche, îi şopti :

— Las' pe mine şi nu-ţi mai bate joc de el ! Ai să vezi cum o să rîdem pe socoteala lui !

Ea îşi turnă într-o cupă şi bău, umplu şi cupa lui Ali-Nur, care bău şi el, şi continuară să tot bea, fără să mai ia seama la şeicul Ibrahim. Acesta, care-i privea tare uimit, sfîrşi prin a le spune :

— Oare asta e o nouă modă de-a pofti pe cineva să bea cu voi ? Voi să beţi şi el să se uite ?

Şi Ali-Nur şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, izbucniră iarăşi în hohote de rîs. Apoi îl poftiră să bea cu ei, şi băură aşa pînă după miezul nopţii.

Atunci Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îi spuse şeicului Ibrahim :

— O, şeicule Ibrahim, îmi dai voie să aprind una din aceste lumînări ?

Şeicul, pe jumătate beat, îi răspunse :

— Da, dar să nu aprinzi decît una, una singură !

Ea alergă şi aprinse nu una, ci pe toate cele optzeci de lumînări din sfeşnice, apoi se întoarse la locul ei.

Ali-Nur îi spuse şeicului :

— O, şeice, cît îmi place să stau cu tine ! Dar nu-mi dai voie să aprind şi una din făclii ?

Şi şeicul îi răspunse :

— Fie, aprinde una din făclii, dar numai una, şi să nu crezi că mă poţi înşela !

Ali-Nur se duse şi aprinse nu una, ci pe toate cele optzeci de făclii din cele optzeci de candelabre ale sălii, fără ca şeicul să fi luat cît de cît seamă la asta.

Toată sala, tot palatul şi toată grădina străluceau în lumină. Atunci şeicul Ibrahim le spuse :

— Într-adevăr, sînteţi amîndoi mai desfrînaţi decît mine !

Şi, cum era beat de-a binelea, se ridică, porni clătinîndu-se într-o parte şi-n alta şi ajunse pe două cărări la ferestre, le deschise, pe toate cele optzeci ale sălii, apoi se întoarse, se aşeză şi urmă să bea cu cei doi tineri, făcînd împreună să răsune sala de rîsete şi de cîntece.

Dar soarta, care se află în mîinile lui Allah atoateştiutorul, atoateînţelegătorul şi creatorul tuturor pricinilor şi urmărilor, voi ca Harun Al-Raşid, califul, să se afle la acea oră, la una dintre ferestrele palatului său dinspre Tigru, respirînd aerul răcoros sub bătaia razelor lunii. Şi cum, din întîmplare, privi în acea parte, văzu lumina care se răsfrîngea şi scînteia în văzduh şi pe ape. Nu ştiu ce să creadă şi-l chemă pe marele vizir Giafar Al-Barmaki. Şi cînd Giafar se înfăţişă înaintea lui, îi strigă :

— O, cîine de vizir ! Eşti sluga mea şi nu mă înştiinţezi de ceea ce se petrece în Bagdad, oraşul meu ?

Giafar răspunse :

— Nu înţeleg ce vrei să spui.

Califul îi strigă iar :

— Desigur ! De-ar fi Bagdadul luat cu asalt la această oră de către duşman, şi tot nu s-ar întîmpla o fărădelege mai mare ca aceasta ! Afurisitule, nu vezi că Palatul Minunilor este luminat ? Şi tu habar n-ai cine-i omul atît de îndrăzneţ sau de puternic ca să poată lumina întreaga sală, să aprindă toate candelabrele şi făcliile şi să deschidă largi toate ferestrele ! Nenorocire ţie ! Nu mai sînt eu califul, de se întîmplă aşa ceva fără ştirea mea ?

Şi Giafar, tremurînd o clipă, răspunse :

— Dar cine ţi-a spus că Palatul Minunilor are ferestrele deschise, candelabrele şi făcliile aprinse ?

Califul îi spuse :

— Apropie-te şi priveşte !

Giafar se apropie de calif, privi spre grădini şi văzu lumina care făcea ca palatul să pară cuprins de flăcări şi mai strălucitor ca lumina lunii. Giafar înţelese că trebuie să fie la mijloc vreo nechibzuinţă de-a şeicului Ibrahim ; şi cum era bun la suflet şi milos, se gîndi îndată să scornească vreo scuză pentru şeic, bătrînul paznic al grădinii şi al palatului, care pesemne luminase palatul în vederea vreunui musafir. Îi spuse deci califului :

— O, emire al credincioşilor ! Şeicul Ibrahim a venit să mă vadă săptămîna trecută şi mi-a spus : „O, stăpîne Giafar, dorinţa mea arzătoare este să sărbătoresc tăierea împrejur a fiilor mei sub ocrotirea ta prielnică, şi în timpul vieţii tale şi a vieţii emirului credincioşilor !" I-am răspuns : „Şi ce doreşti de la mine, şeice ?" El mi-a spus : „Doresc numai să mijloceşti ca să mi se îngăduie să fac sărbătorirea în marea sală a Palatului Minunilor". Şi i-am răspuns : „O, şeice, poţi să începi pregătirile pentru sărbătorire. Dacă Allah vrea, cînd îl voi vedea pe calif, îi voi arăta dorinţa ta !" Şi şeicul Ibrahim a plecat. Iar eu, emire al credincioşilor, am uitat cu totul să-ţi vorbesc despre asta.

Atunci califul grăi :

— O, Giafar, în loc de o greşală, te-ai făcut vinovat de două greşeli vrednice de pedeapsă. Şi trebuie să te pedepsesc, fiindcă mai întîi nu mi-ai spus cum stau lucrurile şi, apoi, n-ai împlinit un lucru pe care bietul şeic desigur că îl dorea cu aprindere. Dacă şeicul Ibrahim a venit să te roage, a făcut-o într-adevăr ca să-ţi dea de înţeles că avea nevoie, sărmanul, de ceva bani ca să acopere cheltuielile. Pe de o parte,

tu nu i-ai dat nimic, pe de altă parte, nu m-ai înştiinţat, ca să-i dau eu ceva !

Şi Giafar răspunse :

— O, emire al credincioşilor, am uitat !

Califul îi răspunse :

— Fie ! De data asta te iert ! Dar acum, pe părinţii şi pe strămoşii mei ! trebuie să mergem de îndată şi să ne încheiem noaptea la şeicul Ibrahim, căci e un om de bine, harnic, stimat de toţi şeicii de seamă ai Bagdadului, care vin adesea să-l vadă ; ştiu că-i ajută pe cei săraci şi că are milă de toţi cei în lipsă ; sînt sigur că în acest moment se află la el toţi cei pe care îi găzduieşte şi-i hrăneşte întru Allah ! Mergînd acolo, poate că unul dintre sărmani va face pentru noi vreo urare de folos pentru lumea asta şi pentru cealaltă. Poate că vizita noastră îi va fi de folos bunului şeic, care, văzîndu-ne, are să se bucure mult, şi tot aşa şi prietenii lui !

Dar Giafar răspunse :

— O, emire al credincioşilor, partea cea mai mare a nopţii a trecut, iar musafirii şeicului poate că au şi pornit spre casele lor.

Califul adăugă :

— Trebuie să mergem la ei !

Şi Giafar fu nevoit să tacă, dar era tare încurcat şi nu mai ştia ce să facă.

Deci califul se ridică îndată, Giafar îi făcu o adîncă plecăciune, şi, amîndoi, urmaţi de gealatul Massrur, se îndreptară spre Palatul Minunilor, după ce mai înainte se deghizaseră în negustori.

Străbătînd străzile oraşului, ajunseră la Grădina Plăcerilor. Califul văzu cel dintîi că marea poartă era deschisă. Tare uimit îi spuse lui Giafar :

— Ia te uită ! Şeicul Ibrahim a lăsat poarta deschisă, ceea ce nu-i în obiceiul lui !

Intrară cu toţii şi, străbătînd grădina, ajunseră la scara palatului. Califul şopti :

— Giafar, trebuie să-i văd pe ascuns şi fără zgomot, înainte de-a intra la ei, ca să ştiu ce fel de musafiri are Ibrahim, cîţi şeici de seamă, ce daruri i-au făcut, cu ce l-au copleşit. Dar acum trebuie să fie adînciţi cu toţii în rugăciuni, fiecare în colţul lui, căci nu se aude nici o vorbă, parcă n-ar fi nimeni înăuntru.

Califul, uitîndu-se în jurul lui, văzu un nuc înalt şi spuse :

— O, Giafar, am să mă urc în acest nuc, căci ramurile lui sînt apropiate de ferestre şi de acolo pot să privesc înăuntru. Ajută-mă !

Califul se urcă în nuc şi se căţără, de pe-o creangă pe alta, pînă ajunse la aceea care era chiar în faţa unei ferestre. Se aşeză pe creangă şi privi înăuntru.

Şi văzu un tînăr şi o tînără, amîndoi frumoşi ca luna — slavă celui care i-a făcut ! — şi îl văzu şi pe şeicul Ibrahim, paznicul grădinii, stînd între ei, cu cupa în mînă. Şi-l auzi spunînd tinerei femei :

— O, regină a frumuseţii, băutura e mult mai plăcută atunci cînd începe cîntecul ! De aceea, ca să te încurajez şi să ne farmeci cu glasul tău minunat, am să-ţi cînt mai întîi eu ceea ce spune poetul ! Ascultă :

O, noapte şi, voi, ochi !...

Nu bea cît timp prietena nu cîntă !
Bag seama că şi-un cal s-adapă-n voie,
Cînd ritmic fluieratul îl descîntă.

O, noapte şi, voi, ochi !...

Şi-apoi prietena s-o mîngîi... bine
Sărut-o... pune-o jos... Ca să s-ogoie,
Ce este-al tău cu-al ei să se îmbine...

O, noapte şi, voi, ochi!...

Văzînd pe Ibrahim în starea aceea şi auzind din gura lui acest cîntec, mai degrabă aprins şi deloc potrivit cu vîrsta bătrînului paznic al palatului, califul simţi că, de mînie, i se prelinge sudoarea de pe frunte între ochi ; şi se grăbi să coboare, îl privi pe Giafar şi-i spuse :

— O, Giafar, în viaţa mea n-am văzut o privelişte atît de întăritoare ca aceea e preacinstiţilor şeici de moschei, aflaţi în această sală, pe cale să împlinească smeritele îndeletniciri ale tăierii împrejur. Noaptea asta, într-adevăr, e plină de binecuvîntare ! Urcă-te şi tu în copac şi grăbeşte-te să te uiţi în sală, ca să nu pierzi prilejul de-a te sfinţi, mulţămită binecuvîntărilor acestor vrednici şeici de moschei !

Cînd auzi vorbele emirului, Giafar rămase tare nedumerit, dar nu şovăi mult, se grăbi să se urce în copac, ajunse în faţa ferestrei şi privi înăuntru. Şi-i văzu pe cei trei băutori : pe şeicul Ibrahim cu o cupă în mînă şi legănîndu-şi capul în timp ce cînta, pe Ali-Nur şi pe Dulcea Prietenă privindu-l, ascultîndu-l şi rîzînd cu poftă.

Văzînd această privelişte, Giafar nu se mai îndoi de propria sa pieire. Coborî totuşi din copac şi se opri înaintea emirului credincioşilor. Califul îi spuse :

— O, Giafar, binecuvîntat fie Allah că ne-a hărăzit să fim dintre cei care urmează cu căldură ceremoniile exterioare ale purificărilor, ca în această noapte chiar, şi că ne îndepărtează de calea rea a ispitelor, de greşeală şi de vederea desfrînaţilor !

Giafar era atît de încurcat, că nu știa ce să răspundă. Califul urmă, privindu-l :

— Dar să-ți spun altceva ! Tare aș vrea să știu cine i-a adus în acest loc pe cei doi tineri care-mi par străini ? Trebuie să-ți mărturisesc, Giafar, că ochii mei n-au văzut ceva mai frumos, mai desăvîrșit, mai minunat, mai plin de farmec ca acest tînăr și această tînără !

Atunci Giafar ceru iertare, care-i fu dată pe loc, și grăi :

— O, calife, într-adevăr ! Tare sînt frumoși !

Și califul adăugă :

— O, Giafar, să ne urcăm amîndoi în copac și să ne uităm iarăși la ei.

Și se urcară amîndoi, se așezară pe cîte o creangă, în fața ferestrei, și priviră.

Tocmai în acel moment, șeicul Ibrahim spunea :

— O, regină, vinul costișelor m-a îndemnat să le păd stearpa seriozitate a obiceiurilor și urîciunea lor ! Dar fericirea mea nu va fi întreagă decît atunci cînd te-oi auzi ciupind coardele melodioase !

Iar Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă, îi răspunse :

— Dar, șeice Ibrahim, pe Allah ! cum să ciupești coarde melodioase, cînd nu ai instrument cu coarde ?

Auzind aceste vorbe, șeicul Ibrahim se ridică, iar califul șopti la urechea lui Giafar :

— Ce mai are de gînd să facă acest bătrîn desfrînat ?

Și Giafar răspunse :

— Nu știu !

Dar șeicul Ibrahim, după ce lipsi cîteva clipe, se întoarse în sală ținînd în mînă o lăută. Califul o privi cu atenție și văzu că era lăuta cu care-i cînta de obicei cîntărețul lui favorit, Ișak, atunci cînd dădea vreo serbare la palat sau numai cînd voia să se desfete. Și spuse califul :

— Pe Allah ! Asta-i prea de tot ! Dar vreau să o aud cîntînd pe această tînără minunată ; dacă va cînta rău, o, Giafar, am să-i întind pe cruce pe toţi trei, iar dacă va cînta cu ştiinţă şi plăcut, am să-i iert pe ei, dar pe tine, Giafar, tot am să te întind pe cruce !

Atunci Giafar strigă :

— Pe Allah ! de-ar cînta rău !

Califul, uimit, îl întrebă :

— De ce vrei asta ?

Giafar răspunse :

— Pentru că, întins pe cruce în tovărăşia lor, am să-mi pot petrece mai vesel ceasurile de caznă, şi ne vom ţine tovărăşie unul altuia !

La aceste cuvinte, califul începu să rîdă încet.

Dar tînăra ţinea acum lăuta în mînă şi-i înstruna cu pricepere coardele. După cîteva încercări domoale şi dulci, ea ciupi coardele, care se înfiorară, scoţînd sunete în stare să topească fierul, să trezească morţii, să înmoaie pînă şi inima stîncii şi a oţelului. Apoi, acompaniindu-se, cîntă :

O, noapte !...

Cînd m-a văzut, a şi-nţeles al meu duşman
Cît îi plăcea iubirii, la al ei izvor,
Să-mi potolească setea care-mi dădea zor...
„E apa tulbure !" striga cu gînd avan !...

Voi, ochi !...

Prietenu-mi, de-l ia în seamă, plece dar...
Uita-va însă că prin mine-a cunoscut
Plăceri de rai şi nebunii de nentrecut,
Plăceri şi nebunii ce-s al iubirii har !...

O, noapte !...

Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, după ce cîntă, lăsă să vibreze numai lăuta, cu coarde vii ; şi califul făcu toate sforţările ca să nu spună, fermecat, „Ah !“ sau „Voi, ochi...“ Şi grăi :

— Pe Allah ! Giafar, în viaţa mea n-am auzit o voce mai minunată şi mai răpitoare decît a acestei tinere roabe !

Giafar surîse şi-i răspunse :

— Nădăjduiesc că acum mînia califului împotriva slugii sale s-a risipit !

Califul şopti :

— Desigur, Giafar, s-a risipit !

Apoi Giafar şi califul coborîră din copac, şi califul îi spuse lui Giafar :

— Aş vrea să intru în sală, să mă aşez între ei şi s-o aud pe tînăra roabă cîntînd dinaintea mea.

Dar celălalt răspunse :

— O, emire al credincioşilor, dacă ai apărea între ei, s-ar simţi stingheriţi, iar şeicul Ibrahim ar muri de frică !

Atunci califul urmă :

— Giafar, înlesneşte-mi să cunosc cum trebuie toată această întîmplare, fără să deştept vreo bănuială şi fără să fim recunoscuţi.

După aceea, califul şi Giafar, punînd la cale un şiretlic, se îndreptară încet spre marele eleşteu din mijlocul grădinii. Acesta era legat chiar cu Tigrul şi avea o sumedenie de peşte, care venea să se adăpostească în el şi să-şi caute hrana. Califul băgase de seamă mai demult că pescarii îşi dădeau aici întîlnire, ba într-o zi, cînd el stătea la una dintre ferestrele Palatului Minunilor, chiar îi văzuse şi-i auzise pe pescari, şi dăduse poruncă şeicului Ibrahim să nu le îngăduie să pătrundă în grădină şi să pescuiască din

eleşteu ; îi poruncise să-i pedepsească aspru pe cei vinovaţi.

Dar în seara aceea, cum poarta grădinii fusese lăsată deschisă, intrase un pescar care-şi spusese în sine : „Iată un prilej bun să pescuiesc din belşug !“ Acest pescar se numea Karim şi era foarte cunoscut printre pescarii de pe Tigru. Îşi aruncase năvodul în eleşteu şi, aşteptînd, începuse să cînte aceste versuri :

O, călător pe ape ! Primejdie de moarte
Te paşte... Dar încearcă să nu te mai frămînţi...
Norocul, cînd i-i placul se-apropie, şi,-nfrînţi,
Se-ntorc cei ce colindă în căutări deşarte...

E marea-n furii oarbe, pescarul istovit
Şi rătăcit în noapte, cînd noaptea e cu stele —
Nenumărate salbe pe azurii dantele
Şi parcă niciodată cu-atît senin sticlit.

El plasa şi-o aruncă şi valu-o pălmuieşte,
Dar el nimic nu vede decît al plasei sîn.
Nu face ca pescarul ! Într-un palat, stăpîn,
Cumintele cunoaşte cît viaţa preţuieşte,

Şi cîtă fericire e-n cele pămînteşti !
Sînt nopţi şi bunuri... Darnic i le-a întins uscatul ;
I-i mintea în repaos şi gustă nesecatul
Şirag de roade... Iată, ce vrajă-i să trăieşti !

Priveşte-l şi acuma : e după-o noapte albă...
Dar sub surîsul scumpei gazele s-a sculat,
Sub ochii de gazelă cu boiul fermecat,
Ce sînt ai lui cu totul şi zîmbitori se-nvoalbă...

Slăviţi pe Domnul ! Singur dă unuia, lipsind
Pe altul... Cînd cu trudă sărmanul trage plase,

Nicicînd avînd atîta cît grijuliu visase —
Slăviți pe Domnul — cellalt mănîncă pești cu jind !

Cînd Karim pescarul sfîrși de cîntat, califul înaintă singur spre el, se opri în spatele lui, îl recunoscu și-i spuse :

— O, Karim !

Auzindu-și numele, Karim se întoarse surprins. Și, la lumina lunii, îl recunoscu pe calif. Rămase împietrit de spaimă. Apoi, revenindu-și, grăi :

— Pe Allah ! o, emire al credincioșilor, să nu crezi că am vrut numai să încalc poruncile tale : sărăcia și numeroasa mea familie m-au împins, astă-seară, să mă port astfel !

Și califul îi spuse :

— Bine, Karim, n-am văzut nimic ! Dar vrei să încerci să-ți arunci năvodul în numele meu, ca să-mi văd și eu norocul ?

Pescarul, nespus de bucuros, se grăbi să-și arunce năvodul, chemînd pe Allah în ajutor, și așteptă pînă ce unealta atinse fundul apei. Atunci o trase afară și găsi în ea pești fără de număr și de toate felurile. Califul se arătă mulțămit și-i spuse :

— Acum, Karim, dezbracă-te !

Karim se grăbi să se dezbrace. Își scoase unul după altul toate veșmintele : pe cel de deasupra, cu mîneci largi, cîrpit cu petece de multe culori și prins cu fire de lînă de proastă calitate, plin de ploșnițe cu coadă și de atîția pureci că ai putea să acoperi pămîntul cu ei, apoi turbanul din stofă de cîrpe adunate la întîmplare, pe care nu-l mai desfăcuse de trei ani și adăpostea păduchi și mai mari, și mai mici, și albi, și negri. Puse jos veșmîntul și turbanul, și rămase gol în fața califului. Atunci califul începu și el să se dezbrace. Își scoase mai întîi haina de mătase iskandarani, a doua haină de mătase baalbaki, apoi mantelușa de catifea și vesta, și-i spuse pescarului :

— Karim, îmbracă-te cu aceste haine!

Apoi califul își puse veșmîntul cu mîneci largi al pescarului și turbanul acestuia. Își înfășură în jurul gîtului fularul lui Karim, și-i spuse:

— Poți să te duci la treburile tale!

Omul îi mulțămi califului și rosti aceste versuri:

Pe-o mare acuție tu m-ai făcut stăpîn.
Și zi și noapte ție mulțămitor rămîn...
Cu daruri mult prea scumpe voios m-ai copleșit,
Și nencetat în slavă te-oi ridica smerit,
Cît voi trăi pe lume și după moarte chiar.
Din groapă mulțămirea eu tot am s-o îngîn...

Dar nu sfîrși bine Karim de spus versurile, și califul simți pe piele ploșnițele și păduchii care-și aleseseră lăcașul în zdrențele pescarului, și acum porniseră să alerge încoace și încolo. Începu să le prindă cu stînga și cu dreapta, de pe ceafă, de pe piept, de peste tot, și să le arunce cu scîrbă cît mai departe, făcînd mișcări dezordonate și înspăimîntate. Apoi îi strigă pescarului:

— Nenorocitule Karim! Cum de-ai adunat în mînecile tale și-n turban toate vietățile astea răufăcătoare?

Și Karim răspunse:

— Doamne, n-ai nici o teamă, crede-mă! Acum simți pișcăturile acestor păduchi, dar dacă ai răbdare, ca mine, peste-o săptămînă n-ai să mai simți nimic și ai să fii la adăpost de pișcăturile lor! Nici măcar n-ai să le mai iei în seamă!

Califul, cu toată scîrba ce-o simțea, începu să rîdă și spuse:

— Ce nenorocire! Cum am să îndur această haină pe mine?

Pescarul îi grăi:

— O, emire al credincioşilor, aş vrea să-ţi spun cîteva cuvinte, dar tare mi-e ruşine să le rostesc înaintea unui strălucit calif !

Califul îi dădu glas :

— Hai, spune ce ai de spus !

Atunci Karim grăi :

— Mi-a trecut prin gînd, o, stăpîne al credincioşilor, că ai vrut să înveţi pescuitul ca să ai şi tu o meserie cu care să-ţi cîştigi pîinea zilnică ! Dacă e aşa, aceste haine şi acest turban îţi vor prinde bine !

Califul rîse mult de vorbele pescarului şi-i spuse să plece. Şi Karim plecă în drumul lui, iar califul se grăbi să ia coşul din frunze de palmier în care se aflau peştii, îl acoperi cu buruieni proaspete şi, astfel încărcat, veni să se întîlnească cu Giafar şi cu Massrur, care-l aşteptau ceva mai deoparte. Văzîndu-l, ei crezură că era Karim pescarul, şi Giafar se temu să nu păţească vreun necaz din partea califului mînios şi-i strigă :

— O, Karim, ce cauţi aici ? Fugi cît mai repede ! Califul e în grădină.

Auzind vorbele lui Giafar, califul fu apucat de un asemenea rîs, că se răsturnă pe spate. Şi Giafar strigă :

— Pe Allah ! e domnul şi stăpînul nostru, emirul credincioşilor însuşi !

Califul răspunse :

— Ei da, Giafar ! Şi tu eşti marele vizir ! Am venit cu tine aici şi nu mă recunoşti ! Cum vrei dar să mă recunoască şeicul Ibrahim, care-i beat turtă ? Nu te mişca de-aici şi aşteaptă pînă mă întorc !

Şi Giafar răspunse :

— Aud şi mă supun !

Atunci califul se apropie de uşă şi bătu. De îndată, şeicul Ibrahim se ridică şi strigă :

— Cine-i acolo?
El răspunse:
— Eu sînt, şeice Ibrahim!
Celălalt:
— Cine eu?
Şi auzi de la uşă:
— Eu, Karim pescarul! Am aflat că ai musafiri în noaptea asta şi-ţi aduc peşte proaspăt de cel mai bun soi şi viu, se zbate încă!
Lui Ali-Nur şi soţiei sale le plăcea mult peştele, aşa că, auzind de peşte proaspăt, care încă se zbate, se bucurară amîndoi nespus; iar Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, strigă:
— Deschide repede, şeice Ibrahim, şi lasă-l să intre.
Şeicul deschise, iar califul, deghizat în pescar, intră şi-i salută pe cei de faţă. Dar şeicul Ibrahim îl întrerupse cu un hohot de rîs şi-i spuse:
— Fie binevenit între noi hoţul, hoţul care-şi fură tovarăşii! Îndrăzneţule, arată-ne ce peşte de soi ai!
Pescarul dădu la o parte buruienile şi le arătă peştele din coş; şi ei văzură că peştele era încă viu şi se zbătea. Atunci Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, grăi:
— Pe Allah, stăpînii mei, ce peşte frumos! Păcat că nu-i fript!
Şeicul Ibrahim îi răspunse:
— Pe Allah, ai dreptate!
Şi, întorcîndu-se spre calif, îi spuse:
— Păcat, pescarule, că n-ai venit cu peştele gata fript. Ia-l, frige-l repede şi adu-l aici!
Califul răspunse:
— La poruncile voastre! Îl frig şi vi-l aduc îndată.
Şi-i răspunseră toţi deodată:
— Da, grăbeşte-te să-l frigi şi adu-ni-l!
Califul ieşi repede, alergă la Giafar şi-i spuse:

— O, Giafar, ei îmi cer pește fript!

Acela îi răspunse:

— O, emire al credincioșilor, dă-mi-l să-l frig!

Califul grăi:

— Pe mormîntul părinților și al strămoșilor mei! Chiar eu, cu mîna mea, am să le frig peștele!

Califul merse deci la coliba de trestie care servea de locuință pentru paznicul grădinii, șeicul Ibrahim, cotrobăi prin ea, găsi cele trebuincioase pentru fript, precum și sare, cimbru, foi de dafin și altele asemenea. Se apropie de plită spunîndu-și: „O, Harun, amintește-ți că în copilărie îți plăcea mult să stai în bucătărie cu femeile și că te amestecai în treburile lor. E momentul să-ți arăți priceperea!"

Luă apoi tigaia, o așeză pe foc, puse în ea o lingură de unt și așteptă. Cînd untul începu să sfîrîie, luă peștele pe care-l curățise de solzi, îl spălase, îl sărase și-l trecuse ușor prin făină, și-l puse în tigaie. Cînd se fripse bine pe o parte, îl întoarse pe partea cealaltă, cu o dibăcie desăvîrșită, și cînd peștele fu așa cum trebuie, îl scoase din tigaie și-l așeză pe mari frunze verzi de bananier. Culese din grădină cîteva lămîi, le tăie în felii și le așeză tot pe frunzele de bananier, apoi se duse în sală și puse totul dinaintea musafirilor. Tînărul Ali-Nur, soția lui și șeicul întinseră mîinile și începură să mănînce. Cînd sfîrșiră, se spălară pe mîini, și Ali-Nur grăi:

— Pe Allah! Pescarule, îți sîntem tare îndatorați în noaptea asta!

Băgă mîna în buzunar, scoase trei dinari de aur, dintre cei căpătați prin dărnicia șambelanului tatălui său din Bassra, și-i întinse pescarului, spunîndu-i:

— O, pescarule, iartă-mă, te rog, că nu pot să-ți dau mai mult, căci, pe Allah, dacă te-aș fi cunoscut înainte de întîmplările din urmă prin care am trecut, ți-aș fi dat mai mult și aș fi îndepărtat pentru tot-

deauna de la tine amărăciunea sărăciei. Ia dinarii aceştia, singurii pe care starea mea îngăduie să ţi-i dărui !

Şi îl sili pe calif să ia banii pe care i-i întindea ; şi califul îi luă, îi duse la buze şi la frunte, mulţămindu-i astfel lui Allah şi binefăcătorului său, şi-i puse în buzunar.

Dar ceea ce voia îndeosebi califul era să o audă cîntînd pe tînăra roabă. De aceea îi spuse lui Ali-Nur :

— O, tînărul meu stăpîn, binefacerile şi dărnicia ta nu le voi uita niciodată ! Dar dorinţa mea arzătoare, pe care aş vrea s-o văd împlinită prin bunătatea ta fără de margini, este ca această roabă să cînte din lăuta de colo şi cu glasul ei, care trebuie să fie minunat. Cîntecele precum şi sunetul lăutei mă farmecă şi ele sînt tot ce-mi place mai mult pe lume !

Ali-Nur spuse :

— Pe viaţa mea, Anis Al-Djalis ! Dacă ea ţi-i scumpă, cîntă ceva pe placul acestui pescar care doreşte cu aprindere să te audă !

La aceste cuvinte ale scumpului ei stăpîn, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, luă fără zăbavă lăuta, scoase cîteva sunete, ca s-o încerce, şi, ciupind deodată coardele, îi şi cuceri pe ascultători. Apoi cîntă următoarele versuri :

O mlădioasă, zveltă şi tînără femeie,
Cu vîrf de deget gingaş, cîntat-a din lăută,
Iar sufletul în mine n-a mai voit să steie,

Ci a zburat deodată... La glasul ei tresare
Cel surd, nelecuitul, şi-n grai curat salută :
„Ce vrajă-i al ei cîntec !“ şi mutul din născare...

După ce cîntă astfel, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, continuă să ciupească strunele cu o atît de

rară dibăcie, că luă minţile celor de faţă. Apoi surîse şi din nou cîntă versurile :

Piciorul tău de fecioraş atinse pămîntu-ncîntat ;
De vii plăceri se-nfioră şi străluci ca-n raze-ndată :
Şi-ntunecul nopţii greoi cu limpezi ochi l-ai alungat...

Ca să te pot iarăşi vedea, o, tinere, mă pregătesc
Să-nmiresmez odăi cu mosc, cu ape de flori ce îmbată,
Cu drese-n arome răşini în chipul ce-l ştiu persienesc...

Şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, cîntă cu un glas atît de minunat, că Harun Al-Raşid nemaiputîndu-şi stăpîni bucuria începu să strige :

— Ah, pe Allah ! Pe Allah !

Iar Ali-Nur îl întrebă :

— Ei, pescarule, ai fost încîntat de glasul roabei şi de cîntecul ei pe strunele lăutei ?

Califul răspunse :

— Da, pe Allah !

Atunci Ali-Nur, care de obicei dăruia fără să şovăiască tot ce le plăcea musafirilor lui, îi spuse :

— De vreme ce, pescarule, îţi place roaba, iată ţi-o dau, ţi-o fac cadou, cadou al unei inimi darnice care nu mai ia îndărăt ceea ce a dat odată ! Ia-ţi, deci, roaba ! De acum înainte e a ta !

Şi Ali-Nur se ridică de îndată, îşi aruncă mantia pe umeri şi, fără să-şi ia rămas bun de la Dulcea Prietenă, vru să părăsească sala şi să-l lase pe califul deghizat în pescar stăpîn pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis. Dar ea îi aruncă o privire scăldată în lacrimi şi-i spuse :

— O, stăpînul meu Ali-Nur ! Într-adevăr mă părăseşti şi te lepezi de mine, fără să-mi spui măcar un cuvînt de despărţire ? Fie-ţi milă, zăboveşte o

clipă, numai cît să-ţi spun două vorbe de rămas bun. Ascultă, Ali-Nur!

Şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, rosti cu glasul înecat de plîns aceste versuri:

Departe de mine-ai să pleci,
Tu, sînge al inimii mele?
Ţi-e locul într-un chinuit
Adînc din făptura-mi în jele...

Atotiertător nesfîrşit,
Răzleţii i-adună-mpreună,
Tu, darnice, care împarţi
La toţi, după voia ta bună!...

Cînd ea îşi încheie versurile, Ali-Nur se apropie şi îi spuse:

În ziua despărţirii, luînd rămasu-i bun,
În plîns, cu fierbinţi lacrimi, ea-mi spuse: „Şi acum,
De mine mult departe, ce-ai să te faci de mîine?"
Iar eu: „Mai bine-ntreabă pe-acela ce-ţi rămîne!"

Auzind aceste cuvinte, califul se înduioşă văzîndu-se pricină a despărţirii celor doi tineri şi se miră totodată de uşurinţa cu care Ali-Nur îi dăruia această minune de roabă. El îi grăi:

— Spune-mi, tinere, şi nu te teme să-mi mărturiseşti totul, căci eu am vîrsta tatălui tău, ţi-e frică să nu fii prins şi pedepsit pentru că ai răpit-o, poate, pe această tînără, sau ai de gînd să mi-o dai ca să-ţi acoperi astfel datoriile?

Ali-Nur îi răspunse:

— Pe Allah, pescarule! Am avut parte, eu şi această roabă, de întîmplări atît de uluitoare şi de nenorociri atît de neobişnuite, că dacă ar fi scrise

cu acul în fundul ochilor, ar fi o învățătură pentru cei ce le-ar citi cu smerenie !

Şi califul răspunse :

— Grăbeşte-te să ne poveşteşti viaţa ta, dar în amănunţime, căci nu se ştie dacă aceasta nu va fi pentru tine o pricină de mîngîiere, poate şi de ajutor, căci mîngîierea şi ajutorul lui Allah sînt totdeauna apropiate !

Atunci Ali-Nur îl întrebă :

— O, pescarule, cum vrei să-mi auzi povestirea, în versuri sau în proză ?

Şi califul îi răspunse :

— Proza este broderie de mătase, versurile sînt şirag de mărgăritare !

Ali-Nur grăi :

— Iată mai întîi şiragul de mărgăritare !

Îşi închise ochii pe jumătate, îşi aplecă fruntea şi, în surdină, rosti aceste versuri :

Prietene, cu tihna-mi, şi olatul
Lăsai şi, răzleţit de a mea ţară,
Mîhniri mă rod de-a lungul şi de-a latul.
Aveam un tată şi-l iubeam... El, iară,
Cu mine dulce-a fost... Însă veleatul
Veni grăbit, şi fu ca el să moară,
Cînd eu departe-s şi numai mormîntul
Îi stă ca adăpost... Păzească-l Sfîntul !

M-au măcinat de-atunci dureri funeste,
Nenorociri, că măruntaiele-s bucăţi
Şi inima-mi fărîme-i ca aceste.
Pe cînd trăia, bătrînul dintre bunătăţi
Mi-alese frumuseţea de poveste,
Mlădie-n boiul ei şi tînără-n răsfăţ,

Ca ramul înflorit care se-nclină
Uşor, cînd suflă boarea serii lin.

Ce dragă-mi fu ! O, pătimaş de dragă,
Şi pentru ea întreaga moştenire
Părăduii curînd, dar mă-nţeleagă
Cu toţi că-n ea aflasem fericire
Şi că-n sirepii chiar gonind pe vagă
Cîmpie-aveam mai mică mulţămire.
Dar, într-o zi, cînd totu-mi lipsea mie,
Plecai la tîrg s-o vînd, ca-n buimăcie.

S-o vînd !... Eu care-aş suferi pe lume
Orice, dar nu durerea unei despărţiri !...
Cînd crainicul obştesc, plătit anume,
Vesti mezatul, cu dorinţe în priviri
Un ghiuj destrăbălat, ciuma-l sugrume,
Urcă de-ndată preţul fără de tocmiri.
De cum văzui mîrşavul, prins de furii,
Plecai cu fata,-n ciuda căzăturii.

De mînă o duceam de tîrg departe,
Dar desfrînatul spumega de ură
Că poftele îi rămîneau deşarte.
Cu dreapta îi dădui o lovitură,
Cu stînga încă una, să şi-o poarte,
Şi-mi potolii a inimii arsură.
Cu teamă-apoi, buclucuri să nu iasă,
M-adăpostii, fugind la mine-acasă.

Dar regele porunci dădu ca să fiu prins
Şi la-nchisoare dus... Să mă ajute,
Veni un tînăr şambelan cinstit, distins
Şi-mpărtăşindu-mi veşti de el ştiute,
Scăpai de viclenii şi pizmă neînvins ;
De noapte ocrotit de toate alea,
Cu draga-mi spre Bagdad îmi luai calea...

Acum, pescare, singura-mi comoară
E ea, prietena-mi... Ţi-o dau... Primeşte,
Tu, darul... şi să ştii că-i surioară
A inimii ce încă o iubeşte,
Şi că făptura-mi toată se-nfioară
C-o părăsesc atît de nebuneşte...
Se risipeşte sufletu-mi şi moare,
Cu ea, ce trece-n braţele-ţi, pescare !...

Cînd Ali-Nur isprăvi de înşirat cel din urmă mărgăritar, califul îi grăi :

— O, stăpîne ! Acuma, cînd m-am minunat de şiragul de mărgăritare, eşti bun să-mi dai unele amănunte şi despre broderiile de mătase ale acestei întîmplări uimitoare ?

Şi Ali-Nur, care credea mereu că vorbeşte cu pescarul Karim, îi dădu toate amănuntele, de la început pînă la sfîrşit.

Cînd califul înţelese bine întreaga poveste, îl întrebă :

— Acum unde ai de gînd să te duci, stăpîne Ali-Nur ?

Iar Ali-Nur îi răspunse :

— O, pescarule, pămîntul lui Allah este întins şi fără de margini !

Atunci califul îi vorbi astfel :

— Ascultă-mă, tinere ! Eu nu sînt decît un pescar necunoscut, dar am să-ţi scriu chiar acum o scrisoare pe care-o vei înmîna sultanului din Bassra, Mahomed Ben-Soliman El-Zeini. El o va citi şi vei vedea îndată urmări din cele mai fericite pentru tine !

Dar în acest moment, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii, şi întrerupse firul povestirii.

Şi cînd se lăsă a treizeci şi şasea noapte

Şeherezada urmă :

O, mărite rege, califul îi spuse lui Ali-Nur : „Am să-ţi scriu chiar acum o scrisoare pe care-o vei înmîna sultanului din Bassra, Mahomed Ben-Soliman El-Zeini. El o va citi şi vei vedea îndată urmări din cele mai fericite pentru tine !“

Ali-Nur răspunse :

— Dar unde s-a mai văzut pe pămînt un pescar care să le scrie, aşa, cînd îi place, regilor ? E ceva ce nu s-a mai întîmplat !

Şi califul îi răspunse :

— Rosteşti adevărul, stăpîne Ali-Nur ! Dar am să-ţi lămuresc îndată pricina care-mi îngăduie să fac aşa. Află că, pe cînd eram copil, am învăţat să scriu şi să citesc la aceeaşi şcoală şi cu acelaşi dascăl ca şi Mahomed El-Zeini. Ba eram chiar înaintea lui şi aveam o scriere mai frumoasă ca a lui, şi învăţam pe de rost versurile şi versetele din cartea sfîntă mult mai uşor decît el. Şi eram tare buni prieteni. Dar, mai tîrziu, lui soarta i-a fost prielnică şi a ajuns rege, iar eu, prin voia lui Allah, am rămas un simplu pescar. Dar cum el nu este mîndru, n-a rupt legăturile cu mine, şi nu este lucru pe care să i-l cer şi el să nu-l îndeplinească. Şi chiar dacă în fiecare zi i-aş face o mie de cereri, el le-ar împlini pe toate, fără cea mai mică zăbavă !

Cînd auzi acestea, Ali-Nur spuse :

— Ei, scrie atunci ce găseşti de cuviinţă, s-o văd şi pe-asta !

Califul se aşeză pe podele, îndoi un picior sub celălalt, luă un kalam şi o foaie de hîrtie, puse foaia pe palma mîinii stîngi şi, ţinînd kalamul cu dreapta, scrise :

„În numele lui Allah îndurătorul fără de margini și milostivul!

Această scrisoare este trimisă de mine Harun Al-Rașid Ben-Mahdi El-Abbass! Către domnia-sa Mahomed Ben-Soliman El-Zeini!

Îți aduci aminte că te învăluie îndurarea mea și că numai datorită îndurării mele ai fost numit reprezentant al meu într-unul din regatele mele!

Și acum te înștiințez că purtătorul acestei scrisori, făcută de mîna mea, este Ali-Nur, fiul lui Fadledin Ben-Khakan, fost vizir al tău, care acum se odihnește întru mila celui preaînalt!

De cum vei fi citit vorbele mele, te vei ridica de pe tronul regatului și vei așeza în el pe Ali-Nur, care va fi rege în locul tău! Căci, iată, l-am investit cu autoritatea cu care te investisem pe tine mai înainte!

Ia seama să nu întîrzii împlinirea voinței mele! Mîntuirea fie cu tine!"

Apoi califul îndoi scrisoarea, o închise, și, fără să-i arate cuprinsul, i-o înmînă lui Ali-Nur. Ali-Nur luă scrisoarea, o duse la buze și la frunte, o puse în turban și chiar atunci ieși ca să pornească spre Bassra, în timp ce îndurerata Dulce Prietenă, Anis Al-Djalis, izbucnea în hohote de plîns într-un colț, părăsită.

Iată ce a făcut Ali-Nur. Să povestim acum despre calif.

Cînd șeicul Ibrahim, care între timp nu rostise un cuvînt, văzu toate acestea, se-ntoarse spre calif, pe care-l credea tot Karim pescarul, și-i strigă:

— O, tu cel mai ticălos dintre pescari! Ne-ai adus doi-trei pești care prețuiesc cîțiva bani de aramă și, nemulțămit că ai pus în buzunar trei dinari de aur, vrei să o iei și pe roaba aceasta tînără! Ticălosule! Ai să-mi dai îndată jumătate din bani, iar pe roabă o s-o împărțim între noi, și am să încep eu, tu urmînd după mine!

La aceste cuvinte, califul se apropie în grabă de o fereastră, după ce-i aruncă o privire cumplită şeicului Ibrahim, şi bătu din palme. De îndată Giafar şi Massrur, care nu aşteptau decît acest semnal, se repeziră în sală. La un semn al califului, Massrur se aruncă asupra şeicului şi-l înhăţă. Giafar, care purta în mîini un veşmînt strălucitor, după care trimisese în grabă pe unul dintre slujitori, se apropie de calif, îl dezbrăcă de zdrenţele de pescar şi-i dădu haina de mătase şi de aur.

Văzînd toate acestea, şeicul Ibrahim îl recunoscu îngrozit pe calif şi, de ruşine, începu să-şi muşte vîrful degetelor ; dar încă se îndoia dacă era adevărat ceea ce vedea şi-şi spunea : „Dorm ori sînt treaz ?“ Atunci califul îl întrebă cu glasul lui din totdeauna :

— Ei bine, şeice Ibrahim, ce-i halul în care te văd ?

Şi, la aceste vorbe, şeicul Ibrahim se trezi de-a binelea din beţie, se aruncă cu faţa şi cu barba lui lungă la pămînt şi rosti versurile :

Iartă greşeala, căci ai precădere
Asupra tuturor făpturilor...
Să ştie un stăpîn că e dator
Să fie bun cu robul în cădere.

Făcut-am, drept e, lucru rău, la care
Doar nebunia, negreşit, m-a-mpins...
E rîndul tău să te arăţi cuprins
Acum de omenie cît mai mare...

Califul îi spuse şeicului Ibrahim :

— Te iert !

Se întoarse apoi spre sfioasa Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi-i grăi :

— O, Anis Al-Djalis, acum cînd vezi cine sînt, vino cu mine la palat !

Şi părăsiră cu toţii Palatul Minunilor.

Cînd Anis Al-Djalis ajunse la palat, califul porunci să i se dea odăi pentru ea singură şi-i hotărî slujnice şi roabe. Apoi merse la ea şi-i spuse :

— O, Dulce Prietenă, Anis Al-Djalis, acum tu eşti a mea, căci, pe de o parte, doresc eu acest lucru, iar pe de altă parte, mi-ai fost dată de bunăvoie de Ali-Nur. Dar află că, la rîndul meu, ca răsplată pentru acest dar, l-am trimis pe Ali-Nur ca sultan la Bassra. Şi, dacă asta e şi voia lui Allah, în curînd am să-i trimit o măreaţă mantie de sărbătoare, şi am să te rog să i-o duci chiar tu. Şi vei fi astfel sultana lui !

Apoi califul o luă pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, în braţe, şi noaptea aceea o petrecură înlănţuiţi. Şi aşa a fost cu ei doi.

Şi acum să vedem ce s-a întîmplat cu Ali-Nur. Cînd ajunse, prin mila lui Allah, în Bassra, se duse de-a dreptul la palatul sultanului Mahomed El-Zeini, urcă şi scoase un strigăt puternic. Sultanul, auzindu-i strigătul, vru să afle ce s-a întîmplat, şi porunci să fie adus înaintea lui. Şi Ali-Nur se înfăţişă, scoase scrisoarea din turban şi i-o înmînă. Sultanul deschise scrisoarea şi recunoscu slova califului. Se ridică de îndată în picioare, o citi cu băgare de seamă, apoi o duse de trei ori la buze şi la frunte şi strigă :

— Aud şi ascult de Allah cel preaînalt şi de califul, emir al credincioşilor !

Şi-i chemă îndată pe cei patru cadii ai oraşului şi pe emirii cei mai de seamă şi le făcu cunoscută hotărîrea lui de-a se supune califului, părăsind tronul. Dar, tocmai atunci, intră marele vizir El-Mohin Ben-Saui, duşmanul vechi al lui Ali-Nur şi al tatălui acestuia, Fadledin Ben-Khakan. Sultanul îi dădu scrisoarea emirului credincioşilor şi-i spuse :

— Citeşte !

Vizirul Saui luă scrisoarea, o citi, o reciti şi se înspăimîntă cumplit ; dar deodată, cu o dibace mişcare a

mîinii, rupse partea de jos a scrisorii, cu sigiliul negru al califului. Sultanul, mînios, îi strigă :

— Nenorocire ţie, Saui ! Ce diavol te-a împins să faci asta ?

Şi Saui răspunse :

— O, rege, află că acest nemernic nu l-a văzut niciodată pe calif, şi nici măcar pe vizirul Giafar. E numai un înşelător, un tînăr ros de vicii ! Un diavol plin de răutate şi de viclenii. A găsit, desigur, întîmplător vreo hîrtie cu slova califului şi i-a imitat scrisul, mîzgălind ce a poftit el şi făptuind astfel un fals ! Cum să-ţi vină în gînd, sultane, să abdici, cînd califul nu ţi-a trimis pe cineva anume, cu un act scris cu nobila lui slovă ? De altfel, dacă într-adevăr califul ţi l-ar fi trimis pe acest om, i-ar fi dat ca însoţitor vreun şambelan sau vreun vizir. Dar, cum ştim cu toţii, acest individ a venit aici singur !

Atunci sultanul întrebă :

— Şi cum să facem, Saui ?

Acesta răspunse :

— O, rege, dă-mi-l mie pe acest om şi voi şti să descopăr adevărul. Îl voi trimite la Bagdad însoţit de un şambelan care să afle ce s-a întîmplat. Dacă toate sînt adevărate, tînărul ne va aduce un act scris chiar de mîna califului. Dar dacă nu e adevărat, şambelanul mi-l va aduce îndărăt pe tînăr şi voi şti să mă răzbun amarnic şi să-l fac să-şi ispăşească şi trecutul, şi prezentul !

La cuvintele vizirului Saui, sultanul crezu că Ali-Nur e într-adevăr un criminal şi nu mai avu răbdare, atît îl apucase mînia, că strigă străjerilor :

— Puneţi mîna pe el !

Şi străjerii îl apucară pe Ali-Nur, îl trîntiră la pămînt şi-l loviră cu ciomegele pînă leşină. Sultanul porunci apoi să-i pună lanţuri la mîini şi la picioare, îl

chemă pe mai-marele temnicerilor, şi acesta veni de îndată în faţa regelui.

Acest temnicer se numea Kutait. Cînd îl văzu, vizirul îi porunci :

— O, Kutait, din voinţa stăpînului nostru sultanul ai să-l iei pe acest om, ai să-l arunci într-una din gropile săpate în temniţă şi ai să-l pui zi şi noapte la caznă cît se poate de aspră.

Kutait răspunse :

— Aud şi mă supun !

Şi-l luă pe Ali-Nur şi-l duse îndată în temniţă.

Kutait intră în temniţă cu Ali-Nur, închise uşa, puse să se mături cu grijă pe jos, să se spele bine banca de lîngă uşă, şi o acoperi cu un covor, pe care aşeză o pernă. Se apropie apoi de Ali-Nur, îi desfăcu legăturile şi-l rugă să se odihnească pe bancă, şoptindu-i :

— Nu uit, stăpîne, cît de mult bine mi-a făcut tatăl tău, răposatul vizir. Fii deci fără teamă !

Şi se purtă cu Ali-Nur cu respect şi bunătate, nelăsînd să-i lipsească nimic. Pe de altă parte, îi trimitea veşti în fiecare zi vizirului că Ali-Nur era supus la pedepsele cele mai grozave. Şi aşa merseră lucrurile timp de patruzeci de zile.

În a patruzecea zi, ajunse la palat un măreţ dar pentru rege din partea califului. Şi regele fu încîntat de bogăţia darului, însă, cum nu înţelegea pentru ce i-l trimisese califul, îşi adună emirii şi le ceru sfatul. Unii îşi dădură părerea că acest dar nu putea fi, în intenţia califului, decît pentru noul sultan trimis de el. Dar vizirul Saui strigă :

— O, rege, nu ţi-am spus că era bine să te descotoroseşti de Ali-Nur şi că aceasta ar fi fost hotărîrea cea mai înţeleaptă ?

Atunci sultanul strigă :

— Pe Allah! Mi-ai adus aminte de acel individ. Caută-l de îndată și pune să i se taie capul.

Și Saui răspunse:

— Aud și mă supun! Dar aș vrea mai înainte să vestesc în tot orașul prin crainicii obștești, care să strige: „Toți cei care vor să fie de față la osînda lui Ali-Nur să vină sub zidurile palatului!" Și lumea va veni să vadă pieirea lui, și voi fi astfel răzbunat, inima mi se va răcori și ura îmi va fi potolită!

Iar sultanul îi răspunse:

— Fă cum îți place!

Vizirul Ben-Saui se bucură mult, alergă la guvernator și-i porunci să vestească în tot orașul ceasul osîndei lui Ali-Nur și celelalte amănunte. Și asta se făcu de îndată. Auzind strigarea crainicilor obștești, locuitorii orașului se mîhniră, îi cuprinse jalea și începură să plîngă cu toții, chiar și copiii din școli și negustorii din piață. Apoi unii se grăbiră să-și facă rost de un loc cît mai bun, ca să-l vadă trecînd pe Ali-Nur și să fie de față la priveliștea dureroasă a osîndei, iar alții se duseră în grabă la porțile temniței, ca să îngroașe alaiul lui Ali-Nur chiar de acolo.

Cu mare bucurie, vizirul Ben-Saui luă zece străjeri și se grăbi să ajungă la temniță, unde porunci să i se deschidă și să fie lăsat înlăuntru. Dar temnicerul Kutait se prefăcu că nu știe pentru ce venise și-l întrebă:

— Ce dorești, stăpîne vizir?

Acesta răspunse:

— Adu-mi repede aici pe acel tînăr ticălos și stricat!

Temnicerul îi grăi:

— Acum zace ca mort de pe urma loviturilor pe care le-a primit și a caznelor. Totuși ți-l aduc îndată!

Şi temnicerul se îndreptă spre locul unde era Ali-Nur şi-l găsi rostind în şoaptă aceste versuri :

Pe nimeni, vai, nu am să mă ajute,
Nenorocit cum sînt, şi în putere
Cresc relele, iar leacul ce se cere,
Mai scump şi tot mai rar, de nevăzut e.

O lipsă nemiloasă-a mistuit
Tot sîngele cel mai curat al meu,
Şi-al vieţii cel din urmă suflu greu
Se prăpădi de suferinţi scîrbit.

Prin voia sfîntă şi dumnezeiască
Prietenii îmi sînt duşmani de moarte,
Şi dintre voi nu-i nimeni, vai, să-mi poarte
De grijă-n suferinţa omenească.

Ascunde moartea grozăvii mulţime,
Dar cît îmi pare ea de dulce acuma,
Cînd lepădai de mine-ncolo gluma
Nădejdilor ce-nşeală cu cruzime.

O, Doamne, ce-ndrumezi pe vestitori
De bine, tu, nemărginit ocean
Al bunătăţii, tu, stăpîn — liman
Celor de mîngîieri mijlocitori !

Rănit îşi strig — de mine te îndură !
Mă scapă din primejdii şi din rele,
Fii milostiv cu josnicii mişele
Şi uită-mi rătăciri fără măsură...

Cînd Ali-Nur ajunse la capătul versurilor lui de jale, Kutait se apropie, îi lămuri repede pricina, îl ajută să se dezbrace de hainele curate pe care i le

dăduse într-ascuns şi să ia o haină zdrenţăroasă, ca un biet întemniţat, şi-l duse astfel dinaintea lui Saui, care-l aştepta fremătînd de ură. Şi, văzîndu-l, Ali-Nur îşi dădu seama cîtă duşmănie îi purta acest vechi vrăjmaş al tatălui său. Totuşi îi vorbi :

— Iată-mă, Saui ! Crezi că soarta are să-ţi fie mereu prielnică de-ţi pui atîta încredere în ea ?

Apoi adăugă :

— O, vizire, să ştii că singur Allah are puterea, că el este singurul înfăptuitor !

Vizirul îi răspunse :

— O, Ali, crezi că mă sperii cu vorbele tale ? Să ştii că azi chiar am să pun să ţi se taie capul, fără să-mi pese de tine şi de toţi locuitorii Bassrei. Şi am să fac şi eu după cum spune poetul :

Timpul e bine să-l laşi să lucreze oricît cu-anevoie,
Fii însă prea mulţămit că dreptatea ţi-o faci după voie.

Şi ascultă ce bine spune un alt poet :

Cine trăieşte o zi
După duşmanul ce-i piere,
Şi-a împlinit, după vrere,
Ţelul ce mult şi-l dori...

Apoi vizirul porunci străjerilor să-l apuce pe Ali-Nur şi să-l suie pe spinarea unui măgar. Dar străjerii şovăiau, văzînd mulţimea care îl privea pe Ali-Nur şi-l îndemna :

— Spune un cuvînt şi îndată-l vom bate cu pietre pe acest om şi-l vom rupe în bucăţi, chiar de-ar fi să ne pierdem pe noi şi sufletele noastre !

Dar Ali-Nur le răspunse :

— Oh, nu, să nu faceţi una ca asta ! Nu ! Nu ! N-aţi auzit versurile poetului ?

E crugul vieții hotărît la fiecare,
Și-odată-acesta scurs, sărmanul moare...
De m-ar tîrî cu ei chiar leii, nu m-aș teme,
Cît vremea nu e încă moartea să mă cheme...

Atunci străjerii îl apucară pe Ali-Nur, îl urcară pe un măgar și străbătură orașul pînă ajunseră la zidurile palatului, chiar sub ferestrele sultanului. Și strigau tot timpul :

— Iată ce pedeapsă-l așteaptă pe cel ce-a măsluit scrisoarea !

Apoi îl așezară pe Ali-Nur chiar pe locul osîndei, acolo unde de obicei se zărea sînge năclăit. Și gealatul, cu sabia scoasă, înaintă și-i spuse lui Ali-Nur :

— Sînt robul tău supus ! Dacă ai nevoie de ceva, spune și voi face. Dacă vrei să bei sau să mănînci, poruncește și te voi asculta ! Căci mai ai puține clipe de viață, doar pînă cînd va apărea sultanul la fereastră !

Ali-Nur privi în dreapta și în stînga și rosti aceste strofe :

Cuiva de-i este milă de mine,-aici, cu zor,
În cumpăna aceasta să-mi vină-n ajutor !

Trecut-a timpul vieții și soarta mi-e-mplinită,
Dar cine,-n îndurarea-i, nu șovăie-o clipită,

Purtîndu-se ca unul preavrednic de răsplată ?...
Și cine-acum în ceasul tristeții ce mi-i dată,

Nefericirea-mi vede și îmi întinde-un strop,
Să-mi potolească chinul cu care mă îngrop ?...

Atunci toți cei de față începură să plîngă, iar gealatul luă o cană cu apă și i-o întinse lui Ali-Nur. Dar

vizirul se repezi de la locul lui, trase o lovitură în cană, care se sparse, şi-i strigă plin de furie gealatului :

— Ce mai aştepţi ca să-i tai capul ?

Gealatul luă o cîrpă şi-i legă lui Ali-Nur ochii. Cînd văzu asta, toată mulţimea se răzvrăti împotriva vizirului, începu să-l ocărască şi să-i strige tot felul de vorbe. Şi zarva crescu, şi frămîntarea şi strigătele ajunseră de nedescris. Şi deodată, pe cînd creştea această zarvă, se ridică un nor de praf şi se auziră strigăte nelămurite care se apropiau umplînd văzduhul.

Auzind larma şi văzînd norul de praf, sultanul încreţi fruntea. Scoase capul pe fereastră şi le strigă celor din jurul său :

— Vedeţi ce s-a întîmplat !

Dar vizirul strigă la rîndul lui :

— Nu-i vreme de asta ! Mai întîi să se taie capul acestui om !

Sultanul strigă iar :

— Taci odată, Saui ! Să vedem ce s-a întîmplat.

Norul de praf era ridicat chiar de caii lui Giafar, marele vizir al califului, şi de călăreţii lui. Pricina venirii lor neaşteptate era temeinică. După noaptea de dragoste petrecută cu Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, califul rămăsese treizeci de zile fără să-şi mai aducă aminte de ea sau de întîmplarea cu Ali-Nur. Şi nimeni nu se găsi să i-o amintească. Dar într-o noapte, trecînd pe lîngă odăile Dulcei Prietene, Anis Al-Djalis, auzi plînsete şi un glas dulce şi plăcut cîntînd încet aceste versuri :

Să fii de mine-aproape, ori către zări plecat,
O, vrajă, umbra-ţi doarme cu mine nencetat...

Iar limba, ca să-mi placă, repetă-ncetişor
Un nume, al tău pururi, o, dragă vrăjitor !...

Şi cum, după acest cîntec, hohotele de plîns se înmulţiră, califul deschise uşa şi intră înăuntru. Şi o văzu plîngînd pe Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă. Văzîndu-l pe calif, ea i se aruncă la picioare şi i le sărută de trei ori. Dar califul tot nu-şi aducea aminte de Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi de Ali-Nur, şi o întrebă :

— Dar cine eşti tu, copilă ?

Ea răspunse :

— Sînt darul pe care ţi l-a făcut Ali-Nur Ben-Khakan. Aş dori să-ţi împlineşti făgăduiala şi să mă trimiţi la el cu toată cinstea cuvenită. Sînt treizeci de zile de cînd stau aici, fără să cunosc dulceaţa somnului.

La aceste cuvinte, califul îl chemă în grabă pe Giafar şi-i vorbi :

— De treizeci de zile nu mai ştiu nimic de Ali-Nur Ben-Khakan ! Îmi vine să cred că sultanul din Bassra l-a omorît. Dar jur pe capul şi pe mormîntul părinţilor şi al strămoşilor mei, că de i s-a întîmplat tînărului vreo nenorocire, voi face să piară vinovatul, chiar de-ar fi omul pe care-l iubesc cel mai mult pe lume ! Vreau, Giafar, să pleci de îndată la Bassra şi să te întorci aducîndu-mi veşti despre regele Mahomed Ben-Soliman El-Zeini şi purtarea lui faţă de Ali-Nur !

Şi Giafar porni îndată la drum.

Giafar sosi deci la Bassra, auzi zarva şi zgomotul, văzu mulţimea frămîntată ca valurile şi aţîţată, şi întrebă :

— Dar ce-i cu zarva aceasta ?

Şi îndată mii de glasuri din popor îi răspunseră şi-i arătară ce se întîmplase cu Ali-Nur. Cînd Giafar auzi vorbele lor, se grăbi şi mai mult să ajungă la palat. Urcă la sultan, îi ură pace şi spuse din ce pricină venise, vorbindu-i astfel :

— Am poruncă, dacă i s-a întîmplat vreo nenorocire lui Ali-Nur, să fac să piară vinovatul şi să ispăşeşti şi tu, sultane, fărădelegea săvîrşită ! Unde este Ali-Nur ?

Atunci sultanul porunci să fie adus Ali-Nur. Abia intră Ali-Nur, şi Giafar se ridică şi porunci ca sultanul însuşi şi vizirul Ben-Saui să fie puşi în lanţuri. Şi îndată îl numi pe Ali-Nur sultan de Bassra şi-l aşeză pe tron în locul lui Mahomed El-Zeini, pe care-l întemniţă împreună cu vizirul său.

Giafar rămase la Bassra trei zile, ca oaspete al noului rege. Dar în dimineaţa zilei a patra, Ali-Nur se îndreptă spre Giafar şi-i spuse :

— Doresc să-l văd pe emirul credincioşilor !

Şi Giafar îl ascultă şi-i răspunse :

— Să ne facem rugăciunea de dimineaţă şi să plecăm de îndată la Bagdad !

Iar regele grăi :

— Aud şi mă supun !

Îşi făcură rugăciunea de dimineaţă şi, amîndoi, însoţiţi de străjeri şi de călăreţi, şi avînd cu ei pe fostul rege Mahomed El-Zeini şi pe vizirul Saui, luară calea Bagdadului. Şi în tot timpul drumului, vizirul Saui avu timp să se căiască şi să-şi muşte degetele.

Porniră deci la drum, şi Ali-Nur merse călare alături de Giafar, şi astfel ajunseră la Bagdad, locaşul păcii. Se grăbiră să urce la calif, şi Giafar îi povesti totul în legătură cu Ali-Nur. Atunci califul porunci lui Ali-Nur să se apropie şi-i grăi :

— Ia acest paloş şi taie cu mîna ta capul acestui ticălos de Ben-Saui, duşmanul tău !

Şi Ali-Nur luă paloşul şi se apropie de Ben-Saui. Dar acesta îl privi în ochi şi-i spuse :

— O, Ali-Nur ! M-am purtat cu tine potrivit cu firea mea. Nu puteam altfel. Dar tu, la rîndul tău, poartă-te cu mine după firea ta !

Atunci Ali-Nur aruncă paloşul departe, se întoarse spre calif şi-i spuse :

— O, emire al credincioşilor, mi-a înmuiat inima !

Dar califul strigă :

— Fie, lasă-l tu !

Şi-i porunci lui Massrur :

— Taie-i ticălosului capul !

Şi Massrur, cu o singură lovitură, tăie capul vizirului El-Mohin Ben-Saui. Apoi califul se întoarse către Ali-Nur şi-i grăi :

— Acum, cere-mi ce vrei ! Cumpăneşte-ţi preţul !

Ali-Nur răspunse :

— O, stăpîne, nu doresc nici un regat şi nu vreau să stau pe tronul din Bassra. Nu am altă dorinţă decît să fiu fericit privindu-ţi chipul, mărite domn !

Şi califul îi răspunse :

— O, Ali-Nur, din toată inima prietenească şi ca o îndatorire !

Apoi o chemă pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, i-o înapoie lui Ali-Nur, şi le dădu bunuri şi bogăţii, un palat dintre cele mai frumoase din Bagdad şi le hotărî şi o pensie bună din vistierie. Şi dori ca Ali-Nur Ben-Khakan să facă parte dintre prietenii lui apropiaţi. Şi sfîrşi prin a-l ierta pe Mahomed El-Zeini, căruia îi înapoie regatul, spunîndu-i să bage mai bine de seamă pe cine-şi alege vizir. Şi trăiră toţi în bucurie şi belşug pînă la moarte.

— Dar, continuă Şeherezada, să nu crezi, mărite rege, că povestea lui Ali-Nur şi a Dulcei Prietene, oricît ar fi de frumoasă poate fi atît de minunată şi de uimitoare ca aceea a lui Ghanem Ben-Ayub şi a surorii sale Fetnah !

Şi regele Şahriar răspunse :

— Dar nu cunosc această poveste !

POVESTEA LUI GHANEM BEN-AYUB ŞI A SURORII SALE FETNAH

Şi Şeherezada povesti :

O, mărite rege, a fost odată, în vechimea timpurilor şi în trecutul veacurilor şi al vîrstelor, un negustor între ceilalţi negustori, foarte bogat şi tată a doi copii. Şi îl chema Ayub. Numele băiatului era Ghanem Ben-Ayub, cunoscut sub porecla El-Motim El-Masslub, frumos ca luna plină în noapte şi înzestrat cu un minunat dar al vorbirii şi cu un fel tare plăcut de a spune versuri. Fata, sora lui Ghanem, se numea Fetnah, atît de mari îi erau farmecul şi frumuseţea.

Tatăl lor, Ayub, le lăsă la moarte o mare avuţie.

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, tăcu.

Dar cînd se lasă a treizeci şi şaptea noapte

Ea urmă astfel povestirea :

Negustorul Ayub, tatăl lor, le lăsă la moarte o mare avuţie. Între altele le lăsă o sută de baloturi de mătase,

brocart şi stofe preţioase şi o sută de vase pline cu mosc curat. Baloturile erau legate, şi pe fiecare se scrisese citeţ: „Destinaţia Bagdad", căci negustorul Ayub nu-şi închipuia că o să moară aşa de curînd şi avea de gînd să meargă chiar el la Bagdad, ca să-şi vîndă preţioasele mărfuri.

Dar odată ce Allah l-a chemat pe Ayub în mila lui fără de margini, şi zilele de doliu au trecut, tînărul Ghanem găsi cu cale să plece la Bagdad, în locul tatălui său. Îşi luă deci rămas bun de la mamă şi de la sora sa Fetnah, de la rude şi de la cunoscuţii din mahala şi din vecinătate. Merse apoi în suk, închirie cămilele trebuincioase şi se folosi de plecarea altor negustori la Bagdad, ca să călătorească împreună cu ei. Şi plecă după ce-şi puse soarta în mîinile lui Allah preaînaltul. Şi aşa cum îi fusese scris de Allah, ajunse în Bagdad sănătos şi cu toate mărfurile în cea mai bună stare.

De cum ajunse în Bagdad, se grăbi să-şi închirieze o casă foarte frumoasă, pe care o mobilă luxos. Aşternu pretutindeni covoare măreţe, divane, perne, şi nu uită nici să pună perdele la uşi şi la ferestre. Îşi descărcă apoi toate mărfurile de pe spinarea cămilelor şi catîrilor. Apoi se odihni după călătorie şi aşteptă să vină negustorii din Bagdad şi cetăţenii de seamă ca să-i ureze pace şi bun sosit.

Şi numai după aceea se pregăti să meargă în suk ca să înceapă a-şi vinde mărfurile. Făcu o sarcină din zece baloturi de stofe foarte frumoase şi de mătase fină, care purtau cîte o însemnare cu preţul stabilit, şi se îndreptă spre sukul marilor negustori. De îndată fu întîmpinat de toţi negustorii, care-i urară pace şi-l poftiră să guste din băuturile lor răcoritoare. Toţi îi arătară cea mai mare prietenie. Îl însoţiră apoi la starostele pieţei, care, de la prima cercetare a mărfurilor, i le cumpără pe loc. Şi Ghanem Ben-Ayub cîştigă doi

dinari de aur la fiecare dinar de marfă. Tare mulţămit, urmă să vîndă în fiecare zi cîteva baloturi de stofă sau cîteva băşici de mosc, cu un cîştig de doi la unu. Şi ţinu asta un an întreg.

Într-o zi, pe la începutul celui de al doilea an, se duse ca de obicei în suk, dar găsi toate prăvăliile închise, chiar şi marea poartă a pieţei. Cum nu era zi de sărbătoare, rămase uimit şi întrebă care era pricina. I se răspunse că murise unul dintre negustorii de seamă şi că toţi ceilalţi plecaseră la înmormîntare. Unul dintre trecători îl sfătui :

— Ai face bine să însoţeşti şi tu convoiul ; asta ţi-ar aduce laude.

Şi Ghanem răspunse :

— Da, desigur ! Dar aş vrea să ştiu unde are loc înmormîntarea.

I se spuse locul, el intră îndată în curtea unei moschei din apropiere, unde îşi făcu spălările de purificare, apoi porni în grabă spre înmormîntare. Se amestecă în mulţimea negustorilor şi-i însoţi la marea moscheie, unde se făcură rugăciunile, după obicei. Convoiul luă apoi calea cimitirului, care se afla în afara porţilor Bagdadului. Intrară în cimitir şi merseră printre morminte, pînă ajunseră la mormîntul cu boltă unde avea să fie coborît răposatul.

Rudele mortului înălţaseră un mare cort peste mormînt şi atîrnaseră candelabre, făclii şi felinare. Şi toţi cei de faţă putură să intre sub cort la adăpost. Se deschise cavoul, corpul fu pus înăuntru, apoi se lăsă deasupra capacul. Imamii, ceilalţi slujitori religioşi şi cititorii din *Coran* începură să psalmodieze versetele din cartea sfîntă şi din capitolele prescrise. Toţi negustorii, împreună cu neamurile răposatului, se aşezară în cerc pe covoarele de sub cort şi ascultară cu smerenie sfintele cuvinte. Ghanem Ben-Ayub, deşi grăbit să se întoarcă acasă, socoti că nu era bine să plece

singur şi, din respect pentru neamurile mortului, rămase să asculte rugăciunile, alături de ceilalţi.

Ceremonia se sfîrşi o dată cu ziua. Atunci sosiră robii încărcaţi cu mari tăvi pline cu mîncare şi cu dulciuri, şi împărţiră cu dărnicie la toţi cei de faţă, care mîncară şi băură pe săturate, aşa cum e datina la înmormîntări. Li se aduseră apoi ibrice şi lighene, ca să-şi spele mîinile, după care se aşezară în cerc, tăcuţi, după obicei.

Dar, după oarecare timp, ştiind că adunarea avea să ţină pînă a doua zi dimineaţa, Ghanem fu cuprins de nelinişte ; se temea că hoţii au să-i fure mărfurile lăsate acasă fără paznic. Atunci îşi spuse în sine : „Sînt un străin pe-aici şi trec drept un om foarte bogat. Dacă aş petrece o noapte departe de casă, hoţii mi-ar prăda-o de toţi banii şi de toate mărfurile". Şi cum temerile îi creşteau din ce în ce, se ridică, îşi ceru iertare de la cei de faţă, spunîndu-le că e chemat de nevoi grabnice şi plecă. Porni la drum prin întuneric, urmînd o cărare, pînă ajunse la poarta oraşului. Se făcuse însă miezul nopţii, poarta fusese închisă, nu se mai vedea nici un trecător apropiindu-se sau îndepărtîndu-se, şi nu se auzea decît hămăitul cîinilor şi schelălăitul îndepărtat al şacalilor, amestecat cu urletul lupilor. Atunci, dezamăgit şi înfricoşat, strigă :

— Nu e putere şi tărie decît în Allah ! Înainte mă temeam pentru averea mea şi acum mă tem pentru viaţa mea !

Porni deci îndărăt, să-şi caute un adăpost, unde să stea pînă la ziuă. Şi află nu departe un mausoleu, înconjurat cu patru ziduri şi umbrit de un palmier înalt. Mausoleul avea o poartă de granit, larg deschisă. Ghanem intră înăuntru şi se culcă. Dar somnul nu-i venea, dimpotrivă groaza puse stăpînire pe el, la gîndul că e singur în mijlocul atîtor morminte ; de aceea

se ridică, ieşi din mausoleu şi privi afară. Văzu o lumină scînteind departe, spre intrarea oraşului. Porni spre acea lumină, dar îşi dădu seama că ea se apropia, pe cărarea care-l adusese pe el la mausoleu. Se întoarse înspăimîntat, intră iarăşi în mausoleu, închise cu grijă poarta şi trase zăvorul. Nu-şi găsi însă liniştea pînă nu se urcă în palmier, şi se ghemui în vîrful lui, printre ramuri. Şi, de acolo, băgă de seamă că lumina se apropia şi că erau trei arapi, dintre care doi duceau o ladă mare, iar al treilea ţinea în mîini un felinar şi tîrnăcoape. Cînd ajunseră aproape de mausoleu, unul dintre cei care duceau lada îl văzu pe cel cu felinarul oprindu-se nedumerit şi-l întrebă :

— Da ce s-a întîmplat, Sauab ?

Şi Sauab răspunse :

— O, Kafur, nu vezi că poarta mausoleului, pe care am lăsat-o aseară deschisă, este acum închisă şi încuiată pe dinăuntru ?

Atunci al treilea arap, pe nume Bakhita, le spuse :

— Ce slabi de minte sînteţi ! Nu ştiţi că stăpînii acestor locuri ies în fiecare zi din oraş şi după ce îşi cercetează grădinile vin aici să se odihnească ? Ei intră înăuntru şi, o dată cu noaptea, au grijă să încuie poarta în urma lor, de teamă să nu dea peste ei arapi ca noi, de care se tem mult, căci ştiu bine că-i frigem şi ne ospătăm cu carnea lor albă.

Atunci Kafur şi Sauab îi spuseră lui Bakhita :

— Într-adevăr, Bakhita, dacă printre noi e vreunul slab de minte, apoi acela eşti tu !

Dar Bakhita le vorbi :

— Văd bine că n-o să mă credeţi decît după ce intrăm în mausoleu şi o să dăm peste careva. Dar vă spun dinainte că, dacă e cineva acum în mausoleu, apoi acela văzînd lumina noastră apropiindu-se, se va

fi cocoţat îngrozit în vîrful palmierului. Acolo o să-l găsim!

Auzindu-l pe Bakhita, Ghanem, înnebunit de spaimă, îşi spuse: „Blestemat arap! Trăsnească-i Allah pe toţi sudanezii pentru perfidia şi răutatea lor! Apoi, din ce în ce mai înspăimîntat îşi spuse: Nu e tărie şi putere decît în Allah preaînaltul şi atotputernicul. Cine altul decît el are să mă scoată din această prăpastie?"

Atunci, arapii care purtau lada îi vorbiră celui cu felinarul şi tîrnăcoapele:

— Sauab, caţără-te pe zid şi sari în mausoleu ca să ne deschizi poarta. Noi sîntem prea obosiţi de cît am ţinut această ladă grea pe ceafă şi pe umeri. Şi-ţi făgăduim că, dacă ne deschizi poarta, ţi-l lăsăm ţie pe cel mai mare şi mai grăsan dintre prinşii dinăuntru, şi ţi-l frigem atît cît trebuie, ca să i se rumenească pielea, şi să nu se piardă o singură picătură de grăsime.

Dar Sauab răspunse:

— Eu, slab de minte cum sînt, cred că ar fi mai bine să facem aşa: de vreme ce lada ne-a fost încredinţată ca s-o punem în mausoleu, e bine să ne scăpăm de ea aruncînd-o de aici peste zid!

Ceilalţi doi arapi se împotriviră:

— Dacă o aruncăm peste zid, sigur că se va sparge!

Sauab adause:

— Da, dar dacă intrăm în mausoleu, mă tem că o să dăm peste nişte bandiţi ascunşi acolo ca să omoare şi să prade călătorii! În acest mausoleu îşi dau întîlnire bandiţii, ca să-şi împartă prada.

Cei doi arapi îi răspunseră:

— Om fără minte! Numai un idiot ca tine crede în asemenea prostii!

Cei doi arapi lăsară atunci lada jos, săriră peste zid şi deschiseră poarta, pe cînd al treilea le ţinu felinarul aprins. Aduseră lada înăuntru, închiseră la loc poarta de granit şi se aşezară să se odihnească. Unul din ei grăi :

— Fraţilor, sîntem obosiţi de drumul lung şi de săritura peste zid. Acum e miezul nopţii ; să ne odihnim cîteva ore, înainte de-a săpa groapa în care ni s-a dat poruncă să îngropăm acestă ladă al cărei cuprins noi nu-l cunoaştem. Odată odihniţi, ne vom sfîrşi treaba. Iată ce vă propun : ca să petrecem cît mai plăcut aceste clipe de tihnă, fiecare dintre noi, aceşti trei arapi hadîmbi, să povestească pricina care l-a silit să se scopească şi să se facă hadîmb ! Să ne spună în amănunt povestea lui, de la început, pînă la capăt. Astfel ne vom petrece noaptea foarte plăcut.

Dar în acel moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii zilei şi, cu minte, tăcu.

Dar cînd se lăsă a treizeci şi opta noapte

Ea spuse :

O, rege norocit, cînd unul din arapii sudanezi propuse să-şi spună fiecare povestea, arapul Sauab, care ducea felinarul şi uneltele, luă cel dintîi cuvîntul şi grăi :

— Vreţi să spun eu cel dintîi povestea mea ?

Ceilalţi răspunseră :

— Desigur, grăbeşte-te să ne-o spui !

Atunci Sauab spuse :

POVESTEA ARAPULUI SAUAB

(întîiul hadîmb sudanez)

Să ştiţi, fraţilor, că aveam numai cinci ani cînd mă luă un negustor de robi şi mă aduse, din ţara mea, aici la Bagdad. Mă vîndu unui oştean de la palat, care, pe vremea aceea, avea o fetiţă de trei ani. Am crescut deci împreună cu fetiţa şi era o plăcere pentru ai casei să mă vadă jucîndu-mă cu copila, dansînd pentru ea caraghios şi cîntîndu-i tot ce ştiam. Toată lumea ţinea la micul arap.

Crescurăm astfel împreună şi ajunserăm, eu de doisprezece ani, copila, de zece. Şi ne jucam mereu împreună, fără să ne despărţim o clipă.

Dar într-o zi o găsesc stînd într-un ungher retras şi mă apropii de ea ca de obicei.

Tocmai atunci fetiţa se îmbăiase în hammamul casei, răspîndea o mireasmă atrăgătoare şi tare îmi mai plăcea de ea, aşa cum era, parfumată şi curată. Faţa ei îmi părea luna în a patrusprezecea noapte. Văzîndu-mă, alergă spre mine şi începurăm amîndoi să ne jucăm, să ne zbenguim şi să facem mii de nebunii. Ea mă muşca şi eu o zgîriam, ea mă ciupea şi eu o ciupeam. Treaba asta mă aprinse, o luai în braţe, iar ea se atîrnă de gîtul meu şi mă strînse cu toată puterea. Şi iată că deodată, nu ştiu cum, în cît ai clipi, nu mai era fecioară.

După asta, fetiţa începu iar să rîdă, să mă îmbrăţişeze şi să mă mîngîie, dar eu eram atît de înspăimîntat de ceea ce făcusem, că, fără să mai întîrzii, mă smulsei din braţele micii mele stăpîne şi mă ascunsei repede la un tînăr arap prieten.

Fetiţa însă se-ntoarse acasă, şi mama ei, văzîndu-i rochiţa mototolită începu să ţipe, îi cercetă îndeaproape coapsele, şi văzu ce văzu ! Căzu jos şi leşină

de tulburare şi de furie. Cînd îşi veni în fire, deoarece nimic nu se mai putea îndrepta, se linişti şi luă toate măsurile ca fapta să rămînă ascunsă, mai ales tatălui fetiţei. Totul îi izbuti, şi trecură astfel două luni, timp în care, aflînd unde mă găseam, îmi trimiseră mici daruri şi mă mîngîiau, ca să mă facă să mă întorc acasă. Şi după ce mă întorsei, continuară să nu vorbească despre întîmplare, s-o ţină ascunsă cu grijă faţă de tată, care, fără îndoială, m-ar fi omorît. Şi nici mamă-sa, nici ceilalţi n-ar fi dorit să mi se facă vreun rău, căci ţineau la mine.

După două luni, mama izbuti să-şi logodească fata cu un tînăr bărbier, bărbierul tatălui, care venea deseori pe la ei. Făgădui zestrea din banii ei, cumpără găteliile trebuincioase, depuse toate sforţările şi hotărî ziua nunţii.

Atunci tînărul bărbier fu chemat cu uneltele lui, şi, după ce puseră mîna pe mine, el îmi legă trăistuţa şi-mi scoase ouăle, făcînd din mine un hadîmb. Nunta avu loc, eu ajunsei hadîmbul tinerei mele stăpîne şi, aşa cum eram, trebuia să merg oriunde mergea ea, fie la piaţă, fie la casa părintească. Mamă-sa le-a potrivit pe toate pe tăcute, şi nimeni n-a ştiut povestea, nici însuratul, nici rudele sau prietenii. Şi ca să-i facă pe toţi să creadă că mireasa fusese fată mare, mama ei tăie un porumbel, îi stropi cămaşa cu sînge şi, cum era obiceiul, o arătă uneia şi alteia, în sala de petrecere, la sfîrşitul nopţii, şi toate femeile poftite la nuntă plînseră tare mişcate.

De-atunci am rămas să locuiesc cu tînăra stăpînă, în casa bărbierului, soţul ei. Şi, fără să mă tem de ceva, m-am desfătat în voie şi m-am bucurat, cît mi-a stat în putinţă, de frumuseţea trupului desăvîrşit al stăpînei, sărutîndu-l şi îmbrăţişîndu-l, nebănuit de nimeni. Şi am continuat aşa pînă la moartea ei, a soţului

şi a părinţilor ei. Atunci am trecut la vistierie ca hadîmb al palatului. Şi aşa am ajuns tovarăş cu voi, fraţilor hadîmbi!

Iată povestea mea, şi acum pace cu voi!

După aceste vorbe, cel dintîi tăcu, iar al doilea dintre ei, Kafur, luă cuvîntul şi spuse:

POVESTEA ARAPULUI KAFUR

(al doilea hadîmb sudanez)

Să ştiţi, fraţilor, că aveam numai opt ani la începutul întîmplării pe care am s-o povestesc, dar încă de pe atunci dobîndisem măiestrie în a minţi şi, în fiecare an, e drept, o singură dată, turnam cîte-o minciună, că negustorul de robi cădea în fund. De aceea căută să scape de mine cît mai repede şi mă dădu pe mîna crainicului, cerîndu-i să strige în piaţă că-s de vînzare:

— Cine vrea să cumpere un mic arap cu năravul lui?

Crainicul străbătea cu mine piaţa strigînd ceea ce trebuia. Şi deodată unul dintre negustori se apropie de crainic şi-l întrebă:

— Dar ce nărav are micul arap?

Crainicul răspunse:

— Minte în fiecare an, dar numai o singură dată.

Negustorul întrebă:

— Şi ce preţ se cere pentru un arap cu asemenea nărav?

Crainicul răspunse:

— Numai şase sute de drahme.

Atunci negustorul grăi:

— Îl iau. Primeşte şi tu douăzeci de drahme pentru samsarlîc.

Pe dată se adunară martorii vînzării şi se încheie tîrgul între crainic şi negustor. Crainicul, după ce mă duse acasă la noul stăpîn, îşi luă banii şi plecă.

Stăpînul meu mă îmbrăcă îndată curat şi aşa cum îmi şedea mai bine, şi rămăsei la el tot restul anului, fără nici o întîmplare deosebită. Dar veni un nou an, care se vesti binecuvîntat, plin de făgăduinţe şi rodnic în recoltă şi fructe. Negustorii începură să se poftească la masă unii pe alţii, în grădini. Fiecare, pe rînd, cheltuia cu musafirii, pînă veni vremea să facă asta şi stăpînul meu. El îi pofti pe ceilalţi negustori într-o grădină din afara oraşului şi porunci să se trimită acolo hrana şi băutura de trebuinţă. Şi toată lumea se puse pe mîncat şi pe băut de dimineaţă pînă la amiază. În acel moment, stăpînul meu avînd nevoie de un lucru pe care-l uitase acasă, îmi spuse :

— Robule, sui pe catîr, dă o goană pînă acasă, cere-i stăpînei tale cutare lucru, şi întoarce-te cît mai repede.

I-am ascultat porunca şi am pornit în grabă spre casă.

Cînd ajunsei aproape de casă, începui să ţip şi să vărs lacrimi, şi îndată mă înconjurară numeroşi locuitori de pe strada noastră şi din mahala, unii mai în vîrstă, alţii mai tineri. Femeile scoaseră capetele pe la uşi şi pe la ferestre, iar stăpîna mea, auzindu-mi strigătele, îmi deschise, ţinînd fetele îndărătul ei, şi mă întrebă de ce venisem acasă. Şi răspunsei plîngînd:

— Stăpînul meu stătea în grădină cu musafirii, cînd s-a tras niţel, pentru o mică nevoie, lîngă un zid. Şi deodată zidul s-a prăbuşit, iar stăpînul a fost acoperit de dărîmături. Atunci, am sărit ca un nebun pe catîr şi am venit repede să te înştiinţez de această întîmplare.

Cînd femeia şi fetele auziră una ca asta, începură să strige cît le ţinea gura, să-şi sfîşie hainele şi să se lovească cu pumnii peste obraz şi în cap. Alergară şi vecinii şi ne înconjurară. Apoi, stăpîna, în semn de mare doliu, aşa cum este obiceiul cînd moare pe neaşteptate stăpînul casei, începu să răstoarne toată casa, să sfarme şi să strice policioarele şi mobilele, să le arunce pe fereastră, să spargă tot ce se putea sparge, să smulgă uşile şi ferestrele. Vopsi pereţii pe din afară cu albastru şi lipi pe ei bucăţi de noroi. Şi începu să-mi strige :

— Ei, Kafur, ticălosule, nimic nu te mişcă ! Ajută-mi să stric sertarele, dulapurile şi uneltele, să sfărîm în bucăţi tot ce este din porţelan !

N-am aşteptat să mi se mai spună o dată ; m-am repezit din toată inima şi am început să sparg şi să nimicesc dulapuri, mobile, porţelanuri, să ard covoare, paturi, perdele, stofe preţioase şi perne. Pe urmă am trecut la clădire şi am început să izbesc în tavane şi în pereţi pînă am stricat totul, de sus pînă jos. Şi tot timpul mă jeluiam şi strigam :

— O, bietul meu stăpîn, o, nenorocitul meu stăpîn !

După aceea, stăpîna şi fetele îşi scoaseră iaşmacurile şi ieşiră pe stradă cu faţa descoperită şi cu părul despletit. Îmi spuseră :

— Kafur, ia-o înaintea noastră şi arată-ne drumul pînă la locul unde stăpînul tău a fost îngropat sub dărîmături. Trebuie să-l găsim, să-l punem în sicriu, să-l aducem acasă şi să-i facem înmormîntarea de care este vrednic.

Am luat-o înaintea lor, strigînd fără încetare :

— O, bietul meu stăpîn !

Şi toată lumea mă urma, femeile cu faţa descoperită, cu părul în neorînduială, scoţînd gemete şi strigăte. Puţin cîte puţin, alaiul nostru se îngroşă cu cei de pe străzile pe care le străbătusem, bărbaţi,

femei, copii, copile şi bătrîne. Toţi îşi loveau faţa şi plîngeau cum nu se mai poate. Iar mie îmi plăcea tare mult să-i port aşa prin tot oraşul, să-i călăuzesc aşa pe toate străzile. Trecătorii întrebau ce s-a întîmplat şi li se spunea ceea ce povestisem eu, şi cu toţii strigau :

— Putere şi tărie este numai în Allah preaînaltul !

În acest timp, unii o sfătuiră pe stăpînă să se ducă la guvernator şi să-i povestească totul. Şi porniră cu toţii la guvernator, iar eu le spusei că alerg înainte la grădina unde stăpînul meu zăcea acoperit de dărîmături.

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii şi, cu minte, tăcu.

Dar cînd se lăsă a treizeci şi noua noapte

Ea începu :

— O, mărite rege, hadîmbul Kafur îşi urmă astfel povestea :

Atunci alergai la grădină, pe cînd femeile împreună cu ceilalţi se înfăţişară guvernatorului şi-i povestiră ce se petrecuse. Guvernatorul se urcă pe cal şi luă cu el cîţiva lucrători cu unelte, cu saci şi coşuri. Şi porniră cu toţii spre grădină, urmînd lămuririle date de mine.

Eu, pe de altă parte, punîndu-mi ţărînă pe cap, începui să-mi lovesc faţa şi ajunsei la grădină strigînd :

— O, biata mea stăpînă ! Oh, micile mele stăpîne ! Ah, bieţii mei stăpîni !

Şi mă vîrîi astfel printre oaspeţi. Cînd mă văzu stăpînul cu ţărînă pe cap, dîndu-mi cu pumnii peste

faţă şi strigînd : „Ah, cine va mai avea grijă de mine ! Ah, ce femeie va mai fi atît de bună ca stăpîna mea !" se schimbă la chip, îi pieri sîngele din obraji şi-mi spuse :

— Ce ai, Kafur ? Ce s-a întîmplat ?

Şi-i răspunsei :

— O, stăpîne, cînd mi-ai poruncit să alerg la stăpîna mea şi să caut lucrul de care mi-ai vorbit, am găsit casa prăbuşită şi stăpîna şi copiii îngropaţi sub dărîmături !

Atunci el întrebă :

— Stăpîna n-a putut să scape ?

Îi spusei :

— Vai, nu ! Nimeni n-a putut să scape. Cea dintîi a fost lovită chiar stăpîna mea !

El mai întrebă :

— Dar stăpîna ta, cea mai mică dintre fete — nici ea n-a putut să scape ?

Îi răspunsei :

— Vai, nu !

El mai adause :

— Şi n-a scăpat nici catîrul pe care încalec de obicei ?

Îi răspunsei :

— Nu, stăpîne, căci zidurile casei şi ale grajdului s-au prăbuşit peste tot ce era viu, chiar şi peste oi, şi gîşte, şi găini ! Din toate s-a făcut o grămadă de carne însîngerată sub dărîmături. Nu mai trăieşte nimic.

El întrebă iar :

— Şi nici stăpînul tău, fiul meu mai mare ?

Îi răspunsei :

— Vai, nu ! Nu mai e nimeni în viaţă. Nu mai e casă, nu mai sînt vieţuitori. Nici urmă n-a mai rămas din tot ce era. Oile, gîştele şi găinile trebuie să fie acum pradă cîinilor şi pisicilor.

Cînd auzi aceste cuvinte, stăpînul meu văzu negru înaintea ochilor, îşi pierdu cumpătul şi voinţa, îi tremurau picioarele, muşchii i se zgîrciră, spinarea i se încovoie. Începu să-şi sfîşie hainele, să-şi smulgă barba, să-şi dea cu pumnii în cap, să-şi arunce turbanul. Nu se opri pînă nu-i fu toată faţa plină de sînge. Şi strigă :

— O, copiii mei, femeia mea ! Ah, ce nenorocire ! Ah, cine e mai năpăstuit ca mine ?

Negustorii, tovarăşii lui, începură şi ei să se jelească şi să plîngă, arătîndu-şi astfel părerea lor de rău, şi-şi sfîşiară hainele.

După aceea, stăpînul meu, urmat de toţi oaspeţii, ieşi din grădină, lovindu-se mereu peste faţă şi peste trup. Parcă era beat. Dar abia trecu de poarta grădinii, că văzu un nor de praf şi auzi strigăte jalnice. Şi îndată se ivi guvernatorul cu oamenii lui, cu femeile de-acasă, cu locuitorii din mahala şi cu toţi trecătorii care, din curiozitate, li se alăturaseră. Şi toată lumea plîngea şi se jeluia.

Întîia fiinţă cu care se găsi faţă în faţă stăpînul meu, fu chiar stăpîna mea, soţia lui, şi după ea, copiii. Cînd îi văzu, rămase buimăcit şi parcă îşi pierdu minţile. Începu apoi să rîdă, şi toţi i se aruncară în braţe şi i se atîrnară de grumaz, plîngînd şi spunînd :

— O, tată, binecuvîntat fie Allah că te-a scăpat !

Iar el le spuse :

— Dar voi cum vă simţiţi, ce vi s-a întîmplat acasă ?

Soţia îi răspunse :

— Fie binecuvîntat Allah, că te vedem sănătos ! Dar ce-ai făcut ca să scapi şi să ieşi de sub dărîmături ? Noi, vezi bine, sîntem în deplină sănătate. Şi fără vestea grozavă adusă de Kafur, nu s-ar fi stricat nimic la noi acasă !

El strigă :

— Ce veste ?

Ea îi spuse :

— Kafur a venit acasă, cu capul descoperit, cu hainele sfîşiate şi strigînd : „O, bietul meu stăpîn ! O, nenorocitul meu stăpîn !" Noi l-am întrebat : „Ce este, Kafur ?" El ne-a răspuns : „Stăpînul s-a dat lîngă un zid, pentru o nevoie, cînd deodată zidul s-a prăbuşit şi l-a îngropat de viu !"

Atunci stăpînul meu, la rîndu-i, le spuse :

— Pe Allah ! dar adineauri chiar a venit Kafur strigînd : „O, stăpîna mea ! O, bieţii copii ai stăpînului !" L-am întrebat : „Ce este, Kafur ?" Şi mi-a răspuns : „Au murit, stăpîna şi toţi copiii, sub dărîmăturile casei prăbuşite !"

Auzind asta, stăpînul se întoarse spre partea unde mă aflam eu şi mă văzu punîndu-mi ţărînă în păr, jeluindu-mă, sfîşiindu-mi hainele şi aruncînd cît colo turbanul. Scoase un strigăt grozav şi-mi făcu semn să mă apropii. Mă apropiai şi el îmi spuse :

— Ah, arap ticălos ! Piază rea, fecior de tîrfă ! Ah, plod afurisit ! De ce ne-ai pricinuit atîtea chinuri şi tulburări ? Dar, pe Allah ! Am să te pedepsesc după faptă, am să-ţi jupoi pielea de pe carne şi carnea de pe oase !

Atunci eu, fără teamă, îi vorbii astfel :

— Pe Allah ! Încearcă să-mi faci vreun rău ! M-ai cumpărat cu nărav cu tot, în faţa martorilor, şi martorii vor da mărturie că m-ai cumpărat ştiind la ce poţi să te aştepţi de la mine. Ştiai că năravul meu este să spun o minciună pe an, cum de altfel au strigat şi crainicii în piaţă. Te mai vestesc că tot ceea ce am făcut nu-i decît o jumătate de minciună şi că voi avea grijă ca, înainte de sfîrşitul anului, s-o împlinesc şi cu cealaltă jumătate !

La aceste cuvinte, stăpînul meu strigă :

— O, tu cel mai mîrşav şi mai ticălos dintre arapi ! Cum, ceea ce-ai făcut este numai o jumătate de minciună ? Vai, ce pacoste cumplită ! Să pleci, cîine şi fecior de cîine ! Te alung de-acasă ! Eşti slobozit din robie !

Îi răspunsei :

— Pe Allah ! Tu îmi dai drumul, dar eu nu, nu-ţi dau drumul şi n-ai să scapi de mine mai înainte de-a se fi împlinit anul şi de a-mi fi înfăptuit cealaltă jumătate a minciunii ! Numai atunci mă vei duce în piaţă şi mă vei vinde cu acelaşi preţ cu care m-ai cumpărat, dar împreună cu năravul meu. Pînă atunci însă, nu mă poţi părăsi, căci n-am nici o meserie ca să-mi cîştig traiul. Ceea ce-ţi spun, e trecut în înscris şi înscrisul este întărit de judecători cu prilejul cumpărării mele !

Pe cînd vorbeam astfel, toţi oamenii, care veniseră să fie de faţă la înmormîntare, căutară să afle ce s-a petrecut. Li se lămuri, şi guvernatorului, şi negustorilor, şi prietenilor, minciuna pe care-o ticluisem şi li se spuse :

— Dar totul nu-i decît o jumătate de minciună !

La această lămurire, toţi cei de faţă se arătară nespus de uimiţi şi găsiră că şi această jumătate era prea-prea. Şi mă blestemară şi-mi aruncară tot soiul de ocări, unele mai grele decît altele. Iar eu rîdeam şi le spuneam :

— De ce atîtea imputări, de vreme ce am fost cumpărat cu năravul meu ?

Ajunserăm în curînd în strada unde stătea stăpînul meu şi el putu să vadă că locuinţa îi era o grămadă de dărîmături şi află totodată că mai mult eu dărîmasem şi stricasem lucruri cumpărate cu mulţi bani.

Soţia îi spunea :

— Kafur a stricat mobilele, vasele şi porţelanurile, el a pustiit totul !

Atunci furia stăpînului meu crescu şi mai mult, şi strigă :

— În viaţa mea n-am mai întîlnit un fecior de tîrfă ca acest arap ticălos ! Şi încă spune că totul este numai o jumătate de minciună ! Cum o fi minciuna întreagă ? Desigur că va fi dărîmat întregul oraş sau chiar două oraşe !

Şi mă duse cu de-a sila la guvernator, unde mi se trase o bătaie straşnică, de-mi pierdui cunoştinţa.

Pe cînd zăceam leşinat, aduseră un bărbier cu uneltele lui, mă jugăniră şi arseră rana cu fierul fierbinte. La trezire, băgai de seamă că nu mai am ouă şi că ajunsesem hadîmb pe toată viaţa. Atunci stăpînul îmi spuse :

— Aşa cum tu mi-ai ars inima încercînd să-mi răpeşti ce am mai scump, la rîndul meu îţi ard inima răpindu-ţi ce ai tu mai scump !

Mă luă apoi cu el în piaţă şi mă vîndu cu un preţ mult mai mare decît cel cu care mă cumpărase, avînd în vedere că eram hadîmb.

De atunci n-am încetat să arunc zîzanie şi tulburare în toate casele în care am fost luat ca hadîmb. Şi am trecut de la un stăpîn la altul, de la un emir la altul, de la un fruntaş al oraşului la altul, prin vînzare şi cumpărare, pînă ce într-o bună zi am ajuns în palatul emirului credincioşilor. Dar decăzusem între timp, şi puterile mi se micşoraseră mult după ce mi-am pierdut bărbăţia.

Şi iată, fraţilor, pricina jugănirii mele. Am sfîrşit !

Cînd cei doi arapi auziră povestea tovarăşului lor Kafur, se porniră pe rîs şi-şi bătură joc de el spunîndu-i :

— Eşti un păcătos răutăcios! Iar minciuna ta a fost înspăimîntătoare!

Apoi al treilea arap, pe nume Bakhita, luă cuvîntul la rîndul său şi le spuse celorlalţi:

POVESTEA ARAPULUI BAKHITA

(al treilea hadîmb sudanez)

Să ştiţi, fraţilor, că tot ce-am auzit noi aici este caraghios şi searbăd. Am să vă povestesc pricina pentru care am fost eu jugănit şi veţi vedea că eram vrednic de şi mai rău! Căci am ţinut-o în braţe pe stăpîna mea şi m-am desfrăbălat cu băiatul, feciorul stăpînei mele.

Dar amănuntele acestei destrăbălări sînt atît de neobişnuite şi atît de bogate în întîmplări că ar fi prea mult de povestit. Şi, fraţilor, iată, se apropie dimineaţa şi lumina are să ne apuce înainte de-a fi săpat groapa şi de-a fi pus înăuntru lada pe care am adus-o aici. Şi atunci se poate să cădem în vină şi să ne pierdem şi viaţa. Să ne isprăvim deci treaba pentru care am fost trimişi aici şi apoi vă voi povesti întîmplările şi pătimirile mele.

După aceste vorbe, arapul Bakhita şi ceilalţi se ridicară, odihniţi, şi, la lumina felinarului, începură toţi trei să sape o groapă de mărimea lăzii. Kafur şi Bakhita săpau, iar Sauab aduna pămîntul în coşuri şi-l arunca afară. Şi lucrară aşa pînă făcură o groapă adîncă de o jumătate de om, puseră înăuntru lada, o acoperiră cu pămînt şi netezîră locul. După aceea îşi luară uneltele şi felinarul, ieşiră din mausoleu, închiseră poarta şi se îndepărtară în grabă.

Toate se petrecură așa cum am spus!

Ghanem Ben-Ayub, ascuns în ramurile palmierului, auzise totul și-i văzuse pe hadîmbi dispărînd. Cînd se încredință că era într-adevăr singur, începu să se gîndească la cuprinsul lăzii și se întrebă: „Ce poate fi în ea?" Dar nu se hotărî încă să coboare din palmier, de teama întunericului, și așteptă pînă mijiră zorile. Atunci coborî, se apucă să scormonească pămîntul cu mîinile și, trăgînd lada afară din groapă, o scoase la lumină.

Ghanem luă un pietroi și izbi în lacătul care încuia capacul, pînă îl sfărîmă. Ridicînd capacul, văzu în ladă o tînără fată, nu moartă, ci adormită, căci răsuflarea ei era regulată și, pesemne, se afla sub stăpînirea vreunei băuturi adormitoare.

Fata era de o frumusețe fără de seamăn și avea un chip delicat, dulce și tare plăcut. Era încărcată de giuvaeruri, pietre nestemate și tot felul de scule prețioase. Purta la gît o salbă de aur cu geme, la urechi cercei cu pietre minunate, la glezne și la încheieturile mîinilor brățare de aur cu diamante. Toate prețuiau mai mult decît chiar regatul sultanului.

Ghanem privi cu băgare de seamă fata și se încredință că nu suferise nici o silnicie din partea desfrînaților eunuci care-o aduseseră acolo și o îngropaseră de vie. Se aplecă, o ridică în brațe și o așeză, încet, cu fața în sus, pe pămînt. Cînd fata începu să respire aerul proaspăt, chipul i se învioră, scoase un suspin, tuși o dată și strănută: și la această mișcare, îi sări din gură o bucățică de banj adormitor, în stare să afunde în somn chiar și un elefant timp de o noapte întreagă. Deschise ochii — și ce ochi! — și, încă puțin adormită, își îndreptă privirea spre Ghanem și-i spuse cu un glas murmurător și drăgălaș și tare plăcut:

— Unde ești, mica mea Riha! Mi-e sete! Adu-mi ceva răcoritor. Dar tu unde ești, Zahra? Și tu Sabiha?

Şi tu Sagarat Al-Dor ? Şi tu Nur Al-Hada ? Şi tu Nagma ? Şi tu Subhia ? Şi mai cu seamă, unde ești tu, mica mea Nozha, o, dulce și drăgălaşă Nozha ? Unde sînteţi de nu-mi răspundeţi ?

Şi, cum nimeni nu-i răspundea, fata deschise ochii mari, privi împrejur şi, înspăimîntată, strigă :

— Nenorocire ! Sînt singură între morminte ! Oh, cine m-a luat, cine m-a răpit din palatul şi din odăile mele cu perdele frumoase şi cu tapete strălucite, ca să mă arunce între pietrele mormintelor ? Dar cine poate şti ce se ascunde în fundul unor inimi ? O, tu, care cunoşti tainele cele mai ascunse, răsplătitorule, vei şti sà alegi bunii de rai în ziua învierii, în ziua judecăţii !

Toate se petrecură aşa !

Ghanem, care stătuse în picioare neclintit, înaintă şi grăi :

— O, regină a frumuseţii, tu, al cărei nume trebuie să fie mai dulce decît sucul de curmale şi al cărei mijloc este mai mlădios decît creanga de curmal — eu sînt Ghanem Ben-Ayub ! Şi, ca să ştii adevărul, află că aici nu este nici un palat cu perdele, nu sînt nici morminte cu morţi, ci doar robul tău, trimis anume de stăpînul atoateştiutor şi oriunde de faţă, ca să te pună la adăpost de orice nemulţumire, să te ferească de orice supărare şi să te ajute să-ţi îndeplineşti ţelurile ! Şi poate că atunci ţi-i arăta şi faţă de mine bunăvoinţa, o, tu cea mult dorită !

Apoi tăcu.

Cînd tînăra fată se încredinţă că tot ce vedea era aievea, şopti :

— Mărturisesc că nu este alt Dumnezeu decît Allah ! Şi mărturisesc că Mahomed este trimisul lui Allah !

Apoi se întoarse spre Ghanem, îl privi cu ochii ei scînteietori, își puse mîna pe inimă și grăi cu vocea ei mult plăcută :

— O, tinere binecuvîntat, m-am trezit în locuri necunoscute ! Poți să-mi spui cine m-a adus aici ?

El răspunse :

— O, stăpîna mea, trei arapi eunuci te-au adus aici, într-o ladă.

Și Ghanem îi povesti fetei toată întîmplarea : cum fusese prins de noapte în afara orașului, cum a ajuns să fie mîntuitorul ei, scoțînd-o din ladă, și cum, fără de el, ea ar fi murit înăbușită sub pămînt. Apoi o rugă să-i spună cine este ea și ce i se întîmplase. Dar fata îi răspunse :

— O, tinere, slăvit fie Allah că m-a aruncat în brațele unui om ca tine ! Te rog, să te ridici chiar în clipa asta și să mă așezi din nou în ladă. Caută, apoi, pe drum, vreun conducător de catîri sau vreunul care închiriază animale de povară și care să se însărcineze cu această ladă. Și astfel să mă duci la tine acasă. Numai atunci vei ști de cît folos îți poate fi aceasta și vei cunoaște, prin mine, toate soiurile de bucurii și fericirea ! Și-ți voi depăna povestea mea și vei afla întîmplările vieții mele.

Ghanem, tare fericit, alergă îndată să caute un catîrgiu. Cum se făcuse bine ziuă, și soarele scînteia în toată strălucirea lui, nu-i fu prea greu să-l găsească. După cîteva clipe, Ghanem se întoarse cu catîrgiul și, cum o pusese de mai-nainte pe fată în ladă, îi ajută să urce lada pe spinarea catîrului și porniră spre casă. Pe drum, Ghanem simțea că dragostea pentru tînăra fată îi copleșea inima. Și se bucura nespus la gîndul că va fi a lui, în curînd, această fată care, ca roabă în piață, ar fi prețuit zece mii de dinari de aur, și avea pe ea juvaeruri, pietre prețioase și haine din stofe scumpe, o bogăție pe care nimeni n-ar fi putut-o

prețui ! Și, plin de aceste gînduri vesele, ajunse acasă fără *nici o piedică și-l ajută pe catîrgiu să coboare* lada și s-o ducă înăuntru.

Dar în acest moment al povestirii, Șeherezada văzu ivindu-se zorii dimineții și, cu minte, nu mai rosti un cuvînt peste cele ce-i fuseseră îngăduite.

Dar cînd se lăsă a patruzecea noapte

Ea *spuse :*

O, rege mărit, Ghanen Ben-Ayub ajunse cu bine acasă și o scoase pe tînără din ladă. Ea se uită în jur și-și dădu seama că se află într-o casă foarte frumoasă, cu covoare în culori vii și vesele, îmbrăcată în stofe și tapete cu mii de culori odihnitoare. Și mai văzu mobile prețioase și multe alte lucruri. Și, de asemenea, baloturi mari de mărfuri și de stofe valoroase, de mătase și de brocart, și vase pline cu mosc. Și înțelese că Ghanem era un mare negustor, stăpîn pe multă avuție. *Își ridică deci iașmacul cu care avusese grijă* să-și acopere fața și se uită cu mai multă luare-aminte la tînărul Ghanem. Și găsi că este un tînăr frumos și cu vino-ncoace, se îndrăgosti de el pe dată, și-i spuse :

— O, Ghanem, vezi că-n fața ta nu mai port voal ! Dar mi-e foame și te rog să-mi aduci repede ceva de mîncare.

Ghanem îi răspunse:

— Pe capul și pe ochii mei !

Alergă la piață și cumpără un miel fript la cuptor, *o tavă de plăcinte dintre cele mai bune pe care*

le află la negustorul de dulciuri, Hadj Soliman, cel mai priceput din Bagdad în acest meşteşug, o tavă de halva, migdale, fistic şi fructe de toate soiurile, urcioare cu vin vechi şi, în sfîrşit, felurite flori. Le aduse pe toate acasă, aşeză fructele în cupe de porţelan, florile în vase scumpe şi puse totul în faţa tinerei. Ea surîse, se strînse lîngă el, îi petrecu braţele în jurul gîtului, îmbrăţişîndu-l, sărutîndu-l şi spunîndu-i mii de lucruri plăcute. Şi Ghanem simţi că dragostea îi covîrşeşte inima şi tot trupul. Mîncară şi băură pînă veni noaptea. Între timp, se obişnuiră unul cu altul şi se arătară drăgăstoşi, fiindcă erau de aceeaşi vîrstă şi deopotrivă de frumoşi. Cînd se înnoptă, Ghanem aprinse candelabrele şi făcliile, dar sala părea mai luminată de scînteierea obrajilor celor doi tineri decît de făclii.

Ghanem aduse instrumente de muzică, se aşeză lîngă fată şi urmară să bea amîndoi, să se zbenguiască în mii de feluri, să rîdă şi să cînte cîntece din cele mai înfocate şi versuri din cele mai armonioase.

Toate acestea făcură să crească şi mai mult dragostea unuia pentru celălalt. Binecuvîntat şi slăvit să fie acela care uneşte inimile şi-i însoţeşte pe îndrăgostiţi !

Ghanem şi tînăra îşi încetară zbenguielile şi se ridicară de la masă numai o dată cu ivirea zorilor. Şi, cum somnul le apăsa pe pleoape, adormiră unul în braţele altuia, dar fără să se întîmple ceva.

De cum se trezi, Ghanem nu voi să rămînă mai prejos de o gazdă cu bune deprinderi şi alergă la piaţă să cumpere tot ce era de trebuinţă pentru acea zi : carne, legume, fructe, flori şi vin. Aduse totul acasă şi se aşeză lîngă fată. Şi mîncară amîndoi cu poftă, pînă se săturară. După aceea, Ghanem aduse

băuturi, şi începură să bea şi să petreacă pînă ce obrajii li se aprinseră şi căpătară rumeneală, iar ochii le deveniră mai negri şi mai scînteietori. Atunci Ghanem dori cu căldură s-o sărute pe faţă şi s-o strîngă în braţe. Şi îi spuse :

— O, stăpîna mea, lasă-mă să te sărut pe gură, ca să-mi răcoresc focul ce-mi mistuie tot trupul !

Ea îi răspunse :

— O, Ghanem, mai aşteaptă puţin, ca să mă ameţesc şi ca vinul să mă facă să-mi pierd stăpînirea şi să nu-mi mai dau seama de nimic. Atunci vei putea să iei, în taină, un sărut de pe buzele mele, căci numai astfel nu voi simţi cum buzele tale le ating pe ale mele !

Aşa vorbi ea şi, cum vinul începuse să i se urce la cap, deodată se ridică, îşi scoase toate rochiile şi rămase doar în cămaşa ei fină şi, pe cap, cu un uşor voal de mătase albă cu fluturaşi de aur.

Ghanem, în trupul căruia începu dorinţa să alerge, o întrebă :

— O, stăpîna mea, îmi îngădui să-ţi sărut buzele ?

Tînăra fată îi răspunse :

— Pe Allah ! Aceasta nu pot să ţi-o îngădui, Ghanem, deşi te iubesc, căci mă opreşte ceea ce-i scris pe şiretul pantalonilor mei. Dar încă nu pot să-ţi arăt !

Atunci Ghanem, neputîndu-şi împlini dorinţa arzătoare, dar simţind că iubirea nu-i mai încape în inimă, începu să cînte, mîngîind lăuta, aceste strofe ticluite de el pe loc :

Cît i-am cerut o sărutare-a gurii,
A gurii — chinul inimii, făpturii,

Leac totuşi pentru boala nendurată !...
Ea-mi spuse : „Nu, aceasta nu !“ cu nurii

Sfidînd! Şi i-am răspuns: „Ba da!" Şi-adaos
Din parte-i: „Sărutarea! Ce injurii

S-o ici fără de voie de pe buza
Ce rîde! Ea, cu-aprinsul căutăturii,

Se dă din inimă!" Iar eu: „Sărutul
Luat cu sila chiar plăceri de hurii

Îşi are!" Ea: „Ci nu, nu, nu, cu forţa
Sărutul smuls, o, răpitor în furii,

E bun numai pe gura ciobăniţei
Pe munte, colo-n freamătul pădurii!"

Ghanem, după acest cîntec, simţi că-i creşte şi mai mult dorinţa şi foc îi străbătea prin tot trupul. Uite aşa! Iar tînăra fată nu-i îngăduia nimic, deşi-i arăta toate semnele unei iubiri împărtăşite. Şi urmară tot astfel, el mereu mai încins, ea mereu neîngăduindu-i nimic, pînă la căderea nopţii. Atunci Ghanem aprinse făcliile şi candelabrele şi sala întreagă deveni strălucitoare. Îndată Ghanem se aruncă la picioarele tinerei fete şi, înnebunit, îi strigă:

— O, stăpîna mea, fie-ţi milă de robul dragostei tale, de cel învins de ochii tăi, de cel ucis de carnea ta! Fără tine, şi dacă n-ai fi venit aici, mi-aş păstra încă liniştea şi tihna!

Şi Ghanem simţi că lacrimi îi umezesc pleoapele. Tînăra fată îi grăi:

— Pe Allah! Stăpîne, lumină a ochilor mei, îţi jur că-mi eşti drag din toată fiinţa, că mă simt legată de tine cu tot trupul meu! Află, însă, că niciodată nu voi fi a ta! Şi nu te voi lăsa să te apropii mai mult de mine!

Ghanem strigă :

— Dar ce te împiedică ?

Ea îi răspunse :

— În noaptea asta am să-ţi spun ce mă împiedică, şi poate că mă vei ierta !

După aceste cuvinte, ea se apropie de el, îşi petrecu braţele în jurul gîtului lui, ca o salbă, îl îmbrăţişă, îl sărută, îi făgădui mii de nebunii ! Şi nu încetară cu zbenguielile decît la apropierea dimineaţii, fără însă ca fata să-i fi spus lui Ghanem ce-o împiedică să fie a lui.

Şi continuară să facă tot aşa lucrurile pe jumătate, în fiecare zi şi în fiecare noapte, vreme de o lună întreagă. Dar într-o noapte, cum Ghanem stătea întins lîngă fată, şi cum amîndoi erau ameţiţi de vin şi de dorinţe, el întinse mîna sub cămaşa fină, alunecă încet spre pîntecele fetei şi începu să-i mîngîie pielea. La aceste atingeri, tînăra se înfioră, se ridică desmeticită, duse mîna repede la pantaloni şi văzu că erau bine legaţi cu şiretul cu ciucuri de aur. Asta o linişti şi se lăsă iarăşi în uşoară dormitare. Ghanem îşi alunecă din nou mîna în lungul pîntecelui tineresc al acestei minuni, ajunse la şiret, îl trase deodată, desfăcîndu-l, şi-i deschise pantalonii. Dar tînăra fată se trezi, se ridică în capul oaselor şi-l întrebă :

— Ce vrei să faci, o, Ghanem al făpturii mele ?

El îi răspunse :

— Vreau să fii a mea, să te iubesc în întregime şi să te văd că-mi împărtăşeşti fericirea.

Atunci fata îi spuse :

— O, Ghanem, ascultă-mă ! Am să-ţi arăt despre ce este vorba şi am să-ţi fac cunoscută taina mea. Şi poate că atunci mă vei ierta, ştiind pricinile care

m-au împiedicat să mă las cu toată bucuria stăpînită de bărbăţia ta !

Şi Ghanem încuviinţă :

— Desigur, ascult !

Atunci tînăra fată ridică poala cămăşii şi, luînd în mînă şiretul, îi spuse :

— O, stăpîne Ghanem, citeşte ce scrie aici !

Şi Ghanem luă capătul şiretului şi văzu brodate pe el, cu litere de aur, chiar în urzeală : *„Sînt a ta, tu eşti al meu, o, urmaş al unchiului Profetului !"* Cînd citi aceste cuvinte, Ghanem îşi trase mîna îndărăt, dar nu încă liniştit, şi-i spuse tinerei :

— Grăbeşte să-mi lămureşti ce înseamnă asta !

Şi tînăra îi povesti :

— Să ştii, Ghanem, că sînt favorita califului Harun Al-Raşid, iar cuvintele pe care le-ai citit dovedesc că sînt în stăpînirea emirului credincioşilor şi că trebuie să păstrez pentru el dulceaţa buzelor şi tainele cărnii mele. Numele meu este Kuat Al-Kulub. Din copilărie am fost crescută în palatul califului, pînă m-am făcut mare şi frumoasă şi califul m-a luat în seamă, descoperind în mine însuşiri, desăvîrşire şi daruri după bunăvoinţa Domnului nostru. Frumuseţea mea l-a mişcat mult pe calif, care a simţit pentru mine mare dragoste ; m-a luat la el, mi-a dat în palat încăperi numai pentru mine şi a pus sub poruncile mele zece roabe plăcute şi drăguţe şi cu chipuri prevestitoare de noroc. El mi-a dăruit toate giuvaerurile, pietrele scumpe şi lucrurile frumoase cu care m-ai văzut acoperită în ladă. Şi ţinea la mine mai mult decît la toate celelalte femei, mai mult şi decît la soţia lui favorită, Sett-Zobeida. Dar Zobeida a fost cuprinsă de gelozie, şi urmările n-au întîrziat să se arate. Cum într-o zi califul lipsea, avînd să

lupte cu unul dintre locțiitorii lui răvrătit, Sett-Zobeida s-a folosit de această împrejurare ca să pună la cale un plan împotriva mea. A izbutit s-o momească pe una dintre slujnicele mele, pe care a chemat-o la ea și i-a spus: „Cînd stăpîna ta Kuat Al-Kulub va dormi, să-i pui în gură această bucățică de banj, după ce îi vei fi amestecat și în băutură. Ca răsplată, vei avea de la mine bogăție și libertate!" Și tînăra roabă, care înainte fusese a Zobeidei, i-a răspuns: „Voi face cum îmi ceri, căci îți sînt credincioasă și țin la tine!" Și, bucuroasă, la gîndul răsplăților care-o așteptau, a venit la mine și mi-a dat să beau băutura amestecată cu banj. De cum am înghițit-o, am căzut la pămînt, trupul a început să mi se zvîrcolească, mi se răsuceau călcîiele pînă la frunte și am simțit că trec în altă lume. Cînd m-a văzut adormită, roaba a chemat-o pe Sett-Zobeida, care a poruncit să fiu pusă în acea ladă. I-a adus apoi în taină pe cei trei eunuci, de care știi, s-a arătat cu ei tare darnică, la fel și cu portarii palatului și, la timpul nopții, am fost luată, aburcată pe umerii eunucilor și dusă în mausoleul, unde, pentru mîntuirea mea, Allah te-a îndrumat pe tine, Ghanem, și te-a urcat în vîrful palmierului. Căci ție, Ghanem al ochilor mei, ție îți datorez scăparea de la moartea prin înăbușire. Și datorită ție sînt acum în afară de orice primejdie, aici, în casa ta primitoare! Dar ceea ce mă frămîntă și mă neliniștește este că nu știu ce va fi gîndit și făcut califul cînd s-a întors la palat și nu m-a văzut. Și, tot așa, mă frămîntă și-mi ia liniștea faptul că, legată de ceea ce-i scris pe capătul sicretului, nu pot să fiu a ta și să te simt tresărind în mine! Aceasta-i întîmplarea. Îți cer tăcere și taină!

Cînd Ghanem cunoscu întîmplările și știu legăturile care-o uneau pe Kuat Al-Kulub cu emirul cre-

dincioşilor, se retrase în fundul sălii, din respect pentru calif, şi nu mai îndrăzni să-şi ridice privirile spre tînăra fată, care devenise pentru el un lucru sfînt. Stătea într-un ungher, făcîndu-şi mii de dojeni şi socotind că a fost prea îndrăzneţ, chiar şi numai atingînd pielea regească a tinerei fete. Îşi dădu seama însă şi cît de nefericită era dragostea lui, cît de vrăjmaşă îi era soarta. Blestema ursita pentru loviturile ei nedrepte şi pentru năpăstuirile de care el nu avea nici o vină. Totuşi, sfîrşi prin a lăsa totul în voia lui Allah şi-şi spuse : „Slavă celui care-şi are pricinile lui cînd trimite durerea în inimile nobile şi îndepărtează amărăciunea de inimile celor răi şi ticăloşi !"

Apoi rosti vorbele poetului :

Nu poate-ndrăgostitul să-mi răsară
Voios întru repaos, cît în gheară

Plăcută — da şi nu — iubirea-l ţine !
Şi mintea-i prinsă simte o povară

Cît timp frumseţea-i chipul de femeie !
Prietenii de-aceea mă-ntrebară :

„Ce-i dragostea ?" Şi le-am răspuns îndată :
„Un fruct cu dulce suc şi carne-amară !"

Atunci fata se apropie de Ghanem, îl strînse la sînul ei, îşi petrecu braţele în jurul gîtului lui şi încercă toate mijloacele, în afară de unul, ca să-l mîngîie. Dar Ghanem nu mai îndrăznea să răspundă la îmbrăţişările favoritei emirului credincioşilor, şi o lăsa pe ea să facă ceea ce voia ; nu se împotrivea, dar nici nu-i întorcea sărut pentru sărut, îmbrăţişare pentru

îmbrățișare. Și favorita, care nu se aștepta la o atît de repede schimbare din partea lui Ghanem, adineauri atît de aprins și acum atît de rece, își îndoi sărutările și alintările, nădăjduind ca el să răspundă mai viu la căldura iubirii ei, care se mai aprinsese și din pricina răcelii lui Ghanem. Dar el, vreme de un ceas întreg, nici nu voi să audă, și dimineața îi prinse în această stare de iubire înflăcărată, dar stăpînită. Ghanem se grăbi să iasă și să se ducă în piață, ca să cumpere merindele pentru acea zi, și zăbovi vreo oră pentru tot felul de tîrguieli, mai îmbelșugate încă decît în celelalte zile, acum cînd știa ce fel de musafir avea. Cumpără toate florile de la negustorii de flori, cele mai frumoase oi fripte, plăcintele cele mai proaspete și mai rumene, din grîu curat, creme gustoase și fructe multe și, aducîndu-le acasă, le puse în fața tinerei fete. Dar de cum intră, fata se apropie de el, îl privi cu ochii ei negri aprinși de iubire și umeziți de dorință, îi surîse din vîrful buzelor și-i spuse :

— Pe Allah, cît ai întîrziat departe de mine, scumpule, doritul inimii mele ! Pe Allah, nu un ceas, un an mi-ai lipsit ! Simt că nu mă mai pot stăpîni, mă mistui în tot trupul ! O, Ghanem ! Haide, ia-mă ! ia-mă !

Dar Ghanem o îndepărtă cu blîndețe spunîndu-i :

— Stăpînă Kuat Al-Kulub, să mă ferească Allah ! Niciodată ! Cum ar putea cîinele să ia locul leului ? Ceea ce este al stăpînului, nu poate să fie al robului !

Se smulse apoi din brațele ei și se ghemui într-un colț, trist și bătut de gînduri. Ea însă îl luă de mînă, îl duse pînă la covorul așternut, îl sili să se așeze lîngă ea și îi dădu să mănînce și să bea. Și îi turnă atît, că el se îmbătă. Și se lipi de Ghanem, și cine mai știe ce făcu, fără ca el să-și dea seama ! Apoi luă lăuta și cîntă aceste versuri :

Iubesc ! Strivită-n cioburi mi-e inima, nu-i aflu loc...
Respinsă, amărîtă, mai pot trăi-n văpăi de foc ?

Prietenă, gazelă ce fugi, deși n-am vină și greșeli,
Nu știi că și gazela în urmă caută, ca-n joc ?

Dar, inimă, putea-vei-nainte încă să-ți mai duci
Povara nesfîrșită a tristului tău nenoroc ?...

La aceste versuri, Ghanem se simți atît de mișcat, că începu să plîngă. Văzîndu-l plîngînd, plînse și ea. Dar reîncepură să bea și să spună poezii pînă se întunecă.

Atunci Ghanem, așa cum făcea în fiecare seară, scoase saltelele de pe polițele din perete și se apucă să le întindă pe jos. Dar în loc să aștearnă un pat, ca de obicei, așternu două, la o anumită depărtare unul de altul. Kuat Al-Kulub, îmbufnată, îl întrebă :

— Ce rost are al doilea pat ?

El răspunse :

— Un pat pentru mine, unul pentru tine. Așa vom dormi de-acum înainte ; ceea ce este al stăpînului, nu poate să fie al robului !

Dar ea îi grăi :

— O, stăpînul meu drag, mai lasă încolo această morală învechită ! Să ne bucurăm de clipa care trece, căci mîine va fi departe de noi ! De altfel, ceea ce trebuie să se întîmple, se va întîmpla ; ceea ce e scris de soartă, trebuie să se împlinească !

Dar Ghanem nu se învoi. Și ea, mai pătimașă încă și mai aprinsă, îi strigă :

— Pe Allah ! Nu va trece noaptea asta fără să fim unul al celuilalt !

Dar el îi răspunse :

— Allah să ne ferească !

Ea adause :

— Vino, Ghanem, toată ființa mea te cheamă, strigă spre tine ! O, Ghanem, ia-mi gura înflorită, ia-mi trupul copt de dorință pentru tine !

Ghanem răspunse :

— Allah să mă păzească !

Și ea strigă din nou :

— O, Ghanem, pielea mea e umezită de dorință pentru tine, trupul meu gol se dă sărutărilor tale ! O, Ghanem, mireasma trupului meu e mai dulce decît a iasomiei ! Atinge-mă, miroase-mă, îmbată-te !

Dar Ghanem îi spuse :

— O, Kuat Al-Kulub, ceea ce-i al stăpînului, nu poate să fie al robului !

Atunci fata, începînd să plîngă, luă lăuta și cîntă :

Frumoasă sînt și zveltă. De ce să fugi de mine ?
Frumoasă sînt, privește ! și plină de minuni.
De ce mă lași și-aiurea pleci dus ca de furtuni ?
Cu dragostea mea inimi atîtea-am ars, blajine !

Și somnul multor pleoape l-am smuls aluneccoasă !
Floare de foc — și nimeni, cum știi, nu m-a cules !
O creangă sînt, și creanga-i făcută mai ales
S-atragă — creangă dulce, în floare, mlădioasă...

Sînt dulce, mlădioasă, în floare — mă culege !
Gazelă sînt ! Gazela-i vînată pe pămînt...
Gazelă-ndrăgostită și minunată... Sînt
Făcută să-ți fiu pradă, o, vînător — pribege !

Dar Ghanem, deși mai îndrăgostit ca oricînd, nu voia să fie necinstit față de calif și, neluînd în seamă dorințele fetei, se purtă tot așa încă o lună întreagă.

Așa se petrecură lucrurile cu Ghanem și cu Kuat Al-Kulub, favorita emirului credincioșilor.

Iată însă ce s-a întîmplat cu Zobeida. Cînd califul plecă la război, ea făptui ceea ce ştim, dar curînd o cuprinse teama şi îşi zise în gînd : „Ce am să-i spun califului, la înapoiere, cînd îmi va cere veşti despre Kuat Al-Kulub şi cu ce faţă am să-l primesc ?" Se hotărî să cheme o bătrînă pe care o cunoştea din copilărie şi în ale cărei bune sfaturi se încredea orbeşte. Îi dădu pe faţă taina şi o întrebă :

— Ce să fac eu acum, cînd s-a întîmplat ceea ce s-a întîmplat cu Kuat Al-Kulub ?

Bătrîna îi răspunse :

— Am înţeles, stăpîna mea. Şi nu mai e vreme de pierdut, căci califul poate să se întoarcă în orice clipă. Aş putea să-ţi înşir multe mijloace, ca să-i poţi ascunde totul, dar am să-ţi arăt numai pe cel mai lesnicios, mai grabnic şi mai sigur. Cheamă îndată un tîmplar şi dă-i poruncă să ciopleascâ dintr-un butuc un fel de trup omenesc, care s-o înfăţişeze pe moartă. Acesta va fi pus în mormînt cu mare ceremonie. Se vor aprinde făclii şi lumînări împrejur. Vei da poruncă roabelor tinere şi celorlalte roabe din palat să se îmbrace în veşminte de doliu. Le vei porunci şi lor, şi tuturor eunucilor ca, de îndată ce s-o şti că soseşte califul, să îmbrace în negru palatul şi coridoarele. Şi cînd califul, mirat, va întreba care este pricina, să i se răspundă : „O, doamne, stăpîna Kuat Al-Kulub a murit în mila lui Allah ! Să trăieşti tu anii lungi pe care nu i-a trăit ea ! Şi să ştii că stăpîna noastră, Zobeida, i-a dat toată cinstea înmormîntării, după vrednicia ei şi a stăpînului nostru, şi a înmormîntat-o chiar în palat, sub o boltă anume clădită !" Atunci califul va fi tare mişcat de bunătatea ta şi va plînge şi-ţi va fi recunoscător. Îi va chema apoi pe cititorii din *Coran* şi-i va pune să vegheze la mormînt şi să cînte versetele pentru cei morţi. Dar dacă, dimpotrivă, califul,

care ştie că n-o iubeai pe Kuat Al-Kulub, ar avea vreo bănuială şi şi-ar spune: „Cine ştie dacă soţia mea Zobeida n-a pus la cale pierderea tinerei?" şi bănuiala i-ar creşte într-atîta încît să-l facă să deschidă mormîntul ca să afle de ce moarte i-a murit favorita, tu, stăpînă, şi-n acest caz, nu trebuie să ai vreo teamă. Cînd vor săpa groapa, vor da la iveală trupul de lemn înmormîntat, şi-i vor vedea chipul omenesc îmbrăcat în stofe scumpe şi acoperit cu un linţoliu de pieţ, atunci, dacă ar vrea cumva califul să ridice linţoliul şi stofele, ca să-şi mai vadă o dată favorita, tu îl vei împiedica, şi o dată cu tine toată lumea, spunîndu-i: „O, emire al credincioşilor, nu-i îngăduit să vezi o moartă dezbrăcată!" Şi califul va fi încredinţat de moartea adevărată a favoritei lui, o va pune la loc în mormînt şi-ţi va mulţumi pentru tot ce ai făcut! Iar tu, în acest fel, vei scăpa de orice grijă, dacă o vrea Allah!

Sett-Zobeida înţelese că i se dăduse un foarte bun sfat, îi făcu bătrînei daruri bogate, îi dărui o haină frumoasă şi bani, şi o însărcină chiar pe ea să înfăptuiască planul. Iar bătrîna puse mare grijă în lucrarea trupului de lemn şi îl aduse ea însăşi în palat, la Sett-Zobeida. Îl îmbrăcară împreună cu haine bogate de-ale tinerei Kuat Al-Kulub, îl înfăşurară într-un linţoliu scump şi-i făcură o foarte frumoasă înmormîntare. Aşezară trupul de lemn într-un mormînt cu boltă, lucrat cu mari cheltuieli, aprinseră făclii, lumînări şi candelabre şi aşternură împrejurul mormîntului covoare pentru rugăciune. După aceea Zobeida îmbrăcă palatul în negru şi porunci ca toate roabele să poarte îmbrăcăminţi de doliu. Şi vestea morţii frumoasei Kuat Al-Kulub se răspîndi în tot palatul, şi toată lumea, chiar şi Massrur, şi eunucii, crezură că acesta era adevărul.

Între timp, califul se întoarse din călătoria lui depărtată, intră în palat şi se-ndreptă repede spre camerele tinerei fete, la care mereu îi stătuse gîndul. Le văzu pe slujitoare, pe roabe şi pe femeile din slujba favoritei îmbrăcate în negru şi începu să tremure de teamă. Curînd o văzu şi pe Sett-Zobeida venindu-i în întîmpinare, îmbrăcată tot în veşminte de doliu. Întrebînd care e pricina, i se răspunse că tînăra Kuat Al-Kulub murise. La această veste califul leşină. Şi cînd îşi veni în simţiri, întrebă unde era mormîntul, voind să-l vadă. Atunci Sett-Zobeida îi grăi :

— Să ştii, emire al credincioşilor că, din dragoste pentru Kuat Al-Kulub, am vrut s-o înmormîntez chiar în palatul meu !

Atunci califul, în hainele de călătorie, în care era îmbrăcat, se îndreptă spre locul unde se afla mormîntul. Şi văzu făclii, şi lumînări aprinse, şi covoare întinse împrejur. Şi îi mulţumi Zobeidei şi o lăudă pentru fapta ei bună, apoi se întoarse în palatul său.

Dar califul era prepuelnic din fire, şi curînd începu să aibă îndoieli şi să fie neliniştit. Ca să pună capăt bănuielilor care-l tulburau, dăda poruncă să se sape mormîntul şi să fie scos trupul favoritei. Ceea ce se făcu de îndată. Dar, mulţămită şiretlicului Zobeidei, califul văzu o formă omenească şi linţoliul şi crezu că e favorita lui. Înmormîntă la loc făptura de lemn, îi chemă pe slujitorii moscheii şi pe cititorii din *Coran* şi-i puse să cînte la mormînt versetele îngropării, în timp ce el, aşezat pe covor, plîngea cu şiroaie de lacrimi şi leşină de durere.

Şi timp de o lună califul aduse slujitorii moscheii şi cititorii din *Coran*, iar el, lîngă mormîntul favoritei, plînse amar.

Dar în acel moment al povestirii, Seherezada văzu mijind zorii şi, cu sfială, nu mai spuse un cuvînt peste cele ce-i fuseseră îngăduite.

Cînd se lăsă a patruzecĭ şi una noapte

Ea spuse :

O, mărite rege, timp de o lună, califul se duse la mormîntul favoritei. În ultima zi a lunii, rugăciunile şi citirea din *Coran* durară din zori şi pînă în zori. Numai atunci putu fiecare să se ducă la el acasă. Şi califul, sleit de lacrimi şi de oboseală, se întoarse în palat, nu voi să vadă pe nimeni, nici chiar pe vizirul său, Giafar, nici chiar pe soţia sa, Zobeida, şi căzu într-un somn greu, între două roabe care-l vegheau, una la căpătîi, cealaltă la picioare. După vreo oră, cum califul nu mai dormea atît de adînc, o auzi pe femeia de la căpătîiul lui vorbind cu cealaltă :

— Ce s-a întîmplat, prietenă Nozha ?

Nozha îi răspunse :

— Stăpînul nostru nu ştie nimic de întîmplare şi îşi petrece nopţile veghind la un mormînt în care nu se află decît o bucată de lemn, lucrată de un tîmplar.

Subhia se minună :

— Cum asta, soră Nozha ?! Dar atunci ce-i cu Kuat Al-Kulub, şi ce nenorocire a ajuns-o ?

Nozha îi grăi :

— Să ştii, Subhia, că am aflat totul de la sora noastră, roaba iubită de Zobeida, stăpîna noastră, Sett-Zobeida a chemat-o, i-a dat banj ca s-o adoarmă pe Kuat Al-Kulub, şi roaba i-a dat banj şi a adormit-o îndată. Atunci stăpîna noastră a pus-o într-o ladă, pe care a dat-o hadîmbilor Sauab, Kafur şi Bakhita, cu porunca s-o îngroape cît mai departe.

Atunci Subhia, cu lacrimi în ochi, spuse :

— O, Nozha, fie-ţi milă ! Spune-mi dacă dulcea mea stăpînă, Kuat Al-Kulub, a murit atît de groaznic.

Nozha îi răspunse :

— Allah să-i ferească tinerețea de moarte ! Nu, Subhia ! Am auzit-o pe Sett-Zodeiba spunînd roabei ei de încredere : „Am aflat, Zahra, că Kuat-Al-Kulub a putut să scape din groapă și că se află în casa unui tînăr negustor din Damasc, numit Ghanem Ben-Ayub, și asta încă de acum patru luni !" Vezi, deci, Subhia, cît de nenorocit este califul, stăpînul nostru, deoarece nu știe că favorita lui trăiește, și veghează nopți de-a rîndul la un mormînt în care nu e nici un mort !

Și cele două roabe mai vorbiră cîtva timp despre aceleași lucruri, iar califul le auzea fiecare cuvînt.

Cînd își încheiară vorba, califul se ridică pe neașteptate și scoase un strigăt grozav, ceea ce le făcu pe cele două roabe să fugă înspăimîntate. Cumplit se mînie califul aflînd că favorita lui se află la un tînăr numit Ghanem Ben-Ayub, și încă de acum patru luni ! Se sculă, chemă emirii, fruntașii cetății și pe vizirul Giafar, care veni în grabă și sărută pămîntul dinaintea lui. Și califul le spuse mînios :

— Giafar, ia cu tine străjeri și află unde este casa unui tînăr negustor din Damasc, numit Ghanem Ben-Ayub. Tu și ostașii, împresurați casa, smulgeți-o de acolo pe favorita mea, Kuat Al-Kulub, și să mi-l aduceți aici și pe tînărul neobrăzat, pe care am să-l pun la cazne !

Și Giafar răspunse cu adîncă ascultare. Coborî cu ostașii, îl luă și pe guvernatorul orașului cu oamenii lui, și, cu toții, cotrobăiră și cercetară pînă găsiră casa lui Ghanem Ben-Ayub.

Chiar în acel moment, Ghanem se întorsese din piață cu cumpărăturile zilei și se așezase lîngă Kuat Al-Kulub, dinaintea unei oi fripte și a altor mîncări, și cu mare poftă mîncau amîndoi. La zgomotele de afară, Kuat Al-Kulub privi pe fereastră și dintr-o

aruncătură de ochi își dădu seama de nenorocirea ce se abătea asupra lor. Văzu casa împresurată de străji, purtători de iatagane, mameluci, căpitani de trupă, iar în fruntea lor pe guvernatorul orașului și pe vizirul Giafar. Toți făceau cerc în jurul casei, așa cum negrul ochiului face cerc în jurul pleoapelor. Atunci nu se mai îndoi că emirul credincioșilor aflase întreaga întîmplare, și ghici totodată că el trebuie să fie tare gelos pe Ghanem, care-o ținea de patru luni în casa lui. La acest gînd îngălbeni, i se schimbară frumoasele trăsături și, plină de spaimă, se întoarse spre Ghanem spunîndu-i :

— Dragul meu, înainte de orice, gîndește-te la scăparea ta ! Scoală și fugi !

El răspunse :

— Prietenă dragă, lumină a ochilor mei, cum să ies și să scap din casa asta împresurată de dușmani ?

Ea îi spuse :

— Fii fără teamă !

Îndată îl dezbrăcă de haina lui și-l îmbrăcă într-una veche și roasă, care-i cădea pînă la genunchi, luă o cratiță cu carne și i-o așeză pe creștet, pe cratiță puse o tavă cu pîine și farfurii cu resturi de bucate, și-i spuse :

— Ieși așa, și vei trece drept un slujitor al birtașului, și nu ți se va face nici un rău. De celelalte n-avea teamă, căci voi ști eu să pun toate la cale și-mi cunosc puterea asupra califului !

La aceste cuvinte, Ghanem, fără să aibă vreme să-și ia rămas bun, ieși afară și trecu printre șirurile de străjeri și mameluci, și nu i se întîmplă nici un rău, căci era sub ocrotirea celui puternic, care singur știe să scape pe oamenii buni din primejdie și nenoroc.

Dar îndată vizirul Giafar coborî de pe cal, intră în casă, ajunse în sala căutată și-o văzu în mijlocul ei,

printre mărfuri şi mătăsuri, pe frumoasa Kuat Al-Kulub, care avusese timp să se facă şi mai frumoasă, punîndu-şi veşmintele ei cele mai bogate şi împodobindu-se cu giuvaeruri, încît părea cea mai scînteietoare dintre cele mai scînteietoare femei. Avusese, de asemenea, timp să-şi adune într-o ladă şi lucrurile de preţ, giuvaerurile, pietrele scumpe şi altele. De îndată ce intră Giafar în sală, ea se ridică, se închină, sărută pămîntul şi-i spuse :

— O, stăpîne Giafar, iată că s-a împlinit ceea ce-i scris de Allah ! Mă încredinţez mîinilor tale.

Dar Giafar răspunse :

— Pe Allah ! stăpînă, califul mi-a dat poruncă să-l iau numai pe Ghanem Ben-Ayub ! Spune-mi unde este !

Ea îi grăi :

— O, Giafar, după ce şi-a adunat cea mai mare parte din mărfuri, Ghanem a plecat, acum cîteva zile, în oraşul său, Damasc, ca să-şi vadă mama şi sora, Fetnah. Nu ştiu nimic altceva şi nu pot să-ţi spun mai mult. Dar în ce priveşte lada mea, cea de colo, cu lucrurile mele mai de preţ, vreau să mi-o păstrezi bine şi să porunceşti să mi se ducă la palatul emirului credincioşilor.

Giafar răspunse :

— Aud şi mă supun !

Luă lada, porunci oamenilor s-o ducă la palat şi, după ce o copleşi pe tînără cu îngrijiri, onoruri şi purtare respectuoasă, o rugă să-l însoţească la emirul credincioşilor. Şi ieşiră cu toţii, dar, potrivit cu poruncile califului, casa fu prădată şi pustiită în întregime.

Cînd ajunse în faţa califului, Giafar îi povesti tot ce făcuse, îl înştiinţă de plecarea lui Ghanem la Damasc

şi de sosirea favoritei Kuat Al-Kulub la palat. Şi califul, încredinţat că Ghanem făptuise cu tînăra Kuat Al-Kulub tot ce se putea făptui cu o femeie frumoasă, care-i a altuia, fu cuprins de mare mînie şi nici nu voi s-o vadă pe tînără. Porunci lui Massrur s-o închidă într-o odaie fără lumină şi s-o pună sub paza unei bătrîne însărcinate de obicei cu asemenea treburi.

Şi trimise călăreţi ca să-l caute pe Ghanem, ba, mai mult, scrise chiar cu mîna lui o scrisoare către sultanul Damascului, Mahomed Ben-Soliman El-Zeini, în chipul următor :

„Către sultanul Mahomed Ben-Soliman El-Zeini, stăpîn al Damascului, din partea emirului credincioşilor Harun Al-Raşid, al cincilea calif coborîtor din glorioşii Bani-Abbas.

În numele lui Allah, cel îndurător şi milos fără de margini !

Facem întîi întrebare despre sănătatea ta, care ne este scumpă, şi-l rugăm pe Allah să te ţină zile îndelungi în belşug şi-n înflorire...

Şi apoi !

Locţiitor al nostru, vei şti că un tînăr negustor din oraşul tău, numit Ghanem Ben-Ayub, a fost la Bagdad şi a momit o roabă de-a noastră şi a făptuit cu ea ceea ce a făptuit. Şi a fugit de răzbunarea şi de mînia noastră, şi s-a adăpostit în oraşul tău, unde se află acum cu mama şi cu sora lui.

Vei pune mîna pe el, îl vei lega şi-i vei da cinci sute de lovituri de curea. Îl vei tîrî apoi pe toate străzile oraşului şi un crainic va merge înaintea cămilei care-l va duce, şi va striga : «Iată cum se pedepseşte un rob care răpeşte bunul stăpînului său!» Şi ni-l vei trimite

apoi ca să-l punem la cazne și să facem cu el ce-avem de făcut.

Apoi ! Vei jefui casa lui, și o vei dărîma pînă în temelii, și vei face să dispară și urma urmelor ei.

Și apoi ! Cum Ghanem Ben-Ayub are o mamă și o tînără soră, vei pune mîna pe ele, le vei dezbrăca în pielea goală și le vei izgoni, după ce le vei lăsa trei zile în văzul tuturor locuitorilor orașului.

Ai mare grijă și pune toată rîvna în îndeplinirea poruncii noastre ! Uassalam !"

Și îndată, la porunca califului, un curier plecă la Damasc și merse atît de repede, că ajunse în opt zile, nu în douăzeci și mai multe.

Cînd sultanul Mahomed avu în mînă scrisoarea califului, o duse la buze și la frunte și, după ce o citi, trecu de îndată la împlinirea poruncii. Trimise crainici care să strige în oraș : „Cine vrea să prade, să meargă la casa lui Ghanem Ben-Ayub și să ia ce-o vrea, după plac !" Apoi se îndreptă el însuși cu străji spre casa lui Ayub și bătu la ușă, iar tînăra soră a lui Ghanem, Fetnah, alergă să deschidă și întrebă :

— Cine-i acolo ?

I se răspunse :

— Eu sînt !

Deschise ușa și, cum nu cunoștea pe sultanul Mahomed, își acoperi fața cu iașmacul și alergă s-o înștiințeze pe mama lui Ghanem.

Mama lui Ghanem se afla, în acel moment, sub bolta mormîntului făcut în amintirea fiului ei, pe care-l credea mort, căci de un an nu mai auzise nimic despre el. Și plîngea într-una, nu mai mînca, nici nu mai bea. Și spuse deci fiicei sale Fetnah să-l aducă înăuntru pe cel venit, și Mahomed intră în

casă, ajunse la mormînt, o văzu pe bătrîna care plîngea şi-i spuse :

— Vin să-l văd pe fiul tău Ghanem şi să-l trimit la calif !

Ea îi răspunse :

— Nenorocita de mine ! Fiul meu Ghanem, rodul măruntaielor mele, ne-a părăsit, pe mine şi pe sora lui, de mai bine de un an şi nu mai ştim ce s-a făcut cu el !

Regele Mahomed, om foarte cumsecade, trebui să îndeplinească totuşi porunca. Puse de îndată să se prade odăile, luă covoarele, vasele, porţelanurile şi lucrurile de preţ, dărîmă casa, iar pietrele porunci să fie cărate în afară de oraş. Apoi, ceea ce-l dezgustă mai presus de orice, scoase, goale în văzul tuturor, timp de trei zile, pe mama lui Ghanem şi pe frumoasa şi tînăra Fetnah, cu oprire de-a li se da vreo cămaşă să se acopere. După aceea le izgoni din Damasc.

Ghanem Ben-Ayub, însă, ieşind din Bagdad, se porni la drum plîngînd din toată inima. Şi merse tot aşa, fără să mănînce şi să bea pînă la sfîrşitul zilei. Şi foamea şi durerea îl slăbiră mult. Mort de foame ajunse într-un sat, merse la moschee, intră în curte, căzu sfîrşit pe o rogojină şi se rezimă cu spatele de un zid. Rămase astfel, ca leşinat, cu toate că inima îi bătea nebună, şi n-avea putere nici să facă o mişcare sau să ceară ceva. Dimineaţa, locuitorii satului veniră la moschee ca să se roage, şi-l găsiră întins, fără viaţă. Înţelegînd că era înfometat şi însetat, îi aduseră o ceaşcă de miere şi două pîini şi-i dădură să mănînce şi să bea. Îi mai dădură să îmbrace şi o cămaşă fără mîneci, cîrpită ici şi colo şi plină de păduchi. Apoi îl întrebară :

Aşa se petrecură lucrurile cu Ghanem Ben-Ayub. În ceea ce o priveşte pe Kuat Al-Kulub, califul se mînie atît de tare pe ea, încît...

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii şi, cu minte, nu mai spuse un cuvînt peste cele ce-i fuseseră îngăduite.

Dar cînd se lăsă a patruzeci şi doua noapte

Ea spuse :

O, mărite rege, iată acum ce s-a întîmplat cu Kuat Al-Kulub. Califul se mînie atît de tare pe ea, încît o închise într-o cameră fără lumină, o puse sub paza unei bătrîne din palat, şi ea rămase acolo timp de optzeci de zile fără să schimbe o vorbă cu nimeni din palat. Califul sfîrşi prin a o uita cu totul. Dar într-o zi, trecînd pe lîngă camera tinerei fete, o auzi cîntînd versurile triste ale unui poet şi apoi rostind cu glas tare :

— O, prietene Ghanem Ben-Ayub, ce suflet frumos aveai, ce inimă aleasă şi curată ! Ai fost mărinimos faţă de cel ce te-a asuprit şi respectuos faţă de femeia aceluia care a aruncat ruşine asupra ta şi alor tăi ! Dar va veni o zi cînd şi tu, şi califul veţi sta în picioare înaintea singurului judecător, singurului drept, şi din această luptă, tu, avînd pe Allah ca mijlocitor şi pe îngerii lui ca martori, vei ieşi biruitor asupra celui ce te-a apăsat !

Cînd auzi califul aceste vorbe şi înţelese plîngerea ei făcută în taină, îşi dădu seama că a fost nedrept

— Cine ești și de unde vii, străine ?

Şi Ghanem deschise ochii, privi, dar nu putu rosti nici un cuvînt. Începu doar să plîngă.

Rămaseră în jurul lui cîtva timp și apoi fiecare se duse în treaba lui.

Ghanem, din pricina supărărilor și a lipsurilor, căzu bolnav și rămase pe vechea rogojină a moscheii timp de încă o lună. Şi-i slăbi trupul și i se schimbă înfățișarea. Trupul îi era supt de păduchi și de ploșnițe. Ajunse într-o stare atît de nenorocită, că sătenii se înțeleseră într-o bună zi să-l ducă la un spital din Bagdad. Căutară un conducător de cămile și-i spuseră :

— Ai să pui pe acest tînăr bolnav pe spinarea unei cămile, ai să-l duci la Bagdad și ai să-l lași la ușa unui spital. Schimbarea de aer și îngrijirea la spital îl vor însănătoși. Apoi vei veni la noi ca să-ți dăm ce ți se cuvine pentru drum și cămilă !

Şi conducătorul răspunse :

— Aud și mă supun !

Şi ajutat de cei de față, îl luă pe Ghanem cu rogojină cu tot, îl urcă pe spinarea cămilei și-l legă bine, ca să nu cadă.

În clipa în care conducătorul era gata să plece, iar Ghanem își plîngea nenorocirea, două femei îmbrăcate sărăcăcios, amestecate în mulțimea care privea, îl zăriră pe bolnav și spuseră :

— Sărmanul bolnav, tare seamănă cu fiul nostru Ghanem ! Dar nu poate fi el această umbră de bărbat !

Şi cele două femei, acoperite de praf, căci abia sosiseră acolo, începură să plîngă gîndindu-se la Ghanem. Erau chiar mama lui Ghanem și sora sa,

Fetnah, care, izgonite din Damasc, îşi urmau calea spre Bagdad.

Conducătorul se urcă repede pe catîrul lui, luă cămila de frîu şi porni spre Bagdad. Ajuns aici, merse de-a dreptul la spital, îl coborî pe Ghanem de pe spinarea cămilei şi, cum era tare de dimineaţă şi spitalul nu se deschisese, îl aşeză pe scară şi se întoarse în satul lui.

Ghanem rămase astfel întins la uşa spitalului pînă ce locuitorii începură să iasă din casele lor. Atunci îl văzură culcat pe rogojină, îl înconjurară mirîndu-se şi făcîndu-şi mii de gînduri. În timp ce-şi împărtăşeau unii altora părerile, trecu pe acolo starostele pieţei. Îndepărtă mulţimea, îl văzu pe tînărul bolnav şi-şi spuse: „Pe Allah! Dacă acest tînăr intră în spital, va pieri din lipsă de îngrijiri; e osîndit să moară! Am să-l iau la mine acasă şi Allah mă va răsplăti în Grădina Plăcerilor!"

Şi starostele dădu poruncă tinerilor săi robi să-l ia pe bolnav şi să-l ducă acasă. Veni şi el cu ei şi, de cum intră în casă, puse să i se aşeze un pat nou cu o saltea bună şi o pernă nouă şi cît se poate de curată. Îşi chemă apoi soţia şi-i spuse:

— Femeie, iată oaspele pe care ni-l trimite Allah! Să-l îngrijeşti cu toată dragostea.

Ea îi răspunse:

— Bineînţeles! Voi îngriji de el ca de ochii din cap!

Îşi suflecă mînecile, încălzi apă într-un cazan mare, îi spălă lui Ghanem mîinile, picioarele şi tot corpul. Îl îmbrăcă cu haine de-ale soţului ei, îi aduse o ceaşcă de şerbet tare gustos şi-l stropi cu apă de trandafiri. Ghanem începu să respire mai liber, puterile îi reveniră puţin cîte puţin şi, o dată cu ele, şi amintirea trecutului şi a frumoasei Kuat Al-Kulub.

şi faţă de fată şi faţă de Ghanem. Se grăbi să se întoarcă în palat şi-l însărcină pe mai-marele eunucilor să-i aducă pe Kuat Al-Kulub. Ea se înfăţişă cu capul plecat, avînd ochii plini de lacrimi şi inima plină de tristeţe. Şi califul îi spuse :

— O, Kuat Al-Kulub, te-am auzit învinuindu-mă de nedreptate şi imputîndu-mi asuprirea. Şi ai spus că am fost nedrept cu cel ce mi-a făcut bine. Cine este acela care-a respectat o femeie de-a mea, şi eu în schimb i-am năpăstuit femeile lui, acela care mi-a ocrotit femeile, iar eu i le-am necinstit pe ale lui ?

Kuat Al-Kulub îi răspunse :

— Este Ghanem Ben-Ayub El-Motim El-Masslub ! Îţi jur, calife, pe binefacerile şi pe darurile tale, că niciodată Ghanem n-a încercat ceva împotriva mea şi n-a săptuit nimic nelegiuit ! Oh, departe sînt de el neruşinarea şi silnicia.

Califul, nemaiîndoindu-se, strigă :

— Ce nenorocire, Kuat Al-Kulub ! Într-adevăr, înţelepciunea şi puterea sînt numai la Allah atoateştiutorul ! Cere-mi, Kuat Al-Kulub ce vrei, şi toate dorinţele îţi vor fi împlinite !

Atunci tînara fată strigă :

— O, emire al credincioşilor, ţi-l cer pe Ghanem Ben-Ayub !

Şi califul, cu toată dragostea pe care i-o purta încă favoritei, îi spuse :

— Aşa va fi, dacă vrea şi Allah ! Ţi-o făgăduiesc din inima mea darnică, inimă care niciodată nu ia îndărăt ceea ce a dat ! Ghanem va fi acoperit de onoruri !

Kuat Al-Kulub îi spuse :

— O, emire al credincioşilor, îţi cer ca atunci cînd Ghanem se va întoarce, să mă dăruieşti lui, ca să-i fiu soţie iubitoare !

Şi califul răspunse :

— Cînd se va întoarce, Ghanem va fi al tău, iar tu vei fi soţia lui !

Atunci Kuat Al-Kulub adăugă :

— O, emire al credincioşilor, nimeni nu ştie unde se află Ghanem. Şi sultanul Damascului ţi-a spus că nu ştie ce s-a făcut cu el. Îngăduie-mi să fac cu cercetările de trebuinţă, cu nădejdea că Allah îmi va ajuta să-l regăsesc.

Şi califul îi răspunse :

— Îţi îngădui să faci ceea ce crezi că este bine !

La aceste vorbe, Kuat Al-Kulub simţi că i se umflă pieptul de bucurie, că inima îi înfloreşte, şi se grăbi să iasă din palat, după ce luă cu ea o pungă cu o mie de dinari de aur.

În prima zi, străbătu oraşul Bagdad, îi căută pe şeicii din cartiere şi pe mai-marii străzilor, întrebîndu-i pe toţi, dar nu ajunse la nici un rezultat.

A doua zi, merse în sukul negustorilor, trecu din prăvălie în prăvălie şi se duse să vadă şi pe staroste. Îi arătă despre ce era vorba, îi dădu mai mulţi dinari şi-l rugă să-i împartă, ca de la ea, tuturor străinilor săraci.

A treia zi, merse în sukul giuvaergiilor şi al argintarilor, cu încă o mie de dinari, îl chemă pe staroste şi-i înmînă banii, ca să-i împartă străinilor săraci. Dar starostele, auzind că e vorba de săraci străini, îi spuse :

— O, stăpînă, tocmai am adus la mine acasă un tînăr străin, tare bolnav, dar nu-i ştiu numele şi îndeletnicirile. (Acesta era chiar Ghanem, însă starostele nu ştia.) Trebuie să fie odrasla vreunui mare negustor şi din părinţi de viţă aleasă. Deşi e ca o umbră, are un chip frumos, e înzestrat cu multe

însuşiri şi în multe lucruri e desăvîrşit. A ajuns în această stare, fie în urma unor datorii pe care nu le-a putut plăti, fie din pricina vreunei dragoste nenorocite.

La aceste cuvinte, Kuat Al-Kulub simţi că inima-i bate repede, că e cuprinsă de tulburare, şi-i spuse starostelui sukului giuvaergiilor şi al argintarilor:

— O, şeice, tu nu poţi părăsi acum sukul! Dă-mi pe cineva să mă călăuzească la tine acasă!

Starostele răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei!

Îi dădu un copil din piaţă, care ştia unde-i e casa, poruncindu-i:

— Felfel, du-o repede pe doamna la noi acasă!

Şi micul Felfel, luînd-o înaintea tinerei fete, o duse la casa şeicului, unde se afla străinul bolnav.

Cînd intră în casă, Kuat Al-Kulub o salută pe soţia şeicului, şi aceasta o recunoscu, căci le cunoştea pe toate doamnele de neam mare din Bagdad şi le vizita. Se ridică, aşadar, se înclină şi sărută pămîntul dinaintea ei. După saluturile obişnuite, Kuat Al-Kulub o întrebă:

— Bună doamnă, poţi să-mi spui unde se află străinul bolnav adăpostit aici în casă?

Soţia şeicului începu să plîngă şi, arătîndu-i cu degetul un pat, îi spuse:

— Iată-l în pat. Este un tînăr fără îndoială de viţă înaltă, după înfăţişarea lui.

Kuat Al-Kulub se îndreptă spre patul unde era întins tînărul străin, îl privi cu băgare de seamă şi văzînd un bărbat slab ca o umbră, fu departe de-a ghici că era Ghanem. Însă, oricum, o cuprinse mila, începu să plîngă şi spuse:

— O, nenorociţi sînt străinii, chiar dacă au fost emiri în ţara lor!

Dădu cei o mie de dinari soției șeicului și o rugă să nu cruțe nimic pentru însănătoșirea tînărului bolnav. Îi dău chiar cu mîna ei bolnavului leacurile prescrise, îl ajută să le bea, rămase lîngă el mai bine de-o oră, apoi, urînd pace soției șeicului, urcă pe catîrul ei și se întoarse la palat.

Și în fiecare zi mergea din piață în piață și-și petrecea timpul căutînd fără încetare, cînd, într-o zi, starostele veni s-o vadă și-i spuse :

— O, stăpînă, mi-ai cerut să ți-i aduc pe toți străinii care trec prin Bagdad, și-ți aduc astăzi două femei, una măritată, alta fată tînără, amîndouă, cred, de neam mare, după cum arată înfățișarea și chipurile lor. Dar sînt rău îmbrăcate, cu haine din păr de capră, și poartă fiecare cîte-o traistă la gît, ca cerșetorii. Ochii lor sînt plini de lacrimi și inima lor e tare amărîtă. Ți le aduc ție, căci tu singură, regină a bunătății, vei ști să le mîngîi, să le întărești inimile, să le ferești de rușine și de ocara întrebărilor nelalocul lor. Din partea mea, nădăjduiesc că, pentru binele care li-l facem, Allah ne va păstra, în ziua răsplătirii, un loc în Grădina Plăcerilor !

Kuat Al-Kulub răspunse :

— Pe Allah, stăpîne, mi-ai aprins dorința de-a le cunoaște ! Unde sînt ?

Atunci starostele ieși, le căută îndărătul ușii și le aduse în fața tinerei fete.

Cînd Fetnah și mama ei intrară la Kuat Al-Kulub, aceasta le privi și, văzînd frumusețea și noblețea lor și zdrențele cu care erau acoperite, începu să plîngă și strigă :

— Pe Allah, sînt femei de naștere aleasă și nedeprinse cu sărăcia ! Văd bine, după chipul lor, că s-au născut în bogăție și în cinste !

Şi starostele adăugă :

— Desigur, stăpînă, spui adevărul. Nenorocirea trebuie să se fi abătut asupra casei lor, iar tirania să le fi asuprit şi răpit bunurile. Să le ajutăm, căci iubim pe cei sărmani şi nenorociţi, ca să fim vrednici de ocrotirea lui Allah milostivul !

La aceste vorbe, mama şi fiica începură să plîngă şi să se gîndească la Ghanem Ben-Ayub. Văzîndu-le plîngînd, Kuat Al-Kulub izbucni şi ea în plîns. Atunci mama lui Ghanem îi spuse :

— O, stăpînă mărinimoasă, să ne ajute Allah să găsim ceea ce căutăm cu inima îndurerată! Acela pe care-l căutam e fiu din trupul nostru, e flacără a inimii noastre, este fiul nostru Ghanem Ben-Ayub !

Auzind numele lui Ghanem Ben-Ayub, tînăra scoase un strigăt, înţelegînd că avea dinaintea ei pe mama şi pe sora lui Ghanem, şi căzu leşinată. Cînd îşi veni în fire, se aruncă plîngînd în braţele lor şi le spuse :

— Nădăjduiţi în Allah şi în mine, surori ale mele, căci ziua aceasta va fi cea dintîi a fericirii şi cea din urmă a nenorocirii voastre ! Nu mai fiţi întristate !

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii şi, cu minte, nu mai spuse o vorbă peste cele ce-i fuseseră îngăduite.

Dar cînd se lăsă a patruzeci şi treia noapte

Ea spuse :

O, mărite rege, Kuat Al-Kulub grăi către mama şi sora lui Ghanem :

— Nu mai fiţi întristate !

Se întoarse apoi la starostele giuvaiergiilor şi al argintarilor, îi dădu o mie de dinari şi-i spuse :

— O, şeice, călăuzeşte-le la tine acasă şi spune-i soţiei tale să le ducă întîi la hammam şi apoi să le îmbrace în haine frumoase ; să le îngrijească, să le cinstească şi să nu cruţe nimic pentru ca ele să se simtă cît mai bine !

A doua zi Kuat Al-Kulub se duse la casa şeicului ca să vadă cu ochii dacă totul s-a făcut după îndrumările ei. De cum intră în casă, soţia şeicului îi ieşi înainte, îi sărută mîinile şi-i mulţămi pentru dărnicie. Veniră apoi mama şi sora lui Ghanem, care fuseseră la hammam şi ieşiseră de acolo cu totul schimbate, cu faţa strălucind de nobleţe şi de frumuseţe. Şi Kuat Al-Kulub stătu cu ele de vorbă vreo oră. Întrebă apoi pe soţia şeicului cum îi merge bolnavului. Şi aceasta îi răspunse :

— E tot atît de slăbit ca înainte.

Atunci tînăra fată spuse :

— Haidem cu toate să-l vedem şi să-l încurajăm !

Luă cu ea pe cele două femei, care, rămînînd în odaia lor, nu-l văzuseră pe bolnavul din patul aşezat în sală, intrară astfel împreună, se uitară la bolnav cu dragoste şi milă şi se aşezară în jurul lui, stînd de vorbă. Într-un rînd fu pomenit numele lui Kuat Al-Kulub şi de îndată ce-l auzi, tînărul bolnav se schimbă la faţă, obrajii i se rumeniră, trupul slăbit căpătă puteri şi parcă viaţa întreagă îi reveni. Înălţă capul şi, cu ochii vii, strigă :

— Unde eşti tu, Kuat Al-Kulub ?

Cînd tînăra îşi auzi numele rostit de buzele, care atunci se deschiseseră întîia dată de la începutul bolii, recunoscu vocea lui Ghanem, se aplecă repede asupra lui şi-l întrebă :

— O, dragul meu, tu eşti Ghanem Ben-Ayub ?
El răspunse :
— Da, eu sînt, Ghanem !
La aceste cuvinte, scoaseră un strigăt şi căzură şi ele leşinate.
După oarecare timp, îşi reveniră în simţire, se aruncară asupra lui Ghanem şi se întîmplă ce era de aşteptat : plînsete, strigăte de bucurie, îmbrăţişări.
Apoi Kuat Al-Kulub, mai liniştită, îi spuse lui Ghanem :
— Slavă şi laudă lui Allah care a îngăduit să ne întîlnim aici eu, mama şi sora ta !
Povesti apoi toată istoria şi adause :
— Califul a crezut ceea ce i-am povestit, te ia sub ocrotirea lui şi doreşte să te vadă ; mai mult, mă dă ţie în dar !
Ascultînd-o, Ghanem se bucura şi nu înceta să sărute mîna tinerei fete, care-l săruta la rîndul ei pe creştet şi pe ochi. Apoi Kuat Al-Kulub le spuse tuturor :
— Aşteptaţi-mă aici. Mă întorc îndată.
Se duse cu toată graba la palat, deschise lădiţa în care ţinea lucrurile ei de preţ, scoase de acolo o mulţime de dinari şi se duse să-i dea starostelui, strigîndu-i :
— Cumpără pentru fiecare din ele şi pentru Ghanem cîte patru veşminte din stofa cea mai frumoasă, douăzeci de batiste, zece cingători şi cîte zece bucăţi din fiecare altă îmbrăcăminte !
După ce se întoarse, îi duse pe toţi la hammam. Apoi le pregăti pui fripţi, alte fripturi şi vin bun şi, timp de trei zile, le dădu astfel să mănînce şi să bea în faţa ei. După aceea simţiră cu toţii că le-a revenit viaţa şi că sufletul li s-a întors iarăşi în trup. Kuat

Al-Kulub îi duse din nou la hammam, le dădu haine de schimb şi-i readuse la casa starostelui.

Atunci ea socoti că e bine să meargă la calif. I se înfăţişă, se înclină pînă la pămînt, îi aduse la cunoştinţă întoarcerea lui Ghanem, a mamei şi surorii acestuia. Nu uită să-i spună că tînăra Fetnah era tare drăgălaşă şi plină de prospeţime. Atunci califul îi porunci unui rob :

— Du-te de-l cheamă pe Giafar !

Giafar veni, şi califul îi porunci şi acestuia :

— Du-te şi adu-mi pe Ghanem Ben-Ayub.

Giafar se duse la casa şeicului, dar Kuat Al-Kulub ajunsese mai înainte, şi-l înştiinţase pe Ghanem spunîndu-i :

— O, Ghanem, acum e vremea să-i arăţi califului, care-l trimite pe Giafar după tine, cît de înzestrat eşti cu darul vorbirii, ce inimă bună ai şi cît de curate sînt vorbele tale !

Îl îmbrăcă apoi cu cele mai strălucitoare dintre hainele lui noi, îi dădu o mulţime de dinari şi-i spuse :

— Aruncă cu pumnii bani de aur, cînd ajungi la palat, şi treci printre şirurile de eunuci şi de slujitori !

Între timp, călare pe un catîr, Giafar ajunse la casa şeicului. Ghanem se grăbi să-l întîmpine, îi ură bun sosit şi sărută pămîntul dinaintea lui. Se făcuse din nou frumosul Ghanem de altădată, cu faţa strălucitoare şi atrăgătoare ! Giafar îl pofti să-l însoţească şi-l duse înaintea califului. Şi Ghanem îl văzu pe emirul credincioşilor înconjurat de viziri, de şambelani, de căpeteniile mari ale regatului, de şefii străjilor şi ai oştilor. Dar Ghanem era de felul lui isteţ la vorbă, curajos, povestitor plăcut, recitator bun de versuri şi improvizator strălucit. Se opri deci dinaintea califului, privi

o clipă gînditor în jos, ridică apoi capul spre calif și rosti aceste strofe alcătuite pe loc :

Nici lumea acum nu mai e cît ne trebuie, mare,
Pămîntul nici el nu-i de-ajuns de întins să vestească
Noianu-ți de oști de temut ! Și de corturi dispare,

O, rege al vremilor, tot azuriul cuprins
Al spațiului nost' rotitor ! Înflorirea cerească
A aștrilor nenumărați; o, geniu nenvins,

Înhamă la car de triumf și să-ți crească alaiul !
Și ziua dreptății venind să reverse lumină,
Oprească al crimelor rău și-ntrupîndu-se raiul,

Să-ntindă la dreptcredincioși răsplătirea deplină !

Califul era încîntat de frumusețea versurilor, de ritmul lor nou, de puritatea limbii și de elocința autorului lor.

Dar în acest moment al povestirii, Șeherezada văzu ivindu-se zorii și, cu minte, nu mai adăugă un cuvînt la cele ce-i fuseseră îngăduite.

Dar cînd se lăsă a patruzeci și patra noapte

Ea spuse :

O, mărite rege, Ghanem Ben-Ayub îl fermecă pe califul Harun Al-Rașid și acesta îi porunci să se apropie de tronul lui. Ghanem se apropie, iar califul îi spuse :

— Povestește-mi amănunțit toată întîmplarea, fără să ascunzi nimic din ce este adevărat.

Atunci Ghanem luă loc și povesti califului totul, de la început, pînă la sfîrșit. Califul se încredință de nevinovăția lui Ghanem și de frumusețea gîndurilor lui, mai ales cînd află de respectul ce-l purtase cuvintelor scrise pe șiretul pantalonilor favoritei, și-i spuse :

— Te rog să-mi descarci sufletul de nedreptatea ce ți-am făcut-o !

Și Ghanem îi răspunse :

— O, emire al credincioșilor, ți-l descarc ! Căci tot ce aparține robului este al stăpînului !

Califul păru atît de mulțămit, încît îl ridică pe Ghanem în cele mai mari slujbe din regat. Îi dădu un palat, și leafă bună, robi și roabe fără număr. Iar Ghanem se grăbi să le ia în palat pe mama și pe sora sa, și pe iubita Kuat Al-Kulub. Apoi, califul, aflînd că Ghanem are o soră minunată, tînără și fecioară, pe nume Fetnah, i-o ceru pentru sine, iar acesta îi răspunse :

— Este slujitoarea ta, iar eu sînt slujitorul tău !

Califul îi mulțămi și-i dărui o sută de mii de dinari de aur. Chemă apoi cadiul și martorii și scrise contractul de căsătorie cu Fetnah. Și în aceeași zi, și la aceeași oră, califul de-o parte, și Ghanem de alta, intrară fiecare la soția lui, califul la Fetnah, Ghanem Ben-Ayub la Kuat Al-Kulub.

Și dimineața, cînd se trezi califul, se arătă nespus de mulțămit de noaptea petrecută alături de fecioara Fetnah, chemă pe diecii înzestrați cu cel mai frumos scris și-i puse să scrie povestea lui Ghanem de la început și pînă la capăt, ca să se păstreze în arhiva lui, să fie de folos generațiilor viitoare, să uimească și să încînte pe înțelepții care ar citi-o cu respect și admirație pentru opera creatorului zilei și nopții.

— Dar, spuse mai departe Şeherezada, apropiindu-se de regele Şahriar, să nu crezi, rege al tuturor veacurilor, că această poveste prea frumoasă ar fi mai plăcută şi mai uimitoare decît Povestea eroică a regelui Omar Al-Neman şi a minunaţilor săi fii, Şarcan şi Daul'Macan !

Şi Şahriar răspunse :

— Fireşte, poţi să-mi spui şi această poveste eroică, pe care eu n-o cunosc !

CUPRINSUL

Abonamente la
„Biblioteca pentru toți"
pentru cititorii din provincie

Doriți să vă asigurați obținerea tuturor volumelor ce apar în colecția noastră într-o perioadă de timp (șase luni, un an, sau permanent)?

Doriți să evitați căutarea îndelungată a unor numere grabnic epuizate?

Adresîndu-vă în scris
Librăriei „Cartea prin poștă"
a Cooperației de consum din București,
str. Serg. Nuțu Ion, nr. 8—12,

avеți posibilitatea să vă abonați la colecția „Biblioteca pentru toți", asigurîndu-vă în felul acesta primirea la do-

Redactor responsabil: NICOLAE TEICĂ
Tehnoredactor: TRAIAN ARGETOIANU

Dat la cules 27.02.1968. Bun de tipar 28.05.1968. Apărut 1968. Tiraj 140 175 ex. broşate. Hîrtie ziar de 50 g/m². Format 700×920/32. Coli ed. 12,88. Coli tipar 9,5. A. nr. 2185/1968. C.Z. pentru bibliotecile mari şi mici 89—34=59

Tiparul executat sub comanda nr. 80 181 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii". Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România.

o mie şi una de nopţi

«...una din cele mai frumoase colecţii de poveşti pe care Răsăritul musulman, culegîndu-o de la popoarele Asiei, a transmis-o literaturilor europene. E un ciclu de basme fermecătoare, în care, în lumina miraculosului oriental apare lumea împăraţilor din India şi din Persia, a sultanilor din Caşmir şi a califilor din Bagdad, cu palate aurite, cu viziri, cu dervişi, cu haremuri şi eunuci, cu hogi şi moschee, cu lampa fermecată a lui Aladin şi atîtea alte minunăţii ...

... este cea mai reprezentativă operă din familia textelor caracteristice vechii literaturi indiene numite de francezi *„roman a tiroir"*, iar de germani *„Rahmenerzählung"*. Este o colecţie de poveşti fantastice, fabule, anecdote chiar, încadrate în rama unei intrigi comune, care la rîndul ei este prinsă şi ea, împreună cu alte poveşti de care se leagă, în rama unei acţiuni mai mari, întocmai — ca să folosesc o comparaţie a lui Gaston Paris — ca acele cutiuţe de lac lucrate artistic de către meşterii Orientului îndepărtat şi vîrîte cu meşteşug una într-alta şi toate laolaltă într-o casetă mare. Basmul se desfăşoară într-o atmosferă de vis şi de mister pînă la punctul culminant cînd se găseşte înnodat cu acţiunea altui basm...»

N. CARTOJAN, *Cărţile populare în literatura romînească* (1938)



Lei 5

editura pentru literatura